דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
עיתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ב. כצנלסון ז"ל
מאוחד עם „השחר"

ד', כ"ו באייר תשל"ב, 10 במאי 1972 ● גליון 14261 ● השנה הארבעים ושבע

היום 16 עמודים ● המחיר 45 אגורות

היום ב„דבר"

● פרשת המטוס — מבט לאחור / אריה זיו
● נפשו החצוייה של רב וקומוניסט / י. נוימן
● מיבחן לניקסון וברז'נייב / דב אפל
● אגב קריאה / חיים איזק
● אלפי מפגרים ללא טיפול / ש. פינס
● סילופים ארכיאולוגיים בירדן / צבי אילן
● הפדרציה הציונית באנגליה / שמעון אביזמר עכשיו / עמ' 12—11
● ביקורת מוסיקה וקולנוע / עמ' 7

מזג האוויר

הטמפרטורות הצפויות: ירושלים 18—10; צפת: תל־אביב 15—22; עפולה 12—25; נצרת 12—20; טבריה 15—23; לוד 13—23; באר־שבע 12—24; אילת 18—31; מפרץ שלמה 25—31; רמת הגולן 8—16; הר שומרון 11—18; עזה 17—22; יריחו 16—29 מעלות.

504

פיג'ו — האריה שבחבורה
הסוכן הכללי: דוד לובינסקי בע"מ

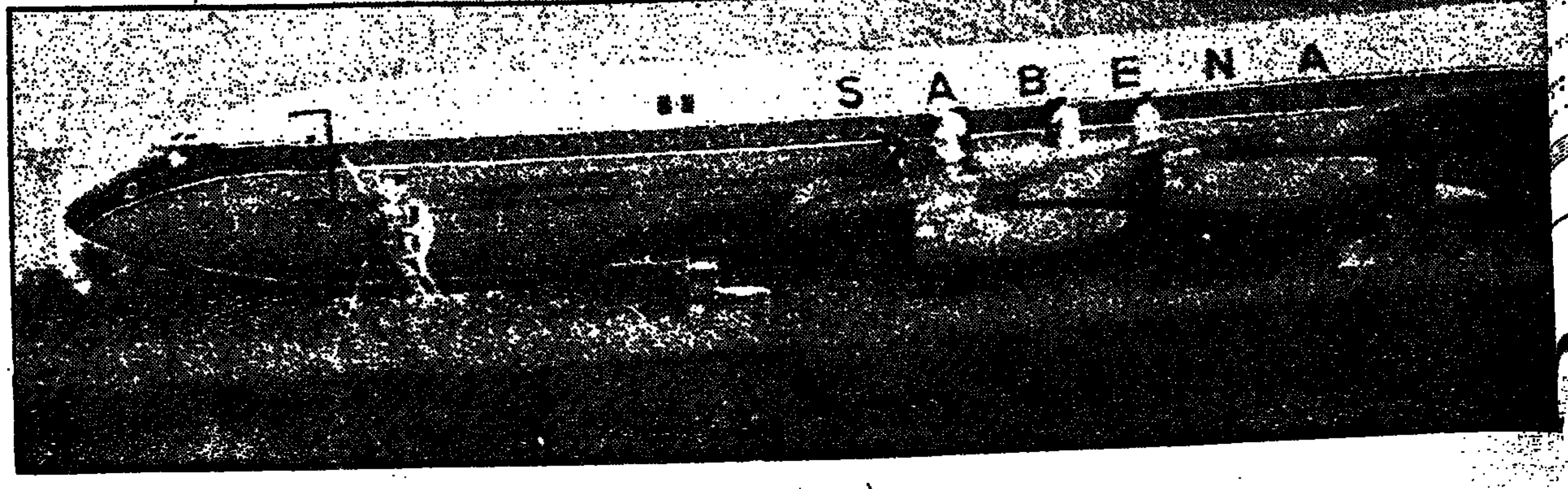

יחידה של צה"ל חילצה נוסעי מטוס „סבנה" בקרב של שתי דקות

חיילים „לובשי סרבלים לבנים" פרצו לתוך המטוס; דיין ניצח על כל מהלך הפעולה

מאת יונה שמשי, סופר „דבר"

הפעולה נועזת, ותוך ... עצמי. השתלטה ... מול אחה"צ יחידה ... של צה"ל על ... הנוסעים של „סבנה" שהיה במשך 21 שעות בשליטתם של ארבעה מחבלים. בפעולה נהרגו שני מחבלים — מפקד החוליה וסגנו — ונפצעה קשה אחת המחבלות. מחבלת נוספת נתפסה.

מיד לאחר היוודע דבר השתלטות על המטוס הגיע שר־הבטחון משה דיין לנמל התעופה לוד. ... שהה במקום קרוב ליממה. לאחר שחרור המטוס בידי יחידת צה"ל, שר־הבטחון קיים ... הדוק עם ראש־הממשלה ... על המתרחש.

השלבים הראשונים של השיחות עם המחבלים, באמצעות מבקרי ... הפיקוח. ביחד שר־הבטחון שר ... עם „קפטן ראפעת", שאמר, שהוא מפקד החוליה. השיחה ... על תנאי שחרור המטוס ... עלידי החוטפים.

שר־הבטחון לא עזב את לוד ... השתתף בישיבה המיוחדת של הממשלה, שהתקיימה אתמול ... הבוקר.

... השר דיין יצא את לוד לביתו. לאחר ששוחח אישית עם מפקד הכוח שביצע את הפעולה ... בלחיצת יד את צוות המטוס, ובראשם הקברניט. על קוד ... שגילה. לצד שר־הבטחון ... כל הפת הרמטכ"ל רב־אלוף דוד אלעזר ושר־התחבורה שמעון פרס.

השר פרס אמר, כי שר ...

הבטחון משה דיין פקד אישית על כל הפעולה.

בקרב הקצר, שהתנהל בתוך המטוס בקצה המסלול הראשי בנמל התעופה לוד, נפצעו גם שלושה נוסעים. מהם אשה וגבר הנמצאים במצב קשה, אך לא נשקפת סכנה לחייהם. כן נפצע בירכו קל אחד החיילים. שניים־שלושה אנשים אחרים שנשרטו במהלך הקרב, אך לא נזקקו לטיפול רפואי.

יחידה בסרבלים לבנים

יחידת צה"ל לבושה בסרבלים לבנים, דוגמת אלה של עובדי התחזוקה בחברת „אל־על", פרצה בבת־אחת אל תוך המטוס סמוך לשעה 4.30 אחה"צ.

מתוך שיחות עם נוסעים שהיו במטוס החטוף היו עדי ראייה לדראמה סעוּנת מתח. ניתן לשחזר את השתלשלות המאורעות כך:

בשעות אחה"צ הבינו המחבלים, כי ישראל נכנעת לתנאיהם, וכי היא עומדת לשחרר כמה עשרות מחבלים על פי הרשימה שהגישו על־ידם.

מטוס נוסעים של „סי.וו.אי" שנסע על מסלול ההמראה לא הרחק מהמטוס החטוף, גרם למחבלים שמחה בהיותם בטוחים, כי במטוס יושבים השבויים המשוחררים, שהם לקראת המראה בדרך לקאהיר. סמוך ל־3 אחה"צ, אף הודיעו המחבלים לנוסעי המטוס החטוף, כי ישראל נכנעה להם והביעו את שמחתם בצעקות ובמשהקי שצשוע בכלי הנשק שהיו בידם. מאוחר יותר נראו בחורים לבושי סרבלי עבודה לבנים, יושבים בבתניה־סיפול הנוסעת באיטיות לעבר מטוס „סבנה".

„עובדי תחזוקה". החיילים מהיחידה „התלבשו" על המטוס כדי לטפל בו, כביכול „להכשיר" לטיסה לקאהיר. תוך כדי כך הבחין סגן מפקד חוליית המחבלים, כי אחד מלובשי הסרבלים הלבנים מנסה להיכנס לתוך המטוס. המחבל פתח לו את הדלת וירה לעברו. החייל־המוסווה נפצע בידו. החייל נסוג ובאותה שניה פרצו חבריו לתוך המטוס.

החיילים ירו לעבר סגן מפקד החוליה והרגוהו במקום. חיילים אחרים, שנכנסו למטוס הפתיעו בירייה בודדת במצח את מפקד החוליה, שכינה עצמו „קפטן רפעאת". שנצנח ומת במקום. אחת משתי המחבלות ניסתה לפתוח באש לעבר שני חיילים, אך אחד מהם הקדים ופצעה בבטנה והיא נפלה על ריצפת המטוס בהחזיקה רימון שהיה מחובר לפרק ידה בסרט בידוד. מחבלת שניה נתפסה על־ידי אחד הנוסעים, רפי ברעם, כאשר ניסתה להגיע לקצה המטוס. בגלל התערבות שתי נוסעות צרפתיות, שישבו ליד רפי ברעם, בן ה־29, הצליחה המחבלת להשתחרר. אך תוך כדי בריחה לצדה ונפלה על ריצפת המטוס. הוא שכב על הריצפה וקראה באנגלית „לא", „לא". ומירירה בבכי.

ישראלי נחשב למחבל

אחד מאנשי היחידה הפורצת, שהבחין ברפי ברעם ביחוד מבין הנוסעים העומד, שעה שכל ...

(המשך בעמ' 2, טור 1)

המחבלים תולים כשלונם ב„מירמה" של הצל"א ובלגיה

טוענים שנציגים בלגיים ערבו למילוי תנאי החוטפים

מאת אהוד יערי, סופר „דבר" לעניינים ערביים

„ארגון ספטמבר השחור" ועמו ה„פתח" פתחו אמש במסע־האשמות נגד הצלב האדום הבין־לאומי. בטענה, כי נציגיו בלוד נתנו ידם ל„מעשה המירמה", שהוליך לחיסול החוטפים.

בהודעה של „ספטמבר השחור" נאמר, כי החוטפים עשו שגיאה אחת בלבד, בתוך שיקול אנושי — כתן היתר להעברת מזון ומים למטוס, אך „בפעמים הבאות לא יהיו יותר שגיאות".

מבטחון — לאכזבה

אחרי שבשעות הצהריים שיקפו שידורי ה„פתח" מידע בטחון בהצלחת הפעולה, נפתח שידור ה„פתח" מקאהיר בערב בנימה של אכזבה ומרירות. במשך כל שעות היום שמרו יותר מדינות ערב על שתיקה רשמית והסתפקו בשידור הידיעות הסוכנויות. בלי לנקוט עמדה. לעומת זאת יצאו אתמול עיתוני רוב מדינות ערב בדברי הלל לחוטפים.

גילוי־דעת של „ארגון ספטמבר השחור" נתן את האות להתקפות על הצלב האדום. הטענה היא, שנציגי הצלב האדום בלוד הטינו מהחוטפים ארכה מעבר למועד האולטימטום רק בגלל הבטחה, כי התביעה להטיס 108 מחבלים לקאהיר תתמלא. הציר האדום השיג אחר־כך את הסכמת החוטפים להכניס מזון ומים למטוס בהסבר, שיש להקל על הנוסעים עד שימולאו דרישות המחבלים. חלף זאת — טוען „ספטמבר השחור" — לא דאגו נציגי הצלב האדום לכך שלא יוגנבו חיילים מזויינים במסווה של פועלים וכך אירע „הפשע".

בהודעה נאמר, כי „ספטמבר השחור" יראה להבא את נציגי הצלב האדום בירושלים כ„שותפים לרצח".

הארגון סבור, כי הצלב האדום ידע מראש על התכנית הישראלית להטעה את החוטפים. כאשר ביקש ארכה והיתר להכניס מזון ל„בואינג".

הבלגים ערבו למחבלים

גם בלגיה שימשה מטרה להתקפה. „ספטמבר השחור" טוען, כי פקידים בלגיים, גם בלוד וגם בבירות, ערבו לכך, שימולאו תנאי המחבלים. אך השתתפו במעשה המירמה „ולכן אנו רואים בממשלת בלגיה שותפה לפשע ובנוהג בהתאם".

ההודעה גם מסבירה מדוע הוב־...

חת המטוס בלוד: „כאשר בחרנו בלוד, רצינו, שההתגרות בישראל תהיה על אדמת פלסת„ה ממש. קל יותר היה לנחות בנמל־תעופה אחר באזור. לעצור את הנוסעים ולהציג הנאים. אך רצינו להבליט את אופי ההתמודדות. ד... אמנם הצלחנו לגרור את דיין ד... אלעזר לנמל־התעופה ולהשפיל אותם במשך יותר מ־20 שעות".

ההודעה מסתיימת בשבועה „להמשיך להכות בפוז באינטרסים האימפריאליסטיים והציוניים באזור".

פריצן „פתח" אמר בשעה מאוחר...

(המשך בעמוד 2, טור 2)

קירקוע המטוס בלילה איפשר המבצע הנועז ביום

שילוב של שיקול אסטרטגי נכון וביצוע טקטי מעולה; כשלון החטיפה — הרתעה מהישנות הנסיונות

מאת שמשון עופר, סופר הצבאי של „דבר"

הפעולה המזהירה של צה"ל, שהביאה לשחרור המטוס החטוף אחרי 22 שעות הרדה, לא היתה רק נועזת, אלא הצטיינה גם במקוריות, בתיכנון המדוייק ובביצוע המהיר.

המהירות המסחררת שבה הופיעו אתמול, בשעה 4.27 אחרי־הצהריים, חיילי צה"ל מחופשים לסכנאים, כשהם לבושים סרבלים לבנים ותוך פחות משתי דקות השתלטו על הבכוס וארבעת המחבלים הערביים, שיותה לפעולה ממד דרמתי המזכיר סרטי־מתח.

ואמנם יש לשער, כי אחת הפעולות החשאיות בוצעה עוד בלילה והיא למעשה המפתח שאיפשר את עיקר הפעולה אתמול אחרי־הצהריים. היה זה אותו חלק של המבצע, שהביא לקרקוע של המטוס החטוף.

מרגע שהוברר כי אין אוויר בגלגלי ה„בואינג" ובטלה כשירותו להמראה „הפכו ארבעת המחבלים לכלואים בישראל. כשהם חייבים „דאוג לאפשרות התמלטות שלהם עצמם מהארץ. שלב ראשון זה אף נביא להמשך — שיגור הטכנאים שבאו „לתקן את המטוס" ועד מהרה נתגלו כחיילי כוח מיוחד של צה"ל, שבא לחסל את הפריצה כולה.

„אף על פי כן התלבטו השלטונות הישראליים לפני ההחלטה הסופית על שחרור המטוס בכוח. ויש להניח כי לו קיבלו המחבלים את ההצעה שארבעתם יוכלו להמריא לכל מקום שבו יבחרו, תמורת שחרור הנוסעים והצוות על המ־...

(המשך בעמ' 2, טור 1)

מאיר: הממשלה היתה מודעת למשמעות הנוראה של כניעה

ההחלטה היתה פה־אחד; „לא נעזרנו בגורם זר"

ראש הממשלה גולדה מאיר אמרה בשידור ברדיו ובטלוויזיה, כי בקבלת ההחלטה על ביצוע הפעולה במטוס „סבנה" „לא נעזרנו בשום גורם חיצוני, כשם שחיילינו, שביצעו את הפעולה, לא נעזרו בשום גורם זר".

בהודעה המיוחדת אמרה ג. מאיר: „הסיוט חלף, אך האמת היא, כי המתיחות שהיינו שרויים בה במשך 24 שעות טרם פגה. עמדנו בהתגרות נוראה. בסכנת כליון שהיתה תלויה מעל ראשיהם של כמה אנשים ונשים מישראל, כבני עמנו וכבני עמים אחרים".

ראש הממשלה ציינה, כי המטוס היה מוכן לפיצוץ. על הממשלה היה לשקול, להגיב ולהחליט, וליטול על עצמה אחריות גדולה ולא להיכנע לסחטנות הליפות. לדחות את התביעה לשחרור מאות מרצחים־עצורים. ההחלטה בממשלה נתקבלה פה אחד.

„עמד לנו הכוח והאחריות מפני שהממשלה היתה מודעת למשמעות הנוראה של כניעה למחבלים, ומתוך אמון והסתמכות על להבינו, כשרונם וגבורתם.

„עוד יסופר על הגבורה והתושיה והתחבולה של בחורינו. על הזהירות האמיצה והדאגה לחיי אדם. עוד יסופר על כל אלה, כאשר תסוכם פרשת הגבורה הנפלאה" — אמר ראש הממשלה „נפלאה" — אמרה ראש הממשלה כת את הגיבורים ואת הצוות המאחלת החלמה מהירה לפצועים. אנו מברכים את צה"ל, זרועות הבטחון, המוראים והקצינים — כל אלה שתיכננו את מיבצע השחרור ופיקדו על ביצועו".

הרמטכ"ל: לו נהגו — ואם ינהגו — כמונו תופסק החרפה

„אף לרגע לא היתה כוונה לשחרר מחבלים"

הרמטכ"ל, רב־אלוף דוד אלעזר אמר, כי בשום שלב משלבי המו"מ עם חוטפי המטוס לא היתה כל כוונה לשחרר שבויים, כפי שדרשו החוטפים.

„במו"מ הזה, ניהלנו כל מיני שיחות, וביניהם גם שיחות על שיחרור מחבלים. כחלק מתכסיס השהייה. אך אף לרגע אחד לא היתה לנו כוונה לשחרר לידיהם מחבלים או לתת להם לצאת" — אמר הרמטכ"ל במסיבת עיתונאים שנערכה בנמל התעופה, לאחר מבצע שחרור המטוס.

הפעולה — אמר הרמטכ"ל — בוצעה ע"י קבוצה של חיילים בהם אומנים היטב אשר עשו עבודתם באופן מושלם. „הם פרצו לתוך המטוס והפעילו את נשקם. היה קרב קצר, המחבלים ירו והקרב הסתיים בהצלחה".

„אני סבור — המשיך הרמטכ"ל — שעשינו את אשר צריך היה לעשות. אני משוכנע שלא יכולנו להרשות חרפת החטיפות על אדמת ישראל. ולו כולם נהגו כמונו ואם כולם ינהגו כמונו — תופסק חרפה זו".

רב אלוף אלעזר ציין בהמשך דבריו לשבח את אנשי שדה התעופה ומנהלו, אנשי „אל־על". אנשי השדה, אשר סייעו רבות ויוקר בעזרתם הנאמנה אפשר היה לעשות זאת".

הרמטכ"ל אמר, כי הקשר עם המחבלים בטוס התנהל במשך הלילה באמצעות מכשיר הקשר של המטוס כאשר מדברים לסירוגין עם הקברניט, המדבר בשם המחבלים, ובערבית עם המחבלים עצמם. לפי דרישתם, נמשך הקשר הזה מבוקר באמצעות הצלב האדום. שהצ"ע שירותיו ועשה עבודה נאמנה ביותר. „הצלב האדום העביר באמונות את אשר היה להם לומר לנו, ובמסירות רבה, בהקרבה עצמית יבמיכן רב הלכו למטוס בכל פעם".

פרס על שלוש ההחלטות הגורליות

למנוע הטסת הנוסעים; לא לשחרר מחבלים; למנוע פיצוץ

שר־התחבורה שמעון פרס אמר לאחר שחרור המטוס כי משעה, כי לממשלת ישראל היו שתי מטרות: לא לסכן את נתיבי־האוויר, ולא לסכן את הנוסעים ואת הצוות. „שתי מטרות אלו הושגו על־ידי צה"ל בפיקודו של רב־אלוף דוד אלעזר".

ברגע האחרון — אמר פרס — נתקבלו שלוש החלטות גורליות:

● לא להתיר שנוסעים שלווים יאיימו לסכנת מיצוע הקבוע.
● לא לשחרר שום מחבל כתוצאה מסחטנות.
● למנוע את התפוצצותו של המטוס.

„לא שילמנו מחיר מלא לא בדם ולא בכסף", אמר פרס. „היו אלה 36 שעות קריטיות שבהן לא יכולנו לדבר יותר מדי. אך אנחנו מלאי הערצה לקברניט המטוס ולצוותו על עמידתם וכן לנוסעים שהתנהגו למופת. המטוס שלם. והיחידים אשר שילמו את המחיר הם המחבלים אשר סיכנו את חייהם וילדה נהדרת".

פרס סיכם ואמר: „היכנו את פעולותינו בקפדנות. מעלנו על של אנשים מוזקים. נשים רבות פי החלטות שנתקבלו על־ידי הממשלה. שר־הבטחון עמד בראש הפעולה, וקיים קשר מתמיד עם ראש הממשלה".

למשלת ישראל
על עוז החלטה

לצה"ל
על בושר הביצוע

שאו ברכה
לזאת ציפינו

המועצה האזורית
ישובי בקעת בית־שאן

דלת ניקוטין בעישון
עשירת טעם וארומה

איזו הרגשה נפלאה!

1 + 1 = ?

עקרת הבית:

העופות ממחסני הקירור — זולים יותר מעופות „חמים". אלם היתרון אינו רק במחיר —

עופות צעירים אלה נשחטו במשחטות מודרניות, בתנאים היגייניים ביותר, והוכנסו מיד לקירור עמוק — כדי לשמור על טריותם ועל ערכם התזונתי המלא.

כדאי לקנות — עופות מן הקירור

חוגים לגמילה מעישון
המשרד הראשי: רח' לבייט 4 תל־אביב
טלפון: 233747
חוג חדש יפתח:
ביום חמישי 11.5.72 בשעה 7.30 בערב

היום
מבצע גג לילד המפגר
קבל את המתרימים בעין יפה
מטה המבצע טל: 624252-4
אקים — האגודה לקימום מפגרים
ראה מודעה בעמוד 13

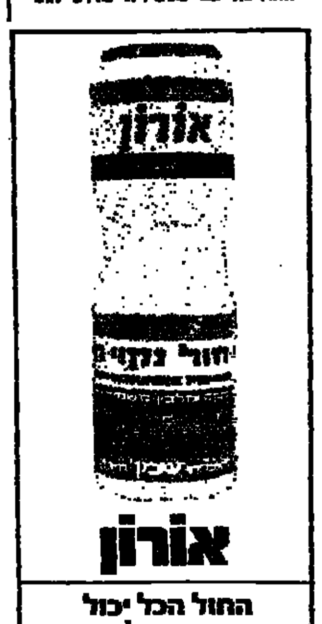

אורון
החול הכל יכול
מנקה ומלבין
אמבטיות, כיורים
ואסלות

שיכון

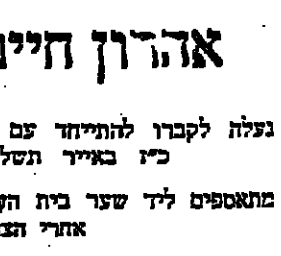

כובעי גברים?
כובעי נשים?
מכירה? תיקון?
תמצא בקלות בדפי זהב
דפי זהב בביתך - נצל אותו

מפלגת העבודה הישראלית / מחוז תל־אביב
מחלקת החברות

הערב, 10.5.72 בשעה 7.30 בבית אריזורוב, רח' בילינסון 6, ת"א, יתקיים

כנס

עם חברותינו בכנסת
הח"כ שושנה ארבלי
מטילדה גז
זינה הרמן
עדה סירני

החברות מתבקשות להופיע ולדייק.

במלאת עשר שנים לפטירת יקירנו

אהרון חיים כהן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו, מחר יום חמישי, כ"ז באייר תשל"ב (11.5.72).

מתאספים ליד שער בית העלמין בשעה ארבע וחצי אחרי הצהרים.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

שושנה הגלר ז"ל

תיערך אזכרה וגילוי מצבה

בבית העלמין בקרית שאול, ביום שישי, כ"ח באייר תשל"ב (12.5.72) בשעה 12.00 בצהרים.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

שעת האזכרה
למנוחת **צפורה אנגלברג**
בשעה 16.00 ולא 14.45 כפי שפורסם בגליון 8.5.72
משפחות: אנקורי אנגלברג

هكذا من الاصل

יחידה מובחרת של צה"ל

(המשך מעמוד 1)

האחרים שוכבים ומסתתרים מ־אחורי הכיסאות. הורה לו להרים את ידיו. "אני יהודי ישראלי. על הריצפה שוכבת אחת המחבלות". "קראתי לעבר החייל בסרבל" — סיפר לי אמש רפי ברעם. הוא הוסיף, כי החייל הורה לו בכל זאת להרים את ידיו "עד שהת־קרב אל המחבלת ועצר אותה". "כל הדראמה הזו התרחשה תוך שניות בטוחות" — אמר רפי ברעם והו־סיף, כי הוא אינו יכול לקבוע בוודאות כמה זמן ארכה הפעולה. "היא היתה כה מפתיעה, עד ש־קשה לשחזר כל פרט בה" — אמר הצעיר, הדובר עברית במבטא אמריקאי.

שעה קלה לפני הפריצה למטוס יר־דו ממנו הקפטן רג'ינלד לוי, מהנדס הטיס שלו והקצין הראשון במטוס, כדי לבדוק את המערכות ההידראו־ליות לקראת המראת המטוס. "לא ראיתי איך בדיוק התנהלו הדברים בפנים, מקום שהייתי למטה. איני יודע כמה זמן ארכה פעולת הה־שתלטות על המטוס, אך נדמה לי,

כי עברו עשר שנים. הייתי מודאג לגורל הנוסעים והשקעתי שיאונה רע לרעייתי, שבאה אתי בטיסה זו ונמצאה עם הנוסעים" — סיפר לי קברניט המטוס שעה קלה לאחר השחרור.

"צדיק", כי שעה קלה לפני הפעו־לה סולקו מרחבת החנייה הראשית של נמל התעופה לוד עשרות אמ־בולנסים, שרוכזו שם שלשום. שירותי העזרה הראשונה הופעלו אתמול בצורה מופתית. מיד לאחר שחרור המטוס, עם התקבל הידיעה ממפקד הפעולה, קצין צעיר בן 26, על השלמת המשימה, דהרו אל קצה המסלול עשרות כלי רכב. למקום הגיעו מיד שר־הבטחון משה דיין, שר־התחבורה, שמעון פרס ששהה כל העת בבניין הראשי של נמל הת־עופה. הרמטכ"ל ואלופי צה"ל היו לא הרחק ממקום הפעולה עוד בטרם התחילה והם עקבו מקרוב אחר ביצועה.

10—12 יריות

לפי הערכה נורו בהלך הפעו־לה כולה 10 עד 12 יריות.

הקהל הרב שהצטופף על מרפסת נמל התעופה ובאולמות הכניסה והיציאה, וכן אנשי צבא וכוחות משטרה מוגברים שהיו בתחום נמל התעופה, לא ידעו מה מתרחש במטוס עצמו. אך כל הסימנים העי־דו, כי משהו מתרחש שם: הרחקת האמבולנסים, נסיעת מטוס סי.וו.אי., נסיעת לובשי הסרבלים הלבנים — היו סימנים ברורים, כי משהו קורה.

התרגשות עצומה אפפה את הכל כאשר הסתבר, שהמטוס שוחרר. אנשי הבטחון הצליחו בקושי לפלס דרך לנוסעים הנרגשים, שהובאו ממטוס "סבנה" באוטובוסים של "אל־על". באולם נתקבלו הנוסעים בתשואות סוערות על־ידי הקהל הרב.

כשנכנסתי למטוס החטוף, לאחר שחרורו, היה מראהו כלאחר קטטה. במעברים ובין הכסאות היו פזו־רים תעודות וחפצי נוסעים. על הריצפה היו זרוקים בצלמות ד־תיקים.

ליד דלת הכניסה הראשית, ב־חלקו הקדמי של המטוס, וכנגד ליד פתח היציאה, נקוו שתי שלו־ליות דם. במקומות אלה נפלו שני המחבלים מידיות אנשי היחידה המובחרת. על כנף המטוס, מצד שמאל, היתה מונחת גופתו של מפקד המחבלים, כשכוסה במגמו. לידו היתה שמוטה פיאה נכרית בהירה. המחבלת הפצועה שכבה באלונקה וקיבלה טיפול רפואי ש־הציל את חייה. מחבלת אחרת שכ־בה אף היא באלונקה ללא פגיעה על הארץ. בקירבת המטוס היו פזורים מז־רנים שמטרתם היתה למנוע חב־לות בצוות מהנוסעים שיצאו מפתחי החירום של המטוס.

האמריקאים משבחים המיבצע

מאת ישראל לנדרס, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל־"דבר"). — פקידים אמריק־איים בכירים שיבחו אמש את ישראל על הצלחתה לסכל את תכנית החטיפה והסחיטה של המחבלים ה־פלשתינאיים.

מי־גהגו של סיסקו, אלפרד אתר־טון אמר, כי היה משוכנע, כי יש־ראל לא תסכים לקום עיסקה עם החוטפים, אך לא ידע כיצד תתגבר עליהם.

בכהל הסרבנות לפיתות בין לאומי בוזהן האנה אפר אתה על לשגריר יצחק רבין (בהום סקס החטיפה על סיוע של 50 מיליון דולר), שהיה רוצה לציין לטובה את ישראל על שהוא יודעת איך לנהוג בהשפי משוסים. השגריר רבין השיב: "אנו מוכנים להד־חלק איתכם בנסיוננו".

איסבריה החליטה להקפיא את יחסיה עם צ'כוסלובקיה, בת־גובה על התקרית לאירעה בגבול ב־ב באוי, כאשר שומרי־גבול צ'כוסלובקיים עברו לטריטוריה אוסטרית והטפו את אוסטריה מ־האריק. גולה צ'כוסלובקי המתגורר עתה בחו"ל.

צהלה עברה בכנסת עם היוודע דבר השיחרור

בעוד שהפתק על תחילת הפעולה הועבר משר לשר והממשלה יצאה להתיעצות, הגיעה ליו"ר החדש הידיעה על הצלחת הפעולה של חיילי צה"ל

מאת ד. בלוך, סופר "דבר"

חברי הכנסת, והקהל בי־ציע, היו אתמול עדים להש־תקפות של ההתפתחות הדראמאטית בנמל התעופה לוד, כאשר יו"ר הכנסת, יש־ראל ישעיהו, נשא את נאום הבחירה שלו, בו הביע את דאגת הכנסת לשלום נוסעי המטוס החטוף.

דקה או שתיים לאחר השעה 4.30 אחה"צ מסר מזכיר הממשלה מ. ארנון פתק לסדרן הכנסת ו־ביקשו להעבירו לראש הממשלה. ג. מאיר קראה את הפתק ופניה נראו מלאי דאגה. היא העבירה את הפתק לשר י. ש. שפירא. זה קראו בעיון, החזירו לראש הממשלה, והיא העבירה אותו לשר גלילי. זה קראו ומסרו לשר החוץ, ומכאן לשר האוצר. ביניהם תם נאום יו"ר הכנסת.

ראש הממשלה קמה וקראה לש־ריה לצאת עמה לחדר ישיבות ה־ממשלה. השר י. ש. שפירא התע־כב ליד חבר הכנסת מנחם בגין ולחש באזנו דבר־מה. גם פניו של בגין נמלאו דאגה.

כפי שנודע היה בפתק על תחי־לת הפעולה לשיחרור מטוס "סב־נה". בעוד השרים יורדים לישיבה, הגיעה הידיעה על סיומו המוצלח של הקרב. הידיעה פשטה מיד ב־מסדרונות הכנסת. קצין הכנסת י. בקיגל מסר על כך ליו"ר הכנסת החדש. וישראל ישעיהו בישר לכ־נסת על שיחרור המטוס, כשהצר כהים בכליאה וביציע בגיבים ב־מחיאות כפיים.

בינתיים הצטופפו הכל סביב מקלט הרדיו בכונון וחיכו להודעת הרדיו בפרשה לבאו. כשהפסיק "קול ישראל" את שידוריו ומסר את הידיעה היתה צהלה כללית. פנים נרגשות ומחייכות לא ראתה הכנסת כבר מזמן. הכל החלו מש־בחים את המעשה, והעלו סברות שונות כיצד בוצעה הפעולה.

עד מהרה נפוצה הערת אחד הנוכחים, כי לא לחי־נם נפגש לא מכבר שר הב־טחון משה דיין עם "ה־מלאך"...

ראש הממשלה שקלה מסירת הוד־עה מעל בימת הכנסת. אך כש־נמסר לה כי היו"ר י. ישעיהו כבר הודיע על כך, החליטה להסתפק בהודעתו. היה זה אחד הימים ה־נרגשים בחיי הכנסת.

לביטוי נוסף מעל במת הכנסת זכה המאורע, כאשר בפתח נאומו לסיכום הדיון בכנסת על פעולות בטחון אמר שר התיירות משה קול: "ברצוני לפתוח את דברי ב־ברכה לצה"ל ולכל כוחות הבטחון שלקחו חלק בהצלחה ההחירה של שיחרור נוסעי מטוס "סבנה". היום שוב הוכח, כי לא תצליח המדינה לנתק את ישראל מנתיבי האוויר הבין־לאומיים, כשם שלא הצליחו הנסיונות להפסיק את תנופת התיי־רות הבאה לארץ; תנועה המהווה גשר אנושי בינינו לבין שאר או־מות העולם. המיבצע המזהיר של כוחותינו הוכיח לעולם כי בטחונו ושלומו של כל תייר היוצא ליש־ראל — מובטחים. אם התעופה ה־בינלאומית היא אחד מעורקי ה־חיים החיוניים של המדינה — ה־תיירות מהווה חלק מכדוריות הדם החשובות הזורמות בעורק זה. ו־ישראל הוכיחה היום שוב, כי לא תשלים עם שום נסיון לנתק את זרם החיים שלה" — אמר השר קול.

סיעת המרכז החפשי ב־כנסת שלחה מברק ברכה לשר הבטחון בנוסח הבא: ברכתנו הלבבית לך, לר־מטכ"ל ולמתכנני הפעולה על המבצע המעולה, שחי־לץ עשרות אזרחים מכב־לי עשרות אזרחים מכב־לית השמדנית של המרצ־חים והנחיל כבוד לישי־ראל.

כוחות ארה"ב זרעו מוקשים במבואות נמל הייפונג

המעצמות קיבלו הודעה מוקדמת. סין טוענת שאניותיה הותקפו; הפגנות באוניברסיטאות ארה"ב

וואשינגטון, (א.פ. יו.פ. ע"ר ועי"ץ). — בעקר כוחות ים האוויר אמריקאיים מוקשי אתמול בבוקר, על פי פקודת הנשיא ניקסון, את מבואות נמל הייפונג בצפון־וייטנאם. נודע אמש, כי כנראה, שכל ארבע המעצמות הגדולות ידעו מראש על ההחלטתו של הנשיא.

ברוה"מ וצפון־וייטנאם גינו את־מול את הסגר, שעל הטלתו החי־ליט נשיא ארה"ב. אותה שעה הביעו משקיפים בפקין חשש מ־פני עימות סיני־אמריקאי ישיר, נוכח טענות פקין, כי אניותיה נפגעו מאש אניות אמריקאיות ב־קירבת חופי וייטנאם.

כוחות ים האוויר אמריקאיים החלו אתמול עם שחר במיקוש נתיבי הים בואך לנמל הייפונג. באדרת רשמי נמסר, כי המוקשים יהיו פעילים רק החל ממחר ב־בוקר, כדי לאפשר לכל האניות לצאת בשלום ממימי צפון־וייט־נאם. המפקדה האמריקאית פירס־מה אזהרה לכל המעצמות הימיות בדבר הסגר הימי שהוטל על חופי צפון־וייטנאם. בהתאם ל־אזהרה ייכנסו כל האניות לאיזור על אחריותן בלבד. כתבים מוס־רים, כי ההסגר האמריקאי לא יצטמצם במיקוש בלבד, אולם אנ־שי משרד ההגנה בוואשינגטון סירבו להיכנס לפרטים נוספים.

אבידות בעת המיקוש

בעת פעולת המיקוש נהרג מפ־קד השייטת האמריקאית ה־11, קצין ימי בדרגת תת־אדמיראל ו־שניים מאנשי מטהו נעדרים. הם היו במסוק בעת פעולות המיקוש, שעליהן פיקח. כתוצאה מתקלה במנוע, נפל המסוק לים.

הייפונג הופגזה

צפון־וייטנאם הודיעה אמש, כי כוחות ימיים של ארה"ב הפגיזו את נמל הייפונג מן הים. נגרמו דליקות והתפוצצויות. הקומוניס־טים טוענים, כי ההפגזה כוונה לעבר רבעים אזרחיים צפופים.

סוכנות הידיעות הסובייטית "טאס" גינתה אמש את הודעת הנשיא ניקסון באמרה, כי זהו מעשה איבה בוטה וגלוי נגד צפון־וייטנאם.

אף־על־פי־כן לא איימה ה־הודעה הסובייטית בביטול ועידת הפיסגה האמריקאית־רוסית, האמורה להתקיים ב־עוד 12 יום.

ניקסון אצל דוברינין

שגריר ברה"מ בוואשינגטון אנ־טולי דוברינין היה אור ליום ב' השגריר הזר היחיד, אשר הוזמן לבית־הלבן, שעה קלה לפני שי־דור הנשיא. סבורים, כי בפגישת ניקסון־דוברינין דנו בהשלכות הסגר על המשך היחסים בין המעצמות הגל.

הודעה מוקדמת על ההסגר מסרה גם לסין, כנראה באמ־צעות ראשי המשלחות האמריק־אית והסינית במרכז ארה"מ. לצרפת מסרה הודעה מוקדמת באמצ־עות "הקו האדום" בין הבית ה־לבן וארמון־אליזה, וכן נמסרה הוד־עה מוקדמת ללונדון.

אמש טענה סין, כי שתי אני־ות סוחר שלה הותקפו על־ידי אנ־יות אמריקאיות במפרץ טונקין. דובר אמריקאי בוואשינגטון אמר, אינו יודע דבר על התנגשות זאת, אולם משקיפים בפקין הב־יעו את החשש, כי הטלת הסגר על צפון־וייטנאם עלולה לגרום עי־מות סיני־אמריקאי נוכח העובדה, שסין משמשת מקור אספקה עי־קרי לצפון־וייטנאם.

צרפת מגנה

צפון־וייטנאם והוויטקונג גינו אתמול את ההסגר האמריק־אי באמרם, כי העם הווייטנאמי ינצח לעולם.

גם ממשלת צרפת הוקיעה את ההסגר. אולם לונדון הודיעה, קיימת עתה הזדמנות טובה לס־יום קרבות במרחב. תמיכה בהסגר האמריקאי הביעו גם ב־ריטניה, האסייאתית של א־ה"ב וכן אוסטרליה וניו־זילנד.

הפגנות באוניברסיטאות ארצות־הברית

בארה"ב־עצמה קמה תגובה נ־זעמת על החלטת הנשיא ניקסון בקרב כמה מראשי הדימוקראטים וכן בכמה אוניברסיטאות. כך נודע על הפגנות נגד ההחלטה בתשע אוניברסיטאות ברחבי א־ה"ב. מפגינים אנטי־מלחמתיים הקימו סערה במחאה על החל־טת הנשיא, ביציע הבקרים בבנין ארה"ם.

האמפרי ומקגוברן שוללי

שני היריבים העיקריים ל־מועמדות המפלגה הדימוקראטית לנשיאות — הסינאטורים האמפ־רי ומקגוברן הגיבו בשלילה ג־על החלטת הנשיא. הם הפסי־קו את המאבק ביניהם בבחירות המוקדמות, שנערכו אתמול בנבר־סקה, וחזרו לוואשינגטון, עד שיכריעו הקלפיות. במליאת ה־סינאט עצמו הוקיע אזבל ה־סינאטור הדימוקראטי מאליסק כייס גריניול והמזכ־[illegible] הדימוקראטי ב־[illegible] ההחלטת ניקסון.

ב־73 קולות נגד 2 ו־30 נמנעים

י. ישעיהו נבחר ליו"ר הכנסת

מאת סופר "דבר" בכנסת

ישראל ישעיהו נבחר את־מול לתפקיד יושב ראש הכ־נסת. בעד בחירתו הצביעו 73 חברי סיעות המערך, ה־ליברלים, מפד"ל, ל"ע, אגו"י, פא"י, מק"י וחברי הכנסת מ. אביזוהר וש. כהן. נגדו הצ־ביעו רק 2 חברי המרכז ה־חפשי ואילו 30 נציגי גח"ל, ע"מ, רק"ח והעולם הזה נמנעו מהצבעה.

את ישיבת הכנסת ניהל היו"ר בפועל יצחק נבון. יו"ר סיעת ה־מערך מ. ברעם הציע את מועמ־דות ישראל ישעיהו בשם סיעות הקואליציה, אגו"י, פא"י, מק"י ו־ח"כ מ. אביזוהר. חבר הכנסת מט־על הכוח הציע, כי תיערך הצבעה חשאית, אולם היו"ר קבע, לאחר התייעצות ביועץ המשפטי, כי ההצ־בעה תהיה גלויה, זאת על פי סעיף 1 של תקנות הכנסת.

בתום ההצבעה ניכלו נציגי הסי־עות שנמנעו את הסיבה לכך. אפ־כר רהאל־ל אמר בשם גח"ל נימוקה זאת בכך שישעיהו גילה בתפקידו כיו"ר ועדת הכנסת נטיה לפגוע בזכויו־ת של האופוזיציה. ד. פופל מ־ע"מ הביע תרעומת, על כי סיעת המערך לא הציעה מועמד שיהיה מקובל על כל סיעות הבית. ת. טובי הסביר כי רק"ח נמנעה לא בגלל ההתנגדות לישעיהו, אלא כמי־חאה על הרכב נשיאות הכנסת. ו־אילו א. אבנרי נימק את הימנעותו בהתנגדות לאישיותו של ישעיהו, אך בנכונות להעניק לו אשראי בי־בודו עם היבחרו לתפקיד.

בתום ההצבעה בירך יצחק נבון את ישראל ישעיהו. הוא סקר את תולדות חייו ופעילותו כילידת תימן הבימון ועד פעילותו בכנסת ובמפלגה. הוא איחל לישעיהו עבודה פוריה והצלחה כלאה בתפ־קיד החדש. כאחד מסבבי היושב ראש הכנסת הבטיח לו שי־תוף פעולה הדוק ואמר: "מקיפותך ומסירותך בעין נבון, בשורשי העם ובמסורתו הציבורית, וכרכיזתך יהדותו, בוודאי יעמדו לימינו ב־בואך להנהות את עבודת הבית ה־זה ולשקוד על כבודו ומעמדו".

בתום הברכה תפס ישראל ישעי־הו את מקומו על דוכן היושב ראש. הוא הודה על הבחירה במי־לים נרגשות והדגיש כי הוא רואה את תפקידו בשמירה על קיום ה־ריבונות, הסמכות, כושר הפעולה ובנתוני הכבוד של הכנסת. הוא רואה עצמו כחייב לשרת את הכ־נסת, כשכל חבריה שווים לפניו בכל עת על מילוי תפקידו כיושב ראש הבית ובכל עת של מילוי תפקידיהם כנבחרי העם ומחוקקי ישראל.

קצין־טיס בדרגת רס"ן פיקד על קבוצת החוטפים

מאת סופר "דבר" לענייניים ערביים

בראש קבוצת החוטפים — "החוליה ציש ויליאם נסאר" — עמד טייס בדרגת רב־סרן בשם אחמד מוסא עוואד. לא נמסר מנין הוא, או באיזה צבא קיבל את דרגתו.

שותפו היה כנן עבד אל־עזיז אל־אטרש, בן למשפחה הדרוזית המפורסמת מסוריה.

שתי הנערות והנו על־ידי "ספטמבר־השחור", פרימה עיסא ותרז איתשאק חלסה. שתיהן נוצריות. הראשונה היא מירדן והשניה נולדה ב־1953 בצפו ו"זובה הקנה את ישראלי".

המחבל ויליאם נג'יב נסאר, שעל שמו נקראה חוליית החוטפים, נהפס בראשית 1968, אחרי שחנק שומר כצ'ין דרוזי, בקירבת אבו־גוש. אבו של נסאר היתה יהודיה, שנישאה לערבי בשנות המנדט. נסאר היה מראשוני חברי ה"פתח", ועוד ב־1966 עסק בגיוס מתנדבים באירופה.

ביקשו לקחתם כבני ערובה במקום הילדה

בשעות שקדמו להצלת חיי־הם של נוסעי מטוס "סבנה" היו גילויי מופת והקרבה עצ־מית ואזרחית. שלושה אזרחים לפחות הציעו עצמם כבני ערובה כדי להחליף את הילדה פטריסיה בת השש, שנמצאה במטוס ללא ליווי. האחות הי־תה שרה קליגר החיה בבית־אבות.

אזרח אחר היה יצחק גרין, בן 25 מחיפה, נהגו של נשיא האוניברסיטה בחיפה. הוא הגיע לנמל התעופה לוד ו־התכוון לצאת עם דגל לבן לכיוון המטוס החטוף, כדי לבקש להחליפו בילדה.

הצעה כלישית היתה של אזרח חיפאי אחר, אב לארבעה ילדים. אשר ביקש לקחתו כי בן ערובה במקומה של פטרי־שיה.

הקברניט לוי: פעולה מהירה וחלקה

מאת יונה שמשי

על מה שהתרחש במטוס לפני הפעולה סיפר לי ה־קברניט רג'ינלד לוי:

ביום שני סמוך לשעה 1.40 לפי שעון גריניץ' הבחנתי בשני מחבלים שהופנו אלי את אקדחי־הם. הם הודיעו לי, כי המטוס נחטף בידי אנשי "ספטמבר הש־חור". שאלתי למבוקשם, והכוונה הודיעו לי שבדעתם להגיע עם המטוס והנוסעים ללוד, תמהתי מאוד. לפי הוראתם, הסברתי להם את נתיב הטיסה. תחילה לא הר־צתי דבר לנוסעים, אבל עד מהרה הם שמעו ברמקול מפיו של מפקד המחבלים על חטיפת המטוס. פניתי אל הנוסעים וביק־שתי מהם לשמור על קור־רוח ולציית להוראות. לפי הוראת ה־מחבלים הודעתי לנוסעים, כי אין לנוע בתוך המטוס בלי רשות.

הקברניט הוסיף, כי מיד לאחר נחיתת המטוס בלוד, ולאחר ש־הוקם קשר עם מגדל־הפיקוח, הם דרשו מהשלטונות ישראל את שח־רורם של 317 מחבלים העצורים בבתי־סוהר בישראל. הם אמרו, כי בידיהם רשימה שמית של ה־אסירים שאת שחרורם הם מבק־שים. המו"מ התנהל משך כל הלילה באמצעות מגדל־הפיקוח ב־לוד. מהבוקר קיים הקשר, לפי בקשת המחבלים, באמצעות הצלב האדום הבין־לאומי.

רג'ינלד לוי סיפר לי עוד, כי לקראת הצהרים חזרו לו המחב־לים לצאת אל נציגי השלטונות בישראל ולהודיע להם על המצב החמור השורר בתוך המטוס. כדי להראות בדרך זו על ישראל להי־ענות לדרישותיהם. הם דרשו, כי המחבלים שישוחררו יועברו ב־מטוסי חברות־תעופה בין־לאומיות, לא של "אל על". לקאהיר. ורק לאחר שמבוקשם זה ימולא, הם יטוסו במטוס ה"סבנה" אל אותה מטרה. ואם יווכחו בקאהיר, ש־המטוס על נוסעיו.

הקברניט הביע את התפעלותו מהפעולה המהירה והחלקה של יחידת צה"ל, אך הביע גם את מבוקשם ניתן להם. ישחררו את החשש, שמא בעתיד לא תצליח פעולה כזו, ללא קרבנות. בכל מקום. הוא אמר: "אתמול מלאו לי המעיים שנה. אבל אני מר־גיש כאילו ביום התולדה שלי זקנתי להיות בעשר שנים נוס־פות".

"באו לשחרר את חברינו"

רפי ברעם, בן 29, משיקאגו, שנסע עם רעייתו מארה"ב ליש־ראל, דרך בריסל, נאלץ להיפרד ממנה בבריסל ביום שהוא איבד תיק עם תעודות ואת כרטיס־הטיסה שלה. לכן נסעה אשתו ללוד במטוס "אל על" ואמורה היתה להגיע ללוד שעתיים לאחר בואו. על ההתרחשויות במטוס סי־פר לי רפי ברעם כי מיד לאחר חטיפת המטוס הפרידו המחבלים בין היהודים והלא־יהודים שבמט־וס. הם הרכיבו את כל היהו־דים בחלק האחורי של המטוס, ואילו את הלא־יהודים — בחלקו הקדמי. "מהר מאוד הריכו יודיע אלה שלא היו יהודים", סיפר ברעם. המחבלים התחלקו בשמירת על הנוסעים באופן שתמיד אחד מהם היה בתא הטייס, אחד הס־תובב במעברים שבין המושבים, ואילו שתי המחבלות ישבו, כל אחת, בקצה אחר של המטוס, כ־שפניהן אל הנוסעים. מדי פעם הן החליפו את מקומן.

שתי המחבלות סיפרו לנוסעים, כי הן באות לישראל בתסרת ל־שחרר את בעליהן העצורים. ו־אילו מפקד החוליה אמר לנו: "אנחנו רוצים לשחרר את המפקד שלנו העצור בישראל. הוא וחברי נמצאים בישראל, עם נתעתים ומתעללים בהם. חברינו בבתי הסוהר הישראליים מאבדים את ידיהם. את רגליהם ואף את עיני־הם תוך כדי עינויים". רפי ברעם סיפר, כי הנוסעים שמרו בדרך כלל על קור־רוח והפניקה היחידה היתה בעת הקרב הקצר שהתנהל בתוך המטוס.

איש צוות: עמדו לפוצץ את המטוס

"כמה דקות לפני הביקור ה־ראשון של נציג הצלב האדום אתמול בבוקר, עמדו המחבלים לפוצץ את המטוס על נוסעיו" — סיפר איש־צוות מטוס "סבנה" ל־עתונאים, בשיחה שנתקיימה אמש במלון "דן" בתל־אביב.

איש הצוות שביקש שלא לזהו־תו, סיפר, כי ארבעה המחבלים הצליחו להחדיר למטוס 10 עד 12 ק"ג דינמיט ובבוקר הניחו של המטוס חיברו אותם לחוטי את מסעני הנפץ בחלקים שונים חמטל.

קרוב לשעה 10 בבוקר קיימו ביניהם הארבעה התייעצות קצרה והתבקשו אי עצם רצונם, ואחר כך אמר אחד מהם לאנשי הצוות, כי הואיל ואין תוצאות למו"מ, הם החליטו לפוצץ את המטוס.

אחת המחבלות אחזה בידיה את קצות שני חוטי החשמל שהיו מחוברים למטענים וקרבה קצה אל קצה מתוך כוונה ליצור מגע החשמלי שהיה מפוצץ את מטעני הנפץ.

בו ברגע, סיפר איש הצוות, הגיעה ההודעה ממגדל הפיקוח כי נציג הצלב האדום מגיע ל־מטוס ובמיד הצעות הדשות והי־מחלים ויתרו ברגע האחרון על פיצוצו של המטוס.

הקברניט הבלגי רג'ינאלד לוי

(צילום: ישראל סאן)

דרשו לשחרר את "עילית" המחבלים האסורים בישראל

מאת סופר "דבר" לענייניים ערביים

רשימת 108 המחבלים, שהחוטפים דרשו את שיחרורם, כללה, למעשה, את כל "עילית" של המחבלים העצורים בישראל. הרשימה כללה אנשים מכל הארגונים וכן נשים. בין השמות שהופיעו ברשימה:

● כמאל נימרי, המהנדס שהיה ראש "פתח" בירושלים העלכד בראשית 1968.

● ג'אבר עומר, שהיה מפקד חוליות "כוחות השיחרור העממיים" ברצועת עזה.

● פאטמה ברנאוי, הנשיה שהניחה פצצה בקולנוע "ציון" בירושלים.

● עאידה עיסא סעד, שנדונה ל־20 שנות מאסר על הטלת רימונים לעבר סיור צה"ל.

כן דרשו המחבלים לשחרר את אוית בורכהאלטר, אחלין באראג' והאחות נדיה ומרלין בירדברדלי, שנשפטו על הב־רחת חמרי נפץ לשם פיגועים בישראל.

קירקוע המטוס

(המשך מעמוד 1)

סוס. — היה הענין מכתיים בתיקו. רק לאחר שהתברר ל־נדירים המוסמכים שגיהלו את המו"מ עם המחבלים, כי הללו אינם מוכנים לקבל שום הצעה ישראלית, הוחל־טו על הבריחה למטוס.

שילוב של שיקול אסטרטגי וביצוע מאקבי

המתלילות העניינים — כפי ש־נראתה בנקודת־ראות ישראלית ל־אחר הסיום המוצלח — מהוה דוגמה לשילוב יפה של שיקולים אסטראטגיים־מדיניים ובין הטקטי־קה. שילוב זה הוכיח כשר־התלתה של הדרג המדיני והכשר ביצוע בדרג הצבאי.

הסיכון בפעולה כזאת לא היה קטן. ופגיעה קטנה הי־תה עלולה לגרום לאסונות. בעת הקרב בתוך המטוס הי־ו זכה, שכן נמצאו כ־100 איש.

האפשרות הובאה בחשבון

זה מכבר

אך הצלחת הכוח של צה"ל — שהוא תושג הסד־תקדים — לא באה לגורמים האחראיים כהפתעה. הדבר בזמ עצמו עבר "חד וחלק" — בבקוזה ובמציאות. גם עצם הצורך לעמוד בפני סיטואציה כזאת ד־התאגר הכרוך בכך. לא נפלו על צה"ל "ברעם ביום בהיר".

גונים ואיבונים לקראת מצב אפשרי כזה.

אף על פי כן, כאשר הפכה האפשרות למציאות, היו כרוכים בה לא מעט ספות של חרדה ואולי אף רגעי־סיום — כל אותה עת של כיום מפרך. שתחילתו על גליל־אתר וסופו באמצעות "ה־צלב האדום". שהפכו לבלדרים והעבירו את הצעת שני הצדדים אל המטוס וממנו.

בשלב הראשון, כאשר נוהל ה־מו"מ ממגדל־הפיקוח באמצעות מכ־שיר־הקשר האלחוטי במטוס, הוא הנהל בכתבי עפות — באנגלית, באמצעות הקברניט הבלגי של ה־כטוס — או ישירות, בערבית, עם המחבלים.

הישראלים שדיברו ממגדל־הפי־קוח בוודאי לא ישכחו עוד זמן רב את "ליל התקשורת" הזה שרבים ברוחבי תבל היו יכולים להיות עדים לו, כשום שהיה בערוצים הבין־לאומיים. ודאי עוד זמן רב היהד באוזניהם הקריאה "בולדינג ביליף", שכינתה צופו להתקרבות עם המטוס.

אולם לאחר שנסתיים שלב ה־מו"מ הארוך והמייגע והפיר נפל על המיבצע הסר התקדים לשחרור המטוס ההמום, היה צורך בפעולה מהירה ביותר. שאכבצ ברעצה, ו־אכר לא נתנה כמעט לכחבלים שהות לבצע את זממם — פיצוץ המטוס על יושביו — אם אכן התכוונו לכך. רק שני הגברים מבין המחבלים הספיקו לירות כמה יריות באקדחיהם — עד להריגתם בידי אנשי הכוח של צה"ל. לבני המחבלת והריגיבים שהוו בידי המח־בלים לא הופעלה.

אילו הצליחה ההחטפה...

בגודל הנצחון של ישראל וה־תשיג על צה"ל בפרשת הכטוס החטוף שהוכחת בלוד — כך גם גודל הכישלון על המחבלים. מבצע היוקרה הגרוע עליהם, התמוטט בי־סופו על דבר בבושת־פנים.

את היקף תבוסת המחבלים אפשר לאמוד — אם להביא בחשבון מה ביקשו להשיג — כיצד היו פני הדברים נראים, לו היה כבוד קשם עלה בידיהם. במקרה זה היו הופכים לגיבורים שחזרו במבצע ברוב ללייבה של מדינת ישראל. שהז בה זמן־מה. הבלאו לשיחרור עשרות או מאות מחבריהם העצו־רים בארץ ולבסוף יוצאים מבבה אורח תפסי. אחרי הצלחה כזאת בודאי היו חוזרים על המבצע לא אחת. כשהם מגדילים מדי פעם את היקף הסחיטה. עתה יהיה עלי־הם להגיע למסקנה, כי בדומה לסיטואציות רבים לפגוע בישראל, לא תצליח גם שיטה זו.

המחבלים תולים

(המשך מעמוד 1)

הרת יותר: "נכשלנו. כי המתנו לפי בקשת הצלב האדום ואז התהפך כדור־המימה הציוני על הארבעה. לקראו הגבר על העולם כולו. הצלב האדום נכה בעת ביד־צוע הפשע. מה יאמר עכשו? מה יעשה הצלב האדום נוכח פשע שבוצע תחת חיפויו? אנו איננו חורצים משפט. רק מציבים סימן־שאלה גדול".

מו"מ גם בביירות

מתברר, כי עוד שלשום פנה "ספטמבר השחור" בבקשה להתע־רבות הצלב האדום. כאמצעות "והמשר האדום הפלשתינאי" (ה־זרוע הרפואית של "פתח") נעשתה פניה אל נציגי הצלב האדום בי־לבנון. אך אלה דחו את הבקשה להתערב. רק אתמול חודש המגע בין הצלב האדום והנציגים ה־פלשתינאיים בלבנון. כן התקיימו מגעים רצופים עם השגרירויות הבלגיות בלבנון ובלוב. אליהן נשלחו תזכירי־אולטימטום עם פירוט התביעות:

✱ הטסת 108 מחבלים־עצורים מכל הארגונים לקאהיר.

✱ אחרי בואם לקאהיר יעביר נציג הצלב האדום סיסמת־צופן לחוטפים בלוד, לשמור על חיי הנוסעים.

בבריסל קיבל השגריר הבלגי הודעה, כי אם לא תלחץ ממשלתו על ישראל לקיים תנאים אלה ייהשבו הנוסעים ל"ידידי הציו־נות" והמחבלים לא יהיו אחראים לגורלם.

הכנות־שווא בקאהיר

בשעות הצהריים גברה האופ־טימיות במחנה הערבי והחלו ל־התפשט שמועות, כי ישראל כבר הסכימה לשחרר 20 מחבלים. אך החוטפים משיכים להתמקח. כ־קאהיר נמסר, כי נעשו שם הכנות לקבלת המטוס כיביא את ה־מחבלים העתידים להשתחרר.

הוך כדי כך שידר רדיו "פתח" בזה אחר זה דברי־תעמולה. תמ־צית הטעמות היתה, שפעולת־ה־חטיפה נעשתה הכרח. משום ש־ישראל מסרבת להכיר במחבלים העצורים כשבויי מלחמה והם נתונים לעינויים קשים, מבלי ש־תהיה השפעה ל"זעקות דעת ה־קהל העולמית". כתוכחה לכך גד־רלם של המחבלים בכלא הובאה בהרחבה גירסת מעשתת של מרד העצירים בכלא אשקלון.

דיפלומטים זרים חלקו שבחים

מאת חגי אשד, סופר "דבר"

בירושלים שוקלים הדרכים האפשריות להפעלת לחץ בין־לאומי יעיל על ממשלת לב־נון, כדי שתגביל את פעולת ארגוני המחבלים בתחום הבינלאומי המסכנים והפוגעים בתעופה הבין־לאומית.

הנציגויות והנציגים הזרים ביר־ושלים הביעו בשיחות עם אנשי מש־רד החוץ דברי שבח רבים לפעולת צה"ל ולהחלטת הממשלה. אך נראה כי ישראל לא תסתפק בכך והמגמה למשלוח המחבלים ולארגונים הבין לאומיים הבכירים להצעה להעביר את כשלה לבנון על אחריותה נוכח איומי המחבלים להגביר את פעילותם הפגיעה בתעופה לישראל ואף במבשלה בלגיה והבלג האר־דה.

שה"ת הבלגי נשק לשגריר ישראל

"שירותי ישראלי" מסרו עם זאת אמש, כי עתון ערב בלגי הכתיב במיפלות של ישראל בפרשה, העיתון טען, כי מוטב היה לקבל את דרישות הבלגים בדבר השלום של תמורת החטופים.

שר החוץ הבלגי אישר, לדברי הרדיו, כי אכן היתה הצעה כזאת מצד בריסל. יחד עם זאת אבר־הסר, שהואיל והמטוס נבצא בידי־הה במשלה ישראל אחראית לטיפול בנושא והיתה זו זכותה לבחור בדרך שנראתה לה.

חברת "סבנה" הודתה אבט ל־ממשלת בלגיה ול"שלטונות הבין־לאומיים" על הצלה החטופים. עולים בעקבות כמה משפחה "הפעולה הישראלית המהירה של שחרור נוסעי כמוס "סבנה" בידי החוטפים הזרבים. עצויה להוות נקודת כיפנה בהיסטוריה של פשי־עות המטוסים ובמערכה להבטחת התנועה התקינית בנתיבי האוויר".

— דברים אלה אמר אמש נציג איגוד פועלי התחבורה בבלגיה ה. קאסירס. הערכה שזה בישראל כי אורח ההסתדרות. הוא אמר את הדברים זמן קצר לאחר שנודע לו על המיבצע המוצלח. בפגישה עם מ"מ בוכר ההסתדרות ירוחם משל.

התחבורות התקשורת, ש־הקדישו את כל מאודם ל־פתרון בשבר מטוס "סבנה".

כתב "בוורדייטהראל" בבריסל דיר כלמה אהרוניך כבה אמש בדברי: "היום הזה", כי שר החוץ הבלגי הורה לשגרירות הישראלית על ביצוע ההצלה. השר הבלגי הצביע כי זהו בר־ברכה והבריכה ביקירדך ברכה כלכי תגדינות והוא לא יכבה את הבעה הזה. הכתב גירזה, כי בתום השיחה התנופף השר בבר־הופה וכבכה לשגריר ישראל בשתי לחייו בעציבכרבלות.

לפני כן ההכבנו אליו הבנגריר ישראל ההכבירות אפרים אילון לבוא בשעה 5 אחר הצהרים אל שר החוץ הבלגי. הדיפלומטים הזר־זרו לישראל כדי להודות את בעצם שלהם לשר לשר החוץ הבלגי. הכל דקה לפני השעה 5 ההקבדו אלהם בישראל ואבר־ר להם: "תאמרו לשר שהכל בסדר".

ראש ממשלת בלגיה פיזה ביר־דאסטרו שבה אתמול הידיה־עם נביא אלג'יריה היא־די בודד־רין.

החלו אירועי יום ירושלים

אירועי "יום ירושלים", במלאת חמש שנים לשחרור העיר העתיקה ואיחוד העיר, החלו אמש בטקס ציבורי ובכס היילים וקביים של חטיבת "הראל", שפעלה בצפון ה־עיר במלחמת ששת הימים.

מצבה של אחת הנוסעות אנוש

מאת סופר "דבר"

מצבה של אחת מנוסעות המטוס, שנפצעה קשה, הוגדר אמש כאנוש. האשה, שעדיין לא זוהתה, נפצעה בר־אשה מיד לאחר הגיעה לבית־החולים שיבא בתל־השומר. אמש טופלה מיד להצילה במפת, כי קשה הישה להיות.

המחבלת שנפצעה בזהות ר־יצאה מכלל סכנה. היא פצועה בזרועה ובבית החזה. אחד מבין נוסעי המטוס הוא יהודי פר קרדובסקי, בן 40. מצבו הוגדר קשה, אך אין נשקפת סכנה ל־חייו. היא נוהג בכבה.

אשה נוספת, בת 60, נפצעה ב־אזנה בצורה קלה. היא אושפזה בבחלקת אף־אוזן־גרון. בבית־ה־חולים שוהים עוד שני פצועים קל.

היכן הצדק?

גילוי דעת

אנו תושבי גבעת עמל א' (ליד "בית־החולים"), בתל־אביב, "פליטי ששי" משנת 1947, הובאנו על־ידי ה"הגנה" אל הגבעת (במוסין) לצורך שיקום, לאחר שבתינו הקודמים (במנשיה, בירושלים ובבקעות־ספר אחרים בארץ), נהרסו בפעולות המלחמתיות שקדמו להקמת המדינה.

זה למעלה מעשרים וחמש שנים, שאנו מתגוררים בבתים אשר בחלקם נטים לנפול, בתנאים הרחוקים מלהיות מקובלים על דיירי החוילות שמסביבנו.

אולם נשארנו במקום, טיפחנו אותו וגידלנו את ילדינו, כי זה כל מה שיש לנו.

וכעת, עומדים לקחת גם את זאת מאתנו! עומדים לנשל אותנו מפיסת־הקרקע היחידה עליה ניתן לנו וליקירינו לחיות.

צעדי הנישול הראשונים כבר ננקטו לגבי חמש משפחות, אשר משכורותיהן ומיטלט־ליהן — עוקלו!

גורמים שונים, ובראשם מינהל מקרקעי ישראל (רשות הפיתוח), תובעים את סילוקנו המיידי מן המקום, תוך נישולנו המתפיר המשפיל מכל זכויותינו, ובמטרה להשאירנו חסרי־כל, וללא כל פיצוי אחר.

האמת היא, שעוד ב־1.11.1949, הצהיר ראש־הממשלה ושר־הבטחון דאז, מר דוד בן־גוריון, מעל בימת הכנסת, כי "תושבי גבעת־עמל ראשים לגור במקום עד שישוכנו במקומם הקבע". דברים אלה פורסמו בהרחבה בכל עתוני הארץ, והם לאישור נוסף מצד ראש־העיר, תל־אביב.

האמת היא, שלנו "זכות ראשונים", כותיקי המקום, העיר היישוב, אשר בניהם להבו בסגרות ה"הגנה" והאצ"ל לשיחרור המדינה. זכות זו אף הוקרה במגע בפסקי־דין שונים.

האמת היא, שבכל מקרה קודם של פינוי דיירים למטרות בנייה מתחדשת בכל מקום אחר בארץ, ניתנו לדיירים אלה פיצויים מתאימים והולמים — הן בכסף, הן בדיור.

מדוע, אם כן, מתנכלים לנו?

משום, שקרקעות גבעת עמל א' הן היקרות ביותר בתל־אביב, ורשות הפיתוח מעוניינת להשיגן מבלי להכיר בזכויותינו, ולהורשיב עליהן את אלה שיש להם כסף.

במה חטאנו אנו, שזכויותינו נשללות מאתנו — למרות שהקרבנו את כל שהיה לנו על מזבח הקמת המדינה?

אזרח!

אם איכפת לך הדבר — אל תשב מנגד

כתוב עוד היום

לראש־הממשלה, לשר־השיכון, לרשות הפיתוח, לראש העיר, לעתונות — והבע את מחאתך!

ועד גבעת עמל א' — ארגון שכונות העוני

מאי, 1972 — ת.ד. 8468 — יפו

4 פוליסה

ביטוח נוסעים מעניקה יותר

אישפוז בחו"ל

החזר הוצאות עד 4.600 $ (19.320 ל"י)

התשלום בחו"ל במטבע זר.

טיפול רפואי ובדיקות

החזר הוצאות ללא הגבלה בסכום.

פיצוי נוסף עבור הפסד כרטיס נסיעה.

ביטוח תאונות

בסך עד־30.000.— ל"י.

מטען אישי

בסך 2.500 ל"י (לפי בחירה)

פנה אל משרד הנסיעות או אל סוכן הביטוח שלך!

אישפוז־שלוח

להברינו **לאה ויונתן והמשפ'**

אתכם באבלכם הכבד בהילקח מכם בנכם

מורן

בית דפנה

דבר DAVAR

העורכת חנה זמר

משנה לעורך דוד פדהצור

מזכיר המערכת אליהו אגרש

מנהל כללי גדעון נאמן

המו"ל — "דבר" בע"מ

מודפס בדפוס "דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת. ד. 199, טלפונים 246251 (6 קווים).

סניפים:

תל־אביב, בית "דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 246251. ירושלים, מערכת ומנהלה, רחוב הלל 16, טלפונים 231251-3. חיפה, רח' הנביאים 27, טלפונים 642111-2-3.

עשרים־ואחת שעות חרדה בלוד

מאות חיילים ואזרחים באו לעקוב אחר המתרחש; 90 נוסעים, ביניהם 50 יהודים ו־30 נשים ציפו לסיום המשא־ומתן; ארבע פעמים יצאו נציגי "הצלב האדום" לשוחח עם המחבלים מעל מכונית תידלוק; הקברניט דיווח על "מצב נואש"; ברשות כל מחבל היו אקדח, רימון ושתי חבילות חומר נפץ

מאת דוד משיוב

תמול עם עלות השחר פנה ב־ הדרכה המתיחות בנמל התעופה עשרות אמבולנסים, שחנו ... הלילה ברחבה שלפני בית הנתיבות. הצבור מחזית הבית ... אחר. שטח בית הנתיבות ריקן מהחיילים הרבים, אשר ... השתלטו על נמל התעופה ... במדיהם בין קהל האורחים, שהמתין במשך כל הלילה ... דרוכה להתפתחויות אפש־ריות שיביאו לשיחרור נוסעי מטוס "סבנה".

90 הנוסעים, בתוכם 50 יהודים, ... קשישים ו־30 נשים, שהיו ... במטוס "סבנה" 21 שעות ... לחסדם של טרוריסטים ... — הבהינו אף הם בציפיה ... הבאים של שלטונות הבט־חון הישראליים.

הצלב האדום נכנס לפעולה עם אור הבוקר ניתן היה לראות ... המטוס החטוף חונה על המס־לול. לקראת הצהרים נכנסו לפעו־לה שלושה נציגי הצלב האדום, ... באו לנ.ת.ל. לאחר שישראל ... את בקשת המחבלים לקי־ום שיחה עם אנשי הצלב האדום. ניתן היה לראות את המכונית ... של הצלב האדום נוסעת ... המטוס וחוזרת כעבור זמן ... בית הנתיבות. נציגי הצלב האדום ניהלו מו"מ עם המ־חבלים. אולם הם לא הורשו להיכנס לתוך המטוס. הם שוחחו ... מעל מיכלית דלק שעמדה ... למטוס ובשובם דיווחו בכל ... על המו"מ ועל תנאי המ־חבלים. בבוקר נחת בלוד מטוס מיוחד של חברת "סבנה" ובו ... משרד החוץ של בלגיה, ... סגן מנכ"ל "סבנה" בבריסל, ... הראשי של החברה וכן ... בכירים של חברת התעופה הבלגית.

ובשעה שהדראמה האנושית ל־הצלת חייהם של נוסעי המטוס ... ונציגי ישראל מנהלים מו"מ עם המחבלים, התנהלה הת־נועה בנמל התעופה לוד ללא כל תקלה. מטוסים נחתו והביאו עמם תיירים ותושבים חוזרים ומטוסים אחרים המריאו מלוד ליעדים שו־נים בעולם.

בשעה 12 בקירוב חלה התפתחות מעניינת, כאשר המחבלים הירשו לקברניט המטוס רג'ינלד לוי לצאת מן המטוס ולהיפגש עם שרי הבט־חון והתחבורה, אשר שהו כל הזמן בבית הנתיבות במשרדי מינהלת נמל התעופה. הקברניט הוסע במ־כונית של הצלב האדום. קברניט המטוס נראה עייף מאורעות ה־לילה. הוא היה לבוש חליפה כחו־לה, ענוב עניבה כחולה.

15 ק"ג חומר־נפץ

בעלותו לבית הנתיבות הקיפו אותו הכתבים. הוא אמר להם: "המצב נואש. המחבלים הכינו את מטעני החבלה. אם לא ייעשה משהו הם יפוצצו את המטוס". לדבריו ציפו המחבלים מהמו"מ ללא יתמ"נו הרבה. הקברניט הביא בחופן ידו פתיתי חומר נפץ, כדי להוכיח מציאות חומר הנפץ בידי המחבלים. (נודע, כי בידי כל אחד מהמחבלים היה אקדח ורימון נצור. כן היו ברשותם שתי חבילות חומר נפץ, האחת במשקל 12 ק"ג והשניה במשקל 3 ק"ג.

כן אמר הקברניט: "הנוסעים כולם חיים". הקברניט ביקש לפנות לו מעבר ונכנס אל אחד המשרדים של מינהלת נ.ת.ל., כדי לשוחח עם השרים דיין ופרס. הקברניט לוי היה מלווה על־ידי מפקד חיל־האוויר האלוף מרדכי הוד ומנכ"ל נ.ת.ל. אל"מ (מיל.) שמואל כסלו.

עמדתי במסדרון המוביל אל מש־רדי מינהלת נ.ת.ל. ושעה קלה לאחר מכן ראיתי את הקברניט לוי מתקדם במסדרון בלווית מפקד חיל האוויר ומנכ"ל נ.ת.ל. הקבר־ניט נראה מחפש משהו בארנקו. אחר אמר כי השאיר מסמך במש־רד. מנכ"ל נ.ת.ל. ש. כסלו אמר לו, כי הוא ידאג להביאו. בינתיים התקרב שר התחבורה המוליך מס־פר כלים עם הקברניט. הוא שאל אותו לשלומם של הנוסעים ולהר־גשתם ולאחר שקיבל את הפרטים מהקברניט ונפרד ממנו בלחיצת־יד, פנה שר התחבורה — שקיים מפעם לפעם פגישות עם העתונאים, העורכים וצוותי הטלוויזיה — אל עבר המסעדה, כדי לקיים מסיבת עתונאים מאולתרת נוספת. בפגישה זו מסר שר התחבורה שמעון פרס, כי מתקיים מגע עם המחב־לים באמצעות אנשי הצלב האדום והקברניט, שהורשה על־ידי המ־חבלים לצאת מהמטוס ולהיפגש עם שרי הבטחון והתחבורה. פרס הדגיש כי המגעים נמשכים. אולם את תוכנם לא יוכל לספר לעתונ־אים. "מצב בריאות הנוסעים מניח את הדעת. אין אף אחד בסכנת חיים, אף כי עבר עליהם הרבה. במטוס נמצאים זקנים ולפחות יל־דה אחת". השר הדגיש, כי ב־מטוס חם והנוסעים עייפים: "אני מקווה" — אמר השר — "כי אוכל ומים יסופקו לנוסעים בהקדם, כדי לענות על צורך הסניטארי. עד הבוקר היה לנוסעים די אוכל ו־מים". השר הטעים, שאינו מוכן לנחש מה יהיו תוצאות המגעים. "נשארתי אופטימי" — אמר השר. כן אמר, כי ייעשה כל דבר הגיו־ני להציל אנשים ולשמור על בטחונה של ישראל.

מחבל תמורת נוסע

בנמל התעופה לוד רווחו אתמול שמועות משמועות שונות בד־בר המו"מ עם המחבלים ותנאיהם לשחרור הנוסעים מהמטוס. אחת השמועות אמרה, כי המחבלים רצו תחילה את שחרורם של 360 מחב־לים האסורים בבתי כלא בישראל. בהמשך המו"מ ירדו המחבלים בתביעותיהם והיו מוכנים לשחרר נו־סע אחד תמורת מחבל אחד, כלומר 100 מחבלים תמורת 90 הנוסעים ו־10 אנשי הצוות.

שמועה אחרת אמרה, כי המחב־לים הצמידו אחר כך תנאי אחר, שיועמד לרשותם מטוס שיטיס או־תם לארץ ערבית תמורת שחרור הנוסעים והצוות. כאמור, לא היה שום אישור לשמועות אלה.

אחרים אמרו, כי יש להניח, ששלושת נציגי הצלב האדום אשר ניהלו במו"מ עם המחבלים, הם אשר הציעו ביוזמתם, כי ישוחררו את הנוסעים, הצוות והמטוס ו־אילו נציגי הצלב האדום ישתדלו אצל שלטונות ישראל לאפשר יצי־אתם של המחבלים מישראל בער־בות הצלב האדום.

נודע, כי מרכז ארגון "ספטמבר השחור" בביירות קיים אתמול לח־צים על ממשלת לבנון לאפשר למפקדת המחבלים בלבנון לקיים קשר עם המחבלים במטוס "סבנה" באמצעות מגדל הפיקוח בביירות. ממשלת לבנון התנגדה לתביעה זו של ארגון המחבלים.

שר התחבורה שמעון פרס ציין לשבח בפני משלחת משרד החוץ הבלגי וכן בפני ההנהלה הראשית של "סבנה" את התנהגותו האמיצה וקור רוחו של קברניט המטוס.

שר־התחבורה שמעון פרס במסיבת־העתונאים, בעת שהוא מודיע על שחרור הנוסעים והצוות. (צילום: חץ)

קברניט המטוס הבלגי רג'ינלד לוי (מימין) בחברת הרמטכ"ל רב־אלוף דוד אלעזר (משמאל) ומפקד חיל האוויר אלוף מרדכי הוד (במרכז) אחרי פשיטת־החילוץ

נציג הצלב האדום מר פרו, שעמד בראש הצוות שתיווך בין שלטונות־הבטחון ובין החוטפים

המחבלת תרז איסחאק אחות שעזבה את עכו

מאת יואל דר, סופר "דבר"

תרז איסחאק הלסה, בת 20, שהשתתפה בחטיפת המטוס, היתה תושבת עכו העתיקה עד לפני חדשים אחדים. הוריה, אחיותיה ואחיה עדיין מתגו־ררים בעכו העתיקה, ליד משר־די "החברה לפיתוח עכו הע־תיקה".

תרז נולדה בעכו. אביה ובני משפחתה הגיעו לשם מאירביד שבירדן בימי מלחמת השחרור. האב הוא חסר מקצוע וחסר מקור עבודה, עבד במוסד "אהוה" ב־עכו, אך רוב הזמן הוא מועסק כפועל דחק.

הבת־המחבלת למדה בבית־ה־ספר "טרה־סנטה" בעכו העתיקה ספר "טרה־סנטה" בעכו העתיקה. לפני יותר משנתיים, עברה לנצרת ונתקבלה שם לבית־הספר לאחיות. עד אז לא התבלטה תרז בשום שטח וגם לא ניכרו בה נטיות פוליטיות מוגדרות. אך בבית־ה־ספר לאחיות חל בה שינוי, ו־החלה להתקרב לחוגים לאומניים.

אמתלה של חופשה ובריחה ללבנון

בסוף השנה שעברה בהיותה תלמידה שנה שניה בבית־הספר לאחיות, ביקשה במפתיע חופשה, כדי לבקר אצל קרוביה בעכו הע־תיקה. הרשות ניתנה לה, אך היא לא חזרה מהחופשה במועד הקבוע. יחד עמה לא שבה לעבו־דה אחות מוסמכת. חקירה קצרה של גורמי הבטחון גילתה, כי ה־צעירות הערביות, יחד עם שני צעירים, תלמידי בית־ספר תיכון בנצרת, נמלטו ללבנון. לחוקרים היה ברור מלכתחילה, כי כוונת הבורחים היתה להצטרף לארגון ה"פתח" ולפעול נגד בטחון ה־מדינה. עתה הוברר, כי המחבלת הצטרפה לארגון הקיצוני "ספטמ־בר השחור".

תרז היא צעירה ממוצעת־קומה ללא הופעה מרשימה במיוחד, מדברת עברית, ערבית ואנגלית.

סמל משטרה מסייע לאשה מניצולות המטוס בדרכה מהאוטובוס לבית־הנתיבות

אחד מניצולי המטוס מגיע באוטובוס לבית־הנתיבות, ומוחא כפיים לכבוד השוטרים וחיילי צה"ל הממתינים שם (צילום: י.פ.פ.א.)

כמה מניצולי המטוס מנופפים בידיהם מבעד לשימשת האוטובוס, שהביאם מהמטוס לבית־הנתיבות. (צילום: הסאר־פו)

הילדה פטרישה בת השש מובאת על זרועות שוטרת אחרי חילוצה. (צילום: י.פ.פ.א.)

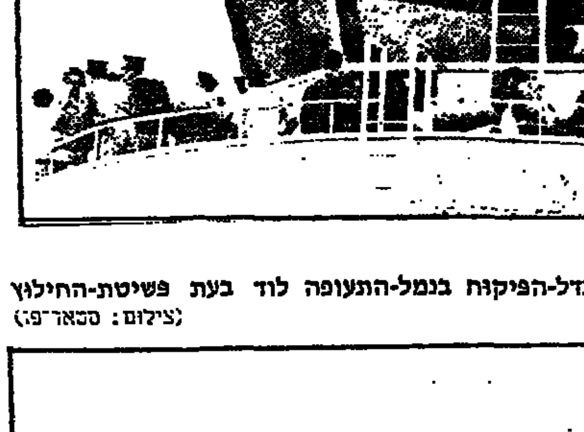

מגדל־הפיקוח בנמל־התעופה לוד בעת פשיטת־החילוץ (צילום: הסאר־פו)

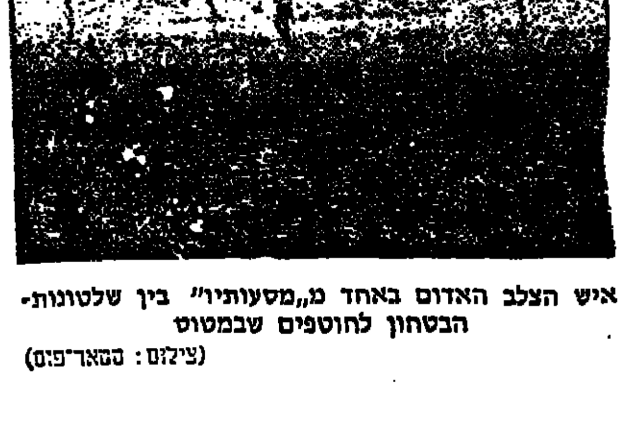

איש הצלב האדום באחד מ"מסעותיו" בין שלטונות־הבטחון לחוטפים שבמטוס (צילום: הסאר־פוס)

ילנה ברעם, שבעלה רפאל היה בין החטופים, התעלפה זמע הידיעה על חילוץ הנוסעים, ובתצלום נראה אחד מקרוביה נושא אותה לתחנת עזרה ראשונה. (צילום: ישראל סאן)

ראשון ראשון חביב

בשנת 1922 נוסדה בארץ חברת "יהודה" - חברת הביטוח הראשונה בארץ - ישראל.

ביום, לאחר 50 שנה, חוגגת קבוצת "ציון"-"יהודה" את יובל החמישים למאורע זה.

מאות אלפי תיקי מבוטחינו מספרים לכל את סיפורן של חמישים שנות ביטוח בארץ- חמישים שנות נסיון, העומדות מאחורי קבוצת "יהודה" ו"ציון".

יובל "ציון"-"יהודה" הוא לא רק חגנו שלנו, הוא חג הביטוח הישראלי.

ציון-יהודה 50 שנות ביטוח

1922 — 1972

ציון-יהודה
קבוצת הביטוח הראשונה בישראל

הסתדרות הפועלים החקלאים
המרכז החקלאי
341

בשדות ישראל

שר החקלאות חיים גבתי

חוק בלי עזרת ההסתדרות והתנועות לא יועיל הרבה

איני יודע מה תכליתה של ישיבה זו? אם הכוונה לתאר בה את המצב ולהדגיש את הסכנות — אז, כשאני רואה את המשתתפים האלה, — איני חושב שהדבר נחוץ. ההכרה קיימת פה. היא אינה קיימת במקומות אחרים.

הבעיה אינה רק אם לבצע את הקטיף בעבודה עברית או לא. הקטיף, ככלות הכל, הוא לא החלק הגדול בהעסקת הערבים במשק העברי, בעיקר בהתיישבות.

ממשלה יכולה רק לעזור, אבל הרצון וכוח הביצוע צריך להיות בבית הזה. לפני שנה באתי לכאן בקשר לחוק נגד עבודה שכירה. חוק זה עבר את כל המשרדים והוא מונח בוועדת השרים לענייני חקיקה. אני מודה ומתוודה שאינני דוחף אותו, הואיל ואני יודע, שכאשר יובא לכנסת יהיו אנשים שיקומו לפעול נגדו. לתומי הנחתי, כי לפחות חברי בהתיישבות יתגייסו להגן עליו, ואני נאלץ לומר היום שאיני בטוח בכך.

לכן שאלתי, מה תכליתה של הישיבה? האם כדי לשכנע איש את רעהו, שהמצב הוא רע והסכנות שתיאר אריה אלמוגי גבורות? השאלה היא, אם יש כוח בידי הסתדרות הפועלים החקלאים לעמוד בפרץ, ואם נציגי התנועות באותו המקום שהם יצטרכו להילחם על החוק לעבודה שכירה יתגייסו לכך. יש סיכוי. אבל גם חוק בלי עזרת ההסתדרות והתנועות לא יועיל הרבה. בינתיים פשה הנגע הרבה יותר עמוק. נכון, יש עוד ישובים עם עבודה עצמית, אבל הם הולכים ופוחתים. בוודאי שאפשר לעשות מאמצים בעזרת ההסתדרות ובגמר קטיף ההדרים להקטין ולצמצם את מספר העובדים ולשתף את כוחות העבודה המצויים במשק. אבל אין זה עונה על השאלה העומדת לפני הבית הזה.

איני יודע אם תקום תנועה של משקים עם אידיאולוגיה של עבודה שכירה, אבל אני בטוח כי בנקיטת אמצעים חריפים מאוד אפשר להתחיל להזיז את הגלגל אחורנית, אם כי זה לא יהיה ביום אחד.

אני יודע מה כוחו של שולחן זה. יושבים פה נציגי ההתיישבות כולה. כל הדיבורים על משברים בתנועה הקיבוצית בתקופת השפע מוכרים לנו זה 50—60 שנה. אנו חיים במשברים ועתה יש משבר של שפע. היה זמן של משבר־המחסור. אם העבודה החקלאית במשקים, בקיבוצים ובמושבים לא תיעשה בחלקה הגדול על ידי החברים עצמם, יקרה אחת משתיים: או שיחסלו ענפים בחקלאות או יחסלו הקיבוץ או המושב. אם כי יכול להיות שיקראו לזה קיבוץ עוד הרבה שנים. גם החוק יכול לעזור הרבה. אבל לא רק החוק.

אני רואה חולשה רבה בתנועה שלי בעניין זה ויודע איזו גבורה יכולה לגלות בו תנועת המושבים. איני רוצה לדבר על התנועות האחרות שבהן המצב הוא אולי יותר טוב, אבל לא הרבה יותר טוב. אם האנשים היושבים פה יגיעו למסקנה שיש להבטיח את עתידה של ההתיישבות, אין ברירה אלא לנקוט באמצעים כירורגיים. אם לכך לא מוכנים, עלול הסרטן להתפשט עד יאכל כל חלקה טובה ויגיע היום שנלחם על שערות ראשינו.

המרכז החקלאי צריך לדעת, שכל שנה העוברת בלי שאנו עושים מה שצריך לעשות, הולך המצב ונעשה גרוע. מה צריך לעשות? אם התנועה תחליט שאין מקום לעבודה שכירה, ומשק המעסיק עובדים שכירים יוצא מן התנועה, יש סיכוי; אבל כאשר כל התנועות מחליטות שהעניין כבד וקשה, אני מתאר לי שמישהו חושב: אז עם מי אשאר?

שר העבודה יוסף אלמוגי

הממשלה יכולה רק לעזור אבל כוח הביצוע צריך להיות במרכז החקלאי

בפעם הראשונה אני מבקר בבית מפואר זה ויש לי הרגשה לא נוחה, שדווקא בביקורי הראשון עלי לומר לכם את הדברים שאני עומד לומר. מה עוד, שיש לי דבר אסוציאטיבי: הביקור הראשון שלי היה לפני הרבה שנים בבית המרכז החקלאי הישן, כשבאתי לארגן את המאבק על עבודה עברית בכפר־סבא. מאז עבר זמן רב ואני מדבר עתה על דבר הפוך.

אין מה לשאול את הממשלה, כי הממשלה באה לכאן לשאול אתכם לאן פניכם מועדות. מה אתם רוצים? אני רואה בעניין זה של עבודה ערבית מהשטחים במשק החקלאי שלוש סכנות חמורות: 1) חברתית לאומית; 2) משקית־כלכלית; 3) חוקית.

המצב כיום הוא, שבחודשי יולי־ספטמבר עבדו במשק הישראלי בקו הירוק כ־37 אלף ערבים מהשטחים. מהם כ־8,000 בחקלאות. בחקלאות מועסקים 50 אלף שכירים. כ־20 אלף מהם קבועים ו־30 אלף מתחלפים. בין המתחלפים מעט יהודים. לא מעט ערבים ישראליים ו־8,000 ערבים מהשטחים. הבעיה אינה רק קטיף, אלא קטיף ובציר וירקות כל ימות השנה. הפער בין קטיף לבין עבודות אחרות בחקלאות, הוא בין 2,000 ל־3,000 ערבים. אבל 8,000 צריך לראותם כמספר פחות או יותר קבוע.

השנה גדל כוח־האדם של השכירים במשק והוא כמעט כפול ממה שהיה ב־1970. חלק ממנו נובע מחקלאים יהודים ולא יהודים. ישראלים שעזבו את המשק שלהם, מסרו אותו לערבים והלכו לעבודה אחרת. אני רואה בזה סכנה חברתית לאומית ממדרגה ראשונה. כל עוד היו סימנים קטנים לתופעה זו, אפשר היה איכשהו לעבור לסדר היום.

הפגיעה המשקית אינה נראית עדיין בשלב זה. בשנה שעברה והשנה נהנו מכך חקלאים במושבה ובקיבוצים. אבל לאן זה מוביל? אנחנו לא ניתן להפלות בשכר בין יהודי לערבי. ואם נצטרך להשתמש בחוק בצורה חריפה, כפי שהשתמשנו 3—4 חודשים עם הסיירות — נשתמש בו. לא נלך בדרכי דרום אפריקה ולא רודזיה. מצד שני, כאשר בשטחים השתכר ערבי 4־5 לירות ליום ואצלנו הוא קיבל 11 לירות מלבד התנאים הסוציאליים, כדאי היה לו לעבוד בחקלאות אצלנו. עתה יש מחסור בפועלים בשטחים והם כבר מקבלים שם 9 לירות ליום. ואם מישהו סמך בתיכנון המשק שלו על עבודת ערבים מהשטחים בשנה הבאה, יתאכזב. הוא לא יקבל אותם, כי לא יבואו.

בזה אני רואה לטווח ארוך פגיעה משקית כלכלית. אמרתי זאת בגלוי כוח על עבודה ערבית מהשטחים. וגם פה אני מתווה דעתי. מבחינה מדינית יש ערך להעסיק את הערבים וזה נותן הרבה מאוד. אולם מבחינה חברתית פנימית־לאומית, לטווח ארוך, טמון בכך אסון אם עוברים את הגבול. אם מתוך מיליון מועסקים במשק בכלל עובדים 20 אלף מהשטחים — לא נורא. ואולם כאשר מתחילה תנודת עובדים מהשטחים אלינו, אז מתחילה הסכנה החברתית החמורה מאוד. גם מבחינה משקית כלכלית אין זה טוב לטווח ארוך. לכן, זוהי גם פגיעה משקית־כלכלית.

מבחינת החוק: 60 משקים נגד לדין, נגד 60 קיבוצים ומושבים הוגשו כתבי־אישום. וחציים מושבים וחציים קיבוצים. נגד 60 יושבים חקלאים הוגשו תביעות משפטיות על העסקת עבודה ערבית בלתי מאורגנת. כ־30 קיבוצים ו־14 יחידות התיישבות אחרות כבר נענשו מ־2,000 לירות עד 150 לירות קנס. האם דרושים עוד סימנים נוספים?

הממשלה טיפלה בסוגיה זו בודדי השנה האחת ובכ־5—6 ישיבות לפחות דיברנו על כך. והצענו לקיים את הקטיף על־ידי כוח יהודי בלבד ולא היה קורה שום אסון. אני חושב, שהיה טוב לגדנ"עים אילו היו הולכים לקטיף, אך נתקלנו בקשיים עצומים מצד הפרדסנים על כל אגפיהם.

אתמול אירגנו 7,000 צעירים מתנדבים לעבודה בקטיף. התחלנו בשני בתי־ספר תיכונים למשרד העבודה ולא צריך הסכמת משרד החינוך על כך.

עתה אנחנו באים אליכם. ביקשנו לפני כמה חודשים לשים על השולחן את הבעיה הבוערת [illegible] צים לשמוע את עמדתכם.

העורך: צבי מגן

בעקבות הדיון במליאת המחלקה להתיישבות של המרכז החקלאי

התנועות מצמצמות העבודה השכירה

הוכח שהעבודה השכירה גורמת נזק כלכלי ● העלאת שכרם של הפועלים החקלאים ושיפור הרווחיות בחקלאות מהווים תמריץ ועידוד לעבודה עצמית בקיבוץ ובמושב

מאת צבי מגן

מליאת המחלקה להתיישבות של המרכז החקלאי קיימה דיון ממצה בשאלה: איך לשמור על עקרון העבודה העצמית בהתיישבות. הדיון נערך בהשתתפות שר־החקלאות חיים גבתי, שר־העבודה יוסף אלמוגי ומזכירי הזרמים.

כחומר רקע לנושא אנו מפרסמים בגליון זה חלק מהדברים שהושמעו במליאה, אולם כדי לעמוד בפרוטרוט על הנעשה בתחום זה, קיימתי שיחה מיוחדת בנושא העבודה השכירה עם נושאי תפקידים אחראיים בזרמים ההתיישבותיים, ואלה הם:

יעקב נחתומי, רכז המחלקה לכלכלה בקיבוץ הארצי.

דן צבחי, מרכז ועדת המשק של איחוד הקבוצות והקיבוצים.

משה בנקובר, מרכז ועדת המשק של הקיבוץ המאוחד.

שמחה אסף, סגן מזכיר תנועת המושבים לענייני חברה.

יצחק בר־לבב, מרכז משקי העובד הציוני.

אריה יודנפרוינד, מזכיר איגוד משקי הפועל המזרחי.

עוזרים למשקים לעזור לעצמם

הטיפול בבעיה חמורה זו של העבודה השכירה, מתוך כוונה ברורה להביא תחילה לצמצומה בכל הענפים בהם היא מצויה ולאחר מכן לחיסולה הגמור, אומר יעקב נחתומי, רכז המחלקה לכלכלה בקיבוץ הארצי, מתנהל בכל דרכי ההסברה המשכנעת ולפי הצורך גם על־ידי לחץ פנימי. מספר קיבוצים כבר חיסלו את העבודה השכירה בלחצם של חברים צעירים שהודיעו במפורש, שאינם רוצים להיות בחברה שוויונית העושה את השוויון פלסתר בדרך של העסקת שכירים. אנשים המוסמכים לטפל בבעיה מסבירים, בישיבות המזכירויות של המשקים המעסיקים עם חברי המשק האחראים לכוח־אדם, את חומרת הנגע הזה.

בדרך כלל, מודעים המשקים לנזק שהעבודה השכירה גורמת, הן מבחינה חברתית והן מבחינה כלכלית; אלא שהמעבר מעבודה שכירה לעבודה עצמאית אינו קל, הואיל והוא כרוך בשינוי תכניות עבודה בענפים.

— האם אתם מסתפקים בהסברה בלבד? ומה עושים כשיש סרבנים שאינם עושים כלום לפתרון הבעיה?

— לא מסתפקים רק בהסברה. ההסברה והשיכנוע מועילים בדרך כלל, אולם במקרים קיצוניים, כאשר הבדיקות מוכיחות שהמשק יכול לצמצם את העבודה השכירה ואינו עושה דבר בכיוון זה, מפעילים עליו לחץ פנימי. ביחס לכל משק כזה מקיימים דיונים בועדת המשק של התנועה ומכבידים עליו את התנאים שבהם כדאי להעסיק פועלים שכירים.

למשק כזה לא מאפשרים להרחיב את היקפו מעבר ליכולת הטיפול בו בעבודה עצמית, אף שכבודדים אותו להכניס יותר מיכון בקטיף ולהסתגל לשיטות עבודה החוסכות כוח־אדם.

הקריטריון של כדאיות כלכלית בהעסקת פועלים שכירים לא בא בחשבון. אם רואים שמשק רוצה להרחיב מפעל תעשיה שלו ויש לו את כל הנתונים הכלכליים לכך — כגון הון, ידע, שווקים — אבל יש לו מחסור בכוח־אדם שאפשר למלא אותו בפועלים שכירים, אוסרים על משק כזה להרחיב את המפעל בדרך של העסקת פועלים שכירים ומחפשים דרכים לשתף משק אחר במפעל המורחב.

התוצאות של הטיפול בחיסול העבודה השכירה במשק מסויים אינן יכולות להיות מיידיות, הואיל ואין כוונה לגרום נזק למשקי הקיבוץ אשר כבר נותן בענף הדרים הרבה כוח־עבודה, אולם בונים את התכניות לשנה הבאה ולטווח ארוך כדי לבסס על עבודה עצמית.

בדרך כלל, יודעים מראש באילו ענפים נוצרים תנאים להעסקת פועלים שכירים. כמעט לא נזקקים לפועלים שכירים בגידולי שדה ואף לא ברפת ובלול.

המחסור בעובדים בחקלאות קיים במטע ובאיסוף מלונים ואבטיחים. אפשר איפוא, לצמצם ענפים אלה ולהפוך להם חלופיים.

אם רוצים להצליח במשימה צריך ליצור אווירה מתאימה ותנאים טובים להצלחתה. צריך לטפל בעת ובעונה אחת בשני שלבים של הבעיה. קודם כל צריך לבער את העבודה הבלתי מאורגנת. הממשלה וההסתדרות יכולים לעזור הרבה בעניין זה.

הואיל ועבודה מאורגנת פירושה גם שכר גבוה ותנאים סוציאליים, יתחילו המעסיקים לשקול אם כדאי להם להעסיק שכירים.

ברור, שנקודת המוצא צריכה להיות עבודה עצמית, אומר נחתומי. אבל במקרים מיוחדים, כשאין ברירה, חייבת העבודה השכירה להיות מאורגנת. אין ספק, שעצם ההקפדה על עבודה מאורגנת תביא מיד להקטנת היקף העבודה השכירה.

אם התנועות, ההסתדרות ושרות התעסוקה יירתמו למאבק, גם על־ידי המשמרת הסנקציה של החוק, אפשר יהיה ליצור תנאים טובים לחיסול העבודה השכירה.

מסתבר, שהמאבק על עבודה עצמית והאמצעים שיינקטו לסיומו המוצלח, עשויים להביא בעקיפין לתוצאות חיוביות החורגות מתחומו. בד בבד עם קביעת סייגים לעבודה מאורגנת צריך לבוא שיפור בשכרם של הפועלים החקלאים השכירים הנמצאים עתה בתחתית סולם השכר, קובע נחתומי.

העלאת שכרם של הפועלים החקלאים השכירים ושיפור הרווחיות, יהוו בסופו של דבר עידוד ותמריץ לשמירה על עבודה עצמית.

עבודה עצמית כדאית יותר מעבודה שכירה

— האם שאלת העבודה השכירה בהתיישבות פוגעת רק באידיאולוגיה שלה משמשת רעיון השיתוף, או שיש לה השלכות שליליות גם על חוסנו המשקי של הישוב?

שאלה זו הצגתי לכל המרואיינים לחוד, ומכולם קיבלתי תשובות בעלות נוסח שונה, הקובעות, כי הפגיעה היא לא רק אידיאולוגית, אלא גם כלכלית ובמקרים מסויימים הפגיעה הכלכלית היא חמורה ביותר.

כשאין שכירים במשק, כוח העבודה הוא גבוה; שכן כל עבודה צריכה להיעשות. משק שאין בו עבודה שכירה עושה מאמצים ומצליח לפתור את בעיות המחסור בכוח־אדם, אם בדרך של הכנסת מיכון משוכלל ואם בהמצאת שיטות־עבודה יעילות המעלות את הפריון ליחידות־עבודה. קיבוץ המבוסס מיכון בקטיף־פרי מעלה את הספק העבודה ב־4% לעומת אחרים.

עם זאת ברור, שהצד האידיאולוגי של הבעיה הוא העיקרי, שכן לטווח ארוך לא תיתכן הזהות בין חבר קיבוץ או מושב לבין נותן עבודה פרטי.

תמריצים למשקים שיחסלו את העבודה השכירה

איחוד הקבוצות והקיבוצים הוא בעד חקיקה נגד העבודה השכירה, אומר דן צבחי, מרכז ועדת המשק של האיחוד. יש חברים באיחוד הסבורים, שאפשר לפתור את הבעיה בלי עזרת החוק, אבל הם במיעוט.

אם להשוות את מספר העובדים השכירים שהיו במשקי האיחוד בשנות ה־60 למספרם כיום, נראה ירידה גדולה. גרם לכך הרבה המיכון בכותנה, בתפוחי־אדמה, בבצל וגם במטע.

במפעלי־תעשיה מספר העובדים השכירים הוא יציב. אין ירידה, אך גם אין עליה. עובדה היא, שכל המפעלים שהוקמו מ־1964 ואילך אינם מעסיקים עובדים שכירים.

70% מהעבודה השכירה בענפי החקלאות הם במטע, 18% בגידולי שדה, 4% בלול ו־3% ברפת.

מרכז האיחוד אישר תכנית פעולה לחיסול העבודה השכירה, שהוכנה על־ידי ועדה מיוחדת שחבריה היו מיכה אפרתי, דן צבחי ואברהם כץ. ועדת־המשק של התנועה אחראית לביצוע התכנית ולהפעלתה.

נקבע, שכל הקיבוצים שבהם קיימת עבודה שכירה יעבדו בעזרת פעילי ועדת המשק, תכנית ל־4 שנים לחיסולה. כל תכנית פעולה שתאושר על ידי ועדת המשק תזכה להעדפה במימון נוח ובהקצבת כוח אדם על ידי התנועה.

העזרה הכספית לקיבוצים אלה תבוא מקרן פנימית בסך מיליון ל"י בכל אחת מ־4 השנים הבאות החל מחודש אפריל השנה.

קרן התנועה תכסה מהלוואות כי זעיר־מימון בין מקורות יש־משיב המתחייב מתכנית הפעולה המאושרת עם ועדת המשק במרוצת 4 השנים. משקים שיתוכננו מחדש יזכו גם באשראי מוסדי חיצוני וכן בהקצאת מיכסות ייצור ושיכון ובהלוואות.

לגבי מפעלים גדולים, המעסיקים עובדים שכירים, תיבחן האפשרות להעבירם לבעלות ציבורית, תוך מציאת פעילות אלטרנטיבית מתאימה לקיבוץ.

המטרה הראשונית בהצעות איחוד להוצאת העבודה השכירה מהמשקים היא, ביצוע מהיר ככל האפשר לחיסול אותו חלק מהעבודה השכירה התורם יותר מכל לעיוותים בעקרונות החיים החברתיים בקיבוץ.

כדי לבצע מטרה זו, יערוך כל קיבוץ, בשיתוף ועדת המשק של האיחוד, תכנית פעולה ל־4 שנים לחיסול העבודה השכירה שתביא בחשבון ניצול יעיל של כל מקורות כוח־האדם המצויים בקיבוץ, תוך ביצוע כל סוגי העבודות הנדרשות; שינויים במבנה המשק ובהרכב ענפיו שיתאימו לביצוע העבודה השכירה בו בכוחות עצמאים; הוצאת השימוש באמצעים טכנולוגיים קיימים העשויים לחסוך כוח־אדם, תוך השקעת הון מעבר לשיקולים כלכליים לטווח קצר; הרחבת מסגרת החברה העובדת בקיבוץ בדרך של קליטת עולים, נוער, משפחות, וכו'.

עוד לפני שהוחלט על תכנית פעולה להוצאת העבודה השכירה, חוסלה העבודה בכמה קיבוצים ביוזמת החברים, ודוקא במשקים שיש להם ענפים אשר הדעה הרווחת היא שקשה לקיימם בעבודה עצמית.

באשדות־יעקב, שאינו משופע בצעירים ונוער, מקיימים אף ענף הבננות בעבודה עצמית. קבוצת גבע, שהגיעה בשנות ה־50 לכדי 10,000 ימי־עבודה בשכירות, מקיימת עתה חקלאות ותעשיה בעבודה עצמית.

המניע העיקרי לחיסול העבודה השכירה הוא, לדברי דן צבחי, הבנת פגיעה בריקמה החברתית של הקיבוץ. חלוקת עבודה בין בעלים ובין שכירים פירושה, הרס עקרון שוויון ערך־האדם. הדבר עלול לגרום לעיוותים חמורים בחלוקת העבודה והאחריות. במקום של עבודה שכירה, יבחר החבר הממונה בשכיר המוכשר ביותר.

— האם נתקלת בדעה, שיש משקים שלא יוכלו להתקיים בלי עבודה שכירה?

— אין דבר כזה, אמר צבחי בפסקנות. להיפך: הרווחיות של המשקים שאין בהם עבודה שכירה גבוהה יותר מאשר במשקים שהיא קיימת בהם. ניתוח המאזנים של שני סוגי משקים אלה מוכיח זאת. הסיבה לכך היא, שהמשק המתארגן על בסיס של עבודה עצמית בלבד, מפתח ענפים עתירי תפוקה על יותר בעלי חיים ועתות גידולי שדה ומטעים. עם זאת אין משתמע מכך שצריך לחסל ענפים כמו צאן ובקורות. אם יש משקים שהתמחו בענפים אלה, ויש להם האנשים המתאימים, הם יכולים להמשיך בהם. אם יבוא יום והמיכון יחדור לענף הירקות, הקיבוץ יחזור לו.

— ואיך פותרים את הבעיה במפעלי־התעשיה שיש בהם הרבה שכירים?

— ראשית, מנסים להקטין את כוח־האדם בדרכי ייעול המיכון והייצור. ואם זה לא מספיק, אין בוחלים אפילו בסגירה [illegible] והלפתור בענף אחר, או לעשות שותפות של כמה משקים עם העובדים ולא שותפות עם חברת העובדים או עם "כור". לגבי חיסול העבודה השכירה היא רק ב"מקצית". בתור דוגמה לשותפות של כבש מזכירים את "תבוריה" ובאפיית ציבה. באחרונה מעניין הכרכו לקואופרציה בהרכבת שותפויות כאלה.

— איך תפתור את בעיית העבודה השכירה בבתי ההארחה?

— מנהלים עתה מו"מ עם שני משקים על סגירת בתי־ההארחה שלהם, הואיל ואין כם הזולף [illegible] של חברי־המשק במקום השכירים. לעומת זאת עומדים להרחיב את בית־ההארחה בקרית־ענבים הואיל ובו עובדים רק חברים. המגמה היא, לפתח בתי־הארחה עם שירות עצמי ומוטלים שאינם מצריכים כוח אדם רב.

דן צבחי הקיף בדעה, לא להרתע מפני קשיים בדרך לפתרון הבעיה. עם זאת הוא בדעה, שאין צורך להפריז במאבק על "טוטליות" מוחלטת של עבודה עצמית. לא יהיה אסון אם במשק שלישי יעבוד מנהל חשבונות או בעל מקצוע אחר כשכיר.

גם בקטיף אפשר להסתדר בעבודה עצמית

בחדרו של משה בנקובר, מרכז ועדת המשק בבית הקיבוץ המאוחד, תלויה על קיר מפה גדולה של כל ישובי הגוש שהוקמו אחרי מלחמת ששת־הימים — באדום מסומנים הישובים שעומדים לקום — למן נחליאל בגולן־קסורה ועד רמת־שלום. מרכז חוספין בצפון ועד זהב בדרום אילת.

יש יסוד לקוות, שבישובים חדשים אלה לא יהיה צורך לנהל מלחמה נגד העבודה השכירה.

הקיבוץ המאוחד כבר החליט לפני הרבה שנים שיש הכרח לצמצם את העבודה השכירה עד חיסולה הגמור. אך מובן, שיותר קל למנוע את הנגע מאשר לבער אותו לאחר שכבר פשה וחדר לעומקה של הריקמה החברתית, אומר משה בנקובר.

כל מפעל תעשיה של הקיבוץ המאוחד שהוקם בעשור האחרון, אומר בנקובר, מושתת על עבודה עצמית באופן מוחלט. הוא מנה שורה של מפעלי־תעשיה גדולים, בין היתר במעגן מיכאל, בגבעת וכדומה, שאין בהם עבודה שכירה. שמפעלים יכולים לשגשג בלי עבודה שכירה.

אשר לענפי החקלאות, מתאמת ועדת־המשק של התנועה את תכנון הענפים עם המשקים שיש בהם עבודה שכירה כדי להבטיח שיוכלו לנהל אותם בעבודה עצמית בלבד.

כל משק מטפל בבעיית העבודה השכירה שלו בשיטות מיוחדות, אך דומות. שיטות שהמכנה המשותף שלהן הוא תכנון המשק על כוח־האדם המצוי בו.

בקיבוץ המאוחד יש ועדת כוח־אדם הפועלת במסגרת ועדת המשק. כל חבר בוועדה מופקד על קבוצת משקים. יחד עם מרכזי המשקים האמורים מבררים כמה כוח־אדם יש להם במשק עצמו וכמה הם יכולים לקבל מהחוץ (מתנדבים, גדנ"ע, אולפנים) וכמה עובדים הם יכולים להיות זקוקים במקרים מיוחדים בעונת העבודות.

ברור, שאם עושים ניתוח כזה של המצב מגיעים למסקנה, שאין מקום לגידול ירקות במשק זה או אחר. המצב לגמרי אחר במטע. מקובל לחשוב, שבמטע צריך הרבה כוח־אדם ומכאן גם ההכרח להעסיק שכירים. אבל המציאות מראה שאין השד נורא כל־כך. גם במטע אפשר להסתדר בעבודה עצמית. יש כבר ציוד מתאים לקטיף, ואם יודעים מראש שלא יהיו פועלים שכירים מוכרחים להתארגן לקטיף בכוח עצמי.

שאלה: אני רואה שעושים הרבה כדי לצמצם את העבודה השכירה. האם יש גם תוצאות?

תשובה: אחרי מלחמת ששת הימים היתה נטיה לעליה בעבודה השכירה ועתה יש נטיה לירידה. יש חשיבות לדבר. כי הדעה הכללית הרווחת במשקים היא, שמשקים המקפידים על עבודה עצמית מגיעים לרווחיות גדולה. הדוגמה היא מעגן מיכאל. במשק משגשג זה יש גם [illegible] שכירה אין. טוב הדבר, שהמשקים אשר נדמה להם שאין להם ברירה אלא להיזקק בעבודה שכירה, אף הם רוצים להיחלץ, וצריך לעזור להם לעבוד לעצמם. טוב שהכל מכירים בעובדה, כי חיסול העבודה השכירה הכרחי לא רק מבחינה כלכלית וחברתית, אלא הוא הכרחי לקליטת עליה בקיבוצים.

מה עמדת הנוער בהתיישבות בשאלת העבודה השכירה. האם הוא בעד, נגד או אדיש כלפיה?

דעתו של משה בנקובר היא, שבעניין יחסם של חברי קיבוצים לעבודה שכירה אינו יכול להיות מחולק לפי גילים ואף לא לפי הותק. "ברור לי, שבקיבוץ המאוחד דעת רוב החברים היא, שעבודה שכירה היא נגע וצריך לפעול בדרך רב לחיסולה".

העבודה העצמית במושבים היא סגולה לעזרה הדדית

מסורת העבודה העצמית כבר הוכיחה כמגן לצמצום הצורך בעבודה השכירה במושבים, שבהם היא קיימת [illegible] דים הדסים, אומר לי שמחה אסף, סגן מזכיר התנועה לענייני חברה.

אכן, המושבים החדשים שקמו בתקופה האחרונה הוכנו על עבודה עצמית ואין בהם עבודה שכירה.

במושבים כמו בקיבוצים, כשרוצים לצמצם את העבודה השכירה, הכרח לצמצם ענפים וגידולים המצריכים עבודות־ידיים רבה כמו ענף הירקות.

כאן מזכירים לציין לשבח את המושב הצעיר הדינאמי עין־יהב, המתפרנס יפה מגידולי ירקות ליצוא ולשוק המקומי על טהרת העבודה העצמית.

בעין־יהב, מושב משגשג בלב הערבה, לא תמצא אף פועל שכיר אחד. נכון, הם עובדים קשה, אך הם רואים ברכה בעבודתם העצמית.

רק בתחנת־המיון לירקות עובדים כמה אנשים מחוץ למשק. אבל הם חברי גרעין המוכנים להתיישב במושב בערבה. גם בחצבה בערבה, שהענפים העיקריים שלו הם ירקות והדרים, אין עבודה שכירה. אותו הדבר בצאל, בבבעת־יואב וברמות.

במושבים כמו בקיבוצים, אין למיין את הישובים לפי הותק ביחס לעבודה שכירה. בכפר־יהושע, המושב הוותיק, שני חברים, משה ארזי ושמחה אסף, עומדים בראש המאבק נגד העבודה השכירה ומקפידים על עבודה עצמית. אם מישהו ירצה לפרוץ את הגדר יירתע לעשות זאת מפני אימת הציבור.

בגלל העדר מיכון מתאים צריך הרבה ידים עובדות לקטיף במטע. עובדה זו מורגשת בקיבוץ וכל שכן במושב שיש בו לכל משפחה חלקה שלה. אולם יש מושבים שבהם הפרדס נבנה כשותף וכל הפרי נקטף על־ידי כולם. העבודה העצמית היא, איפוא, סגולה לעזרה הדדית.

הזכרתי מושבים לדוגמה, הצעירים ביותר והוותיקים ביותר, ועתה דוגמה של מושב שהוקם אחרי הקמת המדינה. בנבטים, מושב שנוסד על־ידי עולי קורדיסטן, מקפידים על עבודה עצמית. עיקר פרנסתם של המתיישבים בנבטים על ענפים המצריכים כוח־עבודה רב כמו מטעים [illegible].

מושב זה, שניהול המשק הוא בידי הדור השני, הגיע בפרס החקלאי אצל הנשיא. הוא מוסף לא רק לחריצות בעבודה, אלא גם בתחום החברתי.

הדעה הכללית במושבים היא, שמשק המארגן את עצמו לעבודה עצמית בלבד יוצא נשכר במונחים כלכליים. נוסף לכך יש לבעליו הרגשת סיפוק בשמירה על ערכי השיתוף.

צריך לנהל את המלחמה על עבודה עצמית בכלי נשק שונים, אומר אסף. גם בהסברה ובשכנוע, גם בעזרת החוק וגם באמצעות הקצאת מיכסות ייצור. יש להתאים את המיכסות לכוח־העבודה הקיים של המשק.

מובן שצריך למצוא ענפים אלטרנטיביים למשק המעסיק עבודה שכירה. במושבים הדבר יותר קשה מאשר בקיבוצים. אשר בגלל ריבוי המשק בהם אפשר [illegible] לעבור מענף לענף.

אין כופין על אדם השקפת עולם בכוח החוק

יצחק בר לבב, מרכז משקי העובד הציוני, מתנגד לכוונה לכפות עבודה עצמית בהתיישבות בכוח החוק. אי אפשר לכפות השקפת־עולם על אדם; צריך לחנך אותו לכך וגם לכוון אותו לקראת עבודה עצמית. יש הרבה דברים שהתנועות חייבות לעשות בכיוון זה לפני שיחוקק החוק.

אם נעלה את שכרו של הפועל החקלאי לא כדאי יהיה להעסיקו. ואם משרד החקלאות יעודד את החקלאים להכניס יותר מיכון ויעזור להם להתארגן לפי שיטות עבודה יעילות, הוא יביא יותר תועלת מאשר הסיכוי בחוק. על כל פנים עבודה המבוצעת [illegible] העבודה הליברלית היא. ליבכור על עבודה עצמית בהתיישבות. במקרים יוצאים מהכלל שבהם אין מנוס מעבודה שכירה, היא חייבת להיות רק מאורגנת בלבד. ולא רק בחקלאות, אלא בכל עבודה אחרת בסקטורים אחרים.

העניין אינו קל, אך אם האווירה החברתית במדינה תשתפר וקרנם של ערכים [illegible] תעלה, יוקל הדבר לחיסול העבודה השכירה בהתיישבות, אומר בר־לבב באופטימיות.

בעיית העבודה השכירה אינה מטרידה את אריה יודנפרוינד, מזכיר איגוד משקי הפועל המזרחי. "אצלנו, היא כמעט אינה קיימת ב־65 המושבים שלנו".

יש כמה מקרים חריגים של עבודה שכירה [illegible] לכבוד יוצא לכמה ימים. אבל בדרך כלל יהודים וחקלאים שיותר כדאי להם לעבוד בעצמם והם מעסיקים פועלים רק באין ברירה.

יודנפרוינד פותר את השאלה בהיגיון: "ייעוד את העניין בגלל לעיקר המבשר אצלנו היא אינה קיימת ואין לנו מחלקה לטיפול בה".

החקלאות תיפגע מייקור האשראי המכוון

המרכז החקלאי והמפעלים המשקיים של ההתיישבות הביעו את התנגדותם להגדלת הרבית על ידי אשראי המכוון להון חוזר ועל ההלוואות לזמן ארוך.

הנימוקים להתנגדות זו הם, כי ייקור האשראי למטרות הייצור החקלאי הוא פגיעה בייצור וביצוא ויביא להורדת רמת החיים של החקלאי. בעקבות עליית הרבית יגדלו הוצאות הייצור ויוקטנו הכנסות הייצרנים ויגדל הפער הקיים בלאו הכי בין רמת ההכנסה של החקלאים לבין הכנסת המועסקים בסקטורים אחרים. פער שעמד בשנים האחרונות על 78 אחוזים לרעת החקלאי.

הגדלת הרבית על האשראי המכוון תייקר את הוצאות הייצור החקלאות בכ־23 מיליון ל"י, כלומר הכנסתם של הייצרנים החקלאים תרד בסכום זה.

כידוע, החליטה ועדת השרים לענייני כלכלה על העלאת שיעור הרבית לאשראי מכוון להון חוזר לתעשיה וחקלאות בשני אחוזים. החלטה זו נתקבלה במסגרת תכניתו של נגיד בנק ישראל מ. זנבר למלחמה באינפלציה.

לכאורה, נראה, כי ייקור הרבית על האשראי יצמצם את מחזור הכספים במשק וישפיע על החלשת האינפלציה. אולם אם נבחן את השפעת ייקור הרבית לפי הסקטורים במשק יתברר, כי ייקור הרבית על אשראי לחקלאות ייקר את התשומות הקנויות ובראש ובראשונה את התוצרת היצואית. החקלאות זקוקה יותר להון חוזר מאשר סקטורים אחרים, בגלל העונתיות שלה. ביניים סבוכלגיים מהירים, מיון ואיחסון התוצרת וכו'. כלום יכולה היא להרשות לעצמה לשלם רבית של 11 אחוזים על הון החוזר? גם שיעור הרבית של 9 אחוזים היה גבוה כדי בהשוואה לתנאי האשראי הנוחים שמקבלות משלות חקלאיות בארצות אחרות המתחרות לייצוא והמתחרות עם החקלאים הישראליים. יש להביא בחשבון, שהתוצרת של היצוא החקלאי הישראלי גבוהה בלאו הכי, בגלל הריחוק שלנו מהשווקים באירופה. ולכן הוצאות המימון שלו גבוהות יותר.

הרי הבטחת אשראי המכוון כל עיקרו לא בא אלא כדי לעודד את החקלאות בכלל ואת ההתיישבות שהמדינה מעוניינת בה בפרט. והעלאת הרבית עליו כמוה כביטול היתרון שבו על האשראי הרגיל.

באשראי הזול במסגרת שיטת "האשראי המרוכז", זוכים בדרך כלל משקים שזה עתה הפסיקו להיות בטיפולה של מחלקת ההתיישבות וכן משקים בעלי מצב פיננסי רעוע. משקים אלה זוכים באשראי הנושא רבית של 9 אחוזים. גובה המיכון במקרה זה הוא פונקציה של היקף האמצעים העצמיים של כל ענף ומשק.

באשראי הזול הניתן ישירות מתקציב הפיתוח וכן במסגרת הקרן [illegible] לאוצר ולמוסדות הכספים המתבססים במימון החקלאות, זוכים כאור המשקים החקלאיים. אשראי זה, אף הוא ברבית של 9 אחוזים ניתן בגובה של 8 אחוזים בערך מההשקעה.

בתנועת המושבים ובועדה הבינמושבית

פיתוח ענף הרפת

אנשי ענף המשק של תנועת המושבים עוסקים עתה באיסוף חומר לקראת דיון ממצה שייערך עם הנהלת משרד החקלאות בנושא פיתוח רפת במושבים.

כידוע, הרפת היא הענף הטוב ביותר, היציב ביותר והמכניס ביותר במבנה המשק המעורב. היא גם מתאימה ביותר לצורת חיים חקלאית פרטית. אולם ענף זה אינו יכול להתנהל כפי שהתנהל לפני 20 ו־30 שנה, כשהרפת היתה עם שתיים־שלוש חולבות. היום כל רפת צריכה להיות בעלת 15 עד 20 חולבות ואפילו יותר.

רק רפת בגודל כזה עשויה לעניין בחורים צעירים לעבודה בה, להיות רווחית ולאפשר לבעליה חיים מכובדים. כידוע, יש עתה אפשרות להגדיל את הרפת במשק החקלאי תוך שנתיים בלי שמכסת הייצור יעבור [illegible] ראשי המתיישבים; אולם הרחבת הרפת במושבים כרוכה בהשקעה גדולה. בהערכה, שהכנסת פרה למשק דורשת השקעה של כ־5,000 ל"י. סכומים אלה אינם נמצאים בידי המתיישבים והתנועה דורשת ממשרד החקלאות לסייע לה בעניין זה.

תחזית מחירים לכותנה בשנת 1972

ארגון עובדי הפלוחה פירסם בחוברת האחרונה [illegible] את המצב את השוק [illegible] שהלך בחודשי ה[illegible] כותנה בשנת 1971. במחירים הצפויים לגידולים בשנת 1972 ולמכסותיהם לגבי תכניות הזריעה בשנה הקרובה. [illegible] יש לצפות כי מחיר [illegible] בתנאי השוק המקומי יהיה [illegible] 1 ק"ג כ־1.2 ל"י ליבול של שנת 1971. במחיר זה כלול את הסיבים ואת הגרעינים. כך שבגידול של 400 ק"ג לדונם יש לצפות לתפוקה של 508 לירות לדונם. המחיר המבוצע ליבול המצפה ב־1972 הוא כ־1.40 ל"י לק"ג. הערכה זו מבוססת על המחירים הגבוהים ביצוא [illegible] ל 1972 כבר בוצעה במחיר של 800 דולר לטון) ובן על עליה במחיר בשוק המקומי [illegible].

לדעת ארגון עובדי הפלוחה על המשקים להביא עובדות אלה בחשבון כדי לבחון אלטרנטיבות לכל ייצור שטחים בהתאם למחירים אלה. הואיל וקיים פער של יותר מ־600 לירות לטון בין המחיר בשוק הפנימי לבין מחיר היצוא, יש חשיבות רבה שיגדלו בצורות הכותנה הביוצרות, כשום שהכמות הנוספת בבלוואה תיצא להוזיל במחיר גבוה וכן יעלה המחיר המבוצע בהתאם לאומה. יש לבחון את האפשרויות של הגדלת שטח הכותנה הן בהשקיה מלאה והן בהשקאות־עזר בעיקר בבעל. בשנה האחרונה הושגו תוצאות טובות בשטחי־בעל גם בשטחים שוליים, כגון רמת יששכר, הגליל התחתון והעמק.

חברת נאמנות למושבים למען קשישים

חברה נאמנית לקשישים הגיעה להסכם עם [illegible] בדבר קבלת חברי המושבים בבתי־האבות של [illegible] ההלוואה על מיליון לירות [illegible] לבנית בתי־האבות [illegible].

ערבות של קרן המיישבים

הנהלת "קרן המיישבים" החליטה לתת ערבות בסך מיליון לירות לבנק למשכנתאות למושבים על הלוואה שיקבל [illegible] ההלוואה היא בסך 2 מיליון לירות [illegible] לבנק [illegible] מחזור [illegible] 1970 בסך 3,664,950 לירות [illegible] 1972 [illegible].

מסיבה לאברהם הרצפלד חתן פרס ישראל תשל״ב

לרגל הענקת פרס ישראל תשל"ב לחברנו אברהם הרצפלד, עורך המרכז החקלאי מסיבה לכבודו על התן הפרס. המסיבה תתקיים ביום רביעי, ד' בסיון תשל"ב (17.5.72), בשעה 7.30 בערב, בבית היכל התרבות של המדרשה לחקלאות — בית רופין, בעמק הירדן. ההזמנה כבר נשלחה.

טקסי זכרון נערכו בבתי ספר חקלאיים

בטקס [illegible] לבתי הספר החקלאיים, שנתקיים בערב יום הזכרון, [illegible] את תלמידי בתי הספר בטקס.

בתעודות הטקס הכבוד, כי בבתי הספר החקלאיים מקיימים טקסי זכרון לתלמידים.

להלן קטע מעלון מקוה ישראל של הטקס לתלמידים שנפלו ביום הזכרון:

"בגבורה ובגעגועים [illegible] נפלו [illegible] את ביקום באחרי הפירות של התורים הכבורים [illegible]".

אנו בנינו את הלווין הזה*

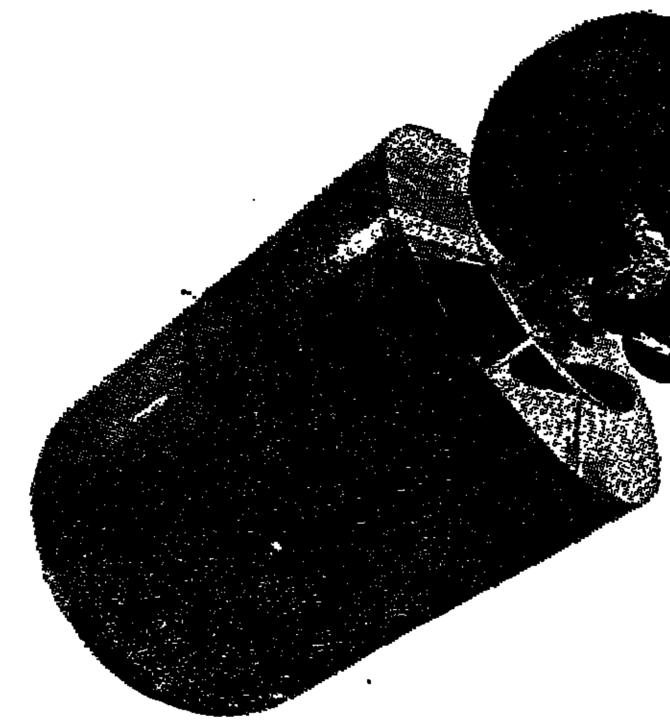

ואת תחנת הקרקע הזאת

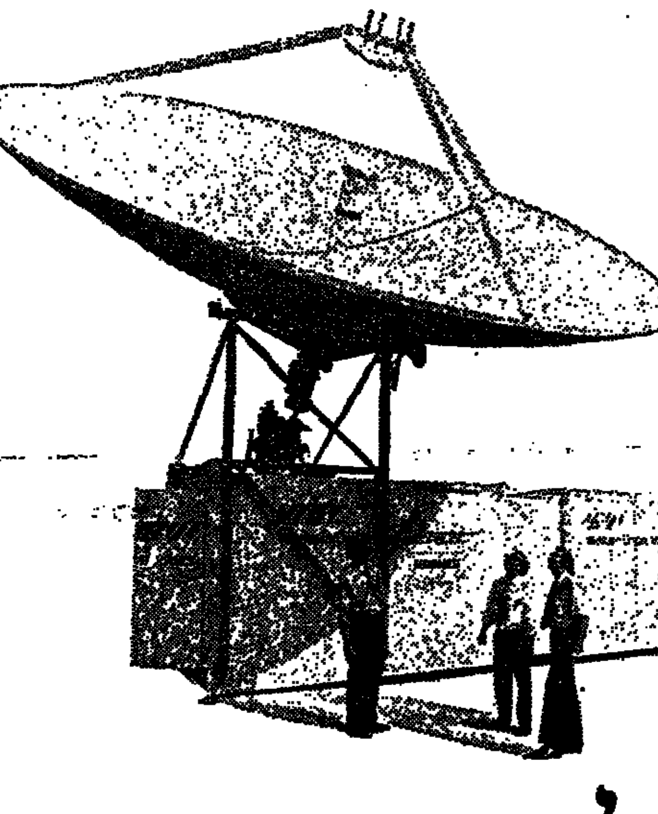

כדי להגיש את פקין

לעולם

מנהיגי שתיים מן המעצמות הגדולות בעולם נפגשו פנים אל פנים ־ זו הפעם הראשונה.

בעת בקור הנשיא ניקסון בסין ראו את המאורע, שמעו וקראו עליו מיליוני בני אדם ברחבי תבל.

קהל מן הגדולים בתולדות האדם.

מדוע היתה התעניינותם כה רבה?

מאחר שלכל אחד מהם ענין גדול או קטן בתוצאות המיפגש.

לחברת יוז יד בדבר.

אנו בנינו והפעלנו את תחנת הקרקע הניידת שהוטסה לרגל מאורע זה לפקין, על פי חוזה עם ווסטרן יוניון אינטרנשיונל, כדי להעביר מפקין שדרים 24 שעה ביממה.

לתחנה תכולה לערוץ טלביזיה והשעה שדורי קול, בן הכילה 60 ערוצי טלפון דו־סטריים לשימוש פמלית הנשיא וכן לעתונות ־ להעברת דחות טלקס, רדיו וצילומי ־ רדיו.

ואנו בנינו את לוויני אינטלסאט IV העגקיים עבור קומיוניקיישנס סאטלייט קורפוריישן (COMSAT), המנהלת את הקונסורציום הבין ־ לאומי ללוויני תקשורת, ש־83 מדינות חברות בו. לווינים אלה, המוצבים מעל לאוקינוס השקט והאטלנטי, העבירו את כל שדרי הטלביז והעתונות מפקין אל הרשת הכל־עולמית של לוויני תקשורת אינטלסאט.

כל לווין הוא בעל תכולה של 5,000 שיחות טלפון או 12 תכניות טלביזיה או רבבות מעגלי טלקס (לעומת תכולה של רק 240 שיחות טלפון או תכנית טלביזיה אחת בלווין התקשורת הסינכרוני המסחרי הראשון ־ המצאת חברת יוז).

זו רק אחת מן הדרכים הרבות בהן עוזרת חברת יוז לספק את הצורך בתקשורת מידית.

רבים צרכי העולם וחברת יוז עושה עבודה חלוצית בשטחים טכנולוגיים אחרים שישפרו את מנת האנושות.

HUGHES

HUGHES INTERNATIONAL
HUGHES AIRCRAFT COMPANY
CULVER CITY, CALIFORNIA, U.S.A.

*קבלנים בין־לאומיים ששתפו פעולה עם חברת יוז בתכנית אינטלסאט, כללו את: British Aircraft Corporation, and Ferranti, Ltd., both of the United Kingdom; Thomson-CSF, and SAT, of France; AEG-Telefunken, Germany; Northern Electric Company, Canada; Nippon Electric Company, Japan; Etudes Techniques et Constructions Aerospatiales, Belgium; Selenia, SpA, Italy, Contraves, AG, Switzerland; Svenska Radio AB, Sweden, and CEC, SA, of Spain.

...ם מגן דוד אדום החל בהענקת ספרי "עזרה ראשונה לכל" מאת ד"ר א' אלוטין לתלמידי כיתות ד' בבתי־...ר הישובים המצויים לאורך גבול הצפון ובעמקי הירדן ובית שאן. הספרים מחולקים חינם לתלמידים ...צרים קורסים בעזרה ראשונה.
...ום פתיחת המבצע נבחרו הישובים אביבים ודובב, שבהם נזקקו לא־אחת לשירותי עזרה ראשונה בגלל פעולות עוינות. (צילום: ישראל פאן)

...תיחות חדשה בקרב ...ובדי מס־הכנסה

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

...תיחות החדשה נוצרה ...מול בקרב עובדי אגף ...הכנסה באוצר, התוב־...ע פעולה דחופה מצד ...עד הארצי בשל חיתום ...יהם.

...מתיחות נוצרה לאחר שהלש־... השוואות של מפקד האוכ־...ין הודיעו שהן פוסלות את ...די מס־הכנסה מלשמש פוק־... במפקד, אף כי רובם נמצאו ...איים לכך.

...הוועד הארצי של עובדי מס־...סה נמסר, כי בקרב עובדי ...הכנסה הופצה לפני זמן קצר ...ה של נציבות שירות המדינה להתנדב למבצע מפקד האוכלו־סין. הנערך בשעות שלאחר הע־בודה. עובדים בסקומות שונים נרשמו, עברו את הבחינות ונמ־צאו מתאימים. אתמול נתקבלו הו־דעות במקומות השונים שעובדי מס־הכנסה נפסלו מלשמש פוק־דים. הודעה זו עוררה התמרמרות רבה, כי לדעת עובדי מס־הכנסה נבקש צעד זה בעקבות הסכסוך שיש להם עם הנהלת האוצר על התשלום בעבור שעות נוספות והבירור שהתנהל בבית־הדין לע־בודה בתל־אביב.

סכסוך־העבודה ב"הארגז" חוסל

סכסוך־העבודה ב"הארגז", ב־תחום יחסי־העבודה, עפ־ח ביום ב' בבוקר, חוסל אתמול לאחר התערבותו של מזכיר אגודת פועלי המתכת במועצת פועלי תל־אביב־יפו י. גלעדי.

לאחר דיון ממושך של שלוש שעות בהשתתפות מועצה העוב־דים ונציגי ההנהלה הראשית, קי־בלו העובדים את הצעת י. גל־עדי לחזור לעבודה תקינה.

י. גלעדי מסר, כי האגודה מגנה הדקקות למשטרה כפתרון לחילוקי־דעות בין עובד להנהלה. האגודה גם רואה בהפסקת העבו־דה של יום כשביתה ספונטאנית ותודרש תשלום בעדה.

משרד החקלאות מציע שכל מושב יקלוט 10 משפ' עולים

מאת סופר "דבר"

תכנית לקליטת עשר מש־פחות בכל־מקצוע בכל מו־שב, הועלתה על־ידי מנכ"ל משרד החקלאות, ברציון הלפון, ב־מכתב ששיגר אל מזכיר תנועת המושבים.

במכתבו מציין הלפון, כי בכל המושבים יש מחסור חמור בכוח־אדם מקצועי. ובעיקר מנהלי חש־בונות, מנהלי צרכניות, מכונאים ובעלי־מקצוע אחרים. לדעתו יש בכוח־האדם העולה עתה לארץ אנשים מתאימים שיוכלו להשתלב במקצועות הנדרשים במושבים, ב־חלקם על־ידי השתלמות והסבת מקצוע. אם המוסדות יתנו דעתם על כך. הדבר ידרוש, כמובן, הק־מת דירות מגורים לנקלטים. אולם זו תהיה קליטה זולה יחסית, כי התשתית המקומית־הציבורית קיימת. הכיוון העלה הצעה זו בעקבות פגישה עם ראש־הממשלה גולדה מאיר. שביקשה לדעת מה עשויה תנועת המושבים לתרום לקליטת העליה, והוא סבור, כי התנועה תוכל לקלוט בדרך זו כאלפיים משפחות עולים ב־200 ישובים.

"עמידר" תוכל לשכן השנה 2,000 זוגות צעירים

חברת "עמידר" תמציא השנה אלפיים פתרונות־דיור לזוגות צעי־רים מבני הארץ בתוך דירות מת־פנות בשיכונים שהם בניהולה, הודיע אתמול מנכ"ל "עמידר" צבי אלדרוטי.

אלדרוטי הוסיף, כי "עמידר" תוכל גם להקיף בטיפולה את 5000 הדירות שמשרד השיכון בונה הי־שנה לזוגות צעירים, בלי להגדיל את צוות העובדים.

קומביין לאיסוף בצל בישובי הנגב — ראשון בסוגו בעולם

מאת סופר "דבר" לענייני חקלאות

קומביין ראשון בסוגו בעו־לם נוסה בהצלחה בשבוע ש־עבר בשטחי הבצל בישובי ה־נגב.

הקומביין, שניבנה בתבל־מצון, מבצע הרמת הבצל, קי־נובו והעמסתו למכונית לשם מיון ואריזה בסככה ובכך ל־מעשה הוא פותר את הבעייה היסודית בגידול הבצל ובאי־סופו.

עלון קיבוץ משאבי־שדה, הי מוסר על כך, מציין כי גידול הבצל שונה מכל גידולי־השדה האחרים בכך שהוא "נזרע ב־דמעה ונאסף ברמעה"...

מפעל אלקטרוניקה יועבר מתל־אביב לרעננה

מאת סופר "דבר" בשרון

מפעל של מוצרים עתירי־מדע בתחומי האלקטרוניקה והאקוסטי־קה יוקם באיזור התעשיה ברעננה ובזמן הקרוב יתחילו בעבודות־הבניה.

המפעל שבבעלות חברת "ממ"ש" (מעבדות מדע שימושי) קיים עתה ברמת־אביב ויועבר למבנה חדש ברעננה, שיהיה על שטח של 10 דונם.

בית־החרושת יעסיק כ־400 עו־בדים, מחציתם מדענים, מהנדסי אלקטרוניקה, פיזיקאים, רופאים והנדסאים.

מפעל הצ'יפס השני כבר משווק את תוצרתו

מפעל חדש לייצור צ'יפס קפוא ומחית (אבקת "פירה"), שהוקם בשער־הנגב על־ידי 30 מקיבוצי הנגב המגדלים תפוחי אדמה, החל בימים אלה לשווק את תוצרתו ב־שוק.

מנהלי המפעל דב גולן ודוד גולדשמידט, מסרו אתמול במסי־בת עתונאים ב"בית סוקולוב" ב־תל־אביב, כי המפעל, השייך ל־חברת "תפודי" ייצר בשנה הרא־שונה כאלפיים טון צ'יפס וכ־1500 טון אבקה בסכום כולל של 8 מיליון ל"י. כאלף טון מהאבקה יהיו מיועדים ליצוא, בעיקר ל־אנגליה, ובודקים גם אפשרויות יצוא לספרד וליפאן.

הדוברים ציינו, כי זהו מפעל הצ'יפס הקפוא השני בארץ. ה־מפעל מעסיק כ־50 עובדים. הל־קם חברי משקים וחלקם מהעיירה שדרות, והוא מצוייד בציוד ד־ידע טוהאדי, לפי הסכם עם ה־חברה השוואדית "פודקו".

מבני תעשיה להשכרה ברעננה

מאת סופר "דבר" בשרון

המועצה המקומית רעננה אישרה בישיבה מיום ב' להקצות קרקע באיזור־התעשיה לבניית מיבני־תעשיה להשכרה, על־ידי הקבלנים בראון ופישר.

באותה ישיבה אושרו תקציבי פיתוח בסך 310.000 לירות להנחת קווי־ביוב ו־210.000 לירות להנחת קווי־מים.

נצחון מוחלט למערך בבחירות עובדי "תנובה"

בבחירות למועצת עובדי "תנו־בה" במחוז תל־אביב, שנערכו אתמול, הצביעו יותר מ־85 אחוז מכלל 1498 בעלי זכות־בחירה.

במחלבה בת"א, במרכז תנובה, במחסני ביצ"ף וכן בכל סניפי המחוז (פתח־תקוה, נתניה, חדרה, בני־ברק, הרצליה, כפר־סבא, רע־ננה ואילת) נבחרו כל מועמדי מפלגת העבודה.

במשרד בתל־אביב נבחרו 9 חב־רי העבודה, 1 מפ"ם ו־3 בלתי־מפלגתיים.

בסה"כ נבחרו למועצה 87 חב־רים, מהם 83 חברי מפלגת ה־עבודה (לרבות נציגי המהנדסים והטכנאים), 1 מפ"ם ו־3 בלתי־מפלגתיים (אוהדי המערך).

כל חברי הוועד הארצי וועד ה־עובדים וכן נציגי עובדי "תנובה" במוסדות השונים נבחרו מחדש ב־רוב קולות מכריע.

בכנס בוגרים של כל 8 המח־זורים, שנערך בבית ספר התיכון מקצועי "עמל" בצפת קיבלו את־גמול 101 בוגרים של השנה תעו־דת גמר המקנה להם זכות להת־קבל למכון בפרט במקצוע הא־לקטרוניקה.

תיקון

השטח של החווה החקלאית ב־אתיופיה, שהיה מיועד לתכנית פי־תוח משותפת בין ישראל לאדיס־אבבה, משתרע על 25 אלף דו־נם, ולא כפי שפורסם אתמול ב־טעות.

משלחת כתבי תיירות יצאה לבלגיה ולהולנד

משלחת מטעם תא כתבי־התיי־רות שליד אגודת העתונאים בתל־אביב, יצאה אתמול לבריסל לבי־קור בן שבוע ימים לפי הזמנת אגודת העתונאים בבריסל.

בראש המשלחת עומד המזכיר הכללי של אגודת העתונאים משה רון, והבריה מייצגים את העתונים "דבר", "הייגר", "ידיעות אחרו־נות", "הצופה" ועתו"ם. המשלחת הוזמנה גם על־ידי איגוד עתונאי התיירות בהולנד והיא תמשיך לשם מבלגיה ותעשה גם כן שבוע ימים כאורחי מוסדות התיירות הממשלתיים.

הביקור נערך במסגרת חילופי משלחות בין עתונאי־תיירות מאר־צות שמהן ישראל מעוניינת לכ־שוך תיירים לישראל. מטרת ה־סיור לדווח לעתונות הישראלית על אפשרויות הביקור הפתוחות בפני התייר הישראלי בארצות אלה.

מקס שכטה, תושב שכונת אסבסטונים בקריית טבעון, נעצר אתמול להקירה בפקודת בית מש־פט השלום בחיפה כחשוד בתקי־פת ראש המועצה המקומית.

...פ. אשדוד דורשת ...ועד עובדי הנמל ...בטל סכסוך עבודה

...את סופר "דבר" בדרום

...מועצת פועלי אשדוד דורשת ...ועד העובדים בנמל לבטל את ...סוך העבודה שעליו הכריז בלי ...שור המועצה. יו"ר ועד בתי־...מלאכה וההנדסה י. מזרחי, הו־...ע ב־27 באפריל לממונה על ...יחסי העבודה, שאם תוך שבועיים ...א תשלם הנהלת הנמל שכר־...בודת של שלושה ימים לאחד ...פועלים שצל עבודתו באותם ימים ...יותה ואשר הועד טוען שהוא ...בטל בהם מאונס, תוכרז שבי־... מזכיר מועצת הפועלים ל. ... הודיע ליו"ר הועד שאינו ...אי להכריז על סכסוך עבודה ... אישור המועצה, דבר הנוגד ... את הסכם העבודה. כמו היתי ... בוצד כי אם לא ינהג בהתאם, ... יוטה להגנתו ולהתערבותה ... המועצה בסכסוך.

...ועד מנהלי העבודה בנמל אש־...ד הסכים לאפשר, לנסיון של ...דש, לאתתים מקרב קבוצות ה־...פעיל למלא טופס 8 שבו דיווחו ...ר מה מנהלי העבודה על נוכחות ...עובדים בקבוצות התפעול. את ...לוי הטופס על־ידי האתתים דרש ...ד התפעול, אבל מנהלי העבודה ...נגדו לכך מחשש שהדבר יפגע ...חישובי שכר העידוד שלהם ויב־... מסמכויותיהם כמנהלי עבודה. ...הלי העבודה עומדים לקבל ב־...ף החודש מפרעות ראשונות ע"ח ...כר העידוד שהובטח להם.

שערי הבורסה

נמשכות הירידות בבורסה

...ירידות נוספות היו אתמול ב־...וק המניות. המדד הכללי של ...ערי המניות ירד ב־1.57 אחוז. ...היקף המסחר במניות היה 3.04 ...מיליון לירות, מתוך זה 1.02 מיל־...ין לירות בשלב של שערים מש־...תנים.

...בבורסה הושמעו שצפיות ירי־...ות נוספות בשוק המניות בימים ...אחרונים. בהיעדר קונים שיקל־...ו את הסחורה המוצעת. היר־...ות בקבוצות המניות השונות ...יו: מניות כספים וביטוח ירדו ב־1.61 אחוז, מניות מקרקעין יר־...דו ב־1.31 אחוז, מניות תעשיה ...מסחר ירדו ב־1.03 אחוז, מניות ...חברות להשקעה ירדו ב־2.04 אחוז ...ים ומניות חברות נפט ב־2.94 ...אחוזים.

...בשוק אגרות־חוב נמשכו ה־...עליות הקלות בצמודי־דולר. ה־...מחזור הסתכם ב־2.17 מיליון לי־...רות.

מניות ואג"ח חדשות של בנק לפיתוח

הבנק לפיתוח ולמשכנתאות ל־ישראל, השייך לקבוצת בנק דיס־קונט, פירסם תשקיף בדבר הנפ־קת אמיסיית מניות (זכויות) של ...ני מיליון ו־383.008 מניות ב־...חיר 125 אחוז מהערך הנקוב ...כן בדבר הנפקת אמיסיית אגרות ...חוב הניתנות להמרה למניות ב־...סכום של שלושה מיליוני ל"י ...צמודות ריבית בשעור 10 אחוז ...ים לשנה הקוסדות לפרעון בש־...נים 1975—1984. אגרות החוב מו־...צרות להשקעה לקופות־גמל והמס ...על הריבית מוגבל ל־25 אחוז.

אגרות החוב יהיו נתונות להמ־...רה ב־1 במאי של כל אחת מ־השנים 1974—1983 למניות רגי־...לות של הבנק לפי שער של 200 אחוז. אגרות החוב מקנות ...גם זכות להשתתף באמיסיות־זכו־...יות אחרות, שיוצעו על־ידי הבנק. ...רשימת ההתחייבות תיפתח ביום 16.5.72.

هكذا من الاصل

הודעות לציבור

מכרז מס' 374

מכירת סוכר יח הרטוב (?)

משרד המסחר והתעשיה, הסחר הממשלתי, מודיע על מכרז למכירת 387 טונות בערך סוכר לבן לח ו־30 טונות בערך סוכר לבן רטוב במחסנים בירושלים, חיפה ותל־אביב.

ניתנת האפשרות להציע לקנות מהסוכר הנ"ל גם כמויות חלקיות כמפורט בטופס להגשת הצעות.

את הטפסים להגשת ההצעות, כולל תנאי המכרז, אפשר להשיג במשרדנו במקומות הבאים:

ירושלים: רח' אגרון 30, שירותים מסחריים.

תל־אביב: רח' מזאיה 76, השירותים המסחריים.

חיפה: דרך העצמאות 82, השירותים המסחריים.

באר־שבע: רח' הרצל 118, המשרד המחוזי.

את ההצעות יש למסור במעטפות סגורות לחדר מס. 29, בבניין פלס, רחוב אגרון 30, ירושלים (ת"ד 299).

המועד האחרון להגשת ההצעות הוא יום ג' 16.5.72 שעה 11.00.

אין המשרד מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

ש. ליבוך
מנהל הסחר הממשלתי

מכרזים

עיריית חולון מבקשת בזה הצעות למכרזים הבאים:

59/72 אספקת ריהוט לגני ילדים
60/72 אספקת מכשירי כתיבה למשרדי העיריה
61/72 אספקת צנורות ואביזרי צנרת
62/72 אספקת פרופילים שונים

פרטים נוספים, תנאי המכרזים וטפסים להגשה אפשר לקבל במשרד אספקות בבניין העיריה, חדר 64 בשעות העבודה הרגילות.

על המציע לצרף ערבות בנקאית בשעור של 5% מערך ההצעה, לתקופה של 3 חודשים.

את ההצעות יש להגיש במעטפות סגורות על גבי טפסי העיריה למשרד מזכיר העיר לא יאוחר מ־24.5.72, שעה 17.00.

אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא, וכמו כן שומרת העיריה לעצמה את הזכות לחלק את ההזמנות למספר ספקים.

פ. אילון
ראש העיר

חוגים לגמילה מעישון
המשרד הראשי: רח' ליבונטין 4, תל־אביב. טלפון: 233747
חוג חדש יפתח
ביום חמישי, 11.5.72 בשעה 7.30 בערב
בבית ציוני אמריקה
רח' אבן גבירול 26, ת"א

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 1766/72

הזמנה

בענין: ירושת המנוח מרדכי שציגלציק מחולון, ת. ז. 529997 שנפטר בצריפין ביום ט' אדר תשכ"ח 9.3.68.

המבקשת: פנינה שציגלציק מרח' אילוורוב 78 חולון.

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 1696/72

בענין: ירושת המנוח משה בצלאל רוטברג ז"ל מתל־אביב, רח' הנביאים 6, שנפטר ביום 4.12.1971

המבקש: דוד רוטברג, רמת־גן, רח' גורדון 18 ע"י ב"כ עו"ד א. פרידר מתל־אביב, שדרות רוטשילד 123.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל והנני מזמין כל אדם הטוען כי יש לו טובת הנאה בעזבון הנ"ל ורוצה להתנגד להכרזה להגיש תוך חמשה עשר יום מיום פרסום ההזמנה הזו התנגדות להכרזת המבקש, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 1731/72

בענין: עזבון המנוחה בת ציון פלנצבוים ז"ל (ת. ז. 0113283), אשר נפטרה ביום 22.8.71, בבית חולים השרון בפ"ת.

המבקשים: 1. פלנצבוים ישראל מרח' המורד 8, גבעתיים. 2. גיל אביבה מרח' המורד 8, גבעתיים. 3. רות חפשי מרח' ד"ר סמבן 8, רמת־השרון. 4. אורי נסט, מרחוב דיזנגוף 234, תל־אביב, ע"י ב"כ עוה"ד י. מנא ו/או י. קנה ו/או י. רוטולר, מרח' מקוה ישראל 18, תל־אביב.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה לתתן צו המכריז על ירושת המנוחה הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון הנ"ל והרוצה להתנגד לכך, להגיש תוך חמישה עשר יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות לאותה הכרזה. שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

„פרס סנדברג" — לי. אדם ולב. אפרת

„פרס איקה" — לישראל הדני

גדול הפרסים האמנותיים הישראליים „פרס סנדברג" יוענק היום אחרי־הצהריים ב„מוזיאון ישראל" ליעקב אגם ולבני אפרת.

יעקב אגם מקבל את הפרס לשנת 1970 לציון תרומתו להתפתחות האמנות הקינטית בעולם זה 20 שנה ולהעשרתה המתמדת באלמנטים ובדעיונות חדשים. לפי של בני אפרת יוענק הפרס לשנת 1971, כדי לציין את יחודו של האמן הצעיר בתמושת מושגים חדשים תוך עימות חומרים וצורות קונבנציונאליים.

„פרס איקה" לאמנות ישראלית צעירה לשנת 1970 יוענק לישראל הדני על פעילותו בהגדרת חללים בצורות גיאומטריות מתוללריות.

„פרס סנדברג" בסך 18,000 ל"י לשנה ניתן מקרן שהוקמה בצירוס־שם ליד המוזיאון לאפשור רכישות של אמנות ישראלית.

„פרס איקה" בסך 2,000 ל"י נתרם על־ידי משפחת איקה בראון, לזכר האמן הצעיר שנספה בתאונה בצרפת.

שופטי „פרס סנדברג" היו ד"ר ו. סנדברג, ד"ר מ. שפיצר ו־פישור. פרס זה ניתן בעבר לי. זריצקי, א. אורוך, י. תומרקין ו־י. דנציגר. שופטי „פרס איקה" היו י. פישר, צ. בראון ומ. וייל. פרס זה ניתן בעבר לא. זיוחקין, מ. גרשוני, פ. עשת ופ. שבים.

י. כץ: לרוב הזקנים בארץ אין קיום הוגן

למרבית הזקנים בישראל אין היום שום הסדרים פנסיוניים המאפשרים קיום הוגן וקרוב למחציתם זקוקים לתמיכות סוציאליות בצורת הטבה סוציאלית, כיוון שקיצבת הזיקנה איננה מספקת לקיומם המינימלי — אמר אתמול ד"ר ישראל כץ, בהסתמכו על מחקר הזקנה שנערך מטעם האגף למחקר ותכנון שבמוסד לביטוח לאומי.

בישראל יותר מ־46 אחוז מכלל הזקנים זקוקים להטבות סוציאליות לעומת כ־3 אחוזים בארצות־הברית, 10 אחוזים בשוודיה ו־26 אחוז בבריטניה.

בשנת 1965 אמר ד"ר כץ, החל המוסד לבטוח לאומי במתן הטבות סוציאליות מתוך הנחה, שההסדר הוא זמני ומספר הנזקקים יקטן תוך מספר שנים. במציאות אירע ההיפך. מספר הזקנים הנצרכים הזקוקים להטבה סוציאלית גדל, ומצבם הולך וקשה בגלל העדרה של מערכת פנסיונית תקינה לכל ישראל.

ראש עיריית תל־אביב־יפו י. רבינוביץ סייר אתמול בשוק הסיטונאי ברחוב קרליבך ושמע הסברים מפי מנהל „תנובה" על הצפיפות והדוחק השוררים במקום. רבינוביץ הביע במהלך הסיור דעה, כי יש לשאוף להקמת שוק סיטונאי ומרכזי לעיבוד ושיווק תוצרת חקלאית ליד חוות הזרע, הסמוכה לתל־אביב. מרכז זה ישווק את הירקות, הפירות, הדגים, העופות והחלב למיליון תושבי איזור דן. (צילום: חץ)

מחפשים דרכים לחילוץ „סריג'י ססיל" מן הקשיים הכספיים

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

דיונים דחופים על הדרכים לחלץ את המפעל האשקלוני „סריגי ססיל" מקשייו הכספיים שישיתקו חלקית את בית־החרושת, מתנהלים בימים האחרונים.

המפעל זקוק בדחיפות להלוואה גדולה להון חוזר. כן ביקשו בעליו הדרום־אפריקאים, חברת דווידה ואהרון ססיל, הלוואת־פיתוח נוספת של 6 מיליוני לירות מהבנק לפיתוח התעשיה.

שר המסחר והתעשיה ח. בר־לב קיים דיון מקיף על מצבו הפיננסי של המפעל בהשתתפות צמרת משרד המסחר והתעשיה, נציגי הבעלים, הבנקים המסחריים שנתנו הלוואות לבנק והבנק לפיתוח התעשיה. בישיבה זו הוצג מצבו הקשה של המפעל, שבו הושקע סכום של כ־35 מיליון לירות. מתברר, כי קשייו הפיננסיים של המפעל נובעים מן העובדה שהבנקים המסחריים, להם חייב הבנק סך כ־6 מיליוני לירות, מסרבים לתת למפעל מימון נוסף, גם נכסי המפעל משועבדים לבנקים שיעבוד שוטף, כך שלא ניתן למפעל לגייס מימון ממקורות אחרים. בנוסף על כך יש כיום משבר בתעשיית החוטים הסינתטיים המנופחים וקשה לייצא לארה"ב בהיקף שהמפעל תיכנן. גם התגלה שהמפעל משלם מחיר גבוה יותר ממפעלים אחרים בעד חומר־הגלם המסופק לו על־ידי מפעל גרמני. ההפרש לק"ג סיבים מגיע לחצי דולר.

בהתייעצות סוכם, כי ייעשה מאמץ משותף מצד כל הגורמים להבריא את המפעל. גם נציגי הבנקים המסחריים גילו נכונות למצוא דרכים לאפשר למפעל קבלת מימון נוסף. בר־לב תבע מבעלי המפעל להגדיל את השקעתם במפעל, ואם הדבר ייעשה — תינתן לו גם עזרה ממשלתית. כן סוכם שהבנק לפיתוח התעשיה יערוך בדיקה מקיפה של מצב המפעל, חובותיו, שיעבודיו וכו', לקראת הדיון על הבקשה להלוואה נוספת מהבנק.

ד"ר י. ארנון ייבחר ליו"ר מועצת המנהלים של חברת החשמל

מאת סופר „דבר" לעניני פיתוח

ד"ר י. ארנון, שהיה מנכ"ל משרד האוצר, ייבחר ליו"ר מועצת המנהלים של חברת החשמל במקום י. שערי, אשר יפרוש מתפקידו לאחר שש שנות כהונה.

כן ימנה שר־הפיתוח במועצת המנהלים של חברת החשמל ששה נציגי העובדים בחברה. כן יחולו שינויים נוספים בהרכב מועצת המנהלים של חברת החשמל ויצורפו אליה חברים חדשים במקום חברי מועצה נוכחיים, שחברותם תופסק.

על חילופי הגברי במועצת המנהלים של חברת החשמל יוחלט ביום ו' השבוע באסיפת בעלי מניות של החברה, שתתקיים בחיפה.

בעל „פורטוריקו" יישאר במעצר

חוקר משטרתי יצא לחו"ל כדי לחקור אדם שרומה במאות אלפי לירות והקשור בפרשת רצח אילן אשרוב — עובדה זו נודעה אתמול בעת שמיעת הערעור על מעצרו של בעל „פורטוריקו" בתל אביב יוסף לריאה בפני השופט המחוזי בחיפה ע. סלנוס.

המערער נעצר ב־23 באפריל וב־7 במאי האריך בית־משפט השלום בחדרה את מעצרו ב־15 ימים נוספים.

בא כוח החשוד עו"ד י. הגלר עירער על החלטה זו בפני בית־המשפט המחוזי בחיפה וטען, כי אין בידי המשטרה חומר מספיק להחזקת שולחו ברצח אילן אשרוב.

בא כוח המשטרה המפקח מ. חן, הנמנה עם צוות החוקר את פרשת הרצח, אמר, כי האדם שרומה במאות אלפי ל"י וקשור בפרשה זו נמצא בחו"ל וכי חוקר של המשטרה יצא לחקור אותו. כן נתבקש ה„אינטרפול" לסייע לחקירה.

לטענת המפקח, שחרורו של המשנה, עשוי להפריע לחקירה. מאחר שיש עדים אשר טרם נחקרו ויש להם מה למסור.

הוא טען, כי יש עוד עשרות עדים. על המשטרה לטפל בהם. (ע)

מאסר שנה וחצי למזכיר לשעבר של בית־שאן

18 חודשי מאסר בפועל ו־8 חודשים על־תנאי לתקופה של 3 שנים גזרו אתמול בבית־המשפט המחוזי בנצרת על אלי רוקח, שהיה עד לפני כשנה מזכיר המועצה המקומית בית־שאן, לאחר שהורשע על־פי הודאתו במעילה ב־42,930 ל"י.

במהלך המשפט העידה מטעם ההגנה פסיכולוגית, כי מצאה באישיותו של הנאשם ממצאים המסבירים את מעשיו. לפי הגדרתה הנאשם הוא „אישיות חולנית ללא פסיכוזה, שפעלה תחת לחץ ושהווייות הכספי בנסיבות לא היה המניע למעשיו".

בית המשפט לא שוכנע מעדות זו וגזר על הנאשם מאסר שנה וחצי לאחר שנמצא חייב באשמת גניבה על־ידי עובד ציבור, זיוף מסמכים לקבלת כספים, מעשה תרמית ומעילה באימון שולחיו.

הנאשם החזיר בינתיים את כל הכספים שגנבו על ידו. (ע)

תערוכת ציירים חובבים נפתחה בתל־אביב

מאת א. כנרתי, סופר „דבר"

התערוכה הארצית הי"11 של ציירים ופסלים חובבים נפתחה ביום א' בבית ציוני אמריקה בתל־אביב. בתערוכה, שאירגנו האגף לתרבות, לנוער ולספורט בעיריית תל־אביב ובית ציוני אמריקה, משתתפים 138 גברים ונשים מגיל 16 עד 85 מערים, מושבים וקיבוצים. רבים עולים חדשים. בין המשתתפים עולה מצנה ו־9 חיילים. בראש ועדת השיפוט עמד הצייר יעקב אייכנשר.

למשתתפים שהוגדרה תקבע כי עבודותיהם מצטיינות יוענקו פרסים בסך 2000 ל"י ופרסי־עידוד. התערוכה היא בחסות רעיית ראש העיריה גאולה רבינוביץ.

פרטים על התערוכה סיפרו לעתונאים ד"ר ש. הרשקוביץ, ש. חלפי וי. גולן מהעיריה וא. רייכמן — מנהל בית ציוני אמריקה. פתחו את התערוכה ה. פרוסט, מנהל האגף לתרבות, נוער וספורט בעיריה, וא. ויינברג, יו"ר הנהלת בית ציוני אמריקה.

הופיע ספר על הפרשיות הכלכליות האחרונות

דעה שיש מקום להקמת ועדת־חקירה בפרשת שובינסקי ו„אטוקרס", השמיע אתמול העתונאי מ. שלו במסיבת־עתונאים שקיים ב„בית סוקולוב" בתל־אביב, לרגל הופעת ספרו „השיטה", העוסק בפרשיות הכלכליות שהסעירו באחרונה את הציבור.

במסיבה השתתף גם מ. פורסט גלי, סמדגם בן כפר גלעדי השותף בחיבור הספר והוצאתו לאור.

הספר לא נכתב מתוך כוונה לערוך התקפה אישית על מישהו, אולם המחברים הגיעו למסקנה כי הריכוזיות השלטונית הבלתי־רגילה בשטח הכלכלי במדינה היא המביאה לשחיתות. לדברי מ. שלו מתבטא ריכוז זה בשטחים חיוניים ביותר — בחלוקת המים, הקרקע, ההשכל, ההלוואות לפיתוח, שחרור מכס וכד'. שלו סבור, כי המונופוליזם הממשלתי היה מוצדק בשלב מוקדם של קיום המדינה, אולם כיום יש לערוך חשבון־נפש יסודי ויש לראות התפתחות חיובית בכל הדצנטרליזציה במשק. כן הוסיף המחבר, כי גם האופוזיציה שותפה למצב הקיים, וכאילו ההסתדרות מגלה עצמאות גוברת וזוהי התפתחות חיובית.

שלו ציין, שבספרו מתפרסמים כמה מיסמכים שלא פורסמו עד כה בפרשיות „ודי", „איאו.אס.", „נתיבי נפט" ו„אוטוקרס". לדעתו, פרשת „אוטוקרס" היא המוזרה מכולן מבחינת המסקנות שיש להוציא ממנה. (ע)

הסכם־עבודה חדש נחתם ב„מפעלי תחנות"

הסכם־עבודה קיבוצי לשנים 1972/73 נחתם אתמול בין האיגוד הארצי של העובדים בבתי האוכל והמלון ובין הנהלת מפעלי התחנות (מסעדות ומזנונים) של חברת „אגד".

ההסכם חל על כ־500 עובדים ב־17 מסעדות. בהסכם נקבע, כי שכר העובדים יעלה ויותאם לשכר המקובל בענף. כן כלולים בהסכם שיפורים בתנאים הסוציאליים, בוותק, בקצובת הבראה, בהופעה עבודות ובאספקת בגדי־עבודה.

בין החותמים על ההסכם היו מצד ההסתדרות מזכיר איגוד העובדים בבתי האוכל והמלון ה. וייצמן ומצד המעסיקים מנהל „מפעלי תחנות" ב. קדמי.

תושבי קריית־שרת ברעננה תובעים טלפון ציבורי

מאת סופר „דבר" בשרון

הישיבה האחרונה של מועצת פועלי רעננה התקיימה במועדון הקהילתי בקריית־שרת בהשתתפות ראש המועצה מ. וולפוביץ וחבר ההנהלה המרכזית צ. נתניהו.

מזכיר מועצת הפועלים ש. דורון בירך 34 משפחות מרובות ילדים עם כניסתן לדירות חדשות ורווחות בקריית־שרת. דורון הודיע, כי יתבע בשם דיירי „עמידר" להקנות את הזכות הבעלות לכל דייר שהכנסתו איננה עולה על 700 ל"י.

תושבי השכונה הללו מצביעים על סחבת בהתקנת טלפון ציבורי בשכונה. על ליקויים בתברואה, נקיון וכד'.

שני החשודים בשוד סניף הבנק ל„סחר חוץ" בבניין בנצרי נעצרו ל־10 ימים בפקודת שופט בית משפט השלום בפתח תקוה. החשודים הם אהרון קורן, 24, מראשון לציון ויעקב כאזל, 23, כרמ"ג.

הופעל המחשב הגדול במדינה

המחשב האלקטרוני הגדול ביותר במדינה הופעל אתמול רשמית בברכת המכון מחודי של משרד האוצר בירושלים בנוכחות א. אבנן, מנכ"ל משרד האוצר. המחשב החדש, מתוצרת י. ב. מ., הוא מן הגדולים ביותר בעולם ומסוגל לבצע עשר תכניות עבודה בתחומים שונים בעת ובעונה אחת במהירות גבוהה ביותר. בין מתקני העזר אשר לידו: דיסקיות האוגדות נתונים ואינפורמציה בשיעור של 101 מיליון סימנים בכל דיסקית. רשומותיהם של כל תושבי מדינת ישראל, הכוללים את כל הפרטים האישיים שלהם, נכללים בדיסקית אחת ויחידה.

הפעלת מפעל ישראלי ערבי בעזה מתעכבת בגלל מחסור במלט

מאת סופר „דבר" בדרום

הפעלתו של מפעל ישראלי־ערבי משותף, ראשון ברצועת עזה, מתעכבת בגלל מחסור במלט. לפני כחודש נשלמה בדיר־אל־בלח הקמת מפעל בלוקים על־ידי שני שותפים יהודים מישראל וסוחר מקומי.

המפעל מסוגל לייצר כמות של 2500 בלוקים ליום ויעסיק 15 עובדים. הזמנה כמות ראשונה של מלט ובשום שלב לא סופקה עד כה מתעכבת הפעלת המפעל. זהו נסיון ראשון של שותפות כלכלית יהודית־ערבית ברצועה.

כן מתעכבת נגרייה גדולה באזור זה שיוזמה על־ידי עסקים יהודים ושותפות המבנים לשטחים אירעה את הקמת המפעל. המפעל עדיין אינו מוקם בשום שלא אותר עדיין השטח בשבילה. ראש מועצת דיר־אל־בלח ס. עזיזה ידוע בעמדתו הפרו־ישראלית.

עיריית עזה הודיעה אתמול בפנייה דחופה את עיריית אשדוד בבקשה שמומחי העיריה הישראלים ייעצו לה כיצד להתגבר על בעיית ביוב קשות שמצבו בעיר. ראש עיריית אשדוד צ. צילקר ומהנדס העיר ר. דנקנר נסעו לשם זה ונפגשו עם אנשי העיריה.

סווארי נמל חיפה השביתו הפריקה והטעינה באניית הנוסעים „אנוטריה"

מאת סופרת „דבר" בחיפה

עובדי סקטור הסוואורים בנמל חיפה השביתו אתמול את עבודות הפריקה והטעינה באניית הנוסעים האיטלקית „אנוטריה", כמחאה על שמינהלת הנמל שיבצה שישה מנופאים לעבודות פ־ואורות.

סקטור הסוואורים מתנגד, כידוע, לניידות־עובדים, כפי שהחליטה מינהלת הנמל במגמה להפעיל ביעילות את כל כוח־העבודה העומד לרשותה.

השביתה לא עיכבה אתמול את ירידתם של הנוסעים מהאניה ואת הטיפול במטענם, שכן בעבודות אלה מטפלים עובדי סקטור הקומסים.

„אנוטריה" עומדת להפליג היום, בהתאם ללוח־ההפלגות, מנמל חיפה לאיטליה.

בינתיים ממשיכים 120 עובדי המוסך בנמל לא לבצע עבודת שעות נוספות, כמחאה על שמינהלת הנמל החליטה לבטל את תורנות השבת.

אתמול נפגש מזכיר מועצת פועלי חיפה א. מולק עם מנהל הנמל י. רהב והוחלט לזמן, לקראת סוף השבוע, פגישה של מזכירות פועלי הנמל ומינהלת הנמל לדיון בבעיות השנויות במחלוקת.

באסיפה של מועצת פועלי הנמל, שנערכה אתמול, הוחלט לפנות אל מינהלת הנמל בבקשה להיענות לתביעות העובדים.

נמנעה כניסתם לארץ

משטרת הנמלים והגבולות מנעה אתמול את כניסתם לארץ של חמישה תיירים מאנגליה ותיירת אחת משוודיה, כיוון שלא היו ברשותם אמצעי־מחיה.

התיירים, שהגיעו על סיפון אניית־הנוסעים „אנוטריה", יוחזרו בה היום לארצות מוצאם.

החל יצוא האבטיחים

מאת סופר „דבר" לעניני החקלאות

משלוח ראשון של 180 טונות אבטיחים, היוצא היום באניית מבולות לאיטליה, פותח את עונת יצוא האבטיחים.

מנהל „אגרקסקו" משה שבי מסר אמש, כי האבטיחים מזן „נוגורי־ביבי" יישלחו בעונה זו באניות בלבד, בעיקר לאיטליה וצרפת, אך גם לארצות אחרות באירופה. לפי התכנית יישלחו 8000 טונות אבטיחים לחו"ל, לעומת 3000 טונות שנשלחו אשתקד.

עד אתמול נשלחו כבר בעונה זו 5000 טונות בצל לחו"ל, בהשוואה ל־350 טונות בלבד בתקופה המקבילה אשתקד. הקדמת יצוא הבצל התאפשרה הודות לזן הבצל החדש „אורי", שפותח ע"י אגרונום במכון־וולקני והבקדים בשלושה שבועות את זני הבצל המקובלים.

דורשים ישיבה דחופה של מועצת עיריית ר"ג

מאת סופר „דבר" בגוש דן

סיעת המערך בעיריית רמת־גן תבעה אתמול בדחיפות מראש העיריה כינוס ישיבה מיוחדת של מועצת העיריה לדיון בפרשת מבלית הידראולית יקרה שהעיריה רכשה.

זו מבלית שלבתה כמון רב ונתברר שנקבה מקולקלת. הנושא נחקר על־ידי המבקר הפנימי של העיריה שהאשים בעניין שני פקידי עיריה בכירים. העיריה גם הקימה ועדת חקירה מטעם חברי המועצה.

לסופר „דבר" נודע, שהוגדה באסיפה אנשים שונים בפרשה. סיעת המערך תובעת לתת את דו"ח הוועדה לכל חברי מועצת העיריה לפני הישיבה המודעה. יתכן שוועדת החקירה תקבע שהוכר הוקירה ייבטר לבעטרת לבדיקה.

מהקמת עבודות ציבוריות (בע"מ) חיפה תתחיל בראשית יולי השנה בסלילה חדשה על קטע הכביש המקשר את יקנעם ובת־שלמה.

מגמה לטכנאות גנים ופרחים בביה"ס לשתלנות בפתח־תקוה

מגמה לטכנאות גנים ופרחים תיפתח בשנת־הלימודים הבאה (תשל"ג) בבית־הספר לגננות ושתלנות של מועצת הפועלות וויצ"ו בפתח־תקוה.

מנהל בית הספר א. אבירם מסר אתמול במסיבת־עתונאים, כי זוהי מגמה ראשונה ויחידה בסוגה בישראל. במגמה זו ילמדו כ־60 תלמידים ובוגריה יקבלו, נוסף על תעודת־הבגרות, גם תעודת טכנאי־גנים כשנים הסמכה להכשרה מקצועית במשרד העבודה.

א. אבירם ציין, כי בישראל אין מקצוע לאדריכלות גנים, וכי הרוצה ללמד מקצוע זה — חייב לעשות זאת בחוץ־לארץ. בבתי־הספר החקלאיים מקבל הבוגר שעמד בהצלחה במבחני משרד העבודה את הדרגה הגבוהה ביותר „גנן בהסמך". הבוגרים של המגמה החדשה יזכו בדרגה הרביעית — „גנן מוסמך".

א. אבירם עמד בדבריו על המחסור הגדול הקיים במקצוע זה. כן ציין, כי עתה לומדים בבית־הספר 150 תלמידים, מהם חלק בנות. בפנימיית המוסד שוכנים כ־135 תלמידים.

מאפיה קואופ' אזורית תוקם באשקלון

מאת סופר „דבר" בדרום

מאפיה קואופרטיבית אזורית תוקם באשקלון על־ידי מרכז הקואופרציה וחברי קואופרטיב „הקוכה" בעיר, בהשקעה של 3 מיליון ל"י. היא תהיה מן הגדולות והמהודרנות בארץ. כיכרות יסופקו גם לרצועת עזה.

מנהל מרכז הקואופרציה י. זיו מסר, בסיור במקום, כי בכוונה לאחד את 28 המאפיות הקואופרטיביות בישראל במאפיות אזוריות גדולות שיוכלו לייצר לחם בשיטה המשוכללת על־ידי רובה אבשבים ובמקצצי פרווק נרחבים.

מנהל המכון במרכז י. ביר מסר, כי ראש המועצה צ. וולפוביץ נתן בעבכם 60 אחוז מההשקעה. בין היתר הם ויהרו לשם כך על מתציץ בשבועותם החדשה, שהיא 1300 ל"י ברותה. מספר הייצור של המאפיה יהיה 3000 כיכרות לחם בשעה.

75 אחוז מן העולים בפ"ת הצטרפו להסתדרות

מאת סופר „דבר"

על גידול רב במספרם של חברי ההסתדרות בפתח־תקוה סיפר מזכיר מועצת הפועלים ח. בוילי בישיבת מועצת מפלגת העבודה בעיר. הוא הודיע, כי 75 אחוז מן העולים החדשים שנקלטו בעיר הצטרפו לשורות ההסתדרות.

מספר חברי ההסתדרות בפ"ת הגיע כיום ל־70,000 ולמעשה זו העיר הראשונה בישראל מבחינת גידול אוכלוסיית ההסתדרות.

הוא ציין בייחוד את הצטרפותם של הצעירים והצעירות לשורות ההסתדרות. כן הזכיר את היחסים התקינים באיגוד המקצועי ואמר, כי באזור פתח־תקוה לא פרצה אף שביתה אחת בניגוד להחלטות האיגוד המקצועי במועצת הפועלים.

מועצת פועלי פתח תקוה מקיימת 14 מרכזי נוער, בהם קיימת פעילות תרבותית וחברתית יום־יומית. כן הוגשה הצעה להבריה הקשישים על ידי הקמת מועדון למבוגרים.

כן סיפר ח. בוילי על פעולת ארגון אמהות עובדות על כל סניפיהן ופעולת הספורט במסגרת „הפועל".

ח. בוילי אמר, כי עתה נבנה בתמכון בית תרבות חדש.

את ישיבת המועצה ניהל מזכיר מפלגת העבודה בעיר ה. דן.

מתה מפציעה

הולכת־רגל שנפגעה ביום ב' בתאונת־דרכים על הר הכרמל מתה אור ליום ד' מפציעה בבית החולים רמב"ם.

התאונה אירעה בשדרות מוריה, סמוך לבית 37, כשמכונית פרטית נהוגה בידי בוריס גריבבר פגעה בהולכת־רגל אולגה כרק, בת 69, מרחוב הפרפר 18.

נהג המכונית הובא הבוקר בפני שופט־שלום כחשוד בגרימת מותה שלא בכוונה, של האשה. האיש שוחרר בערבות. (ע)

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

מבקשת הצעות להשכרת רכב למפקד האוכלוסין והדיור 1972

— מכרז מס' 5/72 —

1. מוזמנות בזה הצעות להשכרת רכב כדלהלן:
א. טנדרים או רכב מסחרי עם נהג — לכל אזורי הארץ
ב. מוניות עם נהג — לכל אזורי הארץ
ג. רכב עם הנעה קדמית — לאזורי הגליל והנגב
2. על המציעים להתחייב להעמיד את הרכב המוצע לשכה לרשות עובדי המפקד בתקופה שבין ה־21.5.1972 ועד 31.7.1972 לפי דרישתם מידי פעם, כולל הפסקה מעבר לשעות העבודה הרגילות.
3. לגבי טנדרים, רכב מסחרי ורכב עם הנעה קדמית — זמן ההעסקה המינימלי מיידית, כאמור בסעיף 2. הוא של 4 שעות. תיתכנה הזמנות להשכרת רכב גם לכל תקופת המפקד או לחלק ממנה בלבד.
4. את הצעות המחירים יש להגיש לפי הפירוט הבא:
א. ליום עבודה בן 10 שעות, כולל עד 100 ק"מ נסיעה
ב. לשעת עבודה בודדת או לכל שעה אחרי יום העבודה, כולל עד 15 ק"מ לכל שעה, בממוצע
ג. לכל ק"מ נוסף מעל המכסות האמורות לעיל
ד. תוספת לילה לשעה (משעה 21.00 עד 5.30)
5. פרטים נוספים אפשר לקבל ממר יצחק קדם, במטה המפקד, ברח' קרן היסוד 25, ירושלים, טל' 233161 או 224291.
6. את ההצעה יש לשלוח בדואר רשום במעטפה כפולה, לפי הכתובת: „יו"ר ועדת המכרזים, משרד ראש הממשלה, הקריה, בנין ג', ירושלים".
על גבי המעטפה הפנימית, ללא ציון שם השולח, יש לציין „השכרת רכב, מכרז 5/72".
על ההצעות להגיע עד יום ג', 16.5.1972.
7. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כלשהי.

העלאת עצמותיו של אדולף שטנד לקבורה בישראל

עצמותיו של

אדולף (אברהם) שטנד ז"ל

ציר הקונגרס הציוני הראשון וציר ציוני בפרלמנט האוסטרי

הועלו מוינה ויובאו לקבורה בישראל ביום כ"ז באייר, 11 במאי.

ההלויה תצא מחר, בשעה 10.00 בבוקר מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה בתל־אביב וטקס הקבורה יהיה בשעה 10.30 בבית העלמין ברחוב טרומפלדור.

מוקירי זכר המנוח מוזמנים.

הועדה המארגנת

אזכרה

לרות לברון ז"ל

ביום השלושים לפטירתה, התקיים בכ"ז אייר תשל"ב

11.5.72 בשעה 17.30

בבית „סוקולוב" רח' קפלן 4, תל־אביב

משרד השיכון — המשפחה

במלאות 30 לפטירתו של יקירנו

יוסף בן נפתלי לוין ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום חמישי, כ"ז באייר תשל"ב (11.5.72).

ההתכנסות במרכז הכפר בשעה 4 אחה"צ.

המשפחה וחברת חרות

במלאות חמש שנים לנפילתו של בננו—חברנו

יורם אלישיב ז"ל

על משמר ירושלים

נעלה על קברו בהר־הרצל ביום חמישי, כ"ז באייר בשעה 13.00 (11.5.72)

קבוץ בית אורן

ביום חמישי, 11.5.72, כ"ז אייר תשל"ב

יום הזכרון לחברנו

יורם מושקט ז"ל

בשעה 3.30 יוצאים מהמוסדים לבית העלמין הצבאי בחיפה.

בשעה 21.00 ערב האזכרה לזכרו בהשתתפות „חבורת הקבוק" הבדור לבנאות

בית נחשולים

למר מרדכי לימון

השתתפותנו הכנה באבלך

במות

אביך ז"ל

בתי זקוק חיפה בע"מ

לחברנו בעבודה

מסילתי צורי

משתתפים באבלך הכבד ובצער המשפחה במות אביך

יוסף ז"ל

„יובל־גד" בע"מ אשקלון

ההנהלה וצוות העובדים

משתתפים באבלו של אינג' מאיר גרדס

במות עליו אמו

רחל ז"ל

ובעים תנחומים למשפחה

הועד ועובדי משרד העבודה

סניף חיפה והצפון

למשפחת נורקין

אתכם באבלכם על מות ראש המשפחה

חברנו

נורקין אהרון ז"ל

אבלה

אגודת השומרים

לחברתנו פנינה, למשפחתה ולבית יגור.

אתכם באבל בבית

גרשון (שורה) מורדקוביץ

קבוץ בית אורן

בצער עמוק אנו מודיעים על פטירתה של

אמנו וסבתנו היקרה

שרה שטרנפלד

הלויה תצא היום, יום רביעי, כ"ו באייר תשל"ב, בשעה 2.30 אחה"צ מביתה „בילבסקי", פ"ת (10.5.72), לבית העלמין בקרית שאול.

חיה ושלמה ציפמן
צפורה ואוסיה שביט
שרה וישראל שטרנפלד
ברוניה ואוסקר פייטל
הנכדים והנינים

24 שעות·24 שעות·24 שעות·24 שעות

מבחר

טלוויזיה

18.30 — "הכר את ישראל" — "אגן שקמה". סרט על ...רותם של בני נחל שקמה באגן ...זה וניצולם להשקאה ולמרעה.
19.30 — "שנות גבורה" — ...התבוסות. מרץ 1945, צ'רצ'יל ...ת את הריין, ומתעוררים חלוקי ...ות בשאלת כבוש ברלין.
20.20 — "קלעים".
20.45 — "מדבר אהבה". ...המספר קורותיה של משפחה ...ית, פרובינציאלית. המבוגה ...ער על חוותה החיצונית השל־... בשעה שהאב והבן כאוהבים ...אותה אשה. סרט עפ"י ספרו של ...מוריאק.

רדיו

16.50 — "אנשי במחנך" — ...ם הם עוסקים היום" — עם ...ים (מיל.) אריאל עמיצור. מ"מ ...ש עירית תל־אביב ולשעבר קצין ...ר ראשי של צה"ל (צ).
21.30 — "עולם המדע" —

"מבנה הקוסמוס". משתתפים: פרופסור יובל נאמן ופרופסור דוד הר־שזה. (תכנית שניה בסידרה) (א).
* 22.06 — "אאידה" — אופרה מאת ורדי בביצוע האופרה הישראלית. מנצח ג'ורג' זינגר (א).

קולנוע

בירושלים:
* "קוראים לי טריניטי" (חן) — פארודיה חיננית, מרעננת, מרתקת ומשעשעת על המערבון — ביצוע איטלקי מצוין ואינטליגנטי ליא דופי.
* "החישה שבלב" (סמדר) — סרט צרפתי מצוין המציג דיוקן של משפחה בורגנית, אבל לא־כל־כך טיפוסית בפיר־שדה. אירוה נהדרת בצבעים נצחיים — אך פתירנות מקוריים. ביחוד במוקד ראשי של הפלילה — והנוכו המיני של הבן הקטן.
* "מילכוד 22" (רון) — סרטו הרציני, המתוחכם והמסודבל כמדי של מייק ניקולס על־פי ספרו של ג'וזף הלר. סרט עשיר וחשוב, עם משחק מעולה, ביחוד של אלן ארקין — שכדאי לראותו, אך הוא נחות בהרבה מהספר.

בתל־אביב:
* "האריה המוזהב" (אופיר) — סרט מתח מצויין על קצין משטרה אפריקאי בימינו. אוירה, קצב, פנים קטנים, משחק נהדר — הכל טוב עד שהסרט גולש לתוך פיליטוסופיה רציינית עמוקה על ה־חברה בכלל והמשטרה בפרט — אז הוא נהיה קיצוני. שטחי ומרגיז — גם כשהוא מסוגל לשמור על האוירה המוחשית.

* "דקאמרון" (סטודיו) — גי־כתי העממית בצורה ראבונית של הבמאי פאזוליני לסאטירה הבר־תית־ביניית חינגית של ביקאצ'יו. לא עיבוד — אלא שימוש — מד־היד גם אם מקבבה, איש מאוד גם אם מסילף בחלה מהחומר. אי־אפשר לדחותו — אך אי־אפשר לשכחו.
* "המקשר" (פאר) — סיפור שלו ו"פישן" מבחוץ, סרטו ר' מועת סבפנים. כיצד אילך המוסר הויקטוריאני הצבוע ילד בן 13 לשמש שליח־גורל לאהבה "בלתי־חוקית". התוצאה אינה הרס והבי־לה השחינה, אלא הרס המקסר הצעיר. סרט רגיש, יפה ונפלא מבס.
* "הקונפורמיסט" (הבלה) — סרטו של ברנארדו ברטולוצ'י על פי ספרו של אלברטו מוראביה — תרין אנאטומיה של פאשיסט־קונפורמיסט איטלקי, המניעיו בסביבות איטיות. סרט מהנגב ביותר. יפה מאוד, בעל תוכן יקשב, ובכל זאת — הניתוקים היסודיים נראים שי־לים. ניתוקי־המובלה של הפא־שיזם, לא של המסבה שלו.
* "זרע אנדרומדה" (אלנבי) — הסרט היקר הזה, המציג תמונה של הרוזה ניכה מסבר־אבודין ב־אלוגי באמ... ת עולם קר ושופר מסוכן. אינ... ירדה חשובה באמת, אך הוא בלי ספק סרט מדע דמיוני טוב, עשיר ואינטליגנטי. לצורך אנ־שי חכר לו הרבה ה־אנשי העמיק.
* "סבור אחד של פששי" (צפון) — קומדיה איטלקית בנוסח אנגלי עשייה באנגליה, המשעשעת מאוד באבסורדיות מחוכמת. לעתים. עממית צבעונית, של סיפור־פששים קלאסי.

* "נערת הטלפון והבלש" (אסתר) — אוסקר לביין מוגזה על משחק וירטואוזי יצמק בתפקיד זונה משבילה, המשמשת חולייה לעיקוב בלשי בפרשת רצח והיעלמות מסתורית. סיפור שגרתי זוכה לטיפול יצאדינוף. משחק טוב של דונאלד סאתרלנד.
* "אני אוהב אותך רוזה" (אורלי) — סרטו הארץ־ישראלי של משה מזרחי על ירושלים היהודית שלה לפני 60 שנה. סרט ברהק ואיטי. מלווה פנסי־סיקול, הספסים קולנעיים ושבירות סגנון. הבעידים על אי־בשלות קולנועית. סרט נשמה בעל קטעים נפלאים, אך הוכבני־רשלני.
* "מילכוד 22" (שדרות) — ראה "רון", ירושלים.
* "הקשר הצרפתי" (תל־אביב) — סרט האוסקרים, שיש בו מתח קצוב ומהיר אך גם חוסר פרופורציה בין האירוע לבין הנו־שא, ובין המבנה האמיתית לבין הדמויות, אך אף שהיא סרט מצוין מסוג ב', שנהה משיטיתה גם סרט קלרס מסוג א'. יש בו — ובעיקר בתמונות המירדף — כדי להנות.

בחיפה:
* "היהלומים לנצח" (מאי) — ג'יימס בונד האחרון — טוב שון קונרי בכל־א הדרו יקטנו — קטיש יותר. המשבר יותר ועסיסי יותר. מאד מהודר ומרצנץ.
* "האריה המוזהב" (רון) — ראה "אופיר", תל־אביב.

* "אני אוהב אותך רוזה" (אורה) — ראה "אורלי", ת"א.
* "הקשר הצרפתי" (אמפיתיאטרון) — ראה "תל־אביב", ת"א.

תיאטרון ובידור

* "ליל העצמאות של כור ישראל שפי", ת"א (הבימה) — ניסיון כבנין של אברהם רז המחזאי הצעיר שנפטר לפני שנה, לתת עיצוב אמנותי למציאות שבה אנו חיים.
* "החייל האמיץ שווייק", תל־אביב (עיון) — הצגה מחודשת על־פי ספרו של ירוסלאב האשק, עם כאיר כרגלית בתפקיד הראשי, הבמאי דניאל גדרון, ה־צייר אלי סיני.
* "הבית", תל־אביב (הבימה) — עולמם האומלל המבותק של חמישה אנשים בודדים בבית־מחסה. דיאלוגים כפולים, בימוי באופק ורגיש ומשחק מצוין של כל השחקנים.
* "הן לא תקחתני עמך", ירושלים (הקאמרי) — קומדיה אמריקאית משנות השלושים ש־זכתה לביצוע מחודש ורענן. ביים היי קילוס, בתפקידים הראשיים רחל ברכוס ואברהם בן־יוסף. משעשע מאוד.
* "הצוענים של יפו", ייר (הבימה) — הצגה טובה ביותר. נסים אלוני ככותב וכ־במאי. שחקני תיאטרון "הבימה" ויוסל ברגנר (תפאורה והלבשות) במיטבם. סיפור מרתק, שפה נהדרת וחזון תיאטרלי מרהיב, הצ־גה שחייבים לראותה.

תל־אביב

לחברי מליאת מועצת העתונות ואישי הציבור במועצה

ישיבת מליאת מועצת העתונות תהיה ביום ששי, י"ג בסיון, 26.5.72, ב־11 לפנה"צ, בבית־סוקולוב בת"א. לחברי המליאה ול־אישי הציבור הנמנים עם מועצת העתונות נשלחו הזמנות בדואר, או באמצעות מערכות העתונים, הכוללות גם דיווח על פעולות המועצה. חבר שלא קיבל הזמנה זו, מתבקש להודיע טלפונית לבית סוקולוב (טלפון: 256141) לספירה.

בחוג המאוחד לתנ"ך

בעי"ע ועד ההורים המרכזי רחוב טשרניחובסקי 37 ת"א הערב ב־8.30 הרצאתו של ג. א. שדה על הנושא: מגילת רות וחג העצרת. מר א. הפאידי יפתח בפרשת השבוע.

ארגון אמהות עובדות תל־אביב

בתה־שלום, בנין ספק חלב, רחוב מהנים, 8.00 בערב, הרצאת דפנה לורנץ — יחסי משפחה בתוך הבית.
● חברות מתבקשות להחזיר דהוף לבית ברנר את התרומות צבור כבבית יד לילד.

"ידעפשי"

בחוג לפולקלור בבית־האמנות ב־רמת־אביב, רח' ברודצקי 68, היום ב־4.30 אחה"צ הרצאת דב אלזבי על הנושא: "שואה, גבורה והנצחה".

פארבאנד סירקין קלוב

פארבאנד סירקין קלוב מזמין למסיבה מוקדשת לכ"ח באייר יום שחרור ירושלים.
במוצאי־שבת 13 במאי 8 בערב בבית הפארבאנד ע"ש המלין על הנושא ירושלים עיר הנצח. ירצה משה מילים. בתכנית האמנותית שירים בלווי שקופיות בביצוע הומרת טובה בר־צבי.

בחוג הרמב"ם תל־אביב
רחוב יהושע בן־נון 48

ביום א', א' בסיון תשל"ב (14.5.72) ב־8 בערב ימשיך צבי ירום בהלכות בכורים להרמב"ם. אירוחים רצייה. הכניסה חפשית.

"משעשי מועדון הפנסיונרים "ביתנו" תל־אביב רח' חס 19 הערב ב־6 מוסיקה על גבי תקליטים בהנהלת המר כבש יצחק.

אזכרה

לסמל חיים (חיימקה) פניכל ז"ל. במלאת חמש שנים לנפילתו במל־חמת ששת הימים תיערך היום כ"ו אייר תשל"ב — ב־4 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בכפר־סבא.

חיפה

עירית חיפה "משעשי" מועדון הפנסיונרים קרית־חיים

במלאות שלושים לפטירתו של חברנו פנחס ליבריך (פיני) נעלה לקברו היום ב־4 אחה"צ. הערב ב־7 אזכרה במועדונו.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה — לוד
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה תכנית ע"י עו"ד נחמן אמיתי להקמת "בית התעשיה היהודי העו־למי" בגוש 4012 חלק מחלקות 68, 70.
כל מעונין יכול לעיין בתכנית הנ"ל במשרד מהנדס העיר של עי־ריה לוד בשעות העבודה הרגילות ללא תשלום.
כל בעל קרקע, בנין או מחזיק אשר לדעתו עלול להפגע ע"י האשור, רשאי להגיש לועדה המקו־מית התנגדותו המנומקת ולציין את כתובתו המדוייקת.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו.
צבי איצקוביץ
יו"ר הועדה המקומית
לוד — 7.5.72

האופרה הישראלית
הצגה בכורה 10.6.72
בית שלוש הנערות
DAS DREIMADERLHAUS
מחזמר מאת שוברט
בעברית
מכירת הכרטיסים החלה
22.5, 14.5 תל־אביב (10.5 ים)
לה טראוויאטה
בהשתתפות כוכב הבולשוי אופרה ממוסקבה מישה רייזין
אאידה
13.5, 16.5, 20.5, 23.5, 31.5 (25.5 חיפה)
כרמן 27.5
ברון הצוענים
8.5, 15.5, 21.5
11.5 הספר מסביליה
29.5 קאבלריה / פאליאצ'י
בהשתתפות אמנים אורחים
כל ההצגות פרט ל"אאידה" מתחילות בשעה 8.30 בערב
אלנבי 1, תל־אביב, טל. 57228

תיאטרוני ישראל
הערב 10.5
הבימה:
הצוענים של יפו:
דימונה, אמנות לעם
ליל העצמאות של כור ישראל שפי:
תל־אביב האולם הגדול
הבית:
תל־אביב האולם הקטן
הקאמרי:
הצבי בקומה ה־14: תל־אביב
ההורי הזה לבחוקם: נתניה

תיאטרון ירושלים THE JERUSALEM THEATRE
ניחוחי חציר 72
פסטיבל הקבוצים
מחר 11-5 ב־8.30
תיאטרון עירוני חיפה
חפץ
מוצ"ש 13-5 ב־8.30
עם תום ההצגה יתקיים
דיון פומבי
כרטיסים במשרדים ובערב בקופה
תערוכת פריס
יום יום עד 15-5
מ־10.00—1.00, 4.00—8.00
יום ששי 10.00—2.00
התחבורה קו 15
חניה מובטחת

בימות
"אלף לילה ולילה"
הערב ומחר בחמוני 8.30
לתושבי תל־אביב

הורים הנוסעים הקיץ לחוץ לארץ
הורים הנוסעים בארץ
בילוי טוב וחינוכי בקייטנה לילדים ברמה, הוא הפתרון האידיאלי הן להורים והן לילדים הנשארים.
"הוד הכרמל"
קייטנה לילדים בהנהלת
דבורה ושלמה אלון
רחוב דניה 25 הוד הכרמל
טלפון 253901 חיפה
נשמח לשלוח עלון מפורט למעונינים

חוגים לגמילה מעישון
המשרד הראשי: רח' דיזנגוף 4 תל־אביב, טלפון [illegible]
חוג חדש יפתח
ביום חמישי 11.6.72 בשעה 7.30 בערב בבית ציוני אמריקה
רח' אבן־גבירול 30, ת"א

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

תיק עזבונות מס. 1674/72
בעניין: ירושת המנוחה סופיה קורנסקי, כרמת־גן, רח' יהודה ה־נשיא 5, שנפטרה ביום ג' לחודש ניסן תשל"ב, 18.3.72.
ובעניין: המבקש ויקטור קורנ־סקי, ע"י ב"כ עו"ד ד"ר א. הר־ליבנר, מתל־אביב, רח' אחד העם 103.
הזמנה
להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוחה הנ"ל הנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוחה הנ"ל הרוצה להתנגד להוראה ל־הגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות להוראה המ־בוקשת, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.
דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

אולפן גדע (בית־קמא)
פותח ב־14.5.72 קורס
ל־קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת!
פרטים: ת"א: גורדון 5, טל. 236209 או "ידעוף". טל. 252425

רופאים

בתל אביב
ד"ר הראבן, רחוב אפשטיין 6, טל. 443281. ד"ר סגל, רחוב בלור 12, טל. 247860.

בתי־מרקחת

ירושלים
מני יפו 102, 223048. אל סוזי באב חאן אל זית, העיר העתיקה 82040.

בתל־אביב
גרינברג, רחוב המלך ג'ורג' 46, טל. 226208. בני, רחוב דיזנגוף 174, טל. 222386.

חיפה
אין תורנית
ברמת־גן
חן דבוטינסקי 99.
חולון ובת־ים
דרור חולה ההסתדרות 80.
בפתח־תקוה
אסיתא ברון הירש 21.
נתניה
נתניה.
כפר סבא, רמתיים
כפר שמריהו, ברכה מסחרי, כפר שמריהו.
בבני־ברק
חן, דבוטינסקי 99, רמת־גן.

קולנוע

תל־אביב
בשעות 9.30 — 7.15 — 4.30
אופיר — האריה המוזהב
אסתר — נערת הטלפון והבלש
אורלי — אני אוהב אותך רוזה
אלנבי — זרע אנדרומדה
בן־יהודה — גבר אירוטי
גורדון — הבית בצל העצים
גת — שחר של אהבה
הוד — החבר שלי
המרכז — שלוף ציקו שלוף
זמיר — סטלאג הנשים
חן — השיטה ההולנדית
קריוריון — בושידו
מוגרבי — נחצה הגבול
מתמיד — זמם הנשרים הגורפים
מקסים — הפרס
כינרמה — ג'ק הגדול
עדן — באוואר
פאר — המקשר
פריז — הנסיכה בעור החמור
צפון — החתול בעל 9 הזנבות
רמת־אביב — ללא מגע
שדרות — מילכוד 22
סטודיו — דקאמרון
תמר — האיש שירה בליברטי ולאנס
תל־אביב — הקשר הצרפתי
יפו
נגה — 7.15, 9.30 — האהל האדום. — 10 — 12 — 2 סרטים בכרטיס אחד
צליל — 4 — 7 — 9.15 — קיץ של אהבה
בת־ים
רמת־יוסף — 9—7 מוסקבה בר־עית
חולון
ארמון — 4—7—9.15 נחצה הגבול
מגדל — 7.15—9.30 במלכודת סהרורי הנשים. 4 המרגל בצל הגבות
ירושלים
אדיסון — גברים באפלה
אוריון — אל סיסקו הנוקם
אורנע — רשימת הלכסדום
ארנון — מבצע חץ הזהב
הבירה — מישהו מאחורי הדלת
חן — קוראים לי טריניטי
ירושלים — המתבגרים
סמדר — החישה שבלב
עדן — איש קטן גדול
רון — מילכוד 22
חיפה
אוריון — טריניטי האדיש חוזר
אורה — אני אוהב אותך רוזה
אורלי — הבית בצל העצים
אמפיתיאטרון — הקשר הצרפתי
ארמון — הפריצה לגבעת השטן
חן — פתד ציוד
מירון — בלדה לננסנסר
עצמון — ידע בשרים
פאר — מעולם לא שרתי לאבי
רון — האריה המוזהב
שביט, הר הכרמל — ההוספה
קרית־טבעון
יובל־אור — לכות מאהבה 6.15—8.45
זהר — סמרטוטסים
רמת־גן הבעתיים
בשעות 7.15 9.30
אורדע — קוראים לי טריניטי
אואזיס — כנר על הגג 5.30 8.45
ארמון — חלומים לגבה
גל־אור — קרן אחת של אושר
הדר — משחקה של זיו
לילי — משחקי טללים
רביב — המלאך נגד המאפיה
רמת־גן — ידע בשרים
שבים — הצלפים
נתניה
אסתר — 9.15—7 בלש וסמי
שאפס ● 4.30 — מה טוב לאיג'
יגיל 9—7 יורשת הצעצני הליזה
סב־דיו — הפתוח 9—7: כדאס
אח ● בסנגר 9—7: כפנה בחיים
שרון — 5—8.30 כנר על הגג
הרצליה
דגניה — זמנים חדשים 6.45—9.15
כפר־סבא
עמל — ספור באהבים 8.15
חן — לבנת בלילה 9—7
הוד השרון
בית הפועלים נובמבר המתוק 8.30
חדרה
הוף — לה מאנס 7—9.15
פתח תקוה
אורון — אקדח הנקמות 8.15
הדר — ציר המזורים 3.30—7—9
היכל — הלויצה שבלב 7—9
שלום — נחצה הגבול 4—7 9.15
קרית שמונה
הרמון — אהבה בצל יוחה 6.15—8.30
שניר — הפיוצה הזוהר 8.30

שדורי ישראל

טלוויזיה

17.30 — מהר יותר חזק יותר גבוה יותר. 18.00 — קיצור החד־שות. 18.02 — ד"ש עם שיר. 18.30 — הכר את ישראל. 18.50 — לחושה. 18.57 — סקירת תב־ניות. 19.00 — חדשות ועניני ה־יום (ערבית). 19.30 — שנות גבו־רה. 20.00 — מבט. 20.20 — מבט. 20.20 — קלעים. 20.45 — סרט קולנוע: "מדבר אהבה". 22.00 — הדשוה — פסוק בתהלים.

טלוויזיה לימודית

8.15 החשבון ד' (סידרה ב') — פעולות בשברים עשרוניים.
9.10 אנגלית ז'.
9.30 מפקד האוכלוסין (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) — "הראיון".
10.00 סוציולוגיה ס' — סרגל מי־דה החוק.
10.25 החשבון ה' — תבניות מס־פר.
11.00 ביולוגיה ס' — תורשה 3: ד.נ.א. — מבנה הכפלה.
11.25 אנגלית ח'.
12.00 טרטוס ס' — הוראות.
12.30 הנדסה ז'.
13.35 טבע ד' — התאמות בדג לנשימה במים.
14.20 לקראת קבוצות "מעשה הרב ובכל העגלה" באה: שמשון מלצר.
16.00 בני ילדים — כובע הקס־מים.
16.18 אנגלית.
16.35 מפקד אוכלוסין (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה).

רדיו

רשת ב'
6.00 כה טובו. 6.05 חדשות. 6.10 התעמלות. 6.20 יעטן מוסיקלי. 6.59 רגע של עברית. 7.00 חדשות ו"הבוקר הזה". 7.20 זמר ומר לך. 7.55 אור ירוק. 8.00 חדשות. 8.05 בוקר טוב. 8.55 צ'ינות בלי כדי־כאות. 9.00 חדשות. 9.05 בוקר טוב. 10.00 חדשות. 10.05 לעקרת הבית. 11.00 חדשות. 11.06 לעק־רת הבית. 11.40 לאן הערב — מוסיקה קלה. 12.00 חדשות. 12.05 במקצב יוצר. 12.30 בחצי היום. 13.00 חדשות. 13.05 בחצי היום. 14.00 חדשות וסקירת עתוני הצ־הרים. 14.10 פזמונים לא ניש. 14.53 הדיך. 15.00 חדשות. 15.05 כאן אוהד מניר. 16.00 חדשות. 16.05 רגע של עברית 16.07 שי־רים רבים לירושלים. 16.30 בתק־וה שתבין את הרמה. 16.35 בידור חי־ל. 17.00 חדשות. 17.05 לי ולך. 18.00 חדשות. 18.05 לי ולך. 18.40 היום בספרים. 19.09 עברית לעם. 21.06 ירק ירוק. 21.54 נעי־מות קלות. 22.00 חדשות. 22.05 חינוך ישיר. 22.54 נעימות קלות. 23.00 חדשות. 23.07 דלת פתוחה. 24.00 חדשות. 00.05 אודם עתיק. 01.00 חדשות.

רשת א'
8.00 חדשות. 8.09 הודעות. 8.10 קונצרט בוקר — רודריגו: פנטסיה לבן אצילה בגליה: "חלילי־ו"רות הודה" בתוך "לילה קיץ" היידן: קונצ'רטו לחצוצרה ולתזמורת. 9.00 חדשות. 9.05 קונצרט בוקר — שימאן: "שירי רומנסות" סיבליוס: סימפוניה מס. 2 ברה־מג'ור. 10.00 חדשות. 10.05 הפ־סנתרן אריה ורדי מנגן: דבו־סי: פרלודים לפסנתר ספר שני וקטעים מתוך "פינת הילדים". 11.00 חדשות. 11.06 שיר ופזמון. 11.15 הבנה בכתב — לכתות ד', ה'. 11.35 שיר ופזמון. 12.00 חד־שות. 12.05 שיר ופזמון. 12.15 אנגלית למתקדמים. 14.00 חדשות וסקירת עתוני הצהרים. 14.10 לאם וילד — לפעוטות — "העפולית על גדי" — לימוד שיר ליום ירו־שלים, לילדים הגדולים — מלח־מת אוסירבדי. 15.00 חדשות. 15.05 דוד דוד ידידי־דידי — הבר־הולית: סאלסארלו, לסברת יזק. מאוזר, באוורקה רבגין. 15.30 שי־דר במורה של רית סארדי (פסנתר־נית עיה מבולגריה) מורים רא־בל: ריגודון ופראס בתוך "הקבר של קופרן" וסלין סטראו־נב: נוקטורן ברסיק: סייגה לפ־סנתר אופוס 14 שופן: סקרצו מס. 3 בדו־דיאז מינור. 16.00 חדשות. 16.05 רגע של עברית. 16.06 באר־הלי תורה. 16.10 סיבי של המשפט העברי. 16.30 התזמורת הסימפו־נית של רשות השידור (סטראו־רוסל: "חגיגת הצב־ריה" פרק סיב־פיני אופוס 12 עיברש: סיסה ב־קול ברהמס: קונצ'רטו מס. 2 לפ־סנתר ולתזמורת. אופוס 83. 17.55 הודעות. 18.00 חדשות. 18.05 נוף הארץ. 18.10 בשבילי הספרות. 18.40 המבזה היומית. 18.59 להקר־לאר — סקירת עבצים. 19.00 חד־שות ו"היום הזה". 19.30 מוסיקה זעירה. 19.50 פרקי היום בתנ"ך: תהלים, פרקים מ"ה, מ"ו. 20.00 חדשות. 20.10 הניקא בספרל. 20.50 פרקי חזנות "בבקשתך". 21.30 עו־לם המדע. 22.00 חדשות. 22.06 "אאידה" — אופרה. 23.00 חדשות. 23.05 "אאידה". 00.40 חדשות. 00.45 רגע של שיר.

גלי צה"ל

שידורי צהריים
11.00 — חמים וטעים. 11.15 — פסגה המצעד האמריקאי. 11.30 — כס הבימאים. 11.35 — חמים וטעים. 12.00 — חדשות. 12.05 — חמים וטעים. 12.10 — דף הדים. 12.15 — חמים וטעים. 12.30 מכבב המצעד. 12.35 — חמים וטעים. 13.00 — חדשות. 13.05 — ד"ש עם שיר. 13.30 — מי ינצח ומי יפסיד. 13.35 — ד"ש עם שיר. 13.55 — הודעות להיר־לים. 14.00 — חדשות. 14.05 — הודעות איכות.

שידורי ערב
15.00 — חדשות. 15.05 — בא לצלצלה. 16.00 — חדשות. 16.05 — בא לצלצל. 16.50 — אנשי בבי־חן. 17.00 הודעות. 17.05 — הן לי הודעות. 17.40 — יומן צה"ל. 18.00 — חדשות. 18.05 — זה כרבה אתי. 18.40 — כיתה הפ־קיה. 19.00 — חדשות. 19.05 — בהזקה יביה. 20.00 — הדלוה. 20.05 — קונצרט שבועי: לקייד: כוונה לכינור ולפסנתר בר־ה מא־דור; סיבליוס: הפואמה הסימפו־נית "קארליה"; סטרבינסקי: אגבדי קונצ'רטה. 20.40 — אינטר־מצי. 21.00 — חדשות. 21.05 — בקצב הכך. 22.00 — חדשות. 22.05 — הלילה. 23.00 — חדשות. 23.05 — הלילה. 23.50 — קיחות הגות. 24.00 — חדשות.

מוסיקה

סטראווינסקי ודבוז'ק

מאת מרים בר

הסימפוניה של סטראווינסקי בדו דור והקונצ'רטו לצ'לו במי מי־נור לדבוז'אק. בביצוע של אורי סגל, היו שתי היצירות של תכ־נית המשנה העשירית בפילהרמו־נית, שהבדילה מתכנית הסדרה ה־ראשונה. מעניין הדבר, שהסימפו־ניה של סטראווינסקי פיסה — עוד בשני פרקיה האחרונים — היא שם של יצירה כתובה לפי הזמנ־ה ובלוח של כפיה. בו בזמן ש־הקונצ'רטו של דבוז'ק, שאמנם נכתב לפי הזמנה, שופע כנות, תראשת התלהבות ודידות. אגב, ה־שופי הכתיבה לפי הזמנה אינם דווקא גורמים חיצוניים; יש שהם נולדים בלב יוצר המבקש "לבכר" עצמו מן האני הקודם שלו, להת־...זות בצורה חדשה. שאולי איבה מפחית צמיחה אורגנית משותף.

יסוד ה"קלאסיקה" שבסימפוניה של סטראווינסקי אינו מכוון להי־צג אמוציות כלשהן. הקומפוזי־טור אומר כאן "לסקרך". לצורך ...זאה; ואמנם, את שני הפרקים הראשונים אתה שומע בעיון רב מתוך הערכת הטכניקה הקומפוזי־טורית בהשגת הנושא — גבון יר־... המוטיב — הקצרצר, ואתה הולך אחרי התהוות הסוב של ה־...רוק. שבפרק הראשון של הי־...רה כמעט שאינו פוסק. אך דר־... כי כבר בפרק השני היה ודאי סטראווינסקי מודה לגורל אילו הי־... לו הנראה למלודיה מקורית, ...טפסת", אבל אין הוא יכול אלא ...שחק כשחקני באמפיפוליציה שונים. ...אתה כורגים יפה במאמצים של ...מלחין להגיע לא פחות מארבעה פרקים! אילו ריכז סטראווינסקי יותר את הפרקים האחרונים, היה משחרר אותם בהרבה כלל מיותר. אורי סגל גילה שליטה טובה בחו־מר הסימפוניה, חומר לא קל ב־יו־תר בפרק השלישי ובחלק כן הפ־רק האחרון על התמורות וההפסקות הריתמיות הקשות שבהן, וביצועו יצא שקוף ומאוזן. כובן, כי מצד הרישום האמוציונלי לא היה אף מבצע גאון מסוגל להפיק תוכן שאינו קיים.

דבוז'אק היה בן 54 בכתבו את הקונצ'רטו בסי מינור לצ'לו (קונ־צ'רטו רביעי שלו — האחרים הם לפסנתר, כינור וצ'לו, שכולם נכ־תבו על פי הזמנה). קונצ'רטו זה הוא בימינו המבוגן ביותר של דבורזק — אבל לא תמיד היה כך. הנה קוראת אני אצל היסטוריון אחד, כנה "בפליא הדבר, שהקונ־צ'רטו (בסי מינור) מתבצע לעתים רחוקות כל כך; כנראה, כפחדים מבצעינו מפני האתגר העילאי ש־יצא מביצועו של קאזאלס". הדב־רים אלה נכתבו בסך הכל לפני כמה יותר... מעשרים שנה! (כ־יום מייחסים ביצוע עילאי כזה ל־רוסטרופוביץ'). אולי לא הגיע לי־אונרד רוז בפרק הראשון של הי־צירה לשיאי האינטרפרטציה האי־דיאלית שהשיג ב"שלמה" לבלוך. בפינאלה הדהימה קצת מהירות ה־פרטים (אלגרו מודראטו יצא כמעט פרסטו). אבל בכללו של דבר הגיש הסולן ביצוע מכובד (לבסוף הראש קצת המספר) והבליט את קסמי היצירה; ביותר הצליח באד־אג'ו המכשף — הוא ניגן אותו בטון קטיפתי — והלגאטו של רוז היה מלא מבע אציל, כרגש. היתה זו חוויה אמיתית.

גם ערב זה, כבסדרה הראשונה, נפתח בקונצ'רטו הבראנדנבורגי מס' 6 לבאך. למען האיזון דרושה היתה העתקת הצ'לות והקונטרא־באס הרבה יותר לעומק הבמה; ממקומי באגף ימין רחוק של הד־אולם יצאו לא אחת הבאסים הקול־ניים החוזרים של כלים אלה בפרק הראשון מחרישים לגמרי את המ־לודיה של הוויולות.

השלישיה הישראלית

זוהי קבוצה שנולדה לא־מכבר, ובתל־אביב שמענוה זו הפעם הרא־שונה. פסנתרן השלישיה, דניאל הקסטר, הוא גם פנים חדשות

ליאונרד רוז

על במתנו; את שני חבריו לקבו־צה הכנר בנחם ברויאר והצ'לן צבי הראל. מכירים באי־הקונ־צרטים יפה מאוד גם מן התזמורת הפילהרמונית גם מביצועים קאמ־ריים רבים. הופעתה הראשונה של השלישיה בשכה לאולם מוזיאון תל־אביב קהל של אינסטרומנטא־ליסטים ומבצעים רבים: בודה, עפור לא ראינו "כינוס" גדול כל כך של כמעט כל המיומי ב־עולם הביצוע המוסיקלי של יש־ראל.

כבר בשלב מוקדם זה השיגה ה־שלישיה החדשה סגולות חשובות — ולפעמים "ממקצועות" גם לאחר נגינה משותפת ארוכה — כמו לי־כוד, שיתוף של הגהות ותיאום אינטרפרטציוני. סגולות באלה צפויות, כמובן, מצד מוסיקאים ה־תופסים מקומות ראשונים בהיי־ראכיה של הפילהרמונית; בהש־תלבותו של דניאל הקסטר יש מקום סיכוך למוסיקליותו ולחושו הטוב לשיתוף נגינה. ליקויי ביצוע עו מתגלים בפראגים בלתי מוגמר, כדוגמה לגאטו לא מספיק (ב־ברהמס), לכשלא, לא נתאחו תוד־הרביע המשוהים בכבר לשמיניות). והבאסים שלו יוצאים כהים. "סתר־פים". אך אלה הם ודאי ליקויים הניתנים לתיקון. כמובן אגב יישור בה של בקורת עצמית.

הערב נפתח בשלישיה במי במול מז'ור לבטהובן (אופ' 70); ביחוד הרשים הפרק השלישי, וכן גם הפינאלה הערני שבוצע מתוך חוש־מידה. השלישיה המקסימה בלה־מינור של ראוול (היחידה שלו) דורשת ליטוש מיוחד. וביותר קשה הפקתו של היסודי והאתרי הראוולי־במאסאלים הבלתי צפויים והדידים בפסנתר. שאך לעתים רחוקות מצ־ליח בהן מבצע הצלחה שלמה.

השלישיה בדו מינור לבראהמס (1886), שהפרק הראשון שלה מצ־טיין בתיזותו המרוכזת, היא אחת מיצירות המופת הדורשות מבצעיה להט גמור. עידון נוקב ותנופה. אולי לא נתמלאו דרישות אלו בב־לואן, בכל זאת יצא הביצוע מספק מבחינה מוסיקלית וכלית. האנדאנ־טה פיציקאטו עלו יפה. והפסנתרן הפגין טכניקה טובה של פרק־היד. נעקוב בעניין אחרי ביצועיה הבאים של הקבוצה החדשה.

רוכסנים
(Zippers)
כגדי־יודק אחד.
לקונה מבחר שלם הנחה גדולה.
בפרטים לפנות בכתב ת.ד. 170 חולון, עבור הלפרן.

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

תיק עזבונות 1774/72
בעניין עזבון המנוח: אדוארד אברמוביצ'י ז"ל שנפטר ביום 24.10.71 בפתח־תקוה.
והבקשת: סתן אברמוביצ'י מרחוב ההגרדיה 53, תל־אביב ע"י ב"כ עוה"ד ה. דרונין ו/או ד. ריס מרח' מוסקינס 3, תל־אביב.
הזמנה
להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז את ירושת המנוח אדוארד אברמוביצ'י ז"ל.
הריני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח הנ"ל והרוצה להתנגד למתן צו הירושה — להגיש תוך עשר יום מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות למתן צו הירושה, שאם לא כן יתן ביהמ"ש צו כטוב בעיניו.
דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

למושב צופית
דרוש מרכז פרדס
לפנות למזכירות המושב
טל. 923202

קולנוע

היזהרו ממשתילי אישיות!

מאת רם עברון

("מישהו מאחורי הדלת"; "הבירה", ירושלים)

...זו הפעם השנייה הקבוע שאני עוסק בסרט כתח שעיקר זכות־...קוסו בפסיכופט. בקולנוע "צפון" תל־אביב מוצג "החתול בעל תש־...ע הזנבות" ופתרון תעלומתו אינו ...צריך בלש אלא פסיכיאטר (עוב־...ה לא שבאותו סרט גילה דור־...א עיזור את הרוצח. אדם פיכה ...פיקח היה מוותר גם על הבשר־...צה וגם על הסרט).

גיבורו של הסרט שלפנינו — שזכה כבר בהצלחה מופרזת בתל־אביב — הוא רופא. לכאורה הוא פסיכיאטר. אך אם לשפוט לפי תמונת הפתיחה, הוא נהוג לטפל בחוליו באמצעים מדיים ויעילים: הוא פותח את גולגלותיהם ומער־בה באיזמל מה שראוי לטיפול ב־מוחם. לא יעבור זמן רב עד ש־נבין, כי הוא עצמו הולך־רוח במצב קשה. לרופא (אנתוני פר־קינס) אשה נאה (ג'ייל איירלנד), והיא בוגדת בו בקביעות עם עתונאי צרפתי. בסוף שבוע, בחו־לה הנהדרה שלו בפולקסטון שליד דובר, מתחיל הרופא לבצע את נקמתו המבושלת.

הוא מארח בביתו גבר הגון ונבוך (צ'ארלז ברונסון). המגבל מאבדן זכרון מוחלט. לכאורה מטפל בו הרופא. אך אנו למדים מהר מאוד, כי הוא משתמש בו: הוא "משתיל" בו אישיות חדשה (כך, במפורש, נאמר בסרט) ההופך אותו לשליחו לדבר־עבירה.

מה שיכול היה, אולי לשמש חומר לסיפור קצר נודע, הופך בסרט שלפנינו לתסריט ארוך. וג־רוע שבעצה מונים יותר. אף אילו הייתי רשאי לספר את השתל־שלות הצלילה ולקלקל את ההפ־תעה שבאינה. גם אז הייתי מת־עצל לעשות זאת. די אם אומר, כי נוסף למעשה רצח נכלל בפרק הסיום של הסרט נסיון אונס. וב־תוכו משולבות היזכרות במעשה אונס קודם, שנכתפים ברצח. יש אולי כדי להשיג לה תפקיד. הצ־'צארלז ברונסון אונס את ג'ייל אירלנד. ובחיים היא היא רעייתו. אולי כדי להשיג לה תפקיד. הס־כים ברונסון, הנמצא עתה בשיא תהילתו, לשחק תפקיד שהוא כמ־דומני הנלעג ביותר בקריירה שלו.

כדאי לזכור את שם הבמאי, ניקולאס גסנר. אינני יודע אם עוד נשמע עליו בעתיד. אך אני אדע להיזהר מסרטיו. בעיקר מ־אלה המתיימרים לעסוק במתח.

משרד החינוך והתרבות
מרכז ההסברה
יום עיון
בנושא
קליטת העליה
יתקיים, היום, יום רביעי, כ"ו באייר תשל"ב (10-5-72)
במרכז הקהילתי של ארגון אמהות עובדות בלוד, בהתאם למתוכנן.
תוכנית הכנס: — סיור במקומות קליטה
התחלת ההרצאות בלוד בשעה 14.30.
למוזמנים בלבד

לבית החינוך המשותף שער הנגב
דרושים
לשנת הלימודים תשל"ג
מדריכים (מורים) מקצועיים
למקצועות הבאים:
מכונאות רכב
ריתוך
מסגרות מכנית
התכונות הדרושות: בעלי מקצוע מעולים, בעלי כושר להדריך תלמידים עד כתה י"ב, רצוי תעודת הנדסאי ומדריך מוסמך.
על המעונינים להתקשר לבית חנוך משותף שער הנגב בכתב או בטלפון — 051—94080 לקביעת ראיון.
הנהלת בית החנוך

פרשת המטוס

(המשך מעמ' 9)

אמצעי־הבטיחות לפרקיות מיד חד זה. הידיעות, כי חטיפת ה־מטוס בוצעה על־אף לאזהרה ה־מוקדמת שנתקבלה בנמל־התעו־פה של בריסל על־אף מעבר ה־מטוס דרך וינה, שהאגודה כראש כמוקד־סכנה מיוחד, עשויות להעיד שלא כך היה הדבר.

המסקנות שיתחייבו

כאשר יחלפו שעות ההתרגשות הראשונות ותתחיל בדיקת כל ה־נתונים, השיקולים והמעשים ש־הנחילו לישראל הצלחה חסרת־תקדים זו בהדברת חוטפי המטוס בלוד, יהיה עליה להביא לפני כל הפורומים הבין־לאומיים ה־נוגעים בדבר את מסקנותיה ואת דרישותיה. יהיה עליה להבהיר להם, כיצד היא עמדה בדילמה שבין סיכול הפשע האווירי ה־ביוחד מסוג זה לבין סיכון חיי הנוסעים, הנשאר תמיד השיקול הראשון המכריע. גם אם לא יתגלו, אולי, כל המרכיבים של הפעולה, יהא בה כדי להציב דוגמה לא רק ליעילות השיטה שננקטה, אלא גם — ובעיקר — לדרך בה ניתן לא להיכנע ל־חוטפים תוך שמירה על חיי ה־נוסעים והצוות. בכך תוכל יש־ראל לתרום לא רק להרתעת ה־מחבלים לחזור על פעולות כאלו בתחום ישראל, אלא לפעולה בינ־לאומית, משותפת שתשים קץ ל־חטיפת מטוסים והפיכת נוסעיהם לבני־ערובה.

אריה זק

בשוק הפירות והירקות

עגבניות 2.60—40 ; מלפפונים רגילים 80—60 ; גזר 70—30 ; סלק 45—25 ; כרוב 85—35 ; כרובית 1.00 ; קישואים בהירים 1.10—60 ; שעועית בולגרית 1.30—70 ; שעועית צהובה 1.80—1.00 ; שעועית ירוקה 1.20—1.10 ; צנון 80—20 ; צנונית 75—30 ; תרד 150—80 ; חצילים 3.50—2.00 ; פלפל בהיר 3.10—2.00 ; פלפל כהה 1.50—80 ; בצל ירוק 1.10—60 ; בצל יבש 45—30 ; שום ירוק 70—60 ; שום יבש 2.50—1.50 ; תפוחי אדמה 52 ; לוף 60—50 ; פול 60—50 ; קנרס 30 ; תירס 90—50 ; קולרבי 85—40 ; נרגד אלכסנדר 2.10—1.10 ; דליסש זהוב 3.60 ; דליסש ספרקינג 2.50—90 ; —1.30 ; ליימס רגיל 2.00—90 ; יונתן 2.90—80 ; אורליאנס 1.60 ; יפי גליה 155—80 ; בודדייבים 1.60—1.00 ; אגסים ספודונה 2.50—1.50 ; אבוקדו פוארטו 2.50—2.00 ; אבוקדו נבל 1.50 ; בננות 1.50—80 ; תות כדה 4.30—50 ; אפרסקים 4.20—1.30 ; מילונים 3.25—2.70 ; אבטיחים 1.40—1.30 ; דובדבנים 3.50—3.00 ; תמרים לחים 4.20—3.20 ; אשכוליות 59 ; לימונים 79 ; ואלנסיה 54 ; מישמש 1.70—1.50 ; שסק 3.30—80.

לחברת יבוא ותיקה להפצת רכב
ד ר ו ש
אדם בעל יוזמה וידע טכני ומסחרי לשווק משאיות על בסיס שכר ועמלה.
בהצעות ופרטים נא לפנות ת.ד. 36480 ת"א עבור "שיווק משאיות".
סודיות הפניות מובטחת.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

נתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה לאשור שנויים בתכנית הבניה על חלקה 113 בגוש 8264 (רח' שטמפר 16) הגורמים לתוספת שטח בניה ב־3.8% מעל המאושר.
את התכנית ניתן לראות במשרד הועדה ברחוב הרצל 15 בשעות קבלת הקהל.
התנגדויות אפשר להגיש בועדה תוך שבוע אחד מיום פרסום הודעה זו.

هكذا من الاصل

הרשויות המקומיות מאיימות בקיצוץ השרותים

מאת סופר „דבר"

מרכז השלטון המקומי הז־היר אמש, כי עלולים לחול קיצוצים קיצוניים בשרותי הרשויות לאזרח, אם לא יבוא פתרון מהיר למימון תקציבי הרשויות לשנת 1972/73.

הנהלת מרכז השלטון המקומי עומדת להתכנס מחר לדיון דחוף בנושא, כאשר גם הצעה להת־פטרות קולקטיבית של ראשי הע־רים נשארה בעינה.

יו"ר המרכז פ. אילון מסר, כי בכל המגעים שנערכו באחרונה עם ראש הממשלה ושרי האוצר והפנים, לא השגנו שום תוצאות. לא אושרה העלאת מיסים ואף לא תמורה מתאימה מצד האוצר על אי־ההעלאה. הרשויות פועלות עתה ללא תקציבים מאושרים ורשויות מאמצים מיוחדים שלא לקצץ ב־שרותים. אך אם לא ישונו הדב־רים במהרה לא יוכלו לה.

מועצת הרבנות הראשית מינתה את נציגיה לוועדת הבחירות לרבנות

מאת סופר „דבר" בירושלים

מועצת הרבנות הראשית שהתכנסה אתמול לישיבת, אחרי הפסקה של חודשים רבים, בחרה את שני נצי־גיה לוועדת־הבחירות לרב־נים הראשיים ולמועצה. ב־ישיבת מועצת הרבנות נכח גם שר הדתות ד"ר ז. ור־הפטיג, אשר הודיע כי ה־ממשלה תמנה ביום א' ה־קרוב את שני נציגיה.

שני נציגי מועצת הרבנות, ש־נבחרו אתמול, הם הרב מרדכי אליהו, שהוא חבר בית־הדין הגדול בירושלים, והרב אהרון כץ שהוא חבר בית־הדין האזורי ב־ירושלים. נודע כי הרב מ. אליהו נבחר פה אחד על־ידי חברי מועצת הרבנות ואילו הר"ב א. כץ נבחר בהצבעה חשאית. לבד מהרב כץ היו מועמדים גם הרב גולדשמידט והרב ארטפיזאר.

כפי שנודע התנהלה ישיבת מו־עצת־הרבנות באווירה נוחה והטי־פול בנושא בחירת נציגי המועצה לוועדת־הבחירות היה ענייני. נר־אה, כי חרף הלחצים וההתנגדו־יות של מספר רבנים מתכוון הרב לפעול כמיטב יכולתו כדי לקדם את ענין הבחירות. בכל מקום, לאחר שתמנה הממשלה את נצי־גיה יבחרו ארבעת חברי הוועדה אדם חמישי, שישמש יושב־ראש. אחר כך מתחילה עבודה מסובכת ומורכבת בכל הרשויות המקו־מיות לקראת הבחירות.

אלמוגי: יש להתאים שעות העבודה לצורכי נשים עובדות

שר העבודה יוסף אלמוגי, ש־העניק אמש בלשכתו תעודות הכ־שרה ל„אשת־חייל" ולסגניותיה ל־שנת 1972, אמר, כי יש להת־אים את שעות העבודה הנהוגות במשק לצרכי הנשים העובדות, כדי להגדיל את מספר הנשים ה־מצטרפות למעגל העבודה. אלמוגי הוסיף, כי יש גם צורך להקטין את ניכויי מס ההכנסה לאשה ה־עובדת, דבר העשוי לעודד יצי־את נשים לעבודה.

קרן מחקר בסך 450,000 ל"י לתקופה של שנתיים, הוענקה לד"ר יפה קידר מאוניברסיטת תל־אביב על־ידי המכון הלאומי לחקר הסרטן בארה"ב.

אשה ערביה נהפכה לגבר בניתוח שנעשה בבית־החולים רמב"ם

מאת יואל דר, סופר „דבר"

בבית חולים רמב"ם בחיפה נעשה השבוע ניתוח, שכתוצאה ממנו נהפכה אשה ערביה לגבר.

הגבר־האשה הוא כרים רגא איברהים גנאים, בן 22, בכפר סכנין בגליל המערבי. היא (הוא) נולדה עם אברי מין זכריים ונשיים בגלל מום זה קבעו ההורים, שהרך הנולד הוא בת. היא הולבשה שמלה, למדה בכתה של בנות וגדלה בקרב בנות.

אולם במשך השנים גברו הנטיות הגבריות על הנטיות הנשיות ובתוך כך צמח לה זקן. היא גם גילתה משיכה לנשים ולא לגברים.

הגבר־האשה התחנן בפני בני המשפחה שיקחו אותו לבית חולים לבדיקות רפואיות. בבית החולים רמב"ם נמסר למשפחה שניתן להפוך את בתם לגבר. אם תעבור סדרת ניתוחים וטיפולים. ההסכמה ניתנה בלחץ הגבר (האשה).

אחד הרופאים אמר לסופר „דבר" כי האשה באה לבית החולים כשהיא לבושה שמלה. מסופרת כאשה ויצאה מבית החולים לאחר שבוע, כשה"א לבושה חליפת של גבר ומסופרת כגבר.

הגבר החדש יצטרך לעבור סדרת טיפולים נוספים עד להשל־מת הטיפול הרפואי בו.

סופרנו מוסר, כי לפני חדשים אחדים בוצע ניתוח דומה בבית החולים על שם ד"ר שיבא. כתוצאה ממנו הפך פועל נקיון של עיריית נצרת ל„אשה. אגב, אותו גבר־אשה תבע מעיריית נצרת לשלם לו פיצויים בעד תקופה של עשר שנים על עבודתו כגבר במחלקת התברואה של העיריה.

שביתת אזהרה בבתי־ספר בערערה ובשפרעם

הלימודים בבתי־הספר בערערה מאוחד ובשפרעם ב' השבתו ? יום למשך שעתיים לפי החלטת הסתדרות המורים. השביתה הוכ־רזה כמחאה על האיחור בתשלום שכר המורים בסקטור הערבי.

שני בתי־ספר אלה מייצגים מס־פר רב של בתי־ספר, שעד היום לא קיבלו את שכרם לחודש אפ־ריל. לפי שהוסכם עם משרד ה־חינוך צריכה משכורת המורים להשתלם עד ה־5 בחודש, לכל ה־מאוחר.

משטרת טבריה חילצה נערה שנפלה מצוק ו־12 נערות שתעו

מאת סופר „דבר" בגליל

משטרת טבריה הוזעקה שלשום פעמיים לחילוץ מ־טיילות שתעו בוואדי עמוד ולחילוץ גדנ"עית שנפלה מ־מצוק ארבל ונפצעה קשה.

ב־3.30 אחה"צ הוזעקה המש־טרה לחלץ את הגדנ"עית בתיה קרנר בת 15 מירושלים, שנפלה ממצוק ארבל בגובה של 10 מטר ונפצעה קשה. הנערה היתה ב־טיול של 147 גדנ"עים בהר ארבל, כאשר לפתע מעדה ונפלה ל־ואדי.

כוח משטרה, בראשותו של מפ־קח אלי גולן מטבריה, הועסקו במשך כל שעות אחה"צ והלילה ב־חילוץ המטיילת הפצועה מירו־שלים. יחידת שוטרים הורידה א־לונקה מהמצוק לוואדי, ואילו יחי־דה אחרת של שוטרים הלכה ב־רגל בתוך הוואדי, העלתה את הפצועה על אלונקה והעבירה או־תה לכביש הראשי, משם הועברה באמבולנס לבית חולים „פוריה".

ב־6.30 בערב הוזעקה שוב מש־טרת טבריה כדי למצוא 12 נע־רות בנות 15—16 מפנימיה על־יד פרדס־חנה שתעו בואדי עמוד, כאשר נפרדו משאר חברותיהן ש־היו בטיול. שוטרים סרקו את ה־ואדי במשך כל הלילה, וגם ב־עזרתם של מתנדבים מקיבוץ חו־קוק ובראשותו של מפקח א. גוד־לז.

השוטרים האירו את הוואדי ב־זרקורים, ולאחר סריקה ממושכת נמצאו הבנות ב־5.30 בבוקר ב־קירבת כפר עכברה. הן סיפרו לשוטרים, כי לאחר שתעו בוואדי החליטו ללון בו עד שיאיר השחר.

קוראים לזרז תיקון החוק להבטחת פיצויי עובדים במקרים של פשיטת־רגל

המחלקה לאיגוד מקצועי החליטה אתמול לפנות אל ה־ממשלה בבקשה לפעול לזירוז ההליכים לתיקון חוק הפיצויים, במגמה להבטיח זכויות עוב־דים במפעלים פושטי־רגל.

המחלקה ציינה, כי תיקון החוק חייב להיעשות בהתאם להמלצות ועדה משותפת לממשלה ולהסתד־רות, אשר סיכמה את עמדתה בנושא זה.

על־פי הצעת יו"ר המחלקה א. אברהמוביץ תשוב המחלקה ו־תדון בשאלת נחיצותה של קרן לתשלום פיצויי־פיטורין במקרים של פשיטת רגל או פירוק חברה. יו"ר המדור לתחיקת־עבודה צ. נתנזון, שהביא את ההצעה לאי־שור המחלקה, ציין, כי הועדה המשותפת לממשלה ולהסתדרות המליצה בשעתה על הגדלת סכום שכר־העבודה שיש לו זכות־קדי־מה ובהתאם לכך יגדל אוטומטית גם הסכום שיש לו זכות־קדימה בגין חוב של פיצויי־פיטורין. כן המליצה הועדה, בין היתר, ש־לרשימת החובות בעלי זכות־ה־קדימה יתוסף גם החובות של מעבידים לקופות־גמל בגין הש־לומיהם בעד השנה האחרונה ש־קדמה לפשיטת הרגל או לפירוק התאגיד. הכל במסגרת הסכום ה־כולל.

בדיון השתתפו: א. הגרוני, עו"ד ב. גוטמן, א. אגמי, א. ארד, ש. זדבר, מ. אריאלי וד. נחמני.

הוזמן ציוד כבד למחצה בבית־אלפא

מאת סופר „דבר" בעמק

במחצבת בית־אלפא שעליה עורר המחלוקת בין המשק לבין רשות שמורות הטבע, יופעל ציוד כבד שהוזמן בצרפת. הקיבוץ מש־קיע בפיתוח המפעל מיליון ל"י. רשות שמורות הטבע טענה ב־זמנו שניצול המחצבה גורם לי־זהום גן הלאומי. טיעון זה נד־חה בתוקף על־ידי המשק.

Canon
מצלמות
מסרטות
מקרנים
משקפות
ללא מיסים
פרסים והדגמה קרט בע"מ
מונטיפיורי 10 טל 55244
מגדל שלום • תל אביב

מחר
2 זכיות של
150,000 ל"י
150,000 ל"י
בהגרלת
מפעל הפיס
כרטיסים אחרונים, ליד אולם המפעל,
רחוב הפטמן 3, ת"א,
ביום ההגרלה עד שעה 6.55 בערב

ראשי ההסתדרות והתעשיינים ידונו בסכסוך העבודה בענף השימורים

אושרה שביתה מלאה החל מיום א'

ראשי ההסתדרות והתאחדות הת־עשיינים יקיימו היום פגישה ב־לשכת י. בן־אהרון לייצב את חו־רפות בסכסוך בענף השימו־רים ולדון בחידוש הסכמי העבודה בענף.

מליאת המחלקה לאיגוד מקצועי אישרה אתמול את החלטת האיגוד הארצי של פועלי המזון לפתוח החל מיום א' הקרוב בשביתה בע־נף השימורים או בחלק ממנו, אם עד אז לא ימצא פתרון לסכסוך העבודה.

החלטת המחלקה נתקבלה לאחר דיון בהשתתפות נציגי ועדי העוב־דים בענף ומזכירות פועלים הנוג־עות בדבר.

יו"ר המחלקה א. אברהמוביץ, הביע צער על כך שהמעסיקים, אשר גילו גמישות מסויימת בענ־פים אחרים, באמצע כבר מוחמו ... כמים כגון: גומי, פלסטיקה, דפוס, יהלומים, בתי אוכל ומלון ... מגלים עקשנות בלתי מובנת דווקא בענף השימורים, מה גם שמבחי־נה כספית אין בתביעות פועלי ה־שימורים למעבר ממעמד יומי לחוד־שי, או להגדלת חישוב הפיצויים, משמעות רבה. הוא הטעים, כי ה־הסתדרות דוחה את גישת התע־שיינים המנסים לשוות אופי עק־רוני לעמדתם העקיפה. מבחינה עקרונית, אין ההסתדרות מוכנה לקבל הגישה שלפיה שיעור הפי־צויים המגיע לעובד היומי צריך להיות קטן מזה המגיע לעובד ה־חודשי.

אברהמוביץ הוסיף, כי בהתחשב בנטל הכספי שהתעשיינים טוענים כי יוטל עליהם, נכונה ההסתדרות להגשים את השוואת התנאים באו־פן הדרגתי.

הוא קרא לצדדים למצות את כל אפשרויות המו"מ בפרק הזמן שנותר ולמנוע סיכסוך מיותר.

מזכיר הסתדרות פועלי המזון א. בר־חיים ונציגי הועדים י. המיש (יטאורדה), שורוזן (פסיס), ברנבלט (פרימן), א. מאירוביץ (מ. פ. חיפה) וי. מישורי, עמדו בהרחבה על שורשי הסיכסוך. והדגישו כי חייב להיות תיקון בנושא הפי־צויים וכי אין כל הצדקה להתנג־דות המעסיקים לתביעת העובדים לעבור למעמד חודשי. צוין, כי בעיה זו עשויה להיות „אלת מפ־תח" במשיכת כוחות עבודה צעירים לענף.

בדיון השתתפו גם ש. זדבר, ד. נחמני, א. אלקס, מ. אריאלי וא. אלפרס.

בראשית הישיבה מסר א. גיל וא. גרדשטיין סקירה על ההסכמים שנחתמו בימים אלה בענפי הד־פוס והיהלומים.

צעדת שבועות תיערך באיזור ראש־הנקרה

צעדה המונית ועממית תיערך ב־חג השבועות באיזור ראש הנק־רה. את הצעדה מארגנת אגודה לספורט ונופש בישראל בשם „ל־עם", ששמה לה למטרה להקנות את תודעת הספורט והנופש לצי־בור, ולפתח מפעלי־ספורט עמ־מיים.

בינתיים פעלה האגודה — ש־נרשמה כחוק — באיזור נהריה בלבד, אך בדעת חבריה להתחיל להקים סניפים ברחבי הארץ.

הצעדה, שנושאת את השם „צע־דת חג השבועות" תיערך בשבת במסלול הנמשך מראש הנקרה ל־אורך גבול הלבנון עד הניתה ו־תסתיים בעיירה שלומי. יהיו שני מסלולים, האחד באורך 17 ק"מ והאחר באורך 10 ק"מ. ההרשמה תיערך במקום עם תחילת הצעדה.

בקשת האיגוד הארצי הפורוסי־בי לימאים לקיים בחירות למוסדו־תיו בחודש אוגוסט ש. ז., אושרה אתמול ע"י מליאת המחלקה לאי־גוד מקצועי.

עובדי המדינה יגבשו תביעותיהם

הנהלת התא הארצי של עובדי המדינה במפלגת העבודה החליטה, כי סיעתה במזכירות הארצית תציע בישיבת המזכירות הקרובה להקים ועדה מבין כל המפלגות על מנת לגבש סופית את התביעות ש־יוגשו לנציבות שירות המדינה כדי לפתוח לאלתר במו"מ על הסכם השכר לשנים 1973/72.

עובדי הביטוח הלאומי יקיימו היום שביתת־אזהרה

מאת סופר „דבר"

עובדי המוסד לביטוח הלאומי מתכוונים לקיים היום שביתת־אזהרה של יום אחד, ואם לא ייענו תבי־עותיהם — בדעתם לקיים שביתה מתמשכת החל ב־21 במאי.

השביתה היא בניגוד לדעתה ו־ללא הסכמתה של ההסתדרות.

העובדים דורשים מתן הטבות החורגות ממדיניות השכר ואשר הנהלת המוסד אינה רשאית ל־אשר.

מפקד האוכלוסין 1972
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
מפקד האוכלוסין והדיור 1972
בימים אלה
תקבל באמצעות הדואר
שאלון מוקדם
המדגים את השאלות שתוצגנה לך
במפקד האוכלוסין והדיור 1972
המפקד מתחיל ב־21 למאי
אנא עיין בשאלון ומלא אותו
בהתאם להסבר המצורף
"כולנו מתפקדים"

מה דורשים הפרדסנים מהתעשיה

540.000 טון הדרים סיפקו הפרדסנים לתעשיית השמורים. זהו כמעט מחצית היבול. עונת ההדרים נסתיימה. וטרם נקבע מחיר עבור פרי זה.

התעשיה שילמה אשתקד 74.50 ל"י לטון שמוטי בנוסף לסובסידיה ממשלתית מסויימת. הוצאות הייצור של טון פרי בפרדס הן כ־140 ל"י. אין תקדים לכך שיצרן ימכור את תוצרתו או יבוליו במחיר אשר מכסה כמחצית הוצאות ייצורו (מבלי להזכיר רווחים !). במשך שנים טענה התעשיה שאינה יכולה לשלם מחירים נאותים. הסיבה, לפי טענה זו היתה, כי הכמויות המסופקות לה אינן מאפשרות ניצול מלוא כושר הייצור שלה. הלכה פעלה התעשיה במלוא ההספקה. קלטה כל כמות הפרי, עיבדה אותו ומכרה תוצרתה במחירים סבירים.

הפרי שמסופק לתעשיה חדל להיות „ברירה" בלבד — דהיינו, פסולת־ייצוא שלא ניתן לניצול אחר. היבולים גדלו בהרבה משנה לשנה, ומשנה לעונה החריפה התחרות בשווקי חו"ל. כמויות ניכרות של הפרי הראוי לייצוא הופנו לתעשיה. מדיניות זו נועדה לשמור על רמת מחירים סבירה בחו"ל והבטיחה הכנסה מירבית של מטבע חוץ למדינה. מאמצים אלה הצליחו בחלקם. אבל לא לגבי הפרדסן. בעונה זו תרד ההכנסה בלירות לכל תיבת פרי לעומת אשתקד. וזה על אף הפיחות.

הכנסתו הכללית של מגדל ההדרים תעמוד השנה, בערך על 300 ל"י — סכום שאינו עומד בכל יחס להשקעת הפרדסן בעבודה ובהון, תוך סיכון רב של נזקי טבע וקשיי שיווק. הכנסה זו איננה מאפשרת קיום הוגן לפרדסן ולמשפחתו.

על כן נודעת חשיבות גדולה והולכת למחיר המתקבל עבור הפרי שמסופק לתעשיה. מכוונה לעונה במחיר זה יקבל משקל מכריע בהכנסה הכוללת. הואיל ו־40—50% מכלל היבול מועברים לעיבוד תעשייתי.

בספרד, שהיא המתחרה העיקרית שלנו, משלמת התעשיה לפרדסן 29 דולר/שחור לטון. לסכום זה מוסיפה הממשלה מצדה 17 דולר עבור טון פרי המופנה לתעשיה. דהיינו, פרדסן ספרדי מקבל עבור טון תיזום — 147—234 ל"י, לעומת כ־99 ל"י, בישראל (כולל תמיכה ממשלתית). זוהי מדיניות השווק ושמירת הענף של המתחרה הרציני ביותר של ישראל. אשר לישראל, הרי הגידול ביבולים הנו תוצאה בראש וראשונה, של הרחבת המטעים. זו הלה עפ"י תכנון ממלכתי. יש לברך על הרחבת הענף. אך אין הפרדסנים — והותיקים והחדשים — שפרנסתם עליהם יכולים לשאת בתוצאות הכלכליות של תכנון זה.

כל אשר אנו תובעים מהתעשיה הוא לשלם תמורה הוגנת עבור החומר הגלם המסופק לה. כך היא משלמת עבור דלק, אריזה, עבודה וכו'. ועל הממשלה — האחראית לתכנון הענף — להשלים, אם יש צורך, את המחיר שהפרדסנים זכאים לו. מדיניות התכנון של הענף היא שקבעה את מאזן הפרדסנים.

השתכנענו בזכות האמונה שלא לעצור אספקת הפרי לתעשיה, מתוך רצון שיצוא הפרי לחו"ל, החיוני לכלכלת המדינה לא יתעכב, וגם מתוך תקוה שהממשלה והתעשיה יעריכו זאת. אנו בטוחים להוצאות ללא דחיות.

התאחדות האכרים בישראל
הסקציה להדרים

נדיבה וזאב ש'
חובקים בת
אחות לדגנית ולצחי
נכדה ל —
רבקה ש' — אולגה ויצחק שטרן
ת"א, ביה"ח „צהלון" — 9-5-72

חברת החשמל לישראל בע"מ
אגף הבצוע
מכרז מס' 72/1403
החברה מזמינה בזה הצעות לייצור אספקה והרכבת מבנה ברזל (כ־44 טון עמודים וקורות) עבור תחנת טרנספורמציה באיזור חיפה. פרטים וטופסי המכרז אפשר לקבל תמורת תשלום של 75.— ל"י במשרדי אגף הבצוע, רחוב מקוה ישראל 5, תל־אביב, בין השעות 09.00—12.00, עד יום חמישי 18.5.72.
הצעות יתקבלנה עד יום חמישי 25.5.72 שעה 12.00.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

חברנו מרדכי בן־נון
איננו
הלויה תצא היום (10.5.72) בשעה 3.30 אחה"צ מבית דב בכפר ביל"ו לבית העלמין.
בית כפר ביל"ו

אנו מביעים השתתפותנו בצערו של
מר יעקב פרנק
על מות אחותו
חנה ז"ל
תנוחם בין שאר אבלי ציון וירושלים
בנק למלאכה בע"מ
מועצת המנהלים
ההנהלה וסגל העובדים
הנהלת קופות הגמל ליד הבנק

„שביב" - משאבי שדה
מפעל לחריטה אוטומטית
עברנו למבנה הקבע
בספרנו החדש —
057־73455
משאבי שדה — מיקוד 410—85
ד. נ. רמת־נגב

העובד הדתי סניף פתח־תקוה
ביום חמישי אור לכ"ח באייר תשל"ב (11.5.72) בשעה 7.30 בערב התקיים בבית הכנסת העובד הדתי רח' ראשונים 2
מסיבה
לציון ה' שנים לשחרור ירושלים ועשר שנים להקמת בית הכנסת.
בהשתתפות: ראש העיר י. פינברג
מזכיר מ. הפועלים ת. בילי
יו"ר המועצה הדתית א. מרמורשטיין
סגן ראש העיר י. אידלמן
א. ארליך יו"ר העובד הדתי
פרקי חזנות החזן מר אריה בראון.

העובד הדתי סניף ראשון לציון
ביום חמישי אור לכ"ח באייר תשל"ב (11.5.72) בשעה 7.30 התקיים בבית הכנסת „אברהם אבינו" רח' נחמה
מסיבה לציון יום שחרור ירושלים ואיחודה
בהשתתפות:
משה ישי מזכיר העובד הדתי
דברי פתיחה מרדכי זכריה
הנגנה אהרן עמרם.

הועד למען החייל
מבקש
מכל אלה אשר קבלו כרטיסי הגרלה בדאר ולא שלמו את תמורתם, להעביר את התמורה בהקדם.

עירית חיפה
אגף לתרבות, נוער, חברה וספורט — המחלקה לתרבות
יום ירושלים
5 שנים לשחרורה
מרכז לתרבות ע"ש פבזנר, יום חמישי 11.5.72, שעה 8.00 בערב
בתכנית:
הקריין: ירושלים תש"ח — תשכ"ז
השחקן: מיכאל כפיר — קטעי קריאה
הזמרת: אופירה גלוסקא — בשירי ירושלים
מבוא: ירושלים בספרות הישראלית — מיכאל קשטן
בשבת, 13.5.72 בשעה 11 לפנה"צ
מאיר אוריין: ירושלים של מעלה וירושלים של מטה
מרכז לתרבות ע"ש ארדשטיין, רח' פרץ 20, במוצ"ש 13.5.72, שעה 8.00 בערב.
ירושלים באומר, זמר וצליל
„צמד הרעים" משירי ירושלים
סרטים על ירושלים
ירושלים בספרות הישראלית — פרקי קריאה
בשיתוף עם מועצת פועלי חיפה — סניפי ההסתדרות מתנה דוד וקרית שפרינצק
יום ראשון 14.5.72 שעה 8.00 בערב מתנה דוד בית ההסתדרות
יום שלישי 16.5.72, שעה 8.00 בערב קרית שפרינצק „בית עשה"
בתכנית:
סרטים על ירושלים
משירי ירושלים — שירה בציבור
ירושלים בספרות הישראלת — פרקי קריאה

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
הסתדרות האקדמאים במדעי החברה והרוח בישראל
קורסים אוניברסיטאיים להשתלמות - 1972
אגודת האקדמאים למדעי החברה והרוח
והסתדרות האקדמאים במדעי החברה והרוח
מקיימות 6 קורסים להשתלמות, במסגרת אוניברסיטת תל־אביב בנושאים הבאים:
א. המחשב — יסודות ויישומים (12 הרצאות)
ב. תמורות במערכת המינהל והניהול (9 הרצאות)
ג. המזרח התיכון בעת החדשה (7 הרצאות)
ד. יחסים בינלאומיים וארצות מתפתחות (9 הרצאות)
ה. מגמות התפתחות בתנועת העבודה ובאגוד המקצועי (9 הרצאות)
ו. בעיות נבחרות בכלכלת ישראל (11 הרצאות)
המרצים:
בקורס א': י. זלצמן, נ. אחיטוב (ראש הקורס), י. גלן, נ. גנזיה, נ. ברוש. קורס זה נעזר ע"י חב. נ.ס.ר וי.א. מיטודי.
בקורס ב': ד"ר פ. שיינר (ראש הקורס), פרופ' ז. הירש, ד"ר מ. פרין, ד"ר מ. אנגל.
בקורס ג': ד"ר ח. שקד, ע. תבור, י. אפשטיין, ד. מנשרי, א. חיים, ד. דישון. בשיתוף עם מכון „שילוח".
בקורס ד': פרופ' צ"י הרשלג בשיתוף עם מכון „שילוח" ופרופ' מ. מושקט (ראשי הקורס), ד"ר א. קלינמן, פרופ' ש. בלוך, פרופ' ל. בוים, ד"ר א. קאופמן.
בקורס ה': ד"ר מ. אביזוהר, ד"ר א. שירום (ראש הקורס), ד"ר א. מרגלית, ד"ר י. סלוצקי, ד"ר ד. גלעדי, השופט י. בלעדי, דוד לוצקי.
בקורס ו': פרופ' א. ברגלס (ראש הקורס), ד"ר ש. מיטל, ד. גניכובסקי, פרופ' ג'ון פלנדרס, ד"ר ש. שריה, ד"ר א. רגב, פרופ' ח. ברשחה.
כל הרצאה היא בת 2 שעורים לערב. התחלת הקורסים בשבוע השלישי במאי.
ההרשמה — במזכירות האגודה — ברח' הס 21, ת"א (טל' 56-482), בשעות 10.00—13.00.
כל חוג לא יעלה על 30 משתתפים.

תרומה לחופש הטיס

המיבצע הנועז, שבו הדבירו אנשי צה"ל מסווים כטכנאים את חוטפי מטוס „סבנה" בלוד ושחררו את נוסעיו ואנשי צוותו, נרשם כהצלחה ישראלית, שאין לה כמעט תקדים במלחמה נגד הטרור האווירי אשר הפך למיפגע כל־עולמי. אין מלים להערכת אומץ־ליבם של מבצעי הפעולה ומתכנניה גם יחד, שהציבו דוגמה בהתגברם על דילמה ששאר המדינות, ואף מעצמות גדולות, כמעט נואשו מלפתרה — הדילמה בין אי־כניעה לסחטנות החוטפים ובין השיקול הראשוני והמכריע של שמירת חיי הנוסעים.

כאשר יחלפו ההתרגשות, ההתפעלות והשמחה, ששטפו את כל הארץ בהיוודע מיבצע־ההצלה אתמול אחר־הצהריים, תוכל ישראל לפנות בחדש לכל המדינות הנוגעות בדבר להבהרת הלקח שלימדה בעמידה על עקרונה המוצהר של אי־כניעה לאלימות מדינית בכלל והאלימות הערבית בפרט. מאז נחיתת המטוס בלוד ובכל מהלך דיוני הממשלה והגורמים הבטחוניים לא נשקלה סטייה מעיקרון זה, עם כל הזהירות שננקטה תוך ניהול המשא־ומתן, כדי שלא לדחוק את הקץ. זהירות זו השתלמה במיעוט הפגיעה בנוסעים ובאנשי יחידת צה"ל.

אולם מעבר לדוגמה כלפי העולם ומעבר לגורם־ההרתעה כלפי המחבלים, יהיה על ישראל לבחון גם את האספקט הרחב יותר של חידוש תמיכתן של מדינות־ערב, ומצרים בראשן, בארגוני החבלה — תמיכה שנתנה את „האור הירוק" לפעולה אחרונה זו. תמיכה מעשית מחודשת זו המחישה את הדרך שבחרו שליטיהן של מדינות ערב הללו באחרונה. המקרה של הנחתת מטוס חטוף בתחום ישראל עשוי להיות האחרון, אם כי זה אינו מובטח. אולם נכונים בהחלט דברי הרמטכ"ל, רב־אלוף אלעזר, כי אילו נהגו אחרים — ואם ינהגו אחרים — כפי שנהגה ישראל בסירובה להיכנע לסחטנות החוטפים, היו חדלים מקרי השוד האווירי. הדרך שבה התירה ישראל את הדילמה שעמדה לפניה מהווה תרומה גדולה לבטיחות האווירית בעולם כולו.

צעד אמריקאי נועז ומרתיע

החלטת הנשיא ניקסון — בתגובה למתקפה הצפונית המתנהלת בסיוע נשק סובייטי — למקש את נמל הייפונג ושאר נמלי צפון וייטנאם ולהגביר את ההפצצות על מטרות אסטרטגיות שם, היא החלטה נועזת של הנשיא המוכיחה, שהוא מעמיד את כבודה והתחייבויותיה של ארה"ב לבעלות בריתה מעל לכל שיקולי בחירות וסגידה לדעת־הקהל. התמוטטות מהירה של דרום־וייטנאם ערב ועידת הפסגה או אחריה, תוך המשך הפלישה הצפונית ללא תגובה אמריקאית, היתה פוגעת קשה ביוקרתה של ארה"ב ומערערת את איזון־הכוחות בעולם.

למרות החומרה שבהסלמה הסלקטיבית שבה בחר ניקסון יש, כמובן, לזכור כי המטרה העיקרית של צעדים אלה היא לקרב הסדר בוייטנאם שיאפשר צאתם של האמריקאים בכבוד. ואכן, במקרה של שחרור כל השבויים האמריקאים ושביתת־נשק בפיקוח בינלאומי התחייב ניקסון לפינוי מוחלט של כל הכוחות האמריקאיים תוך 4 חדשים. מתוך מאמץ שלא לפגוע בפסגה במוסקווה אף הדגיש מיקוש על הסגר, ומשום כך אין מקום להשוות את המשבר הנוכחי עם משבר קובה לפני עשור.

בשעה זו לא ברור עדיין, אם יביאו החלטות ניקסון לדחיית הפסגה או אם תתקיים במועדה ותאפשר אישור ההסכם להגבלת מירוץ הטילים, שהוא בעצם הנושא היחיד שבו ניתן להשיג התקדמות בין שתי המעצמות. אך ברור כי בפסגה שתיערך לאחר מיקוש הייפונג ייהנה ניקסון מעמדה תקיפה יותר במו"מ מאשר במקרה שהיה מסב לשולחן הדיונים ללא צעד נגדי בכרוך להתקפת הצבא האנוי והוויטקונג.

אומץ ליבו של הנשיא בולט בעיקר נוכח הלכי־הרוח התבוסתניים הניאו־בדלנים הפוקדים חלק גדול מהממסד הליברלי בארצות הברית לרבות אמצעי התקשורת, האוניברסיטאות, האינטליגנציה והדור הצעיר. השפעות אלה גוברות והולכות בקרב המפלגה הדמוקראטית וסיעתה בקונגרס שמנהיגיה אף הפסיקו את מירוץ הבחירות המוקדמות כדי להתגייס למלחמה במדיניות ניקסון. אולם כבר הוכיח לקח הפציפיזם, הפייסנות והניאו־בדלנות בשנות השלושים, שדעת־הקהל לא תמיד צודקת וכי אומות עלולות לשלם ביוקר בעד קוצר ראייתם של מדינאים חלושי־אופי ורצון.

יו"ר הכנסת החדש

הישיבה, שבה נבחר אתמול ישראל ישעיהו לתפקיד יושב־ראש הכנסת היתה מעמד נאה, שהוסיף כבוד לכנסת. יפה נהגו מרבית הסיעות בכנסת שהחליטו לתמוך במועמדות ישעיהו וגם כמה מסיעות האופוזיציה שהחליטו להימנע ולא להצביע נגד. אמנם צרמה במקצת צורת הנמקת ההימנעות של גח"ל והרשימה הממלכתית, והצבעת הנגד של המרכז החפשי. אך לא היה בכך כדי לפגוע ברושם הכללי של דרך בחירה ממלכתית, היוצרת אווירה נאותה עם פתיחת תקופת כהונתו של ישראל ישעיהו.

במיוחד יש לציין את הצורה הנאה של ניהול הישיבה בידי היו"ר בפועל יצחק נבון. גם דברי ברכתו של נבון לישעיהו העידו על המידה הרבה של בגרות במאבק הפוליטי. אליו הצטרפנו. אנו מקווים, כי דרך הבחירה תבטיח אווירה נאותה של שיתוף־פעולה בין היושב־ראש החדש והכנסת על כל חבריה וסיעותיה. אנו בטוחים, כי ישראל ישעיהו ימשיך את המסורת של קודמיו בתפקיד של ניהול ענייני הכנסת ללא פניות, מתוך שמירה על החוק והתקנון, על כבוד הכנסת וזכויות הרוב והמיעוט. זכות מיוחדת נתגלגלה לישראל ישעיהו לבשר ברגעים הראשונים לכהונתו על שחרור מטוס „סבנה". נאחל לו ולעצמנו, כי בעת כהונתו נזכה לבשורת השלום.

פרשת המטוס — מבט לאחור

הגורמים הבטחוניים בישראל היו מוכנים לחידוש נסיונות החטיפה

מאת אריה זיו

הסיום המוצלח והמרשים של פרשת מטוס „סבנה", שהתרחש אתמול בשעה 4.30 אחר־הצהריים עם השתלטות כוח צה"ל על המטוס, הריגת שלושה מחוטפיו ולכידת החוטפת הרביעית, וחילוץ כל נוסעי המטוס — מאפשר עתה להתחיל לבחון את המאורע במבט לאחור. ויפה שעה קודם להתחיל בכך.

השתלטות ארבעת אנשי „הספטמבר השחור" על המטוס נבדלה ממקרים קודמים של חטיפת מטוסים על־ידי מחבלים ערביים רק במובן אחד בלבד — בכך שהפעם הנחיתו החוטפים את שללם בתחום ישראל עצמה מבלי לאלץ את הקברניט לסטות ממסלולו ולהנחיתו באחת המדינות הערביות הסמוכות או המרוחקות יותר. העובדה שההחלטה על כך באה מאוחר מדי, כאשר כבר חנו בנמל־התעופה לוד, חרצה לבסוף את גורלם; ועתה תישאר לבדיקה השאלה, מדוע נהגו כך מתחילה, אם מתוך החלטה מכוונת או מתוך חוסר ברירה טכנית או משום ידיעתם, כי לא נשקף להם עונש־מוות במקרה של לכידתם בישראל. אולם פרט לחידוש זה התרחשה חטיפת המטוס במתכונת זהה כל־כך ועל רקע דומה כל־כך לחטיפות־מטוסים קודמות מסוג זה, שכמעט ואין לטעון שעצם החטיפה היתה משום הפתעה כאשר בוצעה.

מאז אימצו המחבלים הערביים לעצמם את שיטת הטירור האווירי בכלל וחטיפת מטוסי־נוסעים בפרט, אפשר היה לשער כמעט בוודאות מראש, מתי הם עלולים שוב להזדקק לפעולות כאלה; וגם הפעם היה הדבר כך. גם הפעם היתה פעולה כזו או דומה צפויה בבירור מזה שבועות או אף חדשים אחדים.

ראשית: כמו בכל המקרים הקודמים חלה גם חטיפת המטוס הבלגי על נוסעיו וצוותו בעיצומו של גל פתאומי חוזר של חטיפות מטוסים במדינות אחרות — חטיפות שהגיעו לשיאן בשבוע שעבר ונסתיימו בהצלחה שלמה, או לפחות חלקית, למבצעיהן. גל זה החל הפעם עם חטיפת מטוס „לופטהאנזה" לפני שבועות מספר, כשהיה בדרכו מהודו לאירופה. הנחתתו בעדן ושחרורו תמורת תשלום כופר כספי גדול ששולם על־ידי החברה הגרמנית. אחר־כך הלכו ותכפו — אחרי תקופת רגיעה ארוכה למדי — חטיפות המטוסים בארה"ב, האחרונות שבהן בשבוע שעבר, האחד על הרקע ה„פרטי" של סחיטת כסף והאחר על הרקע הפוליטי של הפגנה נגד מלחמת וייטנאם; בשני המקרים האלה ניתן לחוטפים כבוקשם. אות־אזהרה נוסף, שנגע במישרין לאיזור שלנו, ניתן באותו שבוע על־ידי חטיפת מטוס־הנוסעים התורכי לסופיה על־ידי אנשי ארגון־המחתרת „הצבא העממי לשחרור תורכיה". אמנם במקרה זה היתה הצלחתם רק חלקית, משום שכל מה שהשיגו בחטיפה ובאיום לפוצץ את המטוס על נוסעיו היתה קבלת מקלט מדיני בבולגריה, בעוד שדרישתם המקורית להצלת חבריהם הנידונים מעמוד־התלייה לא נתמלאה; אך אף־על־פי־כן היה דרוש עיוורון מוחלט כדי לא להבחין בכך תמרור אחרון לקראת ביצוע החטיפה הנוכחית.

הרקע הפוליטי

אולם לא רק סמיכות־זמן זו לנחשול־החטיפות במקומות אחרים בישרה נסיונות־חטיפה ערביים חדשים המכוונים נגד ישראל: גם שעת־הכושר הפוליטית לנסיונות אלה, שנוצרה בשבועות ובחדשים האחרונים, שימשה אות־אזהרה ברור. בכל המקרים הקודמים נזקקו ארגוני־החבלה הערביים לפעולות מסוג זה בתקופות בעלות רקע בולט: כאשר היתה נבלמת פעולתם היזומה נגד ישראל בגבולותיה או בתחומה עד כדי יצירת ספק בעצם המשך קיומם. רקע זה נוצר מחדש בתקופה שלושת החדשים האחרונים, כשהוא התבטא בארבע התפתחויות: א) חסימת פעילותם המחודשת של המחבלים על־ידי פעולת צה"ל בגיזרת־הגבול הלבנונית, הגיזרה העיקרית שנותרה לרשותם אחרי בלימתם בירדן; ב) השלב הנוסף של הדרדרות פעילות המחבלים ברצועת עזה; ג) הבחירות ביהודה ושומרון שהצלחתן היתה, בראש וראשונה, מכה ניצחת לארגוני־החבלה; וד) „תכנית חוסיין", אשר משמעותה לגביהם היתה המשך בלימתם הכמעט־סופית בממלכה ההאשמית.

אולם לא רק מאורעות אלה, השליליים מבחינת המחבלים, יצרו הרקע להזדקקותם המחודשת לטירור האווירי; נתלוו לכך גם גילויים של עידוד מחודש למעשים כאלה, ממצרים מאז אירחה זו את „המועצה הפלשתינאית", אשר במהלכה חידש הנשיא סאדאת בפומבי את הברית המצרית עם ארגוני־החבלה, הן נגד חוסיין והן נגד ישראל במישרין; התהליך שהחל אז הגיע למיצוי בשבוע שעבר, כאשר בוועידת שליטי מצרים, לוב ואלג'יריה הוחלט על פעולה משותפת של שלוש המדינות הללו — תוך הסכמה קולקטיבית של שאר מדינות־ערב — לשקם את ארגוני־החבלה ופעילותם. האפשרות, כי בשלב הראשון תתבטא החלטה זו הלכה למעשה במתן „אור ירוק" לחטיפת מטוסים דווקא, הצטיירה בבירור מתוך ההולשה המשותפת של מדינות־ערב והמחבלים שבחסותן לצאת בשעה זו למלחמה ישירה נגד ישראל. מציאות זו בישרה בבהירות שלב של פעולות כסוג חטיפת מטוסים, אשר רישומן הפסיכולוגי גדול כלפי פנים וחוץ כאחד וסיכויי הצלחתן הוכחו זה־עתה במקומות אחרים.

ערנות ישראל

אין ספק, כי הגורמים הבטחוניים הישראליים היו בכל התקופה האחרונה ערים למצב זה. ומזה שבועות ואף חדשים הדגישה על־ידם תהודתם לגבי חידוש הנסיונות להתנכל למטוסים או לחטוף אותם. אפילו תוך הערכות מדוייקות למדי בדבר מוקדי סכנה זו. אין גם ספק, כי ערנות ישראלית זו הביאה לידי־עתן ותשומת־ליבן של מדינות אחרות, ביחוד באירופה, שבאו בחשבון כבסיסי־יציאה סבירים לחוטפים; אך לעומת זה רב הספק באיזו מידה שעו המדינות הללו וחברות־התעופה שלהן לאזהרות הישראליות. ואם גם התרשמו מהן — באיזו מידה הגבירו למעשה את

(המשך בעמ' 7)

מאלף האריות

מיבחן לניקסון וברז'נייב

החלטת נשיא ארה"ב להטיל מצור על צפון־וייטנאם מזכירה את משבר קובה ב־1962

מאת דב אפל

החלטתו של ניקסון להטיל מצור על צפון־וייטנאם מזכירה את החלטתו ההיסטורית של ג'ון קנדי, באוקטובר 1962, בעת משבר קובה. ניקסון אמר במפורש, שהוא הורה למקש את הכניסות לנמלי צפון־וייטנאם כדי להפסיק את אספקת הציוד הצבאי לארץ זו, מברה"מ ומארצות קומוניסטיות אחרות. ולא זו בלבד. מתברר שאניות המלחמה האמריקאיות אמורות לעכב ספינות סובייטיות, המובילות ציוד לצפון וייטנאם ולהורות להן לחזור כלעומת שבאו.

כזכור נרתע חרושצ'וב בזמנו מהתמודדות צבאית עם ארה"ב והספינות הסובייטיות, שנמצאו בדרכן לקובה, חזרו על עקבותיהן. אולם ניקסון אינו רשאי לסמוך על נסיון העבר ולהניח מראש, שברז'נייב ינהג בדומה לקודמו. הסובייטים עברו, אמנם, לפני שבועות מספר לסדר־היום על העובדה, שספינותיהם נפגעו בעת הפצצת נמל הייפונג. הם לא הגיבו רשמית על תשובתו התקיפה של משרד החוץ האמריקאי על מחאתם. והעלימו מדעת־הקהל את הודעת ארה"ב, שמדינות המסייעות בפועל למיתקפה הצפון־וייטנאמית חייבות להביא בחשבון, כי ספינותיהן יפגעו מפעולות חיל־האוויר האמריקאי.

אולם נשאלת השאלה, אם הפוליטבירו יהיה מוכן גם בעת לבלוע את הגלולה המרה ולהכיר בזכותה של ארה"ב להטיל מצור ימי על צפון וייטנאם הקומוניסטית. האמנם תסכים ההנהגה הסובייטית לקבל את טענתו של ניקסון, שווייטנאם, ולמעשה הודו־סין כולה, נמצאת בתחום האינטרסים האמריקאיים? אכן, צעדו של ניקסון מאלץ לא רק את ארה"ב להחליט החלטות גורליות, שכמותן לא ידעו שתי המעצמות מאז משבר קובה. נשיא ארה"ב החליט מה שהחליט, משום שהועמד לפני הברירה — להשלים עם התמוטטותה של החזית הדרום־וייטנאמית ועם תבוסה מוחצת של ארצו בדרום־מזרח אסיה, או לנקוט צעד שעלול לפגוע קשות במאמציו לעבור מעידן העימות עם ברה"מ לעידן של מו"מ עמה. משום כך גם אין יסוד להערכה, לפיה הטלת המצור הימי על צפון וייטנאם מסכנת את קיומה של ועידת הפיסגה, שנועדה להפתח ב־22 במאי במוסקוה. ניקסון לא יכול היה בלאו הכי לבוא למוסקוה, כנשיאה של ארה"ב המובסת והמושפלת. אין גם להעלות על הדעת, שוועידת הפיסגה תטפל בחזרת השבויים האמריקאים מצפון וייטנאם, תמורת סילוק כוחותיה של ארה"ב (המדובר לא רק בחיל היבשה אלא גם בחיל האוויר) וכינונה של ממשלה קואליציונית בסייגון, כשלב בדרך לאיחודה של דרום וייטנאם עם וייטנאם הקומוניסטית.

עם זאת ניתן לומר, שנשיא ארה"ב לא טרק את הדלת בפני מו"מ על פתרון פשרה, שבנאומו הביא בחשבון הנסיבות החדשות שנוצרו בעקבות ההצלחות הצבאיות של צפון וייטנאם. לפי תביעותיהן של ממשלת האנוי וה„ממשלה המהפכנית הזמנית של דרום וייטנאם" (הוייטקונג) התחייב להוציא, תוך ארבעה חדשים, את הכוחות האמריקאים מדרום וייטנאם, ולבטל את המצור, לאחר שהצד שכנגד יסכים להפסקת אש בפיקוח בינלאומי. מסתבר שהוא ויתר על התביעה, שהכוחות הצפון־וייטנאמיים יפנו את השטחים שתפסו במיתקפה האחרונה ויסוגו לעבר השטח המפורז, המפריד בין שתי המדינות הוייטנאמיות. בכך פתח פתח למשא־ומתן מחדש, שעשוי למנוע הידרדרות מסוכנת ביחסים הסובייטיים־אמריקאיים. ייתכן שבדרך זו הוא מקווה לחזק ידיהם של אותם גורמים בקרמל, ואולי של ברז'נייב בכבודו ובעצמו, שחלקו על התגובה שבזמנה

(סוף בעמוד 12)

נפשו החצוייה של רב וקומוניסט

שיחה עם ד"ר משה רוזן, רבה הראשי של רומניה

מאת ישראל נוימן

בוקארשט, 8 במאי.

„אדם בעל נפש הצוייה", כך ...אר לפני כאן דהוא את ד"ר ...ה רוזן, רבה הראשי של יהו... רומניה, היהודי הבודד שהינו ...ר הפרלאמנט הרומני וודאי גם ...ר במפלגה הקומוניסטית, מנא־... המדינה הרומנית המסרב, כפי ...מר לי, „להזהר ולו כקוצו של ... על חיבת ציון". אך אולי ...ע משתצויית נפשו שלו, חצוי... נפש קהילתו כלפיו. יש המע...ים אותו כאדם, הממלא שלי...ת יהודית ראשונה במעלה בהו...בותה, בכשרון שדיפלומאטים ...נים ניתנו בכמותו; אחרים ...יינים ממנו ואף עוינים לו. ה... אין הוא בכנות באפשרות של ...תה בין „חיבת ציון" שלמה ...ן הוא מדבר על ציונות) לבין ...אמנות לארצנו" — הכוונה ל...ניה? מי שמשוחח עמו אינו ... אצלו שום מבוכה. אחת מן ...ותיים — אם אין הוא מאמין ...נות באותה סינתזה, שחקן גדול ...

ביקורה של ראש ממשלת יש...ל גולדה מאיר בבוקארשט, אר... הוא, היה „יום טוב ליהדות ...ניה". יש החושדים בו, כי ...ור בביקור זה כדי לחזק את ...מדו בקרב הקהילה ולהעלות ... יוקרתו; אך אין כל סיבה ...ניה ששמחתו על הביקור היתה ...קה פחות משל הרבבות, ש...ד בליל השבת ההוא בכיוון ... בית הכנסת הגדול קוראל ...קוהלה), בלי תקווה כלשהי להי... אל מפתנו.

שאלתי את הרב הראשי מה ...יד הקצה בבעיות קהילתו. ...א לא דיבר בתשובתו לא על ...פי הזקנים, החייב על פנסיה ...נה ולחם צר ולא על קשייהם ... המצפים לעליה, כי־אם על ...קרת יהדות רומניה, מבחינת ...גה דתית ורוחנית, על־ידי יה...ת העולם. „בשנים האחרונות ... היתה כל דאגה לארגן את ...ליה מתוך ההתחשבות בצורך ...משיך כאן בחיים היהודיים". ...על הרב רוזן. „בכל נסיבה של צבא דואגים לחיפוי, בצורת חיל מאסף. לנו לא היה כל חיל מאסף. הרבנים, השוחטים, הסופרים, האינטלקטואלים — כל אלה עזבו את רומניה. עכשיו נותרו לנו כאן שבעים קהילות (לעומת 600 לפני המלחמה), עם שלושה רבנים ברומניה כולה ובלי שוחט. לימודי העברית והיהדות מאורגנים בדרך של נס — אך הניתן לסמוך על נסים? מיום ליום קשה יותר להמשיך בחיים יהודיים, אף־כי ממשלת רומניה נתנה לנו, כבר לפני כמה שנים, חרף החוקים הקיימים, זכות להביא לכאן, מישראל וממקומות אחרים, משרתי קודש, אך עד היום הזה לא הצלחנו לקבל עזרה מן המוסדות המוסמכים לדאוג בתחומים אלה לתפוצות ישראל".

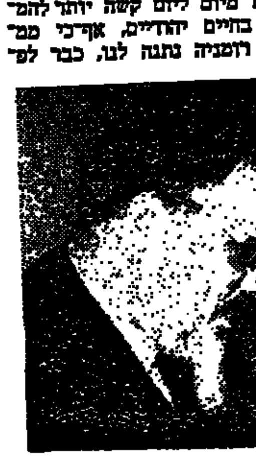
הרב ד"ר משה רוזן

הרב ממשיך: „אם יש סכנה לחיים יהודיים כאן, היא לא באה מן הממשלה הקומוניסטית, כי־אם מן האדישות היהודית. אין איש אחד מסוגל לשאת עד אין קץ על שכמו אחריות מעין זו. בדעת הקהל היהודי בעולם נשמעות קובלנות על שיש ארצות, שאינן מניחות ליהודיהן לבוא בקשרים עם קהילות אחרות ולהינות מעזרתן. כאן הנך נמצא במדינה סוציאליסטית, המעניקה בתחום זה את כל האפשרויות. אנו נהנים אמנם מתמיכה כספית מן הג'וינט, לסעד ולא למימון מוסדות דת, כי באלה אנו מסוגלים לשאת בעצמנו, אך בתחום חיי הדת הופקרנו על־ידי אחינו".

פעולות הסעד הענפות הן מקור גאווה לד"ר רוזן, ובצדק — אף כי עצם הצורך בהן הוא עדות להרכב הקהילה, מבחינת הגיל, ולמצבם הקשה של אלפי יהודים. „מדי חודש בחדשו אנו תומכים בעשרת אלפים איש, המקבלים בדואר תמיכה כספית הוגנת, המאפשרת קיום בכבוד". הכוונה לפנסיונרים, שהכנסתם החדשית היא פחות מ־700 לאי, כלומר פחות מ־150 ל"י לחודש. לאנשים המקבלים פנסיה של 400, 500 או 600 לאי משלימים את החסר, עד 700. זו, כמובן, שאלה קשה אם אמנם ניתן לחיות חיי כבוד ב־700 לאי; על כל פנים אין גועים ברעב, מאחר שרוב מצרכי המזון היסודיים ברומניה זולים יחסית, לעומת המחירים בישראל, למשל.

גם הקאנטינה הכשרה, שבה מקבלים מדי יום ביומו מאות איש ארוחה חמה, ללא תשלום, היא ודאי מפעל נאה; ומעשה נאה אף יותר היא החלוקה היומית של ארוחות, במכוניות, לבתיהם של מאתיים גלמודים וחולים, המרותקים אל מיטותיהם.

אך לא בבניין פעולות הסעד בלבד מתגאה הרב. הוא מספר: „אנו מפרסמים את כתב־העת העברי היהודי בכל יבשת אירופה. מתוך רבבת הגליונות המודפסים, אנו שולחים כמה וכמה מאות לברה"מ; ובכתב־העת משתתפים סופרים יהודיים מברה"מ." יש דבר־מה נוגע ללב בהגדרת כמה דפים עלובים אלה כ„כתב העת העברי היחיד באירופה"; אך זו חוליה בקשרת, שערכה ודאי אינו מבוטל לדידם של המאות, שלידיהם היא מגיעה.

לימודי העברית, ללא מורים מן הארץ, הם אחד „הנסים" של הקהילה, בצד „הקפדה על כשרות ללא שוחטים, קיום עשרות קהילות ללא מנהיגים דתיים ופתיחת 24 תלמודי תורה בלי מורים".

שאלתי את הרב איך הוא רואה את עתיד הקהילה הזאת, „הבנוייה על נסים". אין הוא מוכן לעשות תחזית — אולי משום שכל תחזית פירושה הכרעה בין שתי העמדות המנוגדות, שהוא מנסה לאחדן בקו; כל מה שהוא נכון לומר הוא: „אילו שאלו אותי ב־1948 לתחזית שלי הישיב הייתי, כי ב־1972 תבוא ראש ממשלת ישראל לביקור ממלכתי אצלנו, היו הכל לועגים לי ואומרים לי שאני חולם בהקיץ. תפקידו של מנהיג יהודי כיום כאן הוא לדאוג להמשך החיים היהודיים, כולל טיפוח הרעיון של חיבת ציון. אין זה מקרה, כי־אם פרי של עבודה שנמשכה שנים, כי ממשלת רומניה השתכנעה שהעקרון הנכון הוא לתת ליהודי, הרוצה להיות כאן, אפשרות לחיים יהודיים — ולהניח לעלות לאלה, המבקשים להשתקע בארץ. במדיניות זו היו כמובן עליות וירידות. ניתן לשער כי חלק מיהודי רומניה יעלה וחלק יישאר כאן; ואולי יעלו גם ילדיהם של הנשארים. ברור, כי גם בעוד עשרים שנה תהיה ברומניה קהילה גדולה יותר מברוב ארצות אירופה".

קשה למפקד להשלים כי חיל המאסף, שבראשו הוא עומד, סופו להיעלם. ד"ר משה רוזן מאמין בהמשך קיומו של ציבור יהודי מאורגן בארצו — אם לא לדורות, אזי לפחות למשך עשרות שנים, לפחות.

התפקיד שהוא נושא בו אינו מן הקלים והפשוטים. הוא ראוי להערכה והבנה, גם מצד אלה הפוסלים את הסינתזה שהוא מגלם; הרב הקומוניסט הוא בגדר תופעה מפליאה ונדירה, מתחייבת המציאות הקיימת בעולמנו.

ד"ר רוזן מאמין בכוח השכנוע שלו ואמנם אין ספק, כי תרם רבות להתהוות המצב הקיים ביהדות רומניה, על אורותיו וצלליו. אפילו לא היו אלה נימוקיו של ד"ר משה רוזן בלבד, אשר העלו את ממשלת רומניה על הדרך שבה היא הולכת עתה, בכל הנוגע ליהודיה...

דברים

אמינות פרסומי הממשלה

...י מאתנו לא שמע את הריטון ...י רבים עם פרסום החלטות הממשלה על הוצאת אגרות מלווה בט...ן ומלווה קליטה, וקביעת שיעורי ניכויים החדשים? עם קבלת תלושי המשכורות היו מתרעמים על ניכויים הללו. לא רק בעלי שכר ...וך, שהפחתה הכי קטנה פוגעת ...הם, אלא גם בעלי דרגות שכר גבוהות.

אם כי פורסם בכל אמצעי התקשורת, שתמורת האגרות אלו ...ובאים כעבור כמה שנים, כשהן צמודות למדד יוקר החיים תוך ריבית פטורה ממס, היו הציניקאים בתוכנו טוענים כדרכם, „שהממשלה יודעת רק לקחת ולא לתת", ויצרים סביבם אווירה של אי־אמונה. עתה התברר פעם נוספת, כי הבטחותיה של „הממשלה הזאת" ראויות לכיבוד והערכה, וידם של הספקנים, המלגלגים וקצרי הראות, היא שוב על התחתונה.

רבבות אנשים שקיבלו בימים אלה את „תעודות מלווה קליטה וחסכון חובה 1966", הצמודות למדד בצירוף 4% ריבית הפטורה ממס, וערכן בבנקים עלה כבר כיום כדי 40% על הסכום הנקוב, עמדו ודאי על המשמעות האמיתית בעניין זה, כבעניינים אחרים בתחום האמינות הממשלתית. רבים שלא ידעו כלל מה הם הסכומים שנוכו משכרם בשנים קודמות, ואף חשבום ל„אבודים", הופתעו עתה לשמחתם לקבל סכומי כסף ניכרים העולים על אלה ששיערו תחילה. יש להניח, כי לא מעטים מבין מקבלי התעודות שהיו עד כה „ספקנים" יגלו בעתיד יתר הערכה ואמינות להכרזות הממשלה על מלוות לבטחון וקליטה, במידה שיוצא בהן משום כורח בתנאי הקיום מצבת קליטת עליה.

א' מש

להבנת מדיניות ארה"ב

שירות האינפורמציה שבשגרירות האמריקאית בתל־אביב הנהיג באחרונה חידוש מעניין, פרי יוזמתו של מנהלו החדש קליפטון ב. פורסטר. מפעם בפעם הוא מזמין פרופסורים וחוקרים אמריקאיים (בעיקר אנשי מדע המדינה והחברה) המבקרים בארץ יחד עם עתונאים, מורים אוניברסיטאיים ומשניים אחרים לשיחות הבהרה בלתי־רשמיות, על מגמות חדשות המצטיירות במדיניות החוץ האמריקאית, נוכח השינויים בזירה הפנימית והבינלאומית. פרופסורים אלה, גם אם כלאו תפקידי ייעוץ בוועדות הסטייט־דפארטמנט או הבית הלבן, חופשיים בהסבריהם הרבה יותר מהדיפלומאטים המקצועיים. ואף כי אין להסיק תמיד מסקנות מדבריהם לגבי נושאים קונקרטיים מיידיים, הם משקפים את הלכי־הרוח בממסד האקדמי הליברלי, שהשפעתו רבה גם בין מעצבי המדיניות, נוכח החילופים התכופים של כוח־אדם ביניהם.

מפגשים אלה עשויים לסייע לפירוש נכון, מאוזן ומעמיק יותר של המדיניות האמריקאית בתקופת הנשיא ניקסון בתעתועיה ולראיית העניינים לא מתוך אספקלריה מזרח־תיכונית בלבד.

לפני שבועות מספר ביקר כאן פרופסור לינקולן בלומפילד מאם. איי. טי. שבבוסטון. האורח הבא יהיה פרופסור רוברט איסגוד מבית־הספר ללימודים בינלאומיים של אוניברסיטת ג'ון הופקינס בוואשינגטון, אחד המומחים הגדולים למדיניות־חוץ אמריקאית.

ש. שלמה

כה אמר

אני תקוה, כי לאחר מותי יאמרו עלי האומרים:
חטאיו האדימו כשני, אך ספריו היו נקראים.

הילר בילוק
(סופר אנגלי אנטישמי)
(באזני הביוגרף שלו בוזול)

טבריה
רח' אחוזת כנרת —
דירות רווחה —
3½ חדרים — 89 מ"ר.

נצרת עילית
דירות עילית —
4 חדרים — 119 מ"ר.

נהריה
רח' ההגנה —
דירות עמית —
3 חדרים — 75 מ"ר.

טבעון
דירות עמית —
3 חדרים — 70 מ"ר.

נשר
רח' יפה נוף —
דירות עמית —
3 חדרים — 70 מ"ר
במחיר החל מ־52.600 ל"י.

עפולה
רח' הבנים, פינת וולפסון —
דירות עמית —
3 חדרים — 75 מ"ר
במחיר החל מ־52.350 ל"י.
רח' יוספטל —
דירות עילית —
4 חדרים — 106 מ"ר.

פרדס־חנה
שכ' נוה אשר —
דירות רווחה בבתים
דו־משפחתיים
4 חדרים — 85 מ"ר.

פרטים והרשמה:
משרדי שיכון עובדים בע"מ. חיפה רח' החלוץ 43. טל. 660915
שיכון עובדים

هكذا من الاصل

אגב קריאה

„כתוב בעתונים" — לא ראיה

מאת חיים איזק

יוסי שריד במאמרו „ידיעת עובדות ודרכי פרסומן" („דבר", 4.5.72) מבקש ללמד אותנו פרק בהלכות עתונות. התוקפה על עורך „אות" בלשכת מפלגת העבודה — הוא כותב — „מעידה על חוסר הבנה יסודי לדרך עבודתה של עתונות ולתפקידה". דברים כדרבנות.

אלא שתוך כדי ניפוחו בנושא דויד שחם דומה, שהוא עצמו נכשל בניתוחים אומללים, התורמים מעבר למה שנתכוון לומר, וספק אם יש בהם כדי להעיד על מידה מופלגת של הבנה לדרך עבודתה של עתונות כזאת. אמנם נכונה היא ההבדלה שהוא מבדיל בין היסטוריונים ואנשי־מחקר ובין ה־עתונאים, שמאמריהם אינם „פרי חקירה ועיון מדוקדקים". אבל ה־קביעה הפסקנית, כי „העתונאי אין לו אלא מה שהוא קורא וכו־תב בעתונים, משל עמיתיו ומ־שלו" עלולה לעורר מחשבות נו־גות על מושגיו של הכותב, המו־רה כאן הוראה בענייני עתונות. גם אם דברים אלה אולי משק־פים קטע של מציאות עתונאית הרי זו מציאות מצערת, עלובה, שאין להציג אותה לא כ„נורמה" ולא כמופת. ציבור העתונאים, ש־הדברים מכוונים ללמד זכות עליו, צריך לסלוד מהגנה עקומה זו.

עתונאי טוב — כך היינו סבו־רים תמיד — אינו זה הזוי רק מפי הכתוב בעתונים „משל עמי־תיו ומשלו". אלא זה הפושט מא־בין עצמי — מירב המאמצים ה־עצמיים האפשריים — לברר עב־ינים לפני שהוא כותב ומתוך בי־רור זה יגיע לגיבוש דעתו או תגובתו.

באין העתונאי יכול לברר ענ־יין עד־תומו — למשל, כשהוא מנוע מכך בתוקף איסור פרסום מטעמי בטחון — לא יגרע מכבוד זה, אם יצרף להבעת דעתו את התוספת הצבועה, שהדברים מבו־ססים על פרסום לא־רשמי „מקו־בע". הכענה המשתמעת מדברי יוסי שריד, כי עצם הפרסום העתונאי של מידע יוצר עובדה של קיום בידע, שמותר להגיב עליו בצורה פובליציסטית לא־כסוינת, אינה עומדת במבחן הבקו־רת. „זה היה כתוב בגאוסיף" — אינו עילה להרשעה בבית־משפט, גם לא בעתונות.

העגלה, הדוור והאזרח

מאת יהושע משולח

הקשבתי בענין רב למישדר ברדיו על בעיות הדוורים והאז־רחים, המתאוננים על אי קבלת מכתבים בזמן — באיחור של ימים רבים לפעמים. הבעיה היא כל ארצית ובמישדר שותפו „כל ה־גורמים" הנוגעים בדבר: נציג הדוורים, מנהל־הדואר בתל־אביב ב. רוזולד ומנכ"ל הדואר ש. כך רוקח.

אין הדואר יכול לשפר את השירותים בחלוקת המכתבים מ־חוסר כח־אדם מספיק והשכר של הדוורים אין בו גם כדי למשוך כוחות צעירים לעבודה קשה זו. בחלוקת המכתבים מועסקים בארץ 1,300 דוורים, המחלקים כמיליון מכתבים ביום. הדואר בתל־אביב זקוק לכ־30 דוורים נוספים ואין להשיגם כיום. לא מן הנמנע הוא, איפוא, כי באחד הימים נעמוד שוב בפני זעזועים בחלוקת המכ־תבים — כאשר החום יתחיל להצ־יק לדוורים, הכורעים תחת נטל התרמיל הכבד עליהם.

בביקורי בארה"ב בסתיו 1971 נתקלתי באחד הרחובות המרכזיים בניו־יורק בקבוצת דוורים, שיצאו מבית הדואר, כשכל אחד מהם דוחף לפניו עגלה קטנה, מלאה דברי דואר בשני התרמילים ש־משני עברי העגלה. צעדתי אחר־יהם כמה עשרות צעדים והס־פקתי גם להסיח שיחה עם אחד מהם כמה. במקום שיסחבו את התרמילים הכבדים על גבם — העגלה עושה את המלאכה. סי־פרתי על „המצאה" הזו למנהל מגבית ההסתדרות בניו־יורק ישר־אל סטולרסקי, שבינתיים בא כעו־לה לישראל, והוא אמר לי: „ספר על המצאה הפשוטה הזאת ב„דבר", אולי תוכל על־ידי כך לתרום להקלת עבודתם הקשה של דוורי ישראל".

בעת המישדר ברדיו נזכרתי ב„המצאה" האמריקאית. הרי אתי כמה תצלומים שהספקתי לצלם באותו מיפגש מיקרי עם הדוורים בניו־יורק ומהם אפשר לקבל מו־שג על ה„המצאה" הפשוטה, שפת־רה את קשייהם של הדוורים ב־ארה"ב. כאשר הגעתי כעבור כמה ימים לעיר מיאמי בפלורידה, נת־קלתי גם שם יום־יום בדוורים, המחלקים את הדואר בעזרת הע־גלה מאותו טיפוס.

שאלתי את הדוורים בניו־יורק ובמיאמי, אם אין נגנבים לפעמים אצלם מכתבים מהתרמילים הפתו־חים שבעגלה, כשהם עולים לקומות הבית או המשרד; תשובתם הי־תה: „הדבר הלוי באחר ההולך קה"...

בעקבות המישדר ברדיו פניתי למנהל הדואר בתל־אביב, ברוך רוזולד, (עובד הדואר בשנת 1932); הוא פתח לפני תיק עם מיסמכים הקשורים בבעיית חלו־קת המכתבים, בין המיסמכים היו גם התצלומים של העגלה האמרי־קאית ועגלות מטיפוסים אחרים; אך הענין לא מתקדם, לדבריו. בביקור זה בדואר שלמה. רוזולד ביקר לפני כמה שנים בארה"ב וראה בבתי דואר שונים בחמש מדינות, כיצד מופעלת שם הטכ־ניקה במיון המכתבים ובשירותים אחרים בדואר. „אך כאן קשה להנהיג חידושים", אומר הוא.

אך אני לא השתכנעתי מדבריו, שהדבר הוא בלתי אפשרי. לדעתי, עדיף גם כאן העגלה (בטיפוס זה או אחר) להקל על עבודת הדוורים, שלא יצטרכו לסחוב על־גבם תרמיל כבד עם דברי דואר בקור בחורף ובחום הקייצי. הד־וורים עשויים גם להגדיל בעזרת העגלה את קצב חלוקת המכתבים ב־20—25 אחוזים — במקום 700—800 מכתבים ביום — עד 1,000 מכתבים; והדואר מצידו צריך להבטיח להם תוספת־שכר. בהתאם לתוספת התפוקה. דוור שכותרו הוא כ־600 ל"י בחודש, עשוי להגיע, איפוא, ל־250 ל"י וללא מאמץ מיוחד — בעזרת העגלה הפשוטה. את בעיית הגני־בות מתרמילי העגלה ניתן לפתור על־ידי התקנת מנעול לתרמילים. ואפשר יהיה לנעול את התרמיל, כשהדוור עולה לקומות העליונות של הבית.

אפשר לשכנע את הדוורים שה־עגלה היא לטובתם; אך גם האז־רחים ירוויחו מכך, שיקבלו את המכתבים בזמן, ללא איחורים — בשל הגברת פריון העבודה בחלו־קת המכתבים.

אלפי ילדים מפגרים בישראל — ללא טיפול

מאת שמעון פינס

תופעת הפיגור השכלי קיימת, כידוע, בכל העמים והגזעים ב־עולם, בכל חברה ובכל שכבה סוציאלית. אמנם אין נתונים מדו־יקים עליה, אולם אומדים את מספרם בכ־3 אחוזים בכלל האוכ־לוסיה. אותו אחוז קיים כנראה גם בישראל, והוה אומר שמספרם אצלנו מגיע לכ־75,000 נפש.

הטיפול בהם הופקד בישראל ב־ידי משרד הסעד. השירות למפגר במשרד הסעד הוקם באפריל 1962 והוא רואה עצמו כאחראי ל־0.5 אחוז מהאוכלוסיה, היינו ל־14,000 מפגרים בדרגות שונות. לפי הרישום של השירות, כ־5,700 בהם מסודרים בצורות שו־נות. אך 3,000 עדיין אינם מסו־דרים, ולגבי 5,000 בערך, עוד לא הגיעו אף לכלל מיון לפי קבוצות משכל. בין המפגרים „המסודרים" 1.27 הוכנו בחמישה מעונות ממ־שלתיים, 1,800 ב־33 מעונות פר־טיים וציבוריים, 125 אצל מש־פחות אומנות, 1,500 במעונות־יום קהילתיים, 790 הוחזר ב־31 מפ־עלי תעסוקה מוגנים, ו־250 במד־רים במשפחותיהם.

משרד הסעד עשה מאמצים ל־הרחיב את מסגרת הקליטה, אך המצב בתחום זה הוא קשה ביותר.

לעזרת הילדים המפגרים נחל־צה אגודת „אקי"ם" — אגודה ל־קימום מפגרים. היא נוסדה בשנת 1951 על־ידי קבוצת הורים לילדים מפגרים ומתנדבים, אשר לא השלימו עם ההשקפה דאז. היי־נו: כי ילד מפגר בשכלו, שקופח על־ידי הטבע, היא „מקרה אבוד". האגודה חברה באיגוד הבינלאומי של האגודות לטיפול במפגרים. מספר סניפי האגודה בישראל הוא 35 ומספר המתנדבים יותר מ־3,000, בחלקם הגדול הורים.

הקציבה של האגודה מושתתת ביסוד על תרומות של ידידים בישראל ובחוץ־לארץ, עזרה מ־המוסדות הממשלה, רשויות מקו־מיות, „מלביך", על דמי חבר וכן על מבצעים מיוחדים לאיסוף כס־פים, שהמרכזי בהם הוא „גג ל־ילד המפגר".

מבצע ההתרמה הגדול של אגו־דת „אקי"ם", „גג לילד המפגר", ייערך היום ברחבי הארץ. ישת־תפו בו רבבות מתנדבים, תל־מידים ב־130 בתי־ספר תיכוניים וחברי ארגונים שונים. כ־70 רשו־יות מקומיות הצטרפו, השנה ל־מבצע.

תכנית הפיתוח לשנה הכספית החדשה של האגודה, מושתתת על סכום של 2,800,000 לירות. הב־יעד להקמת שני הוסטלים, מרכז הכרה, בנקדיון, כיתות מיפעלות וקייטנה ארצית, ל־700 צעירים מפגרים. במבצע הכספי העבמי אשתקד נתרמו 390,000 לירות. הד־אגודה מקווה, כי הציבור יגדיל השנה את תרומותיו וכי הן יס־תכמו בחצי מיליון לירות.

גיטה לוי, שחזרה משוויץ אחרי שנותחה במוחה, בחברת בעלה וילדיה, יצחק בן ה־7 ויוכבד בת ה־9.

לאן נושבת הרוח בפדרציה הציונית באנגליה

מאת שמעון אביזמר

בתולדותיה ובהתפתחותה של ה־תנועה הציונית אפשר לראות, מ־בחינה רבות, את הקונגרס הציוני הכ"ח כקונגרס טיפוסי. הבחירות שקדמו לכינוס, לא זו בלבד ש־הגבירו את עידוד הדם לתנועה, אלא גם החריפו יחסים בין מפ־לגות שונות; הצטרפותם של צעירים מפינות־עולם שונות למע־רכת הבחירות ובעקבות זאת גם לקונגרס — ההסיטה את התנו־עה תסיסה מבורכת ועוררה בע־יות חשובות במישור האידיאי ו־המעשי של ההסתדרות הציונית; מרכזיותה של ישראל בחייהן וב־פעילותן היומיומית של הפדראצ־יות המפלגות הציוניות בגולה היא עובדה ניצחת, מבורכת כשל־עצמה, אלא שקשייה של המדינה בבעיות הסוציאליות־עדתיות מ־כאן, ובבעיות הבטחוניות־מדיניות מכאן, מניעים חלקים ניכרים של בני הנוער, אינטלקטואלים ואחר־ים, לראות בישראל „מדינה לא כל־כך מתוקנת".

על רקע זה, מן הראוי לעקוב אחר התפתחותה של הפדראציה ה־ציונית באנגליה בשנה האחרונה. כן המפורסמות הוא, שמרכיביה העיקריים של הפדראציה זה שנים רבות, הם הציונים הכלליים, פו־עלי ציון, השומר הצעיר וכן נציגי תנועות הנוער הציוניות ו־הסטודנטים. אולם את עמוד־התווך האידיאי־פוליטי היוו בעיקר פו־עלי ציון והציונים הכלליים. כ־אז חזרה תנועת הצה"ר־חירות ל־כור־מחצבתה הראשוני, להנועה ה־ציונית, לפני כשמונה שנים, וב־יחוד כשך שתי שנות קיומה של ממשלת הליכוד הלאומי, נעשו נסיונות שונים — בהדרכה עק־בה מישראל — להקים סניף של חירות־הצה"ר גם באנגליה. סניף זה קם רק בשנה האחרונה, עם הבחירות לקונגרס הציוני הכ"ח. כאן החלו ראדיקאליסטים ימניים בתנועה הציונים הכלליים לעגוב על נציגי הצה"ר החדשים, כדי לחזק יותר את שורותיהם כנגד פועלי ציון, מפ"ם ונציגי תנועות הנוער, שבעיניהם הם מוחזקים כשמאלניים ר"ל. התפתחות זאת מצאה ביטויה בהרכב משלחת ה־פדראציה לקונגרס, שבה קופחה נציגות פועלי ציון, ומה שיותר חמור, בתוצאותיה הפאטאליות של ועידת הפדראציה לפני כמה ש־בועות, שהותירה את פועלי ציון כמעט ללא נציגות במוסדות ה־פדראציה. הרכב המוסדות אינו משקף את כוחם של פועלי ציון ואינו תואם את מורשת שיתוף־הפעולה בין הציונים הכלליים ו־פועלי ציון כל השנים. כמובן, אפשר למנות סיבות שונות להת־פתחות עגומה זאת, ביניהן הי־עדר מנהיגות בעלת השפעה מכ־רעת, במיוחד בקרב הציונים הכל־ליים, המסוגלת לשמור, הן על מסורת שיתוף־הפעולה, הן על הרוח הליבראלית־ציונית שאיפיי־נה את התנועה הציונית באנגליה כל השנים.

בהקשר זה אי אפשר שלא לס־קר — ולא בלי סמך גאווה וסיפוק עצמי — את הבלוק של פועלי ציון ותנועות הנוער הנס־נפת אליו, בוועידה השנתית של הפדראציה הציונית, התתפו ב־מושב המיוחד כל צירי פועלי ציון, בראשותו של חבר הפאר־לאמנט הבריטי, מועמד פועלי ציון לראשות הפדראציה, ד"ר פ י־ל ר. במושב זה התווה ד"ר ש. ל ו ו נ ב ר ג, נציג הסוכנות באנג־ליה, את תכניתם הפרוגראמאטית של פועלי ציון בוועידה ולאח־ריה. דבריו נסבו על הדרכים ל־שיתוף פעולה במסגרת הפדראצ־יה; על הצורך ההכרח להטות אוזן לצעירים ה„מתפרצים"; על חובת התנועה להכין עצמה לק־ראת שנת־הסברה קשה ומפרכת וכו׳. הורגש, כי לפועלי ציון יש הוט־שדרה, יש ציבור, יש הכ־נית. השאלה היחידה שניסרה ב־חלל: האם יגלו כוח ונשימה אר־וכה לא רק כדי לשמור על ה־יש, אלא כדי לפתח אותו ולהפכו למה מושך לנוער התרגה בדרכי האידיאות התלוססות הגבורות ב־חלל התברה?

אלמלא פחוזתם ועשטנותם של כמה מנציגי הצעירים בעלי הנט־יות השמאליות (תמפוח, למרבה הדאגה, גם אנטי־ישראליות ואנ־טי־ציוניות), אפשר היה להכתיר את הועידה הזאת כועידתם של צעירי ציון באנגליה: עשרות ה־צעירים־הצירים ועשרות רבות של צעירים־אורחים נטלו בכל ישיבות הועידה ולא רק באלו שבהן דנו בנושאים „הכים". בזהה מבינן כ־זה, עוד לא ראינו, הוזו רבים, ואף כאלה שעינם צרה ב„פליס־תים" של צעירים „לעניין לא ל־ענ". אולם הצרה היא שכמה מ־נציגי הצעירים, בעיקרם הבו־ה־שוהי"ע, היטו את הדיון בבעיות הנוער כנגד האידיאולוגיה „הגור־איה" כשליחי תנועת הנוער, כר־לל שליחי השוה"צ, כלפיהם בה את הנוער היהודי האנגלי — האידיאולוגיה על מרכזיותה של ישראל „האימפריאליסטית" בחיי הקהילה היהודית בכלל ובעבודת אירגוני הנוער בפרט. אי־אפשר היה שלא להוש באווירה הקשה ההתגבשת בוועידה, בהדרכתם ה־ישירה והסמויה של הרדיקאלי־יס־ניים בקרב הציונים הכלליים. הל־לו גברו אוכל שלא לבחור ב־עום מרכזי של פועלי ציון לתפ־קיד הנהגתי כלשהו בפדראציה. נציגי תנועות הצבורה, על כל גור־ניהם, זהו מלכתחילה ובדיעבד כ־אנשי שמאל, שיש לעשות הכל כדי למנוע מהם תפקידי הנהגה. ל„ציבוהי" האידיאי־פוליטי של אוירה זאת סייעו נציגי „חירות", שנתנו קולותיהם למועמדי הימין ה„כללי". ואכן, התוצאות מדברות בעדן: נציגי פועלי ציון הורחקו מכל תפקידי ההנהגה המרכזיים ו־מכל מוסדותיה של הפדראציה. ה־תוצאה עוררו קולות מחאה רבים בחוגי פועלי ציון והוחידו טעם רע אף בפיהם של המתונים ש־בקרב הציונים הכלליים.

כדי להרגיע את הרוחות בצ־עים בימים אלה נסיונות פיוס מ־צד נציגי הציונים הכלליים. כעברים שונים בקרב פועלי ציון, ובמיוחד בקרב הצעירים, נשמעת הדרישה, לפרוש מן הפדראציה, שראשיה פונים ימינה ומעדיפים את גישת „חירות" על פני הגי־שה הייצגאנית המסורתית. יש ל־סבה את הנהגת פועלי ציון על שאינה מתפתית לקבל „בופתאות" שמציעה לה עסקני הנהגת הפד־ראציה, ותובעת לקיים קודם כל בירור אידיאי נוקב עם ראשי הציונים הכלליים: לאן נושבת ה־רוח? עוד לא נפלה ההכרעה, אם לפרוש או לא לפרוש מהפדראצ־יה, אבל אפשרות זו עומדת על סדר־היום. הדבר תלוי לא רק ב־בירורים המתנהלים, אלא ברוח שבה יתנהלו. יש לקוות שראשי הציונים הכלליים יעריכו בכל זאת את המסורת של שיתוף־ה־פעולה עם פועלי ציון, את הברית עם התנועה הקשורה בהנהגת ה־מדינה וההנהגה הציונית העול־מית. על פני גליכה לעבר דר־כית הימין הכשהוללות.

עזרה ראשונה בחופים

מאת פ. שמעון

חופי־הרחצה בישראל נחשבים כמקומות־נופש לרבים מאזרחי ה־מדינה, ביחוד לבני שאין ידם מש־גת לצאת לבילויים אחרים בימי שבת וחג. יש אמנם ישובים ה־גובים דמי כניסה לתחום הרח־צה, אך גם חופים אשר הרחצה בהם היא בלי תשלום. בשני ה־מקרים התוקת חופי הרחצה היא חובת הרשות המוניציפאלית ה־סמוכה הדואגת לנקיון, למצילים ואף כמממנת את הוצאות התחנה לעזרה ראשונה של מד"א. יש רשויות מוניציפליות הוודעות ש־לא מספיק מה שיש בתחנה לעז־רה ראשונה (חלק מהעובדים הוא בשכר, או שהשכר מועבר ל־סניפי מד"א. במקום שההוראה נעשית בהתנדבות), אולם צורה של התחנה, פרט לציוד הרפואי, הוא חובת הרשות המוניציפלית. יוצא, שהרשות המוניציפלית אח־ראית בעקיפין להתקנת תחנת ה־עזרה הראשונה וגם לציודה.

איני יודע אם הביקורת שמע־רך הפנים עורך בחופי־הרחצה כולל את הנעשה בתחום העזרה הראשונה, אך לא יתכן שבתחנות לעזרה ראשונה בחופי הרחצה לא יהיה קשר טלפון או קשר־אלחוט עם התחנה הראשית, המצויידת ב־אמבולנס ורופא, כדי שהם יוכ־לו להגיע מיד בשעת הצורך.

דוגמה: בתל־אביב—יפו יש תשע תחנות להגשת עזרה ראשו־נה ורובן יש להן קשר טלפון שבעזרתו הם יכולים להזעיק את העזרה הדרושה בשעת הצורך. לעיתים באחד מקום הרחצה הוא רחוק, כמו תל־ברוך, היו צריכים תקופה ארוכה אל תחנת עזרה ראשונה אמבולנס ורופא עד ש־הותקן טלפון. נכון, ההוצאה אמ־בולנס ורופא חורגת הוצאות כס־פיות, אולם יש לומר, כי הכבוד בי בהצלת חיי־אדם ובמקרים רבים, ביחוד במקרי טביעה או התקף לב, שאלת הצלתו של האדם היא לעתים עניין של דקות אחדות בלבד.

יש להגביר בהתייחסות המקומיות, ההוראות לפי החוק על התוקת חופי־הרחצה, כי עניין הגשת ה־עזרה הראשונה יקבל בהן את הטיפול הדרוש. הכוונה היא, ש־בתקופת הספקה כל עונת הרח־צה ועד הידיעה, חייבים האחר־אים להגשת העזרה הראשונה (מד"א, ומשרד הבריאות) לבדוק את נושא הגשת העזרה הראשונה בחופי הרחצה בארץ בכללה. במשרד הבריאות חייב גם להקפיד, שלא יינתן רשיון על־ידי משרד הפנים לפתיחת חוף־רחצה כל עוד אין בחוף תחנה לעזרה ראשונה מצויידת בקשר טלפון, ובמקום שיש צורך — גם ברופא, אפילו יגרום הדבר להוצאות כספיות.

בביקורי בתחנות להגשת עזרה ראשונה בחופי תל־אביב—יפו הי־תי עד לראות מקרים של הגשת עזרה ראשונה בתחנות אלו, ב־דרך כלל פציעות קלות או כוי־ות „קטנים" אחרים, עם זאת בפלאות התחנות הצויד הטוב אחר. הן הצילו אנשים לאחר טביעה, כאמור, כאשר הכל בתח־נה מאורגן כראוי. כן הדין שגם נציגי העזרה הראשונה ישתלמו מדי פעם בשיפור במכשירים ה־חדישים בנושא זה.

בעונת תש"ל, כאשר היתה בע־יה של מחסור במצילים, ובמספר ה־אנשים שטבעו היה גדול, נבל משרד הפנים את הנושא לידיו ועתה אין חוף־רחצה אחד ברכה שחיה (אף בקיבוצים) שאין להם מציל. על משרד הפנים יחד עם הגורמים האחראים למצוא פתרון גם לשאלת הגשת עזרה ראשונה באותה בחופים שעיקרה הצלת חיי־אדם.

לך על בטוח
משפחתית: "ויוה"
ספורטיבית: "פירנזה"
דגמי ווקסהול שתתאהב בהן ממבט ראשון
VAUXHALL
* מנועים חזקים 1300 או 1600 סמ"ק
* 2 או 4 דלתות.
* גם בגבנה סטיישן או קומבי
* הילוכים אוטומטים של GM לבחירה.

GM
גנרל מוטורס
גם בדגם
FIRENZA
הקופה הספורטיבי, בשיא – ההידור לצעירים ברוחם.
חברת המזרח למכוניות בע"מ
תל־אביב: דרך פתח־תקוה 78, טל׳ 352356 חיפה: רח׳ הנאמנים 2, טל׳ 523086
ירושלים: רח׳ יפו 70 טלפון 22073

המוסד לביטוח לאומי

הודעה חשובה למעסיקים!

שינוי בתשלום מענק התייקרות ותוספת לבעלי שכר נמוך

(השלמת הכנסה)

תשלום ישיר לעובדים על ידי המוסד לביטוח לאומי

החל ב־1.4.72 ישלם המוסד לביטוח לאומי את מענק ההתייקרות והתוספת לבעלי שכר נמוך לעובדים שלהם שלושה ילדים ויותר, או כאשר שני בני הזוג עובדים, גם אם אין להם ילדים.

הגשת תביעה אישית

עובדים שלהם שלושה ילדים ויותר, או כאשר שני בני הזוג עובדים גם אם אין להם ילדים, חייבים להגיש תביעה אישית באמצעות המעסיק לסניף המוסד לביטוח לאומי.

תשלום על ידי המעסיק

המעסיקים ימשיכו לשלם את המענק והתוספת לעובדים עם שני ילדים או פחות ולעובדים שבן הזוג אינו עובד.

שיעורי מענק ההתייקרות והתוספת לבעלי שכר נמוך:
תוספת לבעלי שכר נמוך

עובדים ששכרם החודשי עד 425.— ל"י יקבלו תוספת לשכרם בסך 25.— ל"י;
עובדים ששכרם החודשי עולה על 425.— ל"י יקבלו תוספת משלימה לשכרם עד 450.— ל"י.

מענק התייקרות

עובדים ששכרם החודשי עד 490.— ל"י יקבלו מענק בשיעור של 48.— ל"י;
עובדים ששכרם החודשי עולה על 490.— ל"י יקבלו מענק בתוספת בשיעור של 0.50 ל"י לכל לירה תוספת בשכר עד 586.— ל"י לחודש.
התוספת והמענק ישולמו לעובד בתנאי שאין לו הכנסות נוספות מרכוש, ריבית, דיווידנדה, או גימלאות בסכום העולה על 3,600 ל"י לשנה.
בקשר לעניינים אלה נשלחו למעסיקים אגרות חוזרות, וכן טפסים להגשת התביעה האישית.

אנא, סייעו לעובדיכם למצות את זכויותיהם בביטוח הלאומי. הגישו את התביעות האישיות לסניפי המוסד לביטוח לאומי בהקדם.

ידנו מושטת לחידוש המשא ומתן

עילת הסכסוך בענף השימורים היא התביעה להגדלת פיצויי הפיטורין. על תביעה זו חוזרים נציגי ההסתדרות במשא ומתן בכל ענפי התעשיה. לנו פתרון כולל:

הנהגת פנסיה מקיפה

יתרונותיה של פנסיה מקיפה הם:

* פנסיה מקיפה מבטיחה גימלה חודשית קבועה בכל התקופה שהעובד אינו מסוגל לעבוד;
* פנסיה מקיפה כוללת ביטוח נכות – מלאה או חלקית – ביטוח זיקנה וביטוח שאיריו של העובד (אלמנה ויתומים);
* פנסיה מקיפה היא פתרון מודרני המונהג במדינות רווחה מתועשות;
* פנסיה מקיפה תמומן ע"י המעסיקים אף אם ההוצאה גדולה ב־50% מזו הכרוכה בפיצויי פיטורין בהווה;
* פנסיה מקיפה מבטיחה את צבירת זכויות העובד גם כשהוא מחליף מקום עבודה, בלי קשר לסיבת ההחלפה.

לעומת זאת

* פיצויי פיטורין משולמים לעובד רק אם פוטר מעבודתו;
* פיצויי פיטורין הם סכום חד־פעמי המוצא, בדרך כלל, למטרות צריכה ואינו משמש להבטחת עתידם של העובד ומשפחתו.

התאחדות התעשיינים בישראל

עכשיו

יהדות, אהבה ומתירנות

מאת יוסי ביילין

בימים שבהם אוכלת הטלוויזיה כל חלקה טובה בסימפוזיונים למיניהם, ושבהרצאות מכל הסוגים אתה מוצא תמיד אותם פנסיונרים, מספיק לראות אולם מלא עד אפס מקום בסתם ערב של חול; אלא שהנושא קשה את שלו; „אהבה ומתירנות במסורת היהודית" עדיין מושכות קהל. בני־עקיבא לחוד ובנות־עקיבא לחוד, וכמה זוגות נשואים וקשישים שאינם מחמיצים שום האזנות. משתתפי הדיון — אליעזר ליבנה והרבנית בריה — במסגרת הכבוד ליהדות ורוח שבי־שיתוף עם המחלקה לנוער ול־ספורט של עיריית תל־אביב־יפו, לא התווכחו ביניהם. שניהם הסכימו שיחס היהדות ל־אהבה הוא מיוחד ושבמתירנות ה־פרשה כיום — יש אסון. הילוכיתו של ליבנה לא הבדילה אותו, מהותית, מאדיקותה של בריה.

התורה האגדית בסילה מרות על חיי־המין שבתוכה, אומר ליבנה, ויותר על מרות זו פירושו התפתדות. המוסר המיני אינו קוסמופוליטי. בכנען הקדומה ראו בזיווג המיני הפומבי שיא מקודש של התמזגות מלאה עם הטבע; במצרים היו מקובלים נישואים בין אח לאחות; והנצרות ראתה את האידיאל בהתנזרות המינית וביחסי־המין — חולשה, וחטא הקדמון, המצוי באדם לפי התפיסה הנוצרית, גורם להזדקקות לאשה. לכן אומר פאולוס כי „מוטב לשאת אשה מאשר להיערות", דירום סבור, כי מי שאוהב את אשתו למעלה מן המידה, כמוהו כנואף; ומרכוריאן קורא לטשטש את יפי האשה כיון שהוא משחית את כל המסתכלים בו.

היהדות מחייבת את האהבה

יחס היהדות למין איננו פוריטני; היהדות מחייבת את האהבה ורואה בה תופעה טבעית. האיש העברי מדבר גלויות ואינו מתבייש כשהוא משוחח על ענייני מין, דבר זה ניכר ב„שיר השירים" ולאורך אלפי שנים עד אוצר הפוסקים האחרון שיצא בארץ ישראל המספר דברים שבינו לבינה בצורה הגלויה ביותר. תפילת החתן היהודי לפני ייחודו הראשון עם אשתו אינה מתייחסת אל נושא המין בהתנזרות. הפריצות של חיי־המין היא תועבה בעיני היהדות: כאן הייחוד הוא מוטיב מרכזי. הצניעות עיקר. יפיה של האשה חייב להיות בתוך ביתה ולא בחוץ. היהדות מתרחקת מן הנזירות הנוצרית, ומן המתירנות הרומאית. היא מקדשת את המין בתוך חיי הנישואין ומחייבת את הנישואין: מי שאינו חושק באשה — ספק אם יוכל להתמסר לתורה בלבב שלם ולכן מחייב התלמיד־חכם לשאת אשה. כהן גדול, הממלא את התפקיד המקודש ביותר בעם, אינו רשאי לעשות את עבודתו בקודש הקודשים ביום הכיפורים אם אינו בעל לאשה. וזאת משום דרך המחשבה האומרת כי חיי מין סדירים, ולא התנזרות מהם, מביאים את האדם לידי אורח נפשי ולידי אפשרות ליצור יצירה רוחנית. רב יהודי אינו רב אם אינו מבין בענייני מין, גרשום שהקהילה עוזבה אליו גם בנושאים אלה.

זאת אחת הסיבות לכך שהספרות הדתית מקדישה מקום נרחב לעיסוק מפורט בנושא המין. „אבן העזר" ש„בשולחן ערוך" אומר דברים מפורשים על תביעות המגע המיני ועל היום המומלץ בשבוע לקיומו — הוא יום ששי. במשנה, במסכת ברכות, נאמר: שלושה דברים הגיעו אלינו מן העולם הבא: שבת, שמש ותשמיש, וזוהי תפיסה שאין לה אחות.

האיפוק המינימלי בראייתה של היהדות את חיי־המין: סמלי יד אהבה העברית הם אילה, צבי, יעל משום שאלו חיות סבלניות, המסוגלות לעמוד ללא ניע על ראשי ההרים, כשהתרגשות עצומה ניכרת בעיניהן, מתוך ציפיה לבני זוגן. היהדות מתייחסת בנוקשות רבה אל ניוונם של חיי המין. יחס זה נולד מתוך ניגוד לתרבות המזרח הקדום שאחד מסמליה הוא הזונה המקודשת בעלילות גילגמש הבבלית.

אל תעוררו עד שתחפץ

המתירנות המופרזת, אומר ליבנה, הביאה את ארצות המערב לחיפוש דרכים חדשים: יש רצון לברוח מן החברה המודרניסטית והוזרת גילויים מתמידים המתמימנה התפתקות מהירה. היהדות אינה צריכה לעבור מעגל זה של הליכה אחר המתירנות וחיפוש דרכי בריחה; האהבה הרוחנית היא תפיסה רוחנית אסתטית השלמת בה. הקריאה ב„שיר השירים": „אל תעירו ואל תעוררו את האהבה עד שתחפץ", יש בה משום תשובה ניצחת ל„אינסטנט־סקס", לניוון ולהשפלה שבזנותה הגורים המתמידים.

העולם המערבי מבקש להפריד בין מין למשפחה, אומרת הרבנית בריה; בחמש השנים האחרונות ירד מספר הזוגות הנישאים בשוודיה ב־50 אחוז ומספר הגירושין עלה באחוז דומה. קיים פער כנגד הנישואים ואנו נמצאים בעיצומו של משבר בחיי המשפחה. אנשי חינוך מנסים לצבע חינוך מיני בישראל, אך המדובר הוא במין ולא במשפחה. הרבנית התייחסה בדבריה אל שלושה אנשים העוסקים בנושא זה: האחד מדבר על הרבשה, אך אינו מפנו לתבוע מן הנוער שלא לקיים יחסי מין לפני נישואין; השני טוען שמותר לקיים יחסי מין ברגע ששני בני הזוג נוטלים על עצמם אחריות מלאה לתוצאות; והשלישי מפורר בשקריאהבה בצורה מפורשת, הוא מופיע לפני בני נוער רבים ואומר שבגיל שמונה עשרה מותר לאדם לקבוע את המדיניות המינית שלו כשם שמותר לו לקבל רשיון־רכב וכשם שהוא מחויב להתגייס. באחת מפגישותיו של המחנך השלישי עם נוער — מספרת בריה — שאלה נערה בת שש עשרה מה עליה לעשות אם החבר שלה מבקש לקיים עמה יחסי מין והיא חוששת עדיין כבצורים בתחום זה, האיש ענה: אם הבחור נחמד ואם את־רוצה בו באמת, עליך להתגבר על המעצורים.

בתרבות היהודית קיים קשר אמיץ בין המין למשפחה. האשה נוצרה לא רק כדי לקיים את הפונקציה המינית, אלא משום שלא טוב היות האדם לבדו. הפרישה מקיום יחסי המין שבועיים בחודש — עת האשה נידה וסופרת את הימים הנקיים — יוצרת תמיד ענין מחודש ביחסים המיניים. בשבועיים אלה קוסבת האשה דמות רוחנית, אינה חייבת לשחק את התפקיד ה„סקסית" וערכה עולה בעיני בעלה. חיי אישות בלא נישואים מביאים הרס חברתי, אומרת הרבנית, בשעה שהנישואים יוצרים קשר גופני ורוחני ומכרים בתוכן על שני השותפים בהם.

אבל הגברים שווים יותר

עובדות בכירות נפגשו עם מזכיר ההסתדרות

מאת מרים גורן

אירגונות אשר עובדות כקצונות בכירות חשות מפחלי המפלגות המיבצים במאבק על שוויון זכויות האשה מצד אחד, ונמנעות להקצות עוקצה של התנועה לשחרור האשה נוסח ארה"ב. שניצית הראשונים הופיעו בזמן האחרון באוניברסיטאות, בהפגנות רחוב ובפרסומים של מפלגת העבודה, הגיעו כוראות את המדור לנוער לת השכירה בוועד הפועל של ההסתדרות ליום פגישה של עובדות בכירות מכל הארץ. רובן אקדמאיות, עם מזכ"ל ההסתדרות יצחק בן־אהרון, כדי לשפוך את שיחן לפניו על כל מה שמציק להן כנשים עובדות.

מזכיר ההסתדרות הוא בלי ספק כתובת נכונה, אבל לא לכל. כראש היה צריך לעשות סלקציה של הבעיות, להתרכז בנושא חשוב, כגון שכר שווה, וללחוץ עד הסוף בעניין הגדרת עיסוקים, כלומר אי־תחימה על הגדרי־עבודה שבו מבחירים עבודה מסויימת שעושה אותה עובדת, אחרת מזו שעושה אותו עובד. זאת כדי שהמעביד לא יצטרך לשלם שכר שווה כפי שאמרה בדברי הפתיחה עליזה תמיר, יו"ר המדור לעובדות הבכירות בוועד הפועל. כאן אסור לתת להסתדרות להתחמק וכן בכל הנוגע לשוויון בתחיקה הסוציאלית שבה ההסתדרות היא הגורם העיקרי.

במקום זאת הרהיבו הדוברות בפגישה את דבריהן על מכלול הבעיות המציקות להן; גילו שיש בבעיות הנוגעות לילדים דעות עקרוניות גם בהנהגה הנשים והעלו דברים שאפשר היה להניח כראש, שגבר לא יבין אותם — וגם יודה — כמו הדריכה שתגברים ילחמו את מלחמת הנשים.

אמר להן יצחק בן־אהרון: בעצרת 1 במאי בירושלים לא היתה אף אשה אחת על הבמה, ובכל זאת לא נשמעה שום מחאה מן העולם אף על פי שמחצית השומעים היו נשים. דבר זכה מרכיה על השלמה מצד הנשים.

בן־אהרון רואה את הבעיה קודם כל מן הצד הערכי: „מתי הסמכות המוסרית־האידיאית, הבעת לעצמה יתגע זכות ולהיות במוקד הענינים? דבר זה אינו ברור לי, מה רוצים להשיג בייצוג האשה שאינו מגיע על־ידי החבר? אני לא זוכר שבכנסת הגיעו חברות מעבר להוהים המיבצבות, כי ההנהגה לא התירה להן". המזכ"ל השווה הפעילות ולא המאבק הפורמלי על הייצוג אשר אותו אפשר להשיג אם יודע להיות „עדות המיצגיה. אבל אינו נותן דבר לשינוי פני החברה. האם הוספת דעת ומקצוע נתנה לנו יותר חברות פעילות? שאל בן־אהרון והשיב: יש בעל, ילדים וחובה להכין ארוחות. ואם יש לאשה מקצוע, אז בכלל הכל זה על כל שעה, כי צריך גם לקרוא ספר.

אין מזכיר ההסתדרות בתצלום מהתחייבות כל עובדות בכירות, כמועצת הפועלות וארגון אמהות עובדות, והוא מציע שלאור הרוחים הנתבעים, יערוך פורום מיוחד בדיקה של הכלים הקיימים אם יש עדיין מסוגלים לקדם אותנו.

בכך ענה המזכ"ל כראש על חלק מן הדברים שהושמעו אחר כך על־ידי המשתתפות בפגישה. כמו על טענתה של ד"ר שושנה שקוס־פרנקל, יו"ר ארגון הרופאות שבמועצת הפועלות אין מקום לאקדמאיות. ד"ר שקוס התריעה בעיקר על מעמדה של האקדמית הכופלית לרצה בקבלת עבודה ובקידום ומענה שיש צורך שיהיו נשים בוועדות מפני שגבר לא יבין את בעיותיהן.

הסוציולוגית דהירה פדן־אייזנשטדט, מאוניברסיטת תל־אביב, טענה כנגד דרישתו לצורכיות על בן־אהרון. הדברים הנדכיים מוטבים על כולנו, אמרה, אך לדעתה יש זכות ייצוג לכל קבוצה כקופסה כדי לדאוג לבנאים סוציאליים המתקבלים על הדעת.

שושנה אריאס, פסיכולוגית מהוסה, העובדת בעיריית טבריה ופעילה בתנועה לשחרור האשה, דרשה מהסתדרות לפעול יותר בתחום החינוך לשוויון עוד בבית הספר. כיום „מבדילים כראש את הנערה להיות אדיבה לקידום במקצוע".

חיה גרשטיין, מרכזת המדור לעובדה השכירה בוועד הפועל, הצביעה על כך שבעבר השנים הסבריפות בחיי העובד, שבהן הוא מבסס ומקדם את עצמו, עסוקה האשה בגידול ילדים. כשהסרה־דך אין פלא שהנשים סיגלו לעצמן פסיביות ונהירות במקצוע ההתאם את התפקיד הביולוגי.

בינהו בן־צבי, כמילה „בכון כרמלי", דרשה לעבור את האפליה כולה וההתקפה עליהם צריכה לצאת מבית ההסתדרות. את המאבק יש לעשות במסגרת כשותפות לכל העובדות (ולא אקדמאיות לחוד), הייצוג, לדעתה, אינו הבעיה העיקרית.

(המשך בעמוד 2)

לימוד תוך משחק

מאת ב. יוסי

לפני שנים לא כל כך מעטות הופיעה ב„דבר לילדים" רשימה על המצאה חדשה ללימוד תוך כדי שינה. היכיתי, חיוכיתי, חשבתי שאולי אזכה גם אני ללמוד כך, ולשוא. לא שהלימודים הקונבנציונליים היו נראים כל כך, אבל להיות במחשבה שאפשר היה ללמוד הכל בלי שום מאמצים, ולהקדיש את הזמן לדברים החשובים באמת שבחוץ. היה מתסכל. השבוע חזרה אלי המחשבה הזאת, כאשר במסיבת עתונאים של „אורדע תעשיות" הוצגו לפני ענרי לימוד ומשחקי לימוד העוסקים בכרומוזומים, בדי.אן.אי., בחשבון הבינארי, באלקטרוסטטיקה ובדברים היוצאים באלה. בקצב הזה, דומני, עוד יהיה הבי־ [illegible]

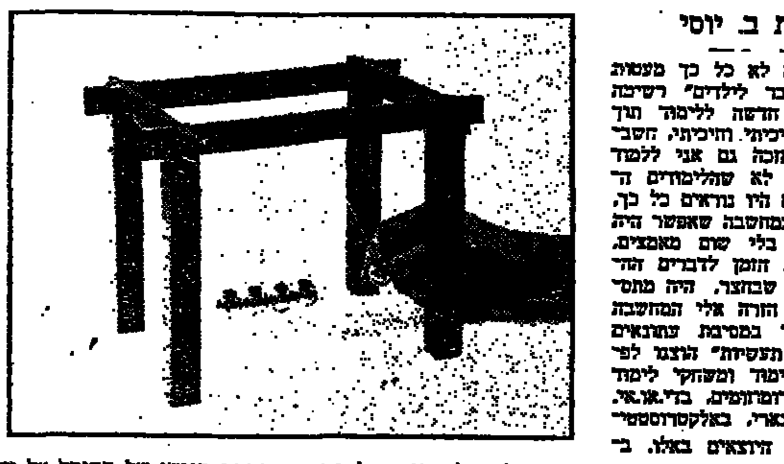

ב־22.5 ל"י בלבד אפשר להפיג את המתח הנפשי של המנהל על ידי שעשוע זה, הקרוי טיק טק ועשוי כדורי פלדה תלויים בתוך מסגרת עץ ומקישים זה על זה בנגינה הרמונית.

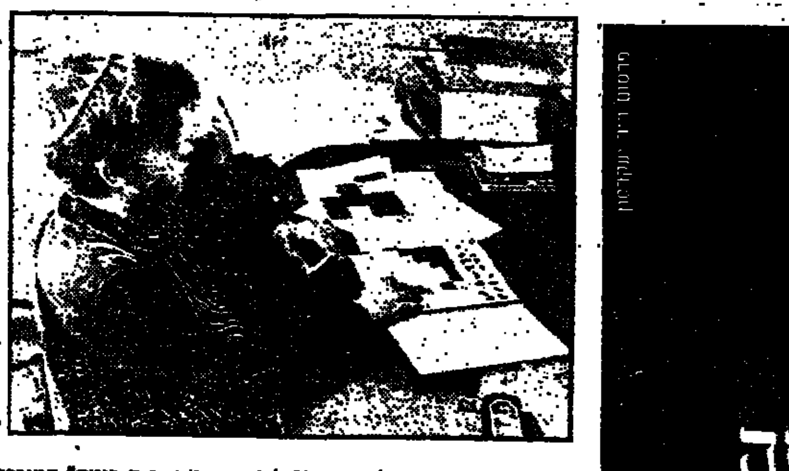

יותר זול לשעשע את הילד. ב־12 ל"י נמכר משחק ה„ביטס" המורכב מאריחי־פלסטיק צבעוניים אותם יש לסדר בדרך מסויימת, המפתחת, לדברי היצרן, גישה נכונה לדרך חשיבה מתמטית.

[illegible]

דין פרוטה

מאת הגר אנוש

באוקטובר יופעל חוק המזונות

תעודת־כבוד היא למדינת־ישראל מקבעת, כי החל מחודש אוקטובר הבא יהיה חוק אפקטיבי אשר יבטיח בכל מקרה את הגבלת דמי־מזונות לנשים גרושות, לילדים קטינים ולכל מי שהחוק מכיר בזכותו לתשלום זה. עם זאת, חקיקת חוק בסוג זה, היא תעודת־עניות לחברה הישראלית שבה יש צורך בכלל בחוק זה.

שכן בקרב חברה מתוקנת ותרבותית נושא האדם באחריות המוטלה עליו בלי שיהא אנוס לעשות כן בתוקף חוקים, בתי־משפט ולשכות הוצאה לפועל. אולם, חברה כזאת היא, כנראה, בחינת חזון של אחרית הימים, שכן העובדה שבמרוצת השנים נוספו ועדיין מבטבים יסוד במזונות שהטיפול בהם אינו בטריש כאילו לעולה, נדברה בצד צעצה.

לפי נתוני משרד המשפטים יש כיום בארץ 30 אלף תיקים מסוג זה — ויתרה מזאת: אף־על־פי שמנהל המחלקה לחקיקה סוציאלית של משרד המשפטים ד"ר שמואל סבס, אינו מוכן לנקוב אחוזים מדויקים, הוא יודע, אותה דעת בלבד של פסקי־דין בעניין מזונות אינם מוצאים לפועל (לדעת דוברות וידעי ביוזבו את החוק, רק אשה אחת מתוך ארבעים אשר הגישה תביעה למזונות, מקבלת את הסכום שנפסק לה).

עתה יש לנו חוק שנתקבל לפני שבועיים ובתחילת חודש אוקטובר יחול ביצוע התשלומים לפיו.

כיצד יוחנה מביצוע החוק?

ראשית, יש צורך בפסק־דין לזכותה שיינתן כמבטב בתי־הדין הרבניים או בתי־המשפט האזרחיים המוסמכים לכך. אולם גם במקרה זה לא כל פסק דין הוא כשר בבחינת החוק האמור, שכן החוק יבוא רק לעזרת אלה אשר קיבלו את פסק־הדין לא לפני חודש אוקטובר 1971. אם גרם לך מזלך הרע והתגרשת לפני שנתיים, אינך יכולה ליהנות מן החוק.

אבל, כפי תמיד, יש גם פתח קטן בצד השער הראשי. אם הגרושה תפנה לבית־הדין בבקשה באפשרות זו או אחרת הדאג לפסק־דין מחודש, תוכל ליהנות מן החוק. אין זה פתרון שלם, אבל הוא פתרון.

כיצד לקבל את המגיע?

הכנסת הסמיכה את המוסד לביטוח לאומי לבצע את החוק, ובחודש אוקטובר יוצבו שאלונים מתאימים בין הזקוקים לעזרה. לכן לפני הגשת התביעה לביטוח לאומי, יש לברר אם אכן גם את זכאית לחנות. מתוסד שבחוק, לכן בכל חסרון הכים באוצר, וכן בכלל החזקות מעוצם צבורו, תופגע הדרגתית של טיפול: בשלב ראשון יטפלו בנזקקים ביותר ורק לאחר זמן יורחב הטיפול ויכלול את כל הזכאים.

כמה תקבל האשה?

התקציב המיוחד אשר יועבר לרשות ביטוח לאומי לביצוע התשלומים, אינו יכול להבטיח את הסכום כולו כפי שנקבע בפסק־הדין, אלא ישלמו בתחילה סכום חודשי מינימלי (אשר גובהו טרם נקבע) ורק כאשר יתחיל החייב לשלם את חובו, תקבל האשה הזכאית את הסכום כולו.

האם כדאי לבחור בדרך זו?

אם את יכולה לקבל מזונותיך בדרך המקובלת עד כה ובמבלי להיזקק למוסד לביטוח לאומי, כדאי שתבטיחי בכך. [illegible] פיא, להעמיס עבודה על המוסד לביטוח לאומי אם אין הכרח בדבר; כן הדין להשאיר את הדרך פתוחה לנזקקים באמת.

אגב, החוק דאג לכך שלא יהיה כח שיכרם לרפה בו להפיכך גקבת, כי הטיפול בתביעה לדמי־מזונות יעשה בביתה „אם דו־אי ד...", כלומר אי־אפשר לפנות גם למוסד לביטוח לאומי וגם להוצאה לפועל בעת ובעונה אחת, אלא במקרים מיוחדים ובידיעתו המלאה של המוסד לביטוח לאומי.

200 ליטר עולים יותר

הקוראת ל.ב. מרמת־השרון שואלת:

יש לי בבית תנור חימום בדבר מופעל ע"י נפט. בפעם האחרונה הזמנתי מחברה „פרגולי" רק כמות של 200 ליטר במקום ה־400 בדרך כלל, ונוסף למחיר של 27 אג' לליטר נדרשתי להוסיף עוד 3.00 ל"י, תוספת הובלה. האם זו תוספת מוצדקת?

יעקב עוז משיב בשם חברת „סונול":

בהתאם להוראות מינהל הדלק, התעריף של כולל דקרוסין להסקה ביתית כולל הובלה והוא מורכב כך:

299—200 ליטרים — 26 אג' לליטר ועוד 3.00 ל"י.

1999—300 ליטרים — 27 אג' לליטר בלי כל תוספת. יוצאים מכלל זה הנדרכנים של הצרים הגדולות, בהם גם בה בחיר של 26 אג' לליטר בלי כל תוספת ובכלל להקהם בכמות הבונית.

אם אכן שילמת גם 27 אג' וגם תוספת, [illegible]

איזו שאלה

העלאה סמויה?

א. פוטרמן מחדרה שואל:

[illegible]

דובר „תנובה" משיב:

[illegible]

משוט בשוק

עוף מעושן

עוף שלם מעושן מתוצרת „בעדני דן" הוצא לשוק בימים האחרונים. מחירה של העיבוד המצוכנה (בלי ראש, רגליים וחלקים פנימיים) הוא 6 ל"י הק"ג. העוף ארוז בשקית ניילון סגורה.

לאחר טעימה במשפחה מבאנו:

* לאחר שמתרגלים ל„פול־קפי" בצבע זהה, הבשר הזה דקורטיבי למדי;
* בעתו ע"י בן התגובה, [illegible]
* הוא כשתפר עם איחסון של יומבה לפחות במקרר (לא בתא הקפאה);
* כמנה עיקרית נראה לנו בשר זה כבד מדי;
* הוא מצויין כמנת כריכים;
* מתאים במיוחד לסלטים על בסיס ביוגית;
* קשה למצוא שימוש לציר, כנפיים, גב וגרגרת.

כפי שנמסר בשם ביזהי־הרוכת, אפשר לאכסנו במקרר לאחר פתיחת השקית לא יותר משבועיים־שלושה.

סבון לעור רגיש

סבון „נקה 7", מיוחד לבעלי עור יבש ורגיש, יצא בימים אלה. לדברי היצרן הוא בשפע שומנים לעור הרוחץ בו. הוא מופיע בשני ריחות: לילך ולימון. המחיר המומלץ לצרכן 1.37 ל"י החפיסה.

זה כדאי

טונה באריזה קטנה

[illegible]

מימון ההטבות

[illegible]

בעקבות המודעה

[illegible]

יחידה לבריאות קהילתית תוקם בבית־חולים „צהלון"

מאת שמעון פינס

עקב צמצום המיטות במחלקת ילדים ב' בבית־חולים „צהלון" ביפו, העלה מנהל מחלקת ילדים א' ד"ר א. גוטליב, הצעה להקים בבית־החולים יחידה לבריאות קהילתית.

יחידה זו תהיה קשורה עם מח־לקת הילדים בבית־החולים והיא תפעל בשיתוף הדוק עם הגורמים הפועלים באיזור בית־החולים „צהלון" — מ.ד.א., התחנות „ל־אם ולילד" ומרפאות קופות־החו־לים. מ.ד.א. יתאם בין מוסדות אלה, אשר כל אלה מהם יספק חלק מהשירותים, כשהדגש הוא על מתן שירות־טיפולי לילדים ב־בתיהם.

האיזור המוצע לפעולת היחי־דה החדשה יכלול את הערים בת־ים וחולון (לרבות אזור) וישמש כנסיון לקראת אפשרות הרחבת הפעולה גם על איזור יפו. בשתי הערים האלו פועלת לשכת ה־בריאות הממשלתית אשר יש לה קשרים הדוקים עם „צהלון" ו־אילו ביפו פועלת המחלקה ל־רפואה ציבורית של עיריית תל־אביב—יפו, היינו הכנסת גורם נוסף על הגורמים הקיימים. ל־מציע התכנית נראה, כי יש לבחון תחילה את פעולת היחידה באיזור בת־ים וחולון ורק לאחר שהיא תצליח תכלול גם את יפו. גם בגלל תנאי־הדיור הירודים ביפו במספר איזורים וריבוי הילדים ב־משפחות. כתאימה אוכלוסיה זו מהווה לטיפול ביותר וזקוקה יותר לאישפוז הילדים בבית־החולים.

האיזור המוצע לנסיון כולל כ־יום כ־200.000 נפש אשר מלם במעט מבוטחים בלי יוצא מהכלל באחת מקופות החולים: בבת־ים כ־70 אחוז ובחולון כ־80 אחוז — בקופת־החולים של ההסתדרות ו־היתר בקופות הקטנות. אוכלוסיה זו היא גם צעירה יחסית והילודה גבוהה.

נתוני התחנות „לאם ולילד" בחולון ובבת־ים מראים, שב־11 תחנות בחולון ואזור נמצאים 2500 תינוקות עד גיל שנה בטיפול ש־וטף, ואילו פעוטות בגיל 1—5 שנים כ־8000. בבת־ים 9 תחנות עם 3000 תינוקות בטיפול, ופעו־טות בפיקוח כ־8200. עקב גידול האוכלוסיה הצעירה יוקמו בחולון עוד 3 תחנות „לאם ולילד" ו־בבת־ים 5 תחנות.

בתחנות מועסקים 5 רופאים ב־משרות חלקיות (⅔ עד ¾) ו־עוד 2 חצאי משרות פנויות אשר יאוישו בקרוב. 4 רופאות מועס־קות על־ידי עיריית בת־ים בבתי־הספר וכל תינוק נבדק 3 פעמים בשנתו הראשונה על־ידי רופא ה־תחנה.

לפי נתוני קופת־חולים של ה־הסתדרות נמצאות בחולון 11 מר־פאות־ילדים שבהן ביקרו בשנת 1970 כ־116.000 (כולל ביקורי־בית) ילדים. ממוצע הביקורים ל־כל ילד בחולון הוא 10.11 ובאזור 8.7. בבת־ים יש 8 מרפאות־ילדים, מספר הביקורים ב־1970 היה כ־111.000 וממוצע הביקו־רים 9.7 לערך. מספר רופאי־ה־ילדים המועסקים על־ידי קופת־חו־לים של ההסתדרות ב־3 ישובים אלה הוא 27 (חלקם בעבודה חלקית).

ראוי להדגיש, כי גיל הילדים הנמצאים בטיפולו של רופא שונה ממרפאה למרפאה ולפי הצרכים מועברים שנתונים שינים לטיפולם של הרופאים הכלליים. אם כי היחידה אשר תקום תהיה קשורה במחלקת הילדים של „צהלון", היא תהיה עצמאית בפעולתה. אחות מרכזת, מוסמכת בבריאות הצי־בור ועם הכשרה בטיפול בילד החולה והבריא, תנהל את המשרד.

במסגרת שירות טיפול בית ייכללו ילדים מ־4 סוגים: חולים ששוחררו מבית־חולים לאחר מח־לה קשה וממושכת או כרונית; חולים אשר הופנו כמקרים דחו־פים לחדר הקבלה, אך לא נתקבלו לאישפוז על אף מצבם; חולים שהופנו לבירור שאפשר לבצעו באורח אמבולטורי; ילודים שסבלו מבעיות רפואיות לאחר הלידה. ביקורי הבית ב־3 הסוגים הרא־שונים ייעשו על־ידי רופא ואחות של השירות. בסוג הרביעי אפשר להיעזר באחיות בריאות־הציבו־ר. כל מועמד להיכלל ב„טיפול ה־ביתי" מסוג ראשון, ייכלל בו רק לאחר קבלת דין־וחשבון מ־העובדת הסוציאלית. זריקות, פי־זיותרפיה וטיפולים נוספים בשעת הצורך יינתנו על־ידי קופות־החו־לים אליהן משתייכים הילדים ה־כלולים ב„טיפול־בית", לפי הפ־ניית רופא השירות או הרופא המטפל. גם צילומי רנטגן ייעשו במכוני קופות־החולים ובמכון ה־רנטגן של בית־החולים.

לצורכי היחידה יהיה צורך ב־4 רופאים ורופא מרכז. מומחים ב־רפואת ילדים הם יטלו חלק ב־עבודת „הטיפול־הביתי" בנוסף ל־עבודה בבית־החולים, בתחנות „ל־אם ולילד" ובבתי־הספר. עבודה משולבת זו תאפשר גם ביצוע סקרים ומחקרים קהילתיים־קלי־ניים ואפידמיולוגיים על־ידי רופ־אי השירות.

בשירות המקיף ישותפו גם ה־רופאים המתמחים במחלקת היל־דים ב„צהלון" ובמידת האפשר ייכללו בו גם רופאים העובדים ב־יום בתחנות „לאם ולילד" באיזור או בקופות־החולים. הרופאים ישותפו גם בהדרכת סטודנטים, תלמידות בתי־ספר לאחיות, אחיות בתי־חולים ואחיות בריאות־הצי־בור. כך יזכו הורי ילדים ה־נמצאים במסגרת השירות

עכשיו

אבל הגברים שווים יותר

(סוף מעמוד 11)

מנוחה גלבוע, מרצה באוני־ברסיטה תל־אביב, הגיבה גם היא על דרישתו של מזכ"ל ההסתדרות לערכיות: בלתי הוגן הוא לדרוש מאתנו כמכלות מוסרית כי פירושה של הדרישה בתן גושפנקא לקי־פוח. איך אפשר אמרה, לבוא על גוף ציבורי ולומר לנו לכו הביתה והפשו אידיאולוגיה. האשה מקופחת בחוק והמיסמך נעשה כך, שנשים נדחקו לשטחים וולונטריים. אין אנו רוצות כלים, כי פירושו של דבר מחלקה מיוחדת לחברות. כדוגמה לאכזבה משינויי־כלים הבי־אה הנואמת את הנסיון רב השנים להחליף את שמו של הירחון „דבר הפועלת" ובלי הצלחה.

במורת־רוח נתקבלו דבריה של פרופ' רחל שלון, מנהלת התח־נה לחקר הבניה בטכניון שאמרה: „יש חוקים הפועלים נגדנו, כגון החוק המחייב נותן העבודה לשמור שנה על מקום עבודתה של יולדת שיצאה לחופשה, לכן כנותן־עבו־דה, אני מעדיפה גברים או לוד־קות זקנות, משום שאיני מוכנה לשמור על מקום העבודה של ה־אשה".

פרופ' שלון סיפרה כי היא עובדת זה 50 שנה. „כשהייתי צעירה ראתה כל אשה עם השכלה בעבודה ערך לכל החיים ולא רק עד החתונה, או עד שתרכוש ציוד לבית; ומי שלא עבדה, ראינו אותה כזוגה שמכלה עצ־מה". דעתה היא, שעבודת האשה אינה נחוצה רק כדי לעזור לפר־נסת המשפחה, אלא להגן לערכי־עבודה.

זהבה פורת, מעין החורש, ה־עובדת במרכז מפים טכנה, שער־בר חייך בין הנשים החזקות לבין החלשות והחזקות אינן משמשות מנהיגות לחלשות.

ד"ר מרשה פרידמן, מאוני־ברסיטת חיפה, העומדת בראש התנועה לשחרור האשה, טענה כנגד עבודת האשה במשק הבית שאינו מוכר כמו כל מקום עבודה אחר והאשה אינה מקבלת בו תמורת עבודתה. „איך יכולה ה־הסתדרות לסבול מצב כזה של ניצול?" שאלה. גם האשה העו־בדת בחוץ מנוצלת, הואיל ויש עליה עול נוסף בבית. במצב כזה אינה יכולה לחשוב גם על קי־דום. רק נשים שיש להן בעל עשיר וההוצאות על עזרותיהם ל־בית אינם מכבידים עליהן, יכו־לות להתקדם.

עליזה מזרחי, מנהלת ענף במשרד המסחר והתעשיה, סיפרה כיצד באשה עובדת, שכישרונה עלו על כישורי עובד ובכל זאת נדחתה מלמלא תפקיד מסוים ב־הסתדרות הפקידים רק מפני שהיא אשה והיא שאלה: מדוע אין נציגה במועצת פועלי ירושלים ובמפלגת העבודה בירושלים?

דינה דותן, מזכירת המסך של מועצת הפועלות, גורסת כאם ה־נשים יהיו שותפות במוסדות יוכלו להשפיע גם על גורמות מוסריות וחינוכיות. „חשבנו כאם יהיה שוו־יון לא צריך יהיה מסגרת נפרדת לנשים, אב ליש להביא בחשבון את הנשים הנחשלות ולכן נחוצה תנועת נשים".

אסתר הרליץ, יו"ר הרשות להתנגדבות במשרד ראש־הממשלה, ענתה לבן־אהרון כי „המספר של הנשים הוא גם כן סמכות. הסוצ־יאליזם הבטיח שוויון לצעירים ול־נשים וטרם קיים". לדעתה, צריך לטפל גם באקלים הציבורי וגם ב־תנאים. אין להפריד בין נשים עובדות לבין עקרות בית, אלא כולן צריכות להיות קבוצת לחץ אחת. עם זאת דרושה מסגרת משו־תפת לגברים ולנשים על בסיס של שוויון.

נחמה קפצ, החברה היחידה ב־רשות המרכזת, מציעה לנשים לפעול בשני מישורים בבת אחת: בתנועת נשים ובמפלגה.

מורה צעירה בשם אסתר אריכא, המלכנית מקצוע לגננות, התאר־גנה שכיום חסרה לנשים הגאווה המקצועית שהיתה קיימת בדור הקודם.

האם השתכנע מזכיר ההסתד־רות מהדברים? נראה שלא. קודם כל משום ש„אין אתן מדברות בשם הנשים". בדבר אחד הוא לפחות מסכים, שהגבר חייב לעזור בבית. אחרת לא יהיה שוויון. אחת מודה, שהצליונות אשר מגיבים הגב־רים נובעת לא תת מולדשת־דעת, בדעות משופשת וצביעות. „ההבדל הוא לא בזה שהגבר אקטיבי יותר, אלא שהוא הוליך על המנגנונים. זהו מקצועו. ואילו החברות, ב־פרק גדול של חייהן, מעדיפות דברים אחרים. עניין הייצוג הוא עניינן של החברות ולא של ה־חברים". לגבי מפלגת העבודה, הוא מספר, נקבע לפני הבחירות לכנסת מספר בטוחים של חברות מועמדות בטוחות. ברגע האחרון, כמה שבא לפני הגשת הרשימה, נלקו מהרשימה שתי חברות במקו־מות. „האם נכנסו במקומן גב־רים גאונים?" — התשובה ברו־רה. אל תתעיפו מן המאבק, הציע לנוכחות. „רק הפרגנית מת־ציפות. קחו דוגמה מן המבוג־רות".

יחד עם זאת הוא סבור, שכיום מצבה של אשה טוב הרבה יותר. בזמנה של דגניה לא היה גן־עדן. היום אנו חיים ברמה גבוהה יותר מאשר לפני 30 שנה. אז לא יכול היה להיות שולחן כמו זה".

בסיכום הציע המזכ"ל לנשים: „אני מוכן אתכן לרדת לחיי ה־בחורים".

— כאילו שבין כך הן לא עו־שות את זה...

מרים גורן

מכתבים למערכת

למי כדאי שבוע הספר

ברצוני להתייחס לשתי נקודות בדבר הידם „שבוע הספר והצברי" (2.5.72) שנאמר בו: א) ספק אם שבוע הספר היה מצליח להש־תרש כאירוע של קבע מדי שנה אלמלא היה המבצע כדאי למו"לים ולמוכרי הספרים. ב) מבחר הספ־רים שעליהם ניתנת הנחה מיו־חדת כולל גם ספרים אשר המו"ל מעוניין להיפטר מהם.

כשנוכחתי בעצרת הפתיחה של שבוע הספר בבית העם בחיפה, שמעתי את דברי א. פרי, מזכיר ארגון הוצאות הספרים ומנהל „עם עובד", שסתר טענות אלה. לגבי הכדאיות הוא ציין שהרווח אינו גדול, מה גם שהמכירה חודש־חודשיים לפני שבוע־הספר חלשה וכן חלשה היא חודש ימים אח־ריו. לגבי מבחר הספרים ציין, שרוב הספרים הנמכרים הם דוו־קא חדשים — שיצאו ממכבש הדפוס אך לפני כמה חודשים.

ברצוני לשאול, מאין מוצא כו־תב המאמר את האינפורמציה ש־הוא מוסר לנו?

א. בנימיני
חיפה

תשובת המערכת

א) בשבוע הספר ניתנת הנחה מיוחדת על ספרים רבים שלא זכו בהצלחה בשוק ולעומת זאת אין היא כוללת ספרים רבים הנהנים מהצלחה ונמכרים היטב. זאת ניתן להוכיח בשתי ראיות:

1) יגאל עילם, מנהל הוצאת „לוין אפשטיין" אמר בעניין זה (בראיון שפורסם ב„על המשמר" ב־5.5.72): „שבוע הספר הוא מפ־על של המו"לים לחיסול מלאי ישן. ישנן הוצאות ספרים שאינן נותנות בשבוע הספר על ספרים מסויימים שום הנחה לא של 40 אחוז ולא של 25 אחוז. אלה הם ספרים שנמכרים יפה כל השנה ו־לא כדאי להוזילם".

2) בקטלוג הספרים הנמכרים בהנחה בשבוע הספר, אין ספרים כמו: „שירה" מאת עגנון (הוצ־את שוקן) „גיבור דורנו" מאת לרמונטוב (ספריית פועלים) „ה־חיים הקצרים" מאת אהרן מגד (הוצאת הקיבוץ המאוחד) כולם ספרים נמכרים. ועל אלה אפשר להוסיף ספרים רבים ישנים וחד־שים בכל הוצאות־הספרים.

ב) הדברים הנ"ל עשויים לשמש תשובה גם למענה בעניין הכד־איות של שבוע הספר למו"לים — מכל מקום דבריו של א. פרי אינם סותרים הנחה זו.

האשמה הטעונה חקירה

במכתב למערכת מיום 4 במאי ש.ז. כותב ר. צבי מתל־אביב בין היתר: „קבלני בניין וחשמל־אים יוכלו לספר על עובדי חברת החשמל, המשהים את בדיקת ה־אינסטלציות בבניינים אחדים, עד שהמתוכ־ניינים מבינים את הרמז הגס ונותנים להם בקשיש".

העלאת האשמה כללית על צי־בור עובדים גובלת עם השמצות, ואין, כמובן, כל אפשרות לחקור אותה ולבדקה ולהסיק מסקנות. אם ידוע לכותב או לאנשים, ש־הוא מדבר בשמם, שמות עובדים חשודים, נבקש לקבל את הפרטים כדי שנוכל למסור למשטרה לשם חקירה ודרישה. אך אם הוא מס־תפק בהאשמות כלליות אין לנו אלא לדחות אותן כדברי עלילה.

ב/חברת החשמל לישראל בע"מ
י. פרידלנדר
הממונה על יחסי צבור

תשלום ימי־עיון

הקיבוצים, כמו כל מקומות הע־בודה המאורגנים, מנכים מס הכנסה ודמי ביטוח לאומי מעובדיהם הש־כירים. הסכומים המנוכים מגב־רים שנתית למיליוני לירות. בכל מקום עוסקים בזה עובדים מיוחדים, אשר עושים את המ־לאכה למען מוסדות המס והבי־טוח. הם מבצעים את העבודה ה־זאת חינם אין כסף, גביית חינם ממש. מפקידה לפקידה, לפחות אחת בשנה, חלים שינויים בחוקי המס ובצורות הניכויים. למשרה זו מז־מנים את המוסקים בדבר ליום עיון מיוחד איזורי המתקיים בדרך כלל באחד מאולמות האזורה והוא כולל גם ארוחת צהרים.

יוזמת הפעולה ההדרכתית הזאת, החשובה בפני עצמה, היא המסודרה לפיתוח של הסתדרות הפקידים, בשיתוף עם מס ההכנסה או המוסד לביטוח לאומי, אולם מי נושא בהוצאות הציון התידרוך? המוס־דות שלמענם נעשית הגביה. חלי־לה וחס, חובת התשלום היא על המשתתפים והוא אינו צנוע כלל וכלל — 48 ל"י ליום.

נשאלת השאלה: מהי ההצדקה להסדר זה? במקום לשלם למבצעי הגביה, דמי גביה, מחייבים אותם בתשלום.

טוב תעשה הסתדרות הפקידים, יוזמת ימי העיון, אם תשיג את המימון למפעל זה ממוסדות מס ההכנסה והביטוח הלאומי.

קבוצת [illegible] ש. זבולוני

האומנם יש הבדל?

יש שני מועמדים לבחירת רב ראשי אורתודוקסי; שניהם מרכי־בים משקפיים. לאחד יש זקן לבן, לשני זקן אפור. אך חוץ מזה — מסופקני אם יש הבדל ביניהם. אמנם קיימים חוגים דתיים מסו־רים שאינם מסוגלים לסבול את הרב עם הזקן האפור הוא הרב גורן. טוענים שהוא „מתקדם" ו„יותר מדי סובלני". אני מטיל ספק בכך. ואתן כמה דוגמאות, כדי לטהרו מהדיבה הזאת.

הוא ערך ספר תפילות לצבא. כידוע, הוא היה רבו הראשי של הצבא. שנים רבות. בעמוד 417 (מהדורה משנת תשי"ל) הוא ממ־ליץ: „יש נוהגין לומר בראש חו־דש אחר הלל פסוק זה וטוב ל־אריכות ימים". איש „מתקדם" לא היה נאחז בנוסחת־קסם להארכת החיים, שדורך אגב לא נמצאת כבר ברוב ספרי התפילה שלנו.

בעמוד 503 תמצא את הפרק מה־תורה, שהרב הצבאי לשעבר בחר לו ליום העצמאות (דברים י"א, כב־כה): „...כל המקום אשר תד־רוך כף רגלכם בו לכם יהיה: מן המדבר והלבנון, מן הנהר, נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבולכם". הדבר אינו אלא הזמנה לכיבושן של ירדן, לבנון, סוריה ועיראק, לפי גבולות ברית בין הבתרים (בראשית ט"ו, יח).

קשה להגדיר השקפות אלה כ„סובלניות".

א. ויינברג־כרמלי
חיפה

מבחן לניקסון

(המשך מעמוד 9)

הסובייטית — אספקת הציוד ה־חדיש לצפון וייטנאם, דבר שאיפ־שר לה לפתוח במיתקפה זמן קצר לפני ביקורו של נשיא ארה"ב ב־מוסקבה. כי אין ספק שההחלטה שגרמה להסלמת המלחמה בוייט־נאם בממדים כה ממוכנים, נתקב־לה בקרמל מתוך שיקולים מוטעים. כיסודה היתה הסברה, שניקסון לא יעז לתקוף יעדים בעומק הרפו־בליקה הצפון־וייטנאמית, מתוך חשש בתגובת דעת־הקהל האמרי־קאית ערב הבחירות לנשיאות. יש להניח שבפוליטביורו נמצאו אישים מפוכחים, שהזהירו מפני האפשרות, שהתקדמות בלתי־מרוסנת של צבאות וייטנאם תפגע לא רק בסיכויי השיחות עם ניק־סון אלא אף בתקופת השלום של ברז'נייב בכללה.

זאת ועוד. הסינים אמנם הצי־הירו על תמיכתם המלאה במה־פכה הצפון־וייטנאמית והוקיעו את הגברת מעשי התוקפנות של ה־אימפריאליזם האמריקאי. אולם אין להם יסוד להצטער על כך. שהסובייטים הסתבכו בהרפתקה חדשה, שיש בה כדי לפגוע קשות במגעות ההידברות בין ארה"ב ו־ברה"מ. הם מעוניינים, כמובן, ב־כשלון מסעו של ניקסון למוסקבה וניסו אף בדרך מקורית לרבות, שהם נוטים לספר את יחסיהם עם ברה"מ דווקא כעת, כאשר הורעו היחסים בינה לבין ארה"ב.

ב־30 במאי הודיעה סוכנות ה־ידיעות הסובייטית „טאס", שהמשל־חה הסינית, בראשותו של סגן שר החוץ ליאוניד איליצב, המנהל זה יותר משנתיים את המו"מ ל־יישוב בעיות הגבול בבייג'ינג, הוזמנה על־ידי הסינים לביקור ב„מספר ערים ופרובינציות" של סין.

המשלחת ביקרה במפעלים תע־שייתיים ובקומונות הקלאיות ו־הגיעה זרי־פרחים ליד מצבות אח־רחים וטייסים מתנדבים סובייטים, שנפלו בשנות העשרים והשלושים במאבק שניהלו הקומוניסטים הסי־ניים נגד הקואמינטאנג והפולשים היפאנים. מחווה ידידותית זו מצד־דם של הסינים נתקבלה בקורת־רוח על־ידי הסובייטים. אולם יש להניח, שמנהיגי הקרמל לא הת־עלמו מהעיתוי של הצעד הסיני. הם ערים ודאי לאפשרות הסבירה, שפקין רוצה להוליכם שולל ו־להניעם לפעול ביתר הקיפות ב־צפון וייטנאם, גם אם הדבר עלול לשבש את יחסיהם עם ארה"ב.

אי לכך קרוב לוודאי, כי ברז'־נייב ועמיתיו יבקשו לבחון את הסיכויים לפגישת בי"ם, ישקלו את הפעלת החלטתו של ניקסון בד־בר הסגת המצור הימי. נראה גם שניקסון ויועציו מקווים, שהסוב־ייטים לא ייתפסו להצמיד בבחון את אמינותה של דוקטרינת ניקסון. כידוע, אחד מעקרונותיה של דוק־טרינה זו הוא — התנגדות למימוש המדיניות הסובייטית המתפיסה בעצמתה הצבאית של ברה"מ.

בינג־ליפאל־כרמל־אסטל־זנוהאוז

בחודשים יולי - אוגוסט מתארגנים שמונה מחנות לנוער מעורב אמריקאי - ישראלי

בני נוער ישראלים מוזמנים להשתתף במחנות קיץ מעורבים אלה. המאורגנים בחסות מחלקת הנוער והסטודנטים של משרד התיירות

המחנות יתקיימו בכפרי נוער ובקיבוצים במקומות שונים בארץ.

יכולים להרשם בנים ובנות. בני קבוצות הגילים 16-14, 18-16. לתקופה של שישה שבועות. במחזורים של שלושה שבועות כל אחד. בנוסף לפעילויות הרגילות במחנות אלה (ספורט, רחצה בים ובבריכה, משחקי חברה, ערבי הווי, מלאכת יד, שיחות, שירה ורקודים) יערכו גם טיולים מאורגנים ברחבי הארץ. אולפן ללימוד הלשון האנגלית. במקביל לאולפן עברי לבני הנוער מחו"ל.

לקבלת פירוט מלא על המחנות ולהרשמה יש לפנות למחלקה לנוער ולסטודנטים במשרד התיירות.

רח' המלך ג'ורג' 24 ירושלים, טל' 02-223361/6

הינפש וטייל במרחבי ישראל

הועדה המקומית לתכנון ובניה פתח־תקוה

הודעה

על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה פ"ת בקשה לכהן הקלת בנייה על חלקה 118 בגוש 6713 ברח' לוחמי הגיטו 8 פ"ת.

לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ב'. בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם לבנות תוספת לדירה קיימת במרחק 4.0 מטר מגבול פנימי ליד דירת שכן (לפני ביצוע הלוקה).

כל מי שיש לו התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יו־איל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

לאחר המועד הנ"ל תועבר ה־בקשה לועדה המחוזית לתכנון ובנייה ברמלה והיא תחליט בגדון.

י. פינברג
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובנייה פ"ת

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 1702/72

בעניין עזבון המנוח משה מג־גופלי ז"ל, שנפטר בתל־אביב ב־יום 3.2.72.

המבקש: אליהו פלג, מרח' ה־קונגרס 11, תל־אביב.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המצהיר על ירושה הכבוח הנ"ל והנני מז־מין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון הנ"ל והרוצה להתנגד לכך, להגיש, תוך חמישה עשר יום מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות לאותה הכרזה, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כמבוקש בעיניו.

דוד זקן, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

לשכת ההוצאה לפועל באשקלון

תיק מס' 94/71 בית־משפט
מודיעה בדבר מכירת מיטלטלין של מטלטלין

ביום 15.5.72 בשעה 10.00 יוצ־או למכירה פומבית המטלטלין המתוארים להלן של החייב בן חמו פורטונה — שהודית 363/20 לגבית חוב בסך 8.300 ל"י, ה־מגיע לזוכה גבעתי צמוד ושות' ע"י עו"ד יהושע פלוסקוט רח' בלוך 6, תל־אביב.

תיאור המטלטלין

1 מקלט טלביזיה „אוסאקי".
1 מקלט רדיו ישן.
1 רשם קול „ידידולה".

המכירה תתקיים ברחבת בית ה־משפט באשקלון.

כל המעוניין בכך יוכל לבדוק את המטלטלין הנזכרים לעיל במקום בתיאום עם המוציא לפו־על.

על הקונה יהיה לשלם את כל המסים, האגרות וההיטלים אשר, מכח כל דין, חלים על קונה והן 15% מהמחיר לטובת המכירות, אם אינו פקיד של בית־המשפט.

לשכת ההוצאה לפועל — אשקלון

תאריך: 1.5.72

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 963/72

הזמנה

בעניין ירושת המנוחה פרדמן שיינדל מרחוב חיים עוזר 32 פ"ת, שנפטרה ביום 4.11.1971.

המבקש: פרדמן נפתלי מרחוב חיים עוזר 32 פתח־תקוה.

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המצהיר על ירושת המנוחה הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך חמי־שה־עשר יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד זקן, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 1780/71

בעניין: עזבון המנוח צבי שריב ז"ל ת.ז. 0831921.

ובעניין: משה שריב ת. ז. 0831922, נעמי הפץ ת. ז. 0287490, רות אבן ת. ז. 0831923 — המ־בקשים.

להוי ידוע כי המבקשים הגישו לבית המשפט הזה בקשה למתן צו המצהיר על ירושת המנוח הנ"ל.

הריני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעז־בון המנוח והרוצה להתנגד לה, להגיש לבית הדין צבאי תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות להכ־רזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד זקן, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 1796/72

בעניין: עזבון המנוח יחיאל בייגר ז"ל שנפטר ביום ה' אדר התשל"ב (20.2.72).

המבקשים: 1. אביבה גלינסון, מרח' הרצל 33, פתח־תקוה. 2. יעקב בייגר, מרח' היקינט 9, פתח־תקוה.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה לכהן צו המצהיר על קיום צוואת המנוח הנ"ל.

הריני מזמין בזה כל אדם הטו־ען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח והרוצה להתנגד למתן ה־צו המבוקש להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות לצו המבוקש, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד זקן, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

הודעה לעקרת הבית

עופות מעולים בזול

עם עליית מחירי העופות „החמים", נעשו מאמצים ע"י משרד החקלאות, המועצה לענף הלול והרשות המרכזית לצרכנות בהסתדרות — לספק ולשווק עופות והודיים במחירים זולים יותר.

הודיים

מחירי בשר ההודו בירידה. עכשיו הזמן לאכול יותר בשר הודו — לבריאות ולהנאה!

עופות מן הקירור

העופות המוזלים מן הקירור הם פטמים צעירים — מן הסוג המקובל על עקרת הבית הישראלית - אשר נשחטו לאחרונה במשחטות מודרניות, בתנאים היגייניים ביותר, והוכנסו מיד לקירור עמוק כדי לשמור על טריותם ועל ערכם התזונתי המלא.

המועצה לענף הלול

וכבי הוליווד נרתמו מערכת הבחירות לנשיאות

מאת פיליפ קוק וטום מאתיו
שרות „ניוזוויק", מיוחד ל„דבר"

כוכבי" הוליווד רבים נרתמו רכת הבחירות לנשיאות עד קדמיה לאמנות הקולנוע תצ־ אולי להעניק פרס „אוסקאר" המשחק הטוב ביותר במערכה ליטית.

בעבר נתנו כוכבים יהודי את חלקם במערכות הפולי־. אלא שהשנה נראה שכל רוצה לקבל תפקיד „במש־ הפוליטי" ומשרדי המטה של עמדים על הנשיאות הופים בים" כאולפני ההסרטה.

של השמות „הגדולים" של: הנואמים או המבדרים למען עמדים „שלהם" מוסבר גם כ־ לגיוס תרומות וכספים למ־ מערכת הבחירות. כך, למשל, מסעו של סנאטור מקגאברן מיליון דולאר כהכנסה ממו־ ביהודי בלוס־אנג'לס בו השת־ כוכבים רבים. סיבבי הזמר ן ה„רוק", כגון קארול קינג, עם השחקנית הידועה באר־ ה סטרייסאנד, הופיעו על ה־, בעוד שכוכבים אחרים, כגון ה קאס, בורט לנקאסטר וג'ין מן (שזכה בפרס „אוסקאר") ו כ„סדרנים" והוליכו את ה־ ים למקומותיהם כשכרטיס 100 דולאר. בין האמן הס־ את השתתפותו בזו הלשון: בעצם מאמין במקגאברן. הוא ת מושתת מהאחרים. וסבורני א בעל הסיכויים לנצח בב־ ות אם יקבל את המינוי הד־ קראטי".

זוכרים שבעבר נחשב הדבר חינת „מאבר" בעיני הכוכבים־ דנים להשמיע הערות פוליטיות יצות בפומבי. כיום הותרה הר־ ה ונטוש מאבק התחרות מי יה לגייס לצידו את השחקנים בדנים ידועי השם.

הרושם הכללי הוא כי מקגאברן, שמושך אליו בקלות יתירה מרבית כוכבי התיאטרון וה־ לנוע. לתמיכה בו התגייסה ראק־ וולש, דאסטין הופמן, וורן י ואחותו שירלי מקלין, וכן דריק מארץ', אליוט גולד, בעלי וים ועוד. לצידו של מאסקי הת־ סו הנרי פונדה ובנו, גאטאלי, אדוארד רובינסון, ראיאן ניל ודיויד פריי. הכוכבים ה־ עים למען האמפרי כוללים את דנים: בימי דוראבנט, אוזה בה, לורן גרין ועוד.

הנשיא ניקסון טרם גייס את כבים ידועי השם. אך ידוע דווקא כמה מהגדולים ממתינים קריאה ממנו. ביניהם הריבלי־ אית הוותיקה, השחקנית איירין נן, ג'ון ויין, ג'יימס סטיוארט, די ואלי והלן הייס. מרבית ה־ כבים שימסרו לרשות המערכה מען ניקסון הם שחקנים קשי־ ים האנשים הנהנים עדיין מפופו־ אריות מימים עברו.

אך יהיו השחקנים צעירים או קשישים, כלום יכריע קהל הצר־ פים במופעי הבידור גם ליד ה־ קלפי?

אחד השחקנים המופיע למען מקגאברן, טוני ראנדאל, אומר: „יש לי הרגשה שאין חשיבות רבה ביותר להופעת השחקנים. אבל אני מביא תועלת בגיוס תרו־ מות ואני מצליח בהופעותי ב־ סופרמארקטים". אחד מאנשי מק־ גאברן, הבמאי פראנק מאנקייביץ', אומר: „אם מנצלים אותם כהלכה, יכולים הכוכבים להיות יתרון ל־ מועמד. אבל הנו משנה, כאשר המועמד מביא עמו את השחקנים כקישוט."

היה זמן ששחקני הקולנוע נהגו להתרחק מאורות הזרקורים במע־ רכות הפוליטיות. באשר ידעו ש־ לא יהיה זה לטובת „הכיס" להז־ דהות עם אחד הצדדים. ה„בוסים" הגדולים של אולפני הוליווד, כמו לואיס מאייר, הארי כהן וג'אק וורנר, אף הזהירו בפירוש את שחקניהם לבל ישתתפו בפומבי במערכות פוליטיות. היוצא מן הכלל הראשון היה פראנק סי־ נאטרה, אשר עוד בשנת 1944 מילא אולם „קארנגי" בקונצרט שנערך במסגרת הכנס לבחירתו מחדש של הנשיא רוזוולט.

מרבית הכוכבים שמרו בדרך כלל אמונים לצד שהזדהו עמו. השמרנים תמכו בזמנו באייזנהאו־ אר ועתה הם תומכים בניקסון. מאדלין בראנדו לעומת זאת הו־ פיע למען עדלי סטיבנסון הדמו־ קראטי ב־1959 ועתה הוא פועל במרץ למען מקגאברן.

במערכת הבחירות של 1972 מו־ פיעים, מלבד לשחקני קולנוע ו־ תיאטרון, גם אלופי הספורט למ־ ניהם. אך בין אלה קשה לעתים לקבוע במי הם תומכים. שכן כמה מאלופי הספורט הידועים מופי־ עים למען יותר ממועמד אחד. קשה גם לדעת מהי מידת ההז־ דהות של השחקנים ואלופי הס־ פורט עם מועמדיהם. אך לפחות חלקם מוזהים בלב ונפש עם אחד המועמדים. כזו היא, למשל, ה־ שחקנית שירלי מקלין, המתייחסת ברצינות גמורה למערכת הבחי־ רות ורואה בהופעותיה שליחות אידיאליסטית. היא אף נתמנתה כציר לועידה הדמוקראטית. לד־ בריה, „קשה ביותר לשחקן מפור־ סם להסתכן במעורבות בלתי־כנה. עליך לשלם את המס על היותך ידוע בציבור הרחב. ביכולתך להשפיע על דעת־הקהל. כאשר ה־ שחקן מוותר על 880,000 דולאר בעד הופעה בסרט, או על טיול עינוגים סביב לעולם, ובמקום זאת הוא מקדיש את זמנו ומרצו ל־ מערכת הבחירות, הרי פירוש הד־ בר שאיכפת לו והוא מתכוון לכך ברצינות".

ברם, תמיד ימצאו שחקנים ה־ מסרבים להתערב בפוליטיקה ו־ להתקשר עם צד כלשהו. כמוה, למשל, הכוכבת ליזה מינאלי. היא סירבה להענות להזמנה להופיע למען אחד המועמדים באומרה: „כל המועמדים הם ידידי".

לגביה נשאלת השאלה: ההיתה זו רק תשובה דיפלומאטית מת־ חמקת, או שמא היא מקווה להו־ פיע בעצמה ביום מן הימים כ־ מועמדת בבחירות?

ההסעה באוטובוסים ועליית המתיחות הבין־גזעית

מכתב מאטלנטה
מאת עודד שורר

במרכז הסערה הציבורית המת־ חוללת כיום בארה"ב, עומד לו כלי־רכב צנוע ששירת את ה־ ציבור שנים רבות הרחק מזר־ קורי הפרסומת — האוטובוס. כ־ יום הפכה הסעת תלמידים באו־ טובוסים — „באסינג" בלעז — לנושא בהא הידיעה.

הרעיון עצמו נולד לפני שנים רבות, אך עלה לכותרות העתו־ נים בשנה האחרונה בעקבות הת־ נגדות אלימה להסעת תלמידים ל־ בתי־ספר שונים, כדי למנוע בתי־ ספר „לבנים" ו„שחורים". סוכנו־ יות הממשלה הפדראלית הן אשר כפו בצו בתי משפט את מדי־ ניות המיזוג על המדינות השו־ נות, ביחוד בדרום ארה"ב. למרות חילוקי הדעות נטו רבים להאמין כי ההסעה באוטובוסים, על אף חסרונותיה הנובעים מהעברת תל־ מידים מאיזור לאיזור, עדיפה על המצב השורר כיום בבתי הספר. לנגד עיניהם הצטיירה התמונה ה־ עגומה של הפרדה גזעית המונעת כל מגע ישיר או דו־שיח בין שני המחנות. אולם שנאות חינם ודעות קדומות ניקבו את גלגלי המיבצע וניפצו את תקוותיהם של חסידי המיזוג הבין־גזעי. מחאות התושבים במקומות מרוחקים כ־ מדינת מישיגן בצפון או ג'ור־ ג'יה בדרום, התבטאה לא רק ב־ השבתת הלימודים אלא גם ב־ חבלה באוטובוסים שנשכרו למ־ טרה זו.

הסתה דמגוגית

בהתעטפם בגלימת הצביעות ו־ הצדקנות, הסיתו דמגוגים וסתם עמך נגד הסכנה הכרוכה בהסעת ילדים רכים למקומות מרוחקים מבתיהם. אחרים כג'ורג' וואלאס הגזעני ממדינת אלבמה, הנאבק עתה על מינוי המפלגה הדמו־ קרטית לבחירות לנשיאות, הר־ חיקו לכת בהצביעם על הנזק הפסיכולוגי העלול להיגרם לילד־ ים כתוצאה מניתוק מסביבת מג־ וריהם. מחקר שנעשה לא מזמן כתגובה לטענות אלה, קבע, כי הסעת תלמידים באוטובוסים עולה בבטיחותה על הסעה ברכב פר־ טי. ההד שעורר מחקר זה היה אפסי — ההסעה באוטובוסים כ־ אמצעי למיזוג, הועלתה על המו־ קד.

כל גלי הסערה הציבורית ניצ־ בו משרד המשפטים ההססן ונשיא הפוסח על שתי הסעיפים. אחרי נצחונו של וואלאס בבחירות ה־ מוקדמות בפלורידה ב־14 במארס, התעורר הבית הלבן מתרדמתו: הנשיא ניקסון הידוע בכינוי „דיק הערמומי" הטיל את הכדור אל הקונגרס, בלי לצרוב את אצב־ עותיו. תגובתו של הנשיא הת־ מצתה בשתי הצעות־חוק ששלח לבתי המחוקקים ואשר יפסיקו את הקונגרס ואת מערכת השיפוט ה־ אמריקאית לפחות עד נובמבר 1972 — מועד הבחירות לנשי־ אות בארה"ב. אם יהפכו הצעות אלה לחוק, הרי שהן עלולות לעצור את תהליך המיזוג בבתי־ הספר בלי להציע שום אמצעי ב־ דוק לפתרון הבעיה. הצעות־חוק נותנות כוח למשרד המשפטים ה־ אמריקאי להתערב בהחלטות בתי־ המשפט הפדרליים במדינות השו־ נות, דבר שהוא ללא תקדים ב־ מסורת של הפרדת סמכויות בין הרשות המחוקקת והשופטת. זכות זו תאפשר לוושינגטון להתערב ו־ למתן צווי בית־משפט אשר „הר־ חיקו לכת" באמצעי המיזוג ב־ מקומות כגון סאוואנה, קולומבוס או אוגוסטה שבמדינת ג'ורג'יה — מקומות שהיו והינם מוקד למ־ תיחות בין־גזעית. במידה מסויי־ מת יש בהצעות אלה חזרה ל־ מדיניות שהיתה קיימת בעבר: חינוך שווה אבל נפרד. הסופריה בהצעות הנשיא היתה הורמת 2.5 מיליארד דולר כל שנה לבתי־ספר בהם אחוז התלמידים משכבות מ־ צוטות־יכולת הוא גבוה. לדברי שר החינוך האמריקאי, תעלה הד־ רמת הכספים מוגברות את הרמה בבתי ספר שבאזורי העוני. מח־ קרים שנעשו באחרונה בחסות משרד זה מצביעים על ההיפך.

בעוד שהאמריקאים בוושינגטון הבירה מתחבטים בבעייה זו או מנסים לברוח הון פוליטי מן ה־ ספירה, כבציבי „האיש הקטן", ממ־ שיך התלמיד הכושי הממוצע לל־ מוד בתנאים נחותים אותם הס־ תיבה הסביבה בה הוא חי. אר־ תה נחיתות תהיה לו לרועץ כ־ שייצא לשוק העבודה וימצא את דרכו חסומה, לא רק בשל צבעו. תלמיד כושי שסיים את בית ה־ ספר התיכון „שווה" בשוק העבו־ דה ללבן שלא סיים לימודים על־ יסודיים; כושי שסיים תואר ראש־ ון באוניברסיטה, סיכוייו אינם עולים על אלה של לבן שסיים אך ורק את בית הספר התיכון.

מתיחות בין־גזעית

דור ההורים מנסה בכוח להאב־ יל את בניו בפירות הבוסר ש־ את צניהם נטעו אבותיהם. השנ־ אה שנזרעה לכל עבר כרעל, פו־ עלת אף בקרב הדור הצעיר, אף שזו אינה תופעה כללית. מתח בין־גזעי והסתה דמגוגית הביאו להתפרצויות בבתי הספר, בהן נפ־ צעו רבים משני המחנות. במק־ רה אחד הביאו המהומות להתא־ בדות סגן מנהל כושי בבית ס־ פר תיכון שבדרום מדינת ג'ור־ ג'יה, לאחר שניסה, לשווא להש־ קיט את הרוחות.

מוקד המהומות בדרום ארה"ב היתה באחרונה סאוואנה — עיר הנמל העתיקה שבמדינת ג'ורג'יה — השוכנת על חופו של האוק־ ינוס האטלנטי. המהומות שהביאו לסגירתם הזמנית של שלושה בתי ספר תיכוניים מצורבים היוו את שיאה של המתיחות הבין־גזעית שהתפתחה מאז מיזוג אוכלוסיית התלמידים, בצו בית משפט. הפ־ גנות הורים ותלמידים, רגימת כלי רכב שהובילו כושים לבתי הספר החדשים והגרים שערכו הלבנים על בתי־הספר — כל אלה תרמו להגברת המתח. אלה פוזרו עד מהרה על ידי המשטרה, שאף עצרה כ־20 איש, אולם התהום העמוקה שנפערה בין שני המח־ נות לא גושרה אף לאחר מבשר־ פיוס שהפיצו נציגיהם.

נוכח מאורעות אלה, להם מה־ ווה סאוואנה דוגמה בודדת, אפ־ שר להבחין בנזק שגרמה אזלת היד הממושכת של הממשל ב־ וושינגטון בנסיונותיו לכפות מי־ זוג בין־גזעי לפחות בבתי הספר. הממשל כיום מנסה לרקוד על שתי החתונות ובאמצעיו לפייס את הזאב הגזעני ולשמור את הכבש־ חי. אולם הלך־הרוחות ברחוב ה־ כושי גולש לעבר הקיצונים.

מסוקי קרב של צבא ארה"ב יצויידו במערכות טילי „טאו"

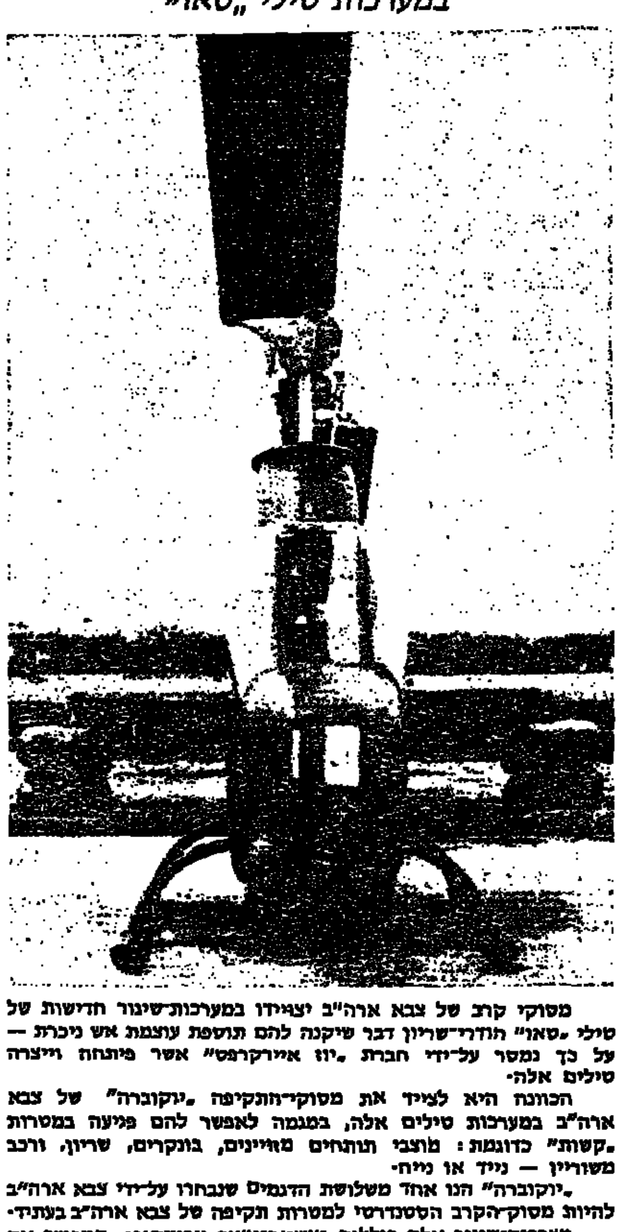

מסוקי קרב של צבא ארה"ב יצוידו במערכות־שיגור חדישות של טילי „טאו" הודרי־שריון דבר שיקנה להם תוספת עוצמת אש ניכרת — על כך נמסר על־ידי חברת „יוז איירקראפט" אשר פיתחה וייצרה טילים אלה.

הכוונה היא לצייד את מסוקי־התקיפה „קוברה" של צבא ארה"ב במערכות טילים אלה, במגמה לאפשר להם פגיעה במטרות „קשות" כדוגמת: מוצבי תותחים מוגנים, בונקרים, שריון, ורכב משוריין — נייד או נייח.

„קוברה" הנו אחד משלושת הדגמים שנבחרו על־ידי צבא ארה"ב להיות מסוק־הקרב הסטנדרטי למטרות תקיפה של צבא ארה"ב בעתיד.

מערכות־שיגור אלה כוללות משטח־ייצוב גירוסקופי, המבודד את השפעת התנועה והזעזועים של ההליקופטר, כך שבעת פעולה ממקד המשגר את מרכז הכוונת למטרה. ולוחץ על ההדק לשחרר הטיל.

הטיל ינוע אוטומטית בעקבות קו־הראיה של המשגר ויפגע במטרה אליה מכוון מרכז הכוונת.

הליקופטר „קוברה" נושא מערכות טילי „טאו".

השנה אנו מעניקים את התעודה הזאת!

לא מדבקות על סף הדלת (לבקשתה של המועצה לארץ ישראל יפה), לא פרוספקטים וכיו"ב. המתרים שיבוא לביתך, ימסור לידיך תעודה זו.

מטה מיבצע "גג לילד המפגר 1972"

יום רביעי, 10 במאי 1972

אקים-אגודה לקימום מפגרים

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת מורים

בית המדרש למורים העברי הממלכתי ע"ש דוד ילין בית הכרם, ירושלים

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג

לבעלי השכלה תיכונית:

1. מחנכות לגיל הרך (לגילים 3—8 לגן הילדים ולשכבה הנמוכה של ביה"ס היסודי).
2. מורים לביה"ס היסודי — לכיתות ג׳—ו׳ (הכשרה כוללת של התמחות במקצועות עיוניים או חינוך מיוחד או חינוך מבוגרים או ספרות ילדים וניהול ספריה).
3. מורים לחטיבת הביניים (התמחות במקצועות: מתמטיקה, מדעי הטבע, הומניסטיקה, לימודי יהדות, אנגלית).
4. מורים לאומנויות טכניות (מלאכה).

לגננות ולמורים מוסמכים:

מכון לחינוך ריפויי (מח"ר)
לילדים המוגבלים בשכלם ולילדים עם ליקויים בתפקודי המוח (חינוך מיוחד).
מועמדים מסיימי שירות בצה"ל או בגיל מעל השירות בצה"ל החסרים תעודת בגרות מלאה — יתקבלו במקרים מיוחדים על תנאי שיסיימו מערכת השלמה של לימודים בשילוב עם לימודי בית המדרש.
עולים שסיימו בי"ס תיכון בחו"ל יקבלו לימודי השלמה במקצועות העבריים תוך שנת הלימודים הרגילות בבית המדרש.
ליד המוסד קיימת פנימיה לתלמידים הבאים ללמוד מחוץ לירושלים.
לקבלת פרטים נא לפנות לפי הכתובת: ביהמ"ד למורים העברי הממלכתי ע"ש דוד ילין, בית־הכרם, ת.ד. 3578 ירושלים. טלפון 523151 בין השעות 8—12.
ההרשמה תסתיים בסוף מאי 1972.

המוסד לביטוח לאומי

הודעה חשובה לעובד השכיר

שינוי בתשלום תוספת לבעלי שכר נמוך

החל מ־1.4.72, ישלם המוסד לביטוח לאומי את „מענק ההתייקרות" ו„תוספת לבעלי שכר נמוך" לעובדים עם שלושה ילדים ויותר, או כששני בני הזוג עובדים, גם אם אין להם ילדים.

1. **מי זכאי לתוספת לבעלי שכר נמוך?**

עובד שכיר, נשוי, או הורה לילדים, או יחיד שמלאו לו 30 שנה, או יחיד שטרם מלאו לו 30 שנה ותומך בהורים, ששכרו החדשי הוא עד 425.— ל"י — יקבל תוספת לשכרו בסך 25.— ל"י. עובד שכיר ששכרו החדשי עולה על 425.— ל"י — יקבל תוספת משלימה לשכרו עד ל־450.— ל"י.

2. **מי זכאי למענק התייקרות?**

עובד שכיר נשוי, או הורה לילדים, ששכרו החדשי עד 490.— ל"י — יקבל מענק בשיעור של 48.— ל"י לחודש.
עובד שכיר ששכרו החדשי עולה על 490.— ל"י — יקבל מענק בשיעור של חצי לירה תוספת בשכר עד לשכר של 586.— ל"י לחודש.
התוספת והמענק ישולמו לעובד, בתנאי שאין לו הכנסות קבועות מרכוש, ריבית, דיבידנדה או גימלאות בסך העולה על סך 3.600.— ל"י לשנה.

3. **מי ישלם את „התוספת" ו„המענק"?**

המעסיק — ממשיך לשלם לעובד שכיר זכאי שלו שני ילדים או פחות, ולעובד שכיר שבן זוגו אינו עובד.
המוסד לביטוח לאומי — ישלם ישירות על סמך הביעה אישית, לעובד שכיר אב לשלושה ילדים ויותר ובכל מקרה ששני בני הזוג עובדים גם אם אין להם ילדים.

4. **כיצד לתבוע את „התוספת" ו„המענק"?**

— אם אתה זכאי אשר מעסיקך חייב לשלם לך את „התוספת" „והמענק", ישולמו לך תשלומים אלה במועד הרגיל של תשלום השכר.
— אם אתה זכאי אשר „המוסד לביטוח לאומי" חייב לשלם לך את „התוספת" „והמענק", אזי עליך להגיש טופס תביעה אישית, באמצעות מעסיקך, לסניף המוסד לביטוח לאומי.

עובד שכיר.

ידיעה זו שווה כסף, דאג לקבל את המגיע לך.

עולה חדש!

בנה את עתידך בסולל־בונה

רבבות העובדים בקונצרן ההסתדרותי לבנין ולעבודות צבוריות, בני משפחת „סולל־בונה", מזמינים אותך: הצטרף אלינו! בנה את עתידך אתנו!
„סולל־בונה", חברת הבנין הגדולה ביותר בארץ, פותחת שעריה לקלוט עובדים חדשים — משארם־א־שייך ועד לרמת הגולן, בכל חטיבותיה — על סניפיהן ומחלקותיהן.

סולל־בונה חטיבת הבנין

משרד ראשי: תל־אביב, רחוב אלנבי 111, טלפון 625311

קולטת בעלי נסיון בעבודות בנין —

מהנדסים, טכנאים, המדאים, פועלי בנין — טפסנים, ברזלנים, יוצקי בטון, בנאים, רצפים, טייחים, עובדי הרכבה ומפעילי ציוד ממוכן לבנין.

פרטים נוספים: בסניפי חטיבת הבנין.
בדרום — אילת, אשקלון, באר־שבע ועוד.
במרכז — ירושלים, ת"א, רחובות, פתח־תקוה, כפר־סבא, הרצליה ונתניה.
בצפון — חיפה, חדרה, עמק זבולון, עכו, עפולה, נצרת, טבריה וקרית־שמונה.

סולל־בונה חטיבת הכבישים והעפר

משרד ראשי: תל־אביב, רחוב מוהליבר 12, טלפון 58220

קולטת עובדים בעלי נסיון בעבודות עפר, סלילת כבישים והקמת שדות תעופה.

מהנדסים אזרחיים, מודדים, המדאים, טכנאים ופועלים מפעילי ציוד מכני כבד — טרקטוריסטים, נהגי רכב כבד, מפעילי פלנטים של אספלט ובטון, מפעלי מכבשים ופינישרים.

פרטים נוספים: במחלקות החטיבה בת"א, ירושלים, חיפה, באר־שבע ובמרכז החטיבה.

סולל־בונה חטיבת המפעלים

משרד ראשי: תל־אביב, רחוב אלנבי 126, טלפון 614681

קולטת עובדים בעלי נסיון בעבודות מתכת, מפעלי עץ ותעשית מוצרי בטון.

למפעל המתכת דרושים: הנדסאים, טכנאים ופועלים מתמחים בכל עבודות המתכת — מסגרים, חרטים, מכונאים, מפעילי מיכון לעיבוד שבבי, אנשי אחזקה, מכונאים חשמלאים לרכב בנזין, לדיזל ולציוד מכני כבד. לעבודה בבתי המלאכה של החטיבה — בירושלים, חיפה, גבעת רמב"ם, אזור ובאר־שבע.

למפעלי העץ דרושים: נגרים, מפעילי ציוד לייצור דלתות, חלונות וריהוט, עובדי הרכבה וצבעים ומתמחים לעבודה בנגריות סולל־בונה בראשון־לציון, ירושלים ומפרץ חיפה.

לחרושת „חימר" דרושים: מפעילים ופועלי ייצור המתמחים בתעשית מרצפות, בלוקים וצנורות — לעבודה במפעליה בחיפה, מגדל־העמק ונס־ציונה.

פרטים נוספים: בכל הנהלות המפעלים ובמרכז החטיבה. במגדל־העמק, נס־ציונה — בית־עובד ,ורמת אליהו.

סולל־בונה חרושת בע"מ

משרד ראשי: תל־אביב, דרך יפו—תל־אביב 7, טלפון 50921

קולטת עובדים בעלי נסיון בכל מקצועות ההנדסה המכנית בבנין — אינסטלציה סניטרית, הסקה מרכזית, מעליות, מיזוג אויר וטיפול במים. מהנדסים, הנדסאים, טכנאים ופועלים — שרברבים, רתכים, פחחים, מסגרים מכניים, חשמלאים.
פרטים נוספים בסניפי החברה —
בדרום — אילת, אשקלון ובאר־שבע.
במרכז — ירושלים, תל־אביב והרצליה.
בצפון — חיפה, חדרה, עפולה וקרית־שמונה.
וכן בהנהלת החברה.

סולל־בונה תעשית אבן וסיד בע"מ

משרד ראשי: חיפה, כבר סולל־בונה, טלפון 669151

קולטת עובדים בעלי נסיון במחצבותיה, במפעלי הסיד, הגבס והשיש שלה.
במחצבות דרושים — חוצבים מקצועיים, אנשי חבלה מוכשרים, ואנשי אחזקה לציוד מכני.
במפעל הסיד בשפיה דרושים ראשי משמרות ועוזריהם ואנשי אחזקה.
במפעל האבן והשיש דרושים חתכי אבן, מלטשים, חרטי אותיות באבן, טכנאי אחזקה ומרכיבי שיש.
פרטים נוספים: בסניפי החברה בתל־אביב, ירושלים ובהנהלת החברה בחיפה.

מלא את הפרטים בטופס המצ"ב, גזור, שלח בדואר והיענה

לכבוד
סולל־בונה בע"מ
ת"ד 1678
תל־אביב
ח"נ

הריני להגיש בזה מועמדותי לקבלת עבודה ב„סולל־בונה".
להלן פרטי האישיים:

שם משפחה________ שם פרטי________
כתובת________
שנת לידה________ ארץ לידה________
ותאריך עליה________ השכלה________
מקצוע________

☐ מבקש לזמן אותי לראיון אישי.

________ ________
ותאריך חתימה

עולה חדש!

אם בעל נסיון אתה באחד המקצועות
אם רוצה אתה ללמוד אחד המקצועות
אם מבקש אתה מקום עבודה קבוע והכנסה בטוחה

נקומך אתנו!

למשתלבים בעבודה ב„סולל־בונה" — מובטחת קביעות •
לקבועים ב„סולל־בונה" — זכויות סוציאליות מקיפות

מרכז קונצרן „סולל־בונה" / אגף ארגון ומינהל —
היחידה לקליטת עולים
תל־אביב, אלנבי 111, ת"ד 1678, טלפון 625311

בכוח הניגון והדמע מתגבר הרצפלד על רגעי חולשה

מאת צבי מגן

"דבר" פירסם בשבוע שעבר כמה עמודי ברכות לאברהם הרצפלד חתן פרס ישראל — והברכות ממשיכות לזרום. עם הברכות מצאנו לנכון להגיש ל־קוראי "דבר" מהרהורי לבו של האיש, שסימנו חכמת חיים וכשרון להתהלך עם הבריות.

אין זה מהדברים השכיחים, ש־אדם יקבל כל כך הרבה ברכות מכל כך הרבה אישים ומוסדות, כפי שהרצפלד קיבל. שאלתי את הרצפלד: מה הרגשת שעה שקי־בלת את הפרס ובימים אח"כ, כ־שקיבלת כל כך הרבה ברכות?

הרצפלד חייך ואמר: שאלת בבינה, אך אענה עליה: "יש לי הרושם שיש בכך משום הגזמה".

— במתן הפרס לך או בשיגור הברכות?

— ההגזמה היא מרישא עד סי־פא, אמר הרצפלד.

תכונתו היסודית של הרצפלד שהוא תמיד הקפיץ את עצמו ב־עבודה עד שכחה את עצמו. הוא ודאי התרגש עם קבלת הפרס, אך למחרת בבוקר היה אצלו יום חולין רגיל, ובשמונה בבוקר ישב בחדרו והמשיך בעבודה שהתחיל בה בערב יום העצמאות. פרס הוא דבר נעים, אך כלום אנשים מסו־גו של הרצפלד עובדים על מנת לקבל פרס. לפי הברכות המגיעות אליו, בע"פ ובכתב, נוצר רושם, שחסידיו ומעריציו מתרגשים מה־פרס שקיבל יותר ממנו.

אמרתי להרצפלד, שעל פעלו ב־עבר אפשר למצוא חומר מדעי רב בספריות ובארכיונים, אבל מה הן תכניותיך לעתיד?

הרגשתי שדברי שוב הביכו אותו במקצת. אך אני עזרתי לו לצאת ממבוכתו, כשהזכרתי לו פסוק שכתב לו משה שרת ז"ל ממקום מאסרו בלאטרון עם עליי־תן של אחת־עשרה נקודות בנגב, במוצאי יום הכיפורים תש"ז.

"אני בטוח כי לא עמדת אף רגע להשקיף אחוריה, לשאוף רוח ולהרגע, אלא עי־ניך צופיות קדימה וכל רצונך העז ומרצך הכביר דוהרים והומים לגדולות מאלה".

— אני מניח כי דברים אלה מתאימים לאופייך ולדרך חייך גם היום, לאחר קבלת פרס ישראל, אמרתי.

הרצפלד עצם את עיניו ואמר: אשר לתכניותי בעתיד — אני מלא וגדוש. הרעיון שהעליתי לפ־ני כמה שנים להקים במקומות שונים בארץ שורה של בתי חולים לתשושים ולסיעוד, — הולך ו־מתגשם. הצלחתי לרתום לביצוע המשימה את מלבן ואת ממ־שלת ישראל. אך אני צריך להזד־זרז ולזרז את המוסדות, שהנוג ירוץ מהר לביצוע המשימה.

הוקמה קרן של 35 מיליון ל"י. בונים כבר בית חולים אחד בע־פולה ועוד שניים ייבנו בצפת וב־עכו. אבל זהו רק התחלה. צריך להקים 8—10 בתי־חולים כאלה.

הרצפלד מוסיף לא בלי שמץ של סיפוק, כי בזמנו הוקמה ועדה משותפת של הממשלה עם מלבן. חברי הוועדה הם שרי האוצר, הס־עד, והבריאות. "הקימו אגודה למען הזקן ואותי הכתירו בתואר נשיא כבוד של החברה".

כשביקר מנהל הג'וינט אדוארד גינצבורג בארץ, הפגיש אותו הרצפלד עם פנחס ספיר. "הרעם שלי זאת, שהסכימו ביניהם להג־דיל את הקרן, כי מה זה 35 מיל־יון ל"י למטרה הטובה הז"?

והרצפלד ממשיך: ביוזמתי נחתם זכרון דברים על הקמת מוסד ל־נפגעי שיתוק המוח, שצריך ל־עלות כ־1.5 מיליון ל"י. משרד ה־סעד התחייב על 350 אלף ל"י, אני התחייבתי לתת רבע מיליון ל"י. עיריית חולון תתן את ה־מגרש ותשלים את החסר. החלק שאני הבטחתי כבר השגתי ממ־קורות שונים, ביניהם גם ממש־פחתי ומידידים קרובים שלי. יתכן שאצטרך על הסכום שהתחייבתי.

אהבת האדם במקום הראשון

הרצפלד חוזר לעיתים קרובות על האני מאמין שלו. "כי בש־לוש אהבות ניתן לבנות את ה־ארץ — באהבת הארץ, באהבה ה־מעשה ובאהבת האדם". עד כמה שאני מכיר את הרצפלד אני יו־דע, שאהבת האדם היא אצלו בלב במקום הראשון, כי בלי האדם ה־יהודי ומעשיו החלוציים, לא היתה הארץ נבנית.

הרצפלד הרהר קמעה ואמר: כ־שאני מסתכל אחורנית רואה רחוק לתקופת הילדות הקדומה שלי, אני מסכים לדעתך: אהבת האדם עמדה תמיד אצלי במקום הרא־שון, ובמיוחד האדם הזקן ומוכה הגורל.

— אהבת האדם ואהדה לסבלו היא תכונה שטבועה אצלך מליל־דה?

— האמת היא, שזה ענין של חינוך. כבר בגיל שש הייתי רגיש לחולשתו של זקן. אני זוכר, ש־הלכתי לחדר עם ספרים תחת בית־שחיי. נתקלתי ברחוב בזקן חשש. רצתי הביתה הנחתי הספרים וח־זרתי בריצה לזקן, הושטתי לו יד והובלתיו למקום חפצו, ואח"כ

רצתי לחזור כל עוד נשמת אפי בי, כדי לא לאחור.

תמיד, בהיותי ילד, כשראיתי עיוור נכמרו רחמי עליו. ניגשתי אליו ושאלתיו לאן הוא צריך. מאז הילדות ועד היום אני קשור למוכי גורל בכל לב ונפש.

עם זאת עמדה ההתיישבות תמיד בראש דאגתי, מסיבה פשוטה: היסוד הוא הקרקע ובלי התיישבות לא היתה לנו אחיזה בארץ הזאת.

כספו של הרצפלד בכיסו של רוטשילד

כדי לחיות את חוויותיו של אברהם הרצפלד לא די בתכונות הנפשיות הנדירות שלו. צריך להיות דבוק למטרה 58 שנים כמוהו. כי השוות הארוך של השנים מאפשר לו לחיות חווית אחת פעמיים במקום אחד, אך במרחק של כיובל שנים בין חוויה לחוויה.

למשל, חווית ליל הסדר בחוי־אחוזת הגדיל בגולן. כל בית יש־ראל חי את החוויה שחרור הגולן במלחמת ששת הימים ואצל הרצפלד היתה זו חויה חוזרת.

בשנות השלושים סייר הרצפלד בגולן, כדי לבדוק אפשרויות הת־התיישבות שם.

מסתבר, כי הבארון אדמונד רוטשילד, "הנדיב הידוע", קנה כ־80 אלף דונם בגולן בשנת 1894 בשביל התיישבות יהודית. אך השלטונות התורכים בדמשק הת־נגדו להתיישבות זו. הוצאו צווי גירוש כלפי המתיישבים. המבנים נהרסו וחלוצי ההתיישבות הת־פזרו כל איש לעבדו.

בדברו על ההתיישבות שקמה לתחייה ברמת הגולן המשוחררת מספר הרצפלד, כי בשנת 1923 ביקר הבארון רוטשילד בארץ. ב־אחד הימים הוא עלה עם מלוותו יעקב כהן על התבור, בשעות הבוקר המוקדמות. הבארון היה מוקסם מהמראה מסביב ואמר כ־מתנבא: "עוד יבוא יום וכל הש־טחים הנראים במרחב הנפלא הזה, שייכים יהיו ליהודים. יום זה בוא יבוא..."

לכן, מה עזה היתה החווייתו של הרצפלד כאשר כעבור יובל שנים הוא הסב אל שולחן "הסדר" בקי־בוץ גולן, בחברת צעירים תוססים, שחלק מהם שיחררו את הגולן והתיישבו בו.

הרצפלד נזכר באפיזודה זו ופ־נינו: כשנתקיימה אסיפת ההגנה פנו אלי רבים בן הספ־ריה, וביקשוני כי אשיר את "התיכון הפרטי" שלי, אותו ה־היבנון הקרוא "להדליק את הספ־ירות בשלהבת הירוקה", הסכמתי ל־כן. לאחר שהספדתי הנאי כפר־רש, כאותו נער גנב האפיקומן. התנאי היה, כי ההילה יתן לי לומר כמה מילים. דיברתי על ה־הרבצה הנפלאה, להסב בליל הס־דר הראשון ביישוב שעלה לבאן ראשון. כן הקמתי דברי הביקה כרבי "הקבינט" שלנו, שלא יק־פצו את ידם ויראו בהיאחזויות אלה את אחד העיקרים. שוב חזר־כנו כוסות ולאחר כבן זהה כ־סביב פסוקי "התיבנון הירוק".

אגב, אדמות הגולן הטרידו את מנוחתו של הרצפלד כ־40 שנה לפני מלחמת ששת הימים.

באחד מביקוריו בפאריס בשנות העשרים נפגש הרצפלד עם הבא־רון אדמונד דה רוטשילד ושוחח עמו בדבר שטחי האדמה שברמת הגולן. הרצפלד אמר לבארון: אם לא נייבב יהודים על אדמות אלה עלולות להישמט מידינו. "הנדיב הי־דוע" הרהר רגע ושאל: ואם אתן לך את הקרקע, כלום יש לך אמצעים להעלות את האנשים?

— יש לי אמצעים רבים רבים מאד — השיב הרצפלד.

— היכן הם? שאל הבארון.

— האמצעים שלי מונחים ב־כיסך...

הבארון רוטשילד הולך ומתחיל לה פרץ בצחוק לבבי.

הרצפלד היה זקוק פעם להל־ואה של 20,000 ל"י בשביל ההנ־הלה הציונית לתקציב ההתיישבות. הוא יצא ללונדון להפגש את הכ־סף ונכנס למשרדו של וייצמן ללא הודעה מראש. המזכירה הו־דיעה על בואו של האורח הבלתי קרוא ווייצמן השיב: "שייכנס, שייכנס".

— מה הבאת הפעם, הרצפלד, והאי איזה פגע רע, אם באת באורח פתאומי כל כך? שאל וייצמן בבדיחות הדעת. הרצפלד הולך לפי שיטתו: מתחיל מהטוב ואת הרע משאיר לסוף.

השיחה נסתיימה בכך, שוייצמן טילפן לג'ורג' הלפרין, מנהל בנק אנגלו־פלשתינה בלונדון.

הבנקאי המכובד בא והתחיל להסביר, כי הרצפלד אינו מתמצא בעניני בנקאות וכספים. אך וייצמן הגן על עמיתו, איש העם כמותו, ואמר לג'ורג' הלפרין: "אמנם אתה ראש הבנק, אבל בעניני התיישבות ותקומת העם אתה בור גמור, בעניינים אלה כדאי לכולנו ללמוד מהרצפלד".

הניגון רטוב מדמעות

בכל דבר הקשור בהתיישבות אין "אהרון הנפילים" הרצפלד נר־פל בידע שלו מהיסטוריונים מוב־הקים. אתה מזכיר שם של ישוב והוא מספר לך על אותו ישוב סיפורים מקדיים שרק הוא יודע אותם.

הייתי צריך פעם לוודא אם שם המושב באר טוביה הוא כפי ש־אומרים תירגום מערבית, שנקרא בשעתו "ביר טאביה" (הבאר ה־טובה).

הרצפלד העמיד אותי על טעו־תי: באר טוביה נקראת על שמו של יהודי הונגרי, טוביה גדליה פריינד. ובו במקום זכיתי בסי־פור: באחד הימים ביקר שם אר־תור רופין, החברים ישנים היו, בדרך־כלל, על גבי מחצלאות פרו־שות על הרצפה, אולם את אורחם המכובד ביקשו להנות בתנאים נו־חים יותר, והתקינו לו מטה.

אך להדהמתם, כשנכנסו לחדר מצאו את ד"ר רופין שוכב על הרצפה ולא במיטה ועמו גם הס־בר, שלפיו זקוקים העובדים ל־משכב הנוח ולא הוא האורח, וכיוון שאף אחד לא רצה לזוז מדעתו, שכבנים היו הכל על ה־רצפה והמיטה נשארה ריקה.

הרצפלד מעיד על עצמו שאינו נואם בחסד עליון, אך הכל יוד־עים כי דבריו נכנסים אל לב שומעיו.

אומר הרצפלד: נואמים מפור־סמים יש להם בדרך כלל נוסח אחד, שהם חוזרים עליו בכל מקום, כמו על־פי תוים עם הר־מות־קול והורדות־קול מדויקות ומכוונות. אני מצאתי תמיד נוסח חדש לנאומי, כותאם לקהל הח־דש ולמקום החדש. תמיד השתד־לתי למצוא את המגע שיש בי ולפעול רק על־פי אפשרויותי, והודות לכך נוצר תמיד הקשר הנפשי ביני לבין הקהל.

בשנת 1929 השתתף הרצפלד כחבר המשלחת מטעם הקרן הק־יימת בפולין. לאחר שסיים את שליחותו ויצא מפולין היו הב־ריות מתלוצצים ואומרים, כי הרצפלד השאיר אחריו הרבה כולהנות וכוסות שבורים, אך גם הרבה לבבות מתוקנים.

באותה שנה, בקונגרס הששה עשר בציריך, היה אחד הלילות ליל שימורים. את השיבה היו דוחים משעה לשעה והקהל השתע־ממם. הרצפלד כינס רבים מבאי הקונגרס ופתח בשירה בציבור. פתאום הופיע שוטר וברוב נימוס אמר, כי השירה אסורה לאחר 11 בלילה. השוטר ברוב אדיבותו הוסיף ואמר, כי רק "סולו" מותר לשיר בשעה זו. "נשיר איפוא כולנו סולו", קרא הרצפלד ב־ידידות, והכל "שרו סולו" בציבור.

כשהשיחה התקרבה לקצה — זלגו דמעות מעיניו של הרצפלד. נגעתי בנקודה הרגישה, אמרתי לו: הכל יודעים שהרצפלד אדם עממי, בעל בטחון ואמונה. האם היו אצלך רגעי יאוש ודכאון וכיצד התגברת עליהם.

פניו הרציני והקמטים כאילו העמיקו, ואח"כ אמר בלחש: "אפר לגינך כלי, לעתים קרובות היה נדמה לי, כשהבטתי עלי בביקורת רבה על שהתפרצתי בשירה ומד־רה לא במקום המתאים ולא בזמן המתאים. האמת היא שאנשים לא הכירו אותי. השירה והזמרה שלי לא יצאו מתוך כלב שמח [illegible] כאילו אירו־ע זאת. לעתים קרובות כשהיה לי עצב, כשהייתי מדוכא או נעלב מידידי [illegible] והיה לי מאד ולא יכולתי להגיב אך של־עוינים שדיכאו אותי לא היתה תגובה, אז התפרצתי בזמרה וב־דמעות עליהם בעת ובעונה אחת. עשיתי זאת כיהודיה, בחדרי הח־רים השפכתי את לבי בפני עצמי, כך שיהרתי את עצמי והוקל לי.

כך נוהג הייתי לעשות ברגעים הקשים כשהייתי בבית הסוהר וב־כיבור וגם ברגעים הקשים כאן בארץ.

דבר אחר לגמרי היא השירה בציבור שלי. בשירה בציבור יש שירה גדולה של התעלות. כשאדם שר בציבור הוא שוכח את עצ־מו. כך שייהי בציבור בקונגרסים בעת משבר וכך הייתי המנצח על שירה בציבור במקום אחרי [illegible] קשות. השירה בצי־בור טיהרה את האוירה.

הפרדס ו"הווילה"...

מאת מ. יסוד

עיסקת הפרדסים של משפחת לורד זיו בבית הלמונד [illegible] באהרוזנה את זהו כל הרצפלד ולא נתנה לו מנוח. דבר העיסקה המתרקמת הגיע אליו במאוחר ובכל מאמציו, כבר לא יכול היה להושיע. "איך יכול להבין מה הכאב הגדול שהרגשתי במקרה זה ומבין הדבר שפרצתי בבכי ב־היוודע לי הדבר"...

הרצפלד מזכיר את האיש גרינדינגר, שהיה בעל פרדסים בקלמניה בסביבת צומת [illegible] ופתח־תקוה (באיזור בניין ה־יום המכונה "בית ברל"). כאשר גרינדינגר עמד למכור את פר־דסו אמר במכתבו: "אני אמכור את הפרדסים שלי להרצ־פלד". [illegible]

[illegible]

לאברהם הרצפלד

היקר באדם
בגאוה והוקרה
כשותפים בשמחה
בקבלך פרס ישראל.
לך נאה תהילת הגואל
של קרקע המולדת
בונה ההתישבות העובדת
נקיש כוס, לחיים ארוכים
של בריאות ומעש.

מברכים:

מועצה איזורית נעמן
מועצה איזורית זבולון
מועצה איזורית געתון
מועצה איזורית סולם־צור
מפעלי מילואות
משרד החקלאות
איזור הגליל המערבי

לאברהם הרצפלד

פטרון ההתישבות העובדת

שא ברכה נאמנה

בקבלך פרס ישראל תשל"ב

"דגן" מכון התערובת של ארגוני הקניות "הצפון" ו"הגליל" — חיפה

לידיד ההתישבות
אברהם הרצפלד

עם קבלת פרס ישראל

שלוחה ברכתנו

קבוץ מנרה

לאברהם הרצפלד

עם קבלת פרס ישראל

שא ברכה נאמנה

קבוץ אילון

לח' אברהם הרצפלד

יקירינו

שא ברכה לבבית

עם קבלת פרס ישראל

בית אשדות יעקב
הקבוץ המאוחד

ברכה לבבית

למלוה הנאמן והמסור
את משפחת האדמה
בהתישבות השיתופית

אברהם הרצפלד

עם קבלת
פרס ישראל תשל"ב

קבוצי "הנוער הציוני"

לאברהם הרצפלד

החלוץ שבחלוצים, האב, המורה והידיד של החקלאים בארץ
ברכת כה לחי
בקבלו את פרס ישראל

מושב כפר חיים

לאברהם הרצפלד

איש החקלאות והאדמה ופטרונם של זקנים וחולים

בקבלו את פרס ישראל

ברכת כה לחי

המועצה האזורית השרון הצפוני

וישוביה: גאולים, גינות-הדר, ינוב, נורדיה, ניצני-עוז, צור-משה, שער-אפרים, תנובות

לאברהם הרצפלד

אבי ההתישבות החקלאית ומלווה בכל התקופות

בקבלו את פרס ישראל

ברכות לבביות

המועצה המקומית אבן יהודה
המועצה המקומית בפרדס חנה
המועצה המקומית קדימה
המועצה המקומית תל־מונד

לחבר הרצפלד היקר

קיוית לזהר, קידמת פני דור
והיה זה קולך שעודד הבנים העולים
אל ששון ואל פלא

מושב אביחיל

לאברהם הרצפלד

בקבלו את פרס ישראל
לציון פעלך הכביר
ברכות ואיחולים

מושב בית הלוי

לאיש המעש רב הפעלים
אברהם הרצפלד

שמחים בשמחתך

מושב חניאל

לחבר אברהם הרצפלד

איש החזון והיצירה
בקבלך את פרס ישראל
ברכת יישר כח

מושב בורגתא

לחבר היקר
אברהם הרצפלד

בקבלך פרס ישראל
על פעלך הכביר בקרב ההתישבות
מיטב הברכות

כפר מונאש

לאיש היקר
אוהב האדמה והעם
אברהם הרצפלד

בקבלו את פרס ישראל
כה לחי

בית חרות

לידיד ההתישבות העובדת
אברהם הרצפלד

שפע ברכות
בקבלך את פרס ישראל

מושב עולש

עירית פתח־תקוה

לאברהם הרצפלד

שצעדיו הראשונים היו באם המושבות
איש הקרקע והחקלאות

עם קבלת פרס ישראל תשל"ב

ברכת חזק ואמץ

י. פינברג
ראש העיריה

ברכת
מועצת עירית גבעתיים

לחתן פרס ישראל

אברהם הרצפלד

ידיד עירנו ממייסדי שכ' בורוכוב ומאבות הישוב העברי

כבוד ויקר לראשונים

קובה קרייזמן
ראש העיריה

לח' אברהם הרצפלד

היקר

יקיר ההתישבות העובדת

עם קבלך פרס ישראל תשל"ב

שא ברכתנו
הנאמנה והלבבית

מועצת פועלי פתח־תקוה

מפעל פועלי פ"ת
החברה לבנין ולעבודות צבוריות
מיסודו של סו"ב בע"מ, סניף פתח־תקוה
לשכת המס מחוז פתח־תקוה
"יכין־חק"ל" סניף פתח־תקוה
"תנובה" סניף פתח־תקוה
"מבטחים" מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ סניף פתח־תקוה
קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבנין ועבודות צבוריות בע"מ, סניף פתח־תקוה
קרן הביטוח והפנסיה של פועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים א.ש. בע"מ סניף פתח־תקוה
"דבר" עתון פועלי א"י, סניף פתח־תקוה

הישובים והשכונות:
כפר מעש
כפר סירקין
גת רמון
שכ' נוה עוז
שכ' נוה כבוש

לידידנו
אברהם הרצפלד

עם קבלת פרס ישראל
ברכה לבבית
בריאות ואריכות ימים

כפר אז"ר

לידידנו הנערץ
אברהם הרצפלד

נושא דגלה של משפחת האדמה בישראל
אביר מערכותיה של ההתישבות העובדת

עם קבלת פרס ישראל תשל"ב
מיטב הברכות

קבוץ עינת

לידיד ההתישבות העובדת
אברהם הרצפלד

בקבלו את פרס ישראל

ברכת יישר כוח

המועצה האזורית עמק־חפר

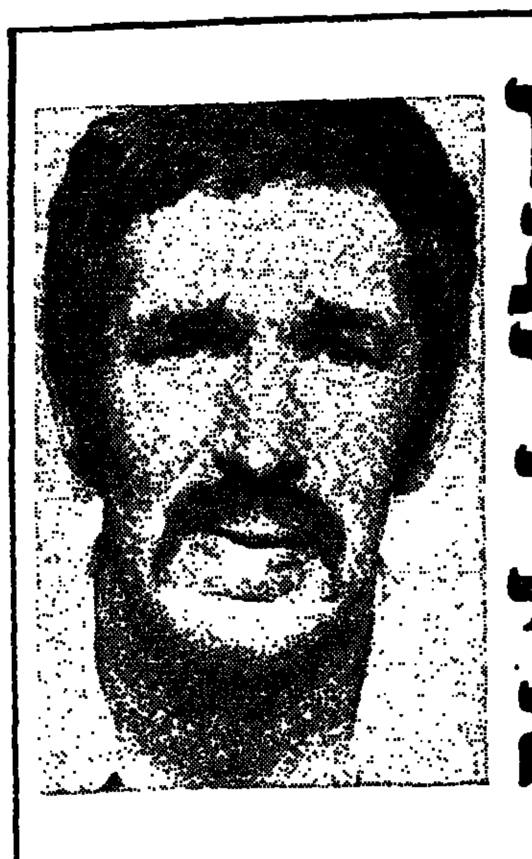

ספר לו שרכשת אלפא רומאו ומיד תבחין במבטי הקנאה

כי אלפא רומאו היא לא סתם מכונית,
אלפא רומאו היא מכונית מקסימה,
בעלת בצועים ספורטיביים ויחד עם זאת —
מכונית משפחתית.

אלפא רומאו 2000 מאחדת בתוכה עצוב נאה, נוחיות
מירבית ובטיחות מקסימלית,
והנהיגה בה היא ממש חלום.

מנוע רב עצמה 150 כ"ס
2 מאיידים תאומים לחסכון בדלק.
4 מעצורי דיסקית במערכת בלמים כפולה.
4 דלתות, מושבים דמויי כורסא,
וצמיגים רדיאליים.

ALFA ROMEO
המכונית לאנשים שאוהבים מכוניות

ג'וליה סופר 1300	4 דלתות 103 כ"ס — 29,950 ל"י	ברלינה 1750	4 דלתות 132 כ"ס — 35,300 ל"י
ג'וליה סופר 1600	4 דלתות 116 כ"ס — 32,450 ל"י	ברלינה 2000	4 דלתות 150 כ"ס — 41,300 ל"י

תל־אביב: קפריש, בית הדר, טלפון 623441
חיפה: דרך העצמאות 98, טלפון 520661
ירושלים: טיפ־טופ, רח' שמאע 3
מרכז מסחרי, טלפון 222391

Alfa Romeo

סילופים ארכיאולוגיים בירדן

מאת צבי אילן

הקר המקרא ההולדה ישראל הוא מדע שהתגבש מתוך מאות שנים. קשה מאוד להוקרים להודש בו. והגילויים הארכיאולוגיים יש חשיבות בכך שהם מאירים דברים סתומים במקרא. מדי פעם מופיעים חוקרים הרוצים לקצר את הדרך — יקום אחד הם מנסים להדהים. להתפרסם אחרי־כך הם כבר שבויים בתהית המהירות של הצלו ומוסיפים להחזיק בהן בעקשנות, כעבור שנים.

לעתים, כשמהלוליות לכך אנשי עמיות, המצב המנוד ביותר. החוקר אינו יכול עוד לבפום באופן אוביקטיבי ועניני. כל מטרתו היא להוכיח דברים כנגד היהדות וכנגד המקרא, שאינו לדעתו אלא כלי בגבתי של היהדות נגד כלי ניה ולהימום עצמה.

למרבה הצער נמנים עם הקטיגוריה האחרונה כמה ארכיאולוגים, שפעלו ופועלים בתחומי ממלכת ירדן, בעבר־הירדן המזרחי ובשטחי יהודה ושומרון. אחד הראשיים שבהם, שסביבו התעוררה הסערה האחרונה, הוא ד"ר ה. י. פראנקן, מאוניברסיטת ליידן שבהולנד. איש זה היה לראש החץ של מאבק הערבים, ביחוד הירדנים, ברתימת המחקר המדעי למלחמתם כנגד היהודים.

בעבודתו זו הוא ידוע זה שנים. ובכל זאת הזמינה אותו מערכת "האנציקלופדיה לחפירות" הישראלית לכתוב את הערך "תל־דיר עלא", על התל שחפר. תל שמימצאיו משמשים אותו לניגוח היהדות והתנ"ך. מן הצד השני דומה, שמותר להכליל ולומר, כי הארכיאולוגים הישראליים יודעים, בדרך כלל, להפריד בין השקפות מדיניות ופוליטיות, וזאת גם בתקופות שבהן הבעיות הלאומיות והבטחוניות של ישראל חמורות ביותר.

הסערה האחרונה קשורה בהודעה שפירסם פראנקן בסוף השבוע שעבר, באמצעות מחלקת העתיקות הירדנית. היה זה כשהוחזרה לירדן כתובת ארמית שגילה ב־1967 בתל דיר עלא, אחרי שנסתיימה הקריאה בהולנד.

תל דיר עלא הוא תל עתיק, הנמצא סמוך למקום יציאתו של נחל יבוק (ואדי זרקא) מהרי הגלעד לכיכר הירדן (הגור) המזרחית, לעמק סוכות. התל שמצפון לנחל, נמצא בערך מול מושב ארגמן ונראה משם. במשך שנים רבות סברו שדיר עלא איננו אלא מקומה של העיר סוכות המקראית. סברה שחוזקה על־ידי פרופ' נלסון גליק המנוח. פראנקן מסרב לקבל הנחה זו; הוא טוען שמקומה של העיר אינו בהכרח בדיר עלא, ואפשר שהוא באחד התלים הקרובים שבעמק סוכות. במאמר שפירסם בימים אלה בשנתון מחלקת העתיקות הירדנית (כרך 15) הוא תוקף בחריפות את פרופסור יוחנן אהרוני, בקשר ל"ביתוס" בהנצעה דיר עלא עם סוכות. איך יכולה דיר עלא להיות אתר ישראלי מקראי, שואל פראנקן, שעה שנמצא בה מקדש גדול, שזמנו התקופה הכנענית הקדומה עד התקופה הפרסית, ונהגו בו דרכים פאגאניות, שבוקרו על־ידי הכהנים והנביאים הישראליים? במאמר זה, ובמאמר שפירסם עם עוד חוקר בכתב־העת ההולנדי המופיע בליידן (Vetus Testamentum), הוא יוצא בתוקפנות נגד החוקרים הרואים את מימצאי מזרח הירדן בעיניים של "ירושלים", בעיניים של ממלכות יהודה ושומרון. הוא טוען בחריפות, שלעבר־הירדן היסטוריה עצמאית משלה, שאין לה כל קשר למה שקרה בעבר־הירדן המערבי. אם התנ"ך מצביע על קשר כזה, הוא מסלף בזדון.

תוך כדי כך הוא תוקף את נ. גליק (יהודי, כמובן) בטענה שמחקריו החלוציים בעבר־הירדן היו מגמתיים, משוחדים ובלתי־מהימנים. דוגמה לכך, לדבריו, היא דעתו של גליק, שבוא האיסלאם לעבר־הירדן שם קץ לתרבות הביזאנטית. לדעתו של פראנקן, דווקא בימי הערבים היתה פריחה בכיכר הירדן, אף כי הוא מציין שמעט מאוד נחקר עד כה האתרים הערביים בעבר־הירדן.

אמנם המקרא היה כנמתי ובעבודותיו של נלסון גליק היו טעויות רבות. אך הפסילה־מלכתחילה של כל דעה התנגדות, בטענה שזו ראייה־דברים בעיניים של "ירושלים", שמה־לאל כל אפשרות להתייחס עניינית לדעותיו של פראנקן. בתל דיר עלא הוא מצא לוח טיט, שעליו כתובת בכתב בלתי ידוע, מסוף המאה הי"ג או ראשית המאה הי"ב לפנה"ס. היו שסברו, כפראנקן, שזהו אחד מהכתבים הערביים, ואילו פרופסור אולברייט המנוח סבר שזה כתב פלשתי.

ב־1967 גילה על סיפ מקדש בתל כתובות אהדות בארמית, ביניהן אחת גדולה. הוא טען שאלה כתובות מהתקופה הפרסית, בניב ארמי מיוחד שנהוג היה בגלעד, היינו "גלעדית". כבר באותה שנה הוכיח ד"ר יוסף נוה, מאגף העתיקות בירושלים, שהוא מומחה לכתב הארמי, שהכתובת שפירסם פראנקן אינה מהתקופה הפרסית אלא מתקופה קדומה לה בכמה מאות שנים, בערך מאמצע המאה הח' לפסה"נ.

עתה יצא פראנקן בהודעה לעתונות, כי הטקסט הזהו הגדול, שעדיין לא פירסם אותו בצורה מדעית, סותר את גירסת התנ"ך בדבר כיבוש ארץ־ישראל על־ידי היהודים. לדבריו אין הוא תואם את האינפורמאציה שבתנ"ך על תולדות איזור הגור המזרחי במאה הח' לפנה"ס. הטקסט מאיר את הפירוש הארכיאולוגי של המימצא בדיר עלא, היינו שהיה זה מקלט ירדני עתיק, שהיה בלתי־תלוי לחלוטין בדת העברית העתיקה ובהשפעה העברית, מבחינה תרבותית ופוליטית, בתקופת ממלכת יהודה. פראנקן טוען שהטקסט מאשר את דעת האסכולה ה"קריטית" של פרשני התנ"ך, שטענו מאז המאה הקודמת, כי כיפורים רבים בתנ"ך על בוא השבטים העבריים במצרים דרך עבר־הירדן, ועל כיבוש ארץ־ישראל, הם בלתי־מדוייקים. עד כאן אמירות בעלמא, ללא ציון מה שיש בכתובת. להלן אומר פראנקן סוף־סוף שהטקסט "מזכיר את שם הנביא כבנהוג היכל זה", היינו בדיר עלא, אך בתנ"ך נאמר — הוא טוען — כי נביא זה חי "על גדות הפרת, בארם נהרים". סתירה זו הביאה אותו לטעון, כי "התנ"ך היהודי הסתיר אמיתות בסודיות בטעמים דתיים".

סר התיירות הירדני, ע'אלב בארקאת, שבידיו דווקא הפקדה המשימה הנכבדה להודיע לעולם את האמת החדשה, אמר בדובר חכמה: "בפעם הראשונה נתגלה מימצא, המתקן את השגיאות ההיסטוריות שמספרים היהודים". הסתירות שבהודעה כה רבות, והעירבוב המדעי־פוליטי כה בולט, עד שקשה בכלל לדון בפרטיה. העובדה שהכתובת היא בארמית אינה מוכיחה ולא כלום. הארמית שררה אז בכל האיזור. והיתה ה"ליגואה פראנקה" העולמית — שפה שנצרכו לה כולם. ישנה שפראנקן (יש טוענים כי אינו יודע ארמית) קיבל את הקביעה שהכתובות הן מימי ממלכת יהודה, ולא כפי שסבר קודם (שהן מהתקופה הפרסית). מה יכולה ללמד כתובת במאה ה' על כיבוש הארץ 500 שנה קודם? — לפראנקן פתרונים. גם בעניין בלעם, נושא שאם יתאמת הריהו בעניין ביותר, לא דייק האיש. ב"במדבר" כ"ב נאמר, שבלק מלך מואב, שנתיירא מפני בני ישראל הקרבים וביקש להתיש כוחם על־ידי קללה קוסם, שלח מלאכים לבלעם בן בעור "פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו — — —".

כאן והתמיד היה ויכוח היכן ארץ מוצאו של בלעם, משום שהתנ"ך אינו מדבר עליכך במפורש, כשם שטוען פראנקן. היו שסברו שזו ארם־נהריים; היו שסברו שיש לגרוס "ארץ בני עמון" (במקום "עמו" כמו שכתוב); אחרים הציעו לזהות את בלעם עם בלע בן־בעור, מלך אדום, ואמרו שבא מאדום; היו שחשבו שהוא מדייני; אחרים סברו שהוא אחד מגיבוריה של המסורת הערבית. כלומר, כמו במקרים אחרים רבה תהיה השמחה אם יתברר, שבלעם היה מדיר עלא, ובכך תיפתרנה הדעות והשקפות השונות בעניין. אך מה כאן מקום להחשיד את התנ"ך ב"הסתרת אמיתות", ומה מגמה יכולה להיות למקרא שבלעם ישב בפתור? — על כך אין פראנקן משיב. והרי בעת ההיא עוד לא היתה ממלכת ירדן והאשמית, וגם אילו היתה — מה צורך היה להסתיר את העובדה שבא מתחום זה? אין ספק שהמדע והיהדות לא ייפגעו מ"גילוייו" של פראנקן, אך ברור שהוא עצמו סתם את הגולל על האפשרות שאי־פעם יתייחסו בעולם ברצינות לפירושיו הארכיאולוגיים וההיסטוריים.

השתלת־מח ראשונה בסוגה בוצעה בהצלחה בהולנד

ליידה (הפרינק). — צוות רופאי הולנדי השליך בהצלחה ניתוח השתלה של מח עצמות בין אנשים שאין ביניהם כל קירבת משפחה. דובר בית החולים כאן, כי זה ניתוח ראשון מסוגו בעולם.

הניתוח נעשה בבית החולים האוניברסיטאי של ליידן. עד כה נעשו ניתוחים מסוג זה רק כאשר התורם והמקבל היו קרובי משפחה. הסיבה לכך היא — שעד כה האמינו הכד"ים הרפואיים, כי השתלה מוצלחת של מח־עצמות ניתנת לביצוע רק בין בני משפחה.

בניתוח הנוכחי היה המקבל צעיר הולנדי בן 18, אשר לקה באנמיה אפלאסטית, מחלה המתבטאת בהפסקה פתאומית של מח העצמות, היוצר את גופיפי הדם החיוניים. לא היתה אפשרות להת לחולה מח־עצמות משל בני משפחתו, משום שבמהלך מחלתו תרמו לו הללו כמויות כה גדולות של דם, עד שבגופו נוצרו נוגדנים נגד דמם של "ובין. משום כך לא היתה ברירה אלא להשתמש במח־עצמות של תורם זר. התורם היה תושב דנמארק, כבן יונגמן מארהוס. הוא הוטס במיוחד להולנד וכבר הוחזר הביתה.

הפוגה בבטחון השפיעה על קידום פיתוח מטולה

מאת סופר "דבר" בגליל

ההפוגה במתיחות הבטחונית בגבול לבנון השפיעה על קידום תכניות הפיתוח במושבה מטולה — מסר לי א. פרנקל, יו"ר המועצה המקומית. הוא ציין, כי הגיעות 75 שנה ליסוד המושבה הכבר את תשומת לב הממשלה וההסתדרות לצרכי פיתוח המושבה.

פרנקל ציין, כי נעשים מאמצים להשלים את בניית בריכת־השחיה במושבה, כדי שתופעל בפתיחת עונת הקיץ הפשוטה להצליח, אם תימשך הרגיעה הבטחונית בגבול. בבריכה הושקעו 350 אלף לירות.

כן סופר הוחבור בהירסלון ...רים במושבה כדי להגדיל את האפשרויות לקליטת אורחים בעונת התיירים. במקביל לכך יפתחו מועדוני־נוער דו־תכליתיים במקלטים שבמושבה. המועדונים יופעלו על־ידי משרד החינוך והמועצה המקומית. עם זאת בצעות הכנות לבניית מרכז קהילתי רב־תכליתי בהשקעה של כשני מיליון לירות שימומנו על־ידי קרן ראש הממשלה לישובי־ספר ומשרדי השיכון החינוך וההסתדרות. כן הוחל בבניית בית בשביל סופרמרקט וביתני־תעשיה על שטח של 300 מטר מרובעים ומוסך לתיקון מכונות חקלאיות. שופץ גם בית־הכנסת העתיק, שגילו 75 שנה, בהשקעת 100 אלף לירות.

2,500 מכוניות תוצרת יפאן נמכרו בישראל

מאת סופר "דבר" לענייני תחבורה

כ־2,500 מכוניות מתוצרת "סובארו" היפאנית דגם 1972, נמכרו עד כה בישראל.

חברת "יפאמוטור", המייבאת את המכוניות היפאניות תוצרת "סובארו", הנהיגה באחרונה שיטה חדשה להעברת מכוניותיה מאילת לצפון. המכוניות יועברו על־ידי טריילרים מיוחדים, כאשר כל טריילר יכול לשאת 8 מכוניות.

קודם לכן העבירה החברה את המכוניות החדשות על־ידי נהגים שהיו מקבלים תמורת נהיגה הכבר־ניה לצפון כרטיס־טיסה חינם והשלום.

חצי מיליון דולר — יצוא מגדלי הדגים בשנת 1971

מאת סופרת "דבר" בחיפה

ארגון מגדלי דגים בישראל ייצר בשנה שעברה (1971) 12,500 טון דגים והכנסותיו הגיעו ל־40 מיליון ל"י.

היצוא של הענף, הנמצא עדיין בשלבים נסיוניים, הסתכם בשנה החולפת בחצי מיליון דולר, מזה 350,000 דולר יצוא שימורים, בעיקר גפילטע־פיש ו־150,000 דולר מיצוא קרפיונים לארה"ב ולגרמניה.

במסיבת עתונאים שנערכה אתמול בחיפה אמר מזכיר הארגון ב. בן־אהרון כי שטח בריכות הדגים משתרע כיום על 47,000 דונם. 75 אחוז מהשטח והכמות המים של הבריכות אינם ראויים לשמוש חקלאי אחר. לדבריו אפשר להגדיל את היצור בבריכות הדגים הקיימות ב־7,500 טונות בשנה בהשקעה של חמש מיליון ל"י בלבד.

בן־גוריון: השלום — תוך 8־12 שנה

אני מאמין כי השלום בינינו לבין הערבים יבוא תוך השנים הקרובות. לא אוכל לומר כי הוא יבוא בשנה הזאת. ויתכן שלא עם הנשיא סאדאת. אך יש לי בטחון כי השלום יבוא בשמונה עד שתים עשרה השנים מהיום. אמר אבא דוד בן־גוריון בפגישה עם ראשי מפלגות סוציאליסטיות ורדיקליות מאמריקה הלטינית, שבאו לארץ כאורחי מפלגת העבודה לשבועיים לימודים על הנסיון הישראלי בסוציאליזם.

בן־גוריון אמר בתשובה לשאלתו של הסנטור א. מולה, יו"ר המפלגה הרדיקלית בצ'ילה, כי תמורת השלום על ישראל להחזיר את כל האדמות שנכבשו בשנת 1967 מידי הערבים, מלבד ירושלים ורמת־הגולן. בן־גוריון, שהדגיש כי הוא מדבר כאיש פרטי, סבור, כי אין ישראל צריכה להחזיק במיצרי טיראן ובשארם א־שייך אם ייחתם הסכם שלום עם מדינות־ערב.

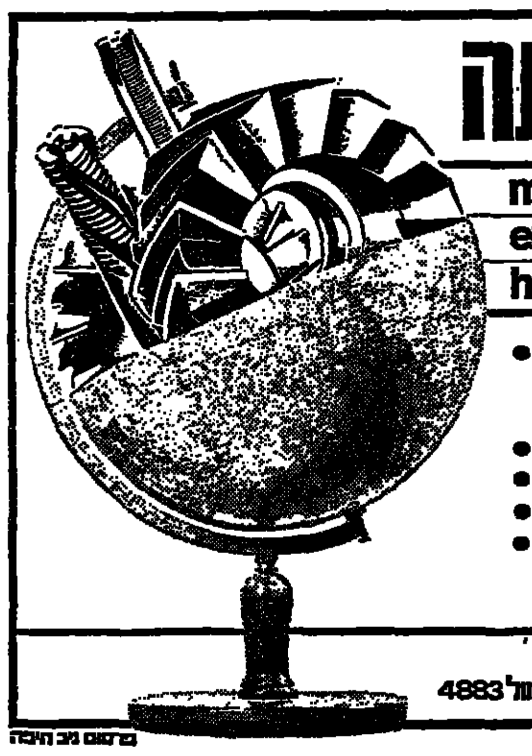

מפעל מתכת חניתה

יצרני ויצואני	manufacturers and
כלי חתוך	exporters of
מפלדה מהירה	h.s.s. cutting tools

- כרסומי אצבע
- כרסומי רסוק
- כרסומים בעלי קדח
- כרסומים צורתיים
- שקענים קוניים
- שקענים ישרים
- מברזים בעלי הברגה משחזת

- HIGH-SPEED STEEL CUTTING TOOLS
- END MILLS
- MILLING CUTTERS
- PROFILE CUTTERS
- COUNTERSINKS
- GROUND THREAD-TAPS

מפעל מתכת חניתה
דאר קבוץ חניתה ג'יל מערבי־טל: 968171/2־טלקס קמול 4883

בנתיבי ביקורת

מהחלטות ועדת הביקורת המרכזית

הקיצבה להחזקה איננה בחזקת הטבה סוציאלית

שני עובדי איגודים־מקצועיים באחת ממועצות הפועלים פנו בקובלנה אל ועדת הביקורת המרכזית. לפי טענתם נוהגת המועצה לשלם לאחד מעובדיה סך של 500 ל"י לשנה, בתורת השתתפות בהחזקת מכונית פרטית, וזאת בנוסף להקצבה המקובלת הניתנת לו. סכום זה מועבר אל המועצה. לפי בקשה, אחת לשנה — כך נאמר בקובלנה — והוא נועד להשתתפות בהחזקת מכונית על־ידי מי שמשתמש במכוניתו לצורך הטיפול במפעלים הקשורים בקרן הנ"ל. דא עקא, קובלים שני העובדים, שאותו עובד מועצה המקבל את התוספת, חדל זה מכבר לטפל במפעלים הקיימים בקרן, ואילו הם, שני העובדים, שפעולתם מטעם האיגודים המקצועיים קשורה במפעלים אלה, הם מקופחים. ואין הם מקבלים כל תוספת הקצבה.

המוכירות דנה בדבר וקבעה:

1. ההשתתפות בהחזקת כלי־רכב על־ידי עובד מועצת־פועלים איננה בחזקת הטבה סוציאלית. ההשתתפות המועצה ניתנת לעובד לפי צרכי עבודתו, והיא עשויה להשתנות, הכל לפי התפקיד והיקפו.

2. כל ההשתתפויות של קרנות הביטוח והפנסיה בהחזקת כלי־רכב על־ידי עובדים במועצת פועלים תהיינה כלולות במכסות הקילומטרים שעליהן חלה ההשתתפות. כל הסכומים שיתקבלו מהקרנות לצורך זה, ייכנסו לקופת מועצת הפועלים ולא יהיו צמודים לעובד פלוני או אלמוני.

3. ועדת הביקורת המרכזית איננה מהסרבת בעניין מכסות ההשתתפות. התפקיד זה נועד לוועדת הרכב. מזכירות מועצת פועלים, אשר לדעתה יש לשנות — להגדיל או להפחית — את שיעור ההשתתפות לעובד כלשהו, חייבת לפנות בעניין זה אל ועדת הרכב במחלקת האירגון בוועד־הפועל של ההסתדרות, וזו האחרונה תפעל לאחר שתעיין בדבר, כפי שתמצא לנכון, כלומר תמליץ או לא תמליץ על בקשה לפני הוועדה העליונה לפיקוח על משק המכוניות במוסדות ההסתדרות.

פינת הנהג האדיב

הנהגים ששמותיהם מופיעים להלן הצטיינו במעשי אדיבות וזכו בפרס כספי בסך — 25 ל"י כ"א.

1. מר יורם לוי מירושלים, איפשר לנהוג רכב אחר שבא מדרך צדדית להשתלב בזרם התנועה.
2. מר זיסו ינקו מנהריה, עצר את רכבו וסייע לנהג רכב אחר, אשר נעצר עקב תקלה.
3. גב' יהודית ימיני מתל־אביב, עצרה את רכבה ופינתה מכשול מהכביש.
4. מר אניס שעשוע מבת־ים, אפשר להולכי רגל, אשר המתינו לחצות את הכביש בבטחה.
5. ד"ר גרבר מחיפה, עצר את רכבו והגיש עזרה לנוהג רכב אחר על־ידי השאלת צמיג מצידה.

כל הכבוד לנהג האדיב!

זכור

תן זכות קדימה לחיוך...

המועצה הלאומית למניעת תאונות — חברת סונול

בקר בתחנה למבחן עצמי של כישורי הנהיגה שלך. תוך 10 דקות תוכל לדעת מה הם כישורי הנהיגה שלך. התחנה פתוחה כל יום מ־4 עד 10 בערב, ברחוב דיזנגוף 154 ת"א. הבדיקה ללא תשלום ובילום שם.

לחבר
אברהם הרצפלד

קבל נא בדרך זו את ברכותינו הלבביות
לרגל קבלך את פרס ישראל.

זכות גדולה היא לך לקבל פרס זה,
ולנו, אנשי ההתישבות, לשמוח במחיצתך.
איחולינו: אריכות ימים בנועם ורעננות.
כה לחי!

המאחלים:

ראש המועצה האזורית הדר השרון, חבריה ומושביה:

בני דרור	עין ורד
חרות	עזריאל
כפר יעבץ	עין שריד
כפר הס	פורת
משמרת	

למלכה'לה סולצינסקי

קיבוץ נען

בהגיעך ל־60
1912 — מאי 1972

קבלי ברכות בשפע

ממשפחות
זרוביץ, ליבוביץ, פלג
חרות — תל־מונד

מחזיקת גביע אירופה - 1968
קבוצת הפאר האנגלית
מנצ'סטר - יונייטד
(על כל בובביה)

תתמודד ביום ג', 30 למאי בשעה 19.00
באיצטדיון בלומפילד בתל־אביב
עם הנבחרת המשולבת של
כוכבי מכבי והפועל תל־אביב.

כרטיסים ניתן להשיג במשרד "במה" ובכל שאר משרדי הכרטיסים בתל־אביב.

הופיעו

חוק ומשפט לכל אזרח

מאת השופט קדרון ודב קדרון
קובץ פסקי דין השופים מחיי יום־יום שכל אזרח ימצא בהם תשובה לבעיותיו.

מדינת היהודים ומדינת ישראל

מאת ד. קדרון
מחשבות מהפכניות, מדיניות וכלכליות על ניהול ענייני המדינה.

להשיג בחנויות הספרים.

* * *

בקרוב: דמויות מן התנ"ך מחזות סטיריים־קומיים.

יש לי עניין בדבר

אוניברסיטת תל-אביב

ביה"ס להסטוריה
המכון לחקר בריה"מ ומזרח אירופה

מתכבדים להזמין את הציבור
להרצאתו של
Professor Hugh Seton-Watson,
University of London,
School of Slavonic and East European Studies

בנושא:
"INTELLIGENTSIAS"

אשר תתקיים היום, יום רביעי, ה־10 במאי 1972,
בשעה 5 אחה"צ, בבנין פרץ נפתלי, חדר מס' 108,
קרית האוניברסיטה, רמת־אביב.

ההסתדרות הציונית העולמית המחלקה לשכונות ולחסי ציבור	המועצה הציונית בישראל

מפגש תלמידי בתי־ספר תיכוניים

עם

אריה פינקוס

יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית העולמית

על

בעיות העליה והקליטה

(שאלות ותשובות)

באולם בית שלום עליכם, רח' י.ד. ברקוביץ, יום ששי, כ"ח באייר תשל"ב, 12.5.72, בשעה 11.00 לפנה"צ.

הכניסה לפי הזמנות

עירית פתח־תקוה

מכרז מספר 63/72
מכרז לסלילת כבישים בפתח־תקוה

עיריית פתח־תקוה מכריזה בזה על קבלת הצעות לסלילת כבישים במקומות שונים בעיר.

את המכרז אפשר לקבל במח' ההנדסה חדר 307, תמורת תשלום של — 200 ל"י (שלא יוחזרו) ניתן לקבל כבישים בודדים תמורה תשלום של — 20 ל"י כל אחד.

את ההצעות יש להגיש בשני העתקים (אחת ההצעה עלולה להפסל) לחדר מזכיר העיר לא יאוחר מיום 2.6.72, שעה 12.00 בצהריים.

להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בסך 5% מהיקף ההצעה.
תנאי התשלום: 50% במזומנים.
50% התחייבויות ל־18 חדש.

אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא וכך היא שומרת לעצמה את הזכות לפצל ו/או לאחד מספר עבודות, הכל לפי שיקול דעתה.

בכבוד רב,
י. פיכברג, ראש העיריה

מרחב תכנון מקומי. גליל מרכזי

הודעה בדבר הפקדת תכנית בנין מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 להוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית להכנון ולבניה, מחוז הצפון, ובמשרדי הועדה המקומית להכנון ולבניה גליל מרכזי, שבעכו, הופקדה תכנית מפורטת הנקראת ,תכנית מפורטת מס' 1434 — כביש עוקף כפר יסיף" ביחד עם התשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
חלקי גושים: 18772, 18885, 18886, 18549, 18440.
כל מעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על־ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי, תוך חדשיים מיום פירסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות להכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

י. דוידוביץ
יו"ר הועדה המקומית לתכנון גליל מרכזי
פורסם בילקוט הפרסומים מס' 1811 מיום 16.3.72.

עירית פתח־תקוה

מכרז מס. 62/72

עיריית פתח־תקוה מכריזה בזה על המשרות הפנויות הבאות:
1. סגן מהנדס העיר לביצוע: המועמד חייב להיות בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
2. אדריכל.
3. מהנדס כבישים.
4. מהנדס ביוב.
5. מכנאי כבישים.
6. מכנאי ביוב — מתפקד כגן מנהל מדור הביוב.

דרגות המשרות תקבענה בהתאם להוראות של המועמדים. המועמדים יגישו הצעותיהם עד ליום 20.5.72 להדור של מזכיר העיר חדר 222 קומה ג'. על המעטפה יש לציין מכרז מס. 62/72.

י. פיכברג,
ראש העיריה

هكذا من الأصل

הכל ספורט

בעריכת אהרן להב

אסטון־וילה — מכבי נתניה 1:2

מאת ברוך דגון

אלופת הליגה השלישית באנגליה, קבוצת אסטון־וילה, לא נזקקה אמש להציג את מלוא יכולתה מול אלופת המדינה, קבוצת מכבי נתניה. הסתפקו האנגלים במחצית אחת טובה וניצחו בסיום בתוצאה 1:2.

אין ספק, שהפער בין קבוצה אנגלית מקצוענית, ואפילו מליגה נמוכה, לבין הקבוצות הישראליות, שריר וקיים. האנגלים הוכיחו אמש, שאפילו אם קבוצה ישראלית עשויה פה ושם „לדגדג" אותם, לעתים אף להעמידם במצבים מביכים ואפילו להבקיע את שערם, בכל זאת יש להם עדיפות איכותית בולטת.

ההבדל בשיטה

ההבדל בלט, בראש וראשונה, בשיטת המשחק. הישראלים שיחקו משחק נמרץ ואישי, החזיקו בכדור וכידררו עמו טוב והרבה אולי כדי לכפות על האנגלים משחק אישי ולהקנות את יתרון המהירות שלהם. אולם ניתן להצליח במשחק מחושב כזה, אם הכדור נשמע לשחקנים ואינו בורח לרגלי היריב. אם החזקת הכדור היא רצופה ומלווה בשליטה במרכז השדה. לצערנו, התקשתה מכבי נתניה לשחק בצורה זו. המסירות המיותרות קדימה ואחורה, ההעברה האיטית של הכדור, המהלכים השקופים והמסורבלים ואי־הפעלת הקיצונים איפשרו לאורחים לשלוט כמעט ללא עוררין בשדה.

לכל אורך המחצית הראשונה בלט יתרונם של שחקני אסטון־וילה. הם שלטו במרכז השדה, נעו במהירות מאגף לאגף, הריצו את הכדור בדייקנות מירבית ונעו ללא הפסק עם הכדור או בלעדיו. בניצחונו על שחקן מרכז השדה ריק, ידעו האורחים לעבור במהירות מהגנה להתקפה ולהעתיק את כובד המשחק מאגף לאגף, בצורה טבעית ובלי הכמות. די היה בשתיים־שלוש מסירות ארוכות כדי לפרוץ את המערך הצפוף של נתניה, מה עוד ששני קיצוני־הסופה גריידון המצויין ואנדרסון חלפו בקלות על פני מגיני האלופה הישראלית והמטירו את השער הנתנייתי בסכנה רבה.

האנגלים היטיבו לנצל את התכונות הטבעיות של שחקניהם. כך העבירו כדורים ארוכים לקיצונים ובאופן דומה הרצלו הכדורים בכל הפינות לעבר מרכז הרחבה, שם שלא ללא הפרעה המרכזי גבוה הקומה ובעל מבחק הראש המצויין, אנדי לוקוד.

יכולת אפסית

במחצית הראשונה לא נראתה נתניה בשדה. אם ההגנה עמדה פחות או יותר במבחן, הרי שחוליית־הקישור נעלמה ואילו את המערך הקדמי ניתן להגדיר במלה אחת — קטסטרופה. סרוסי ופרץ (ומחליפו סאבו) כמעט שלא נגעו בכדור, שפיגלר ניסה פה ושם לפעול אולם לא היה למי למסור ואילו שחקן החיזוק רוני קלדרון עשה טובה שבכלל ניגש אל הכדור. רק אלברט גול שיחק כהלכה וניסה להניע את גלגלי הקבוצה, אולם הוא נותר בודד במערכה. ההגנה סבלה ממיקום גרוע של שני המגינים, ובמיוחד זוהר סלומון שלא מצא את ידיו ורגליו. רק יכולת טובה של צבי רוזן ומשה שלומוביץ מילטה את הקבוצה בפרק זמן זה, מתבוסה.

שיפור לאחר ההפסקה

במחצית השניה עשו האורחים רושם שהם מסתפקים בתוצאה. גם השער שספגו לא עורר אותם לחזור לנשרם מן המחצית הראשונה. וכך שאבו הנתנייתים עידוד מהרפיית הקצב של אורחיהם ובמחצית השעה האחרונה הטילו מצור ממושך על השער האנגלי. נתניה שינתה את דמותה מקצה אל קצה. היא שלטה במרכז השדה, שיחקה באפתנות ובמהירות ועם השיפור ביכולתה של חוליית־הקישור חלה גם תזוזה אצל שחקני החוד. אלה עמלו בפרך בנסיון להשוות, יצרו לעצמם מספר הזדמנויות מצויינות ובמעט מזל ר נסיון אף יכולים היו להכריע את המשחק.

התגובה של בר

בדקה ה־18 השתחרר אנדרסון משמירתו של סלומון ובעט בסיבוב סנטימטרים מעל למשקוף. כעבור שתי דקות הועמד שוב שער נתניה בסכנה: בעיצומה של עירבוביה ברחבה הנתנייתית בעט ריוק בסיבוב לפינה השמאלית, רוזן הציל בנגיחה מהקו. אולם הסכנה טרם חלפה, הכדור הגיע לרגלי ואודן שבעט שטוח לשער אולם רגל ישראלית הרחיקה.

בדקה ה־29 כבר שכן הכדור ברשת נתניה: גריידון דהר לאורך קו האורך הימני, הטעה את בר ומקו הרוחב העביר כדור מדוד למרכז. אנדי לוקוד הניף את רגלו השמאלית ובעט כדור חזק ושטוח, שחדר לפינה הימנית. בדקה ה־41 הובקע השער השני: כדור שנהדף בהגנת מכבי הגיע לרגלו של המגן אמקין, הלה בעט כדור אדיר שחדר בחצי־גובה לפינה השמאלית מבלי שלוין יספיק אפילו לנוע ממקומו.

שפיגלר נתן את האות לאופנסיבה של נתניה, בדקה ה־53. הוא העלה קרן מימין, רוזן נגח והכדור הורחק מן הקו לרגלי בר, שבעט ברשלנות לחוץ. אולם כעבור 3 דקות תיקן בר את עצמו. שפיגלר העלה כדור ענשין משמאל, הגנת האורחים הרחיקה ובר השתלט על הכדור והשיבו לפינה השמאלית הנמוכה.

בדקה ה־70 ניתנה לסרוסי הזדמנות מצויינת להשוות. אולם הוא בעט בסיבוב מול שער ריק לחוץ. כנגד ניצל שער נתניה בנס. כשהאמילטון הצלה כדור (דקה 80) לקו ה־5 ואנדי לוקוד נגח בדייקנות לפינה השמאלית. אולם הכדור נתקל בעמוד השער ונפל לידי השוער קרמר. בדקה ה־85 החטיא גם שפיגלר כשבעט מעל לשער מעמדה מצויינת, 3 מ׳ משער האורחים.

שפט מנחם אשכנזי לעיני 7000 צופים באיצטדיון „בלומפילד" ביפו.

אסטון־וילה: קומסט; רייס, טרנבול, טיילור, אמקין; ריוק, ואודן, רוס; גריידון (האמילטון), לוקוד, אנדרסון.

מכבי נתניה: לוין (קרמר); סלומון, רוזן, מ. שלומוביץ, בר; גול, עמירה, קלדרון (גל); סרוסי, פרץ (סאבו), שפיגלר.

גרינבוים מהפועל מגידו קולע לסל גבעת—יגור

שוהם אינו מסתפק בשני ענפים: רוצה ג׳וב בכדורעף

יואל שוהם הספורטאי הרב־צדדי, הפוסח מזה שנים על ענפים — כדורגל וטניס־שולחן — מגלה עתה ענין גם בענף שלישי, הוא הכדורעף.

שוערה של קבוצת הפועל כפר־סבא מהליגה הלאומית, אשר מופיע גם באליפויות בטניס־שולחן (בנוסף להיותו מורה לחינוך גופני ורכז הספורט ב„בית־ברל") רוצה להתחיל גם בקאריירה חדשה של עסקנות ספורטיבית.

הוא לוטש עיניו למשרת רכז הכדורעף במרכז הפועל, לאחר שהרכז הקודם, גד שטרנבאום, נטש את תפקידו ועבר לעבוד במחסן הציוד של מרכז הפועל. שוהם בוצא ענין במכרז שהוצא למשרת רכז הכדורעף, אך לא ברור אם אמנם הוא יזכה בתפקיד זה. יתכן והמשימה של רכז הענף תוטל — ולו באופן זמני — על חיים קרפובסקי, מנהל קבוצת הפועל המעפיל והנבחרת הלאומית בכדורעף. השאלה היא רק אם יצליח קרפובסקי לקבל חופשה לשנה הקרובה מקבוצו — המעפיל.

שטרנבאום ירד שתי קומות במרכז הפועל

ועדה מיוחדת של מרכז הפועל, שדנה בעניינו של גד שטרנבאום, היו״ר לשעבר של ועדת הכדורעף, המליצה להעסיקו במחסן של המרכז.

ההמלצה תקבלה לאחר שהנהלת המרכז קיבלה החלטה קודמת המחייבת מציאת פתרון להעסקתו של שטרנבאום. שטרנבאום עצמו הביע את נכונותו לעבוד בתפקיד החדש.

מזכירות מרכז הפועל תמכה אתמול בהמלצת הוועדה, בה יעבו דוד דויק, יהודה ליליין ויצחק פוקס, וקבעה עד שהעסקתו מותנית בעמידה בנסיון במשך חצי שנה.

בבנגקוק: איראן — עיראק 0:3

במשחקי גביע אסיה לאומות בכדורגל הנערך בבאנגקוק, ניצחה איראן את עיראק בתוצאה 0:3 (0:1).

במשחק זה נערך במסגרת בית ב׳ של השלב המוקדם.

מאמן נבחרת הנשים בכדורסל:

חוסר נסיון בין־לאומי מנע עלייתנו לשלב הגמר

„חוסר נסיון בין־לאומי וחוסר מזל מנעו מנבחרת הנשים של ישראל לעלות לשלב הגמר של אליפות אירופה בכדורסל" — אמר אתמול מאמן הנבחרת משה דניאל שחזר אתמול עם המשלחת.

דניאל אמר כי הנבחרת הישראלית לא הצליחה לרכוש הפרש גדול יותר במשחקה הקובע עם אוסטריה, דבר שהיה מקנה לנו את הזכות לעלות לגמר. במשחק זה לא התעלתה הנבחרת הישראלית וגילתה יכולת חלשה במחצית הראשונה של המשחק ופיגרה ב־4—6 נקודות אחרי האוסטריות. במחצית השניה התאוששו הכחולות ורק בסיום השיגו הישראליות הפרש של 4 נקודות.

לסיכום אמר דניאל כי הנבחרת הישראלית נמצאת ברמה אירופית בינונית והיא צריכה לקיים משחקי מבחן רבים כדי להתקדם ולרכוש נסיון.

משלחת הפועל יוצאת להולנד

משלחת של מרכז הפועל, בה נוטלים חלק מזכ״ל ההתאחדות, יוסף ענבר וחברי המזכירות נחום הרצברג ושמואל ביאליק, עומדת לצאת הבוקר את הארץ כדי להשתתף בקונגרס של ארגון ספורט הפועלים (הצ״ס), שיתקיים השבוע בגרונינגן שבהולנד.

ענבר מסר אתמול כי המשלחת תתבע בקונגרס לחייב את ארצות המאגרב — מרוקו, תוניסיה ואלג׳יר — שהביעו את רצונן להצטרף לארגון, להתחייב לשתף פעולה עם כל המדינות החברות ולהימנע מהחרמה על רקע פוליטי. כמו כן תתבע המשלחת דיון באי־הופעת ארגון „סולי" הפיני וארגון „אויסט" האוסטרי לכינוס הפועל, בשל סיבות פוליטיות.

המשלחת תצא, לאחר הקונגרס, לאוסטריה כדי לסכם את ענין הופעת ספורטאי הפועל בתחרויות שמארגן מועדון אסק״א האוסטרי, בקיץ הקרוב.

הערב המחזור ה־4 בכדוריד

קבוצת הכדוריד של הפועל הרצליה תארח הערב את קבוצת הפועל פ״ת במשחק המרכזי של המחזור ה־4 בליגה הלאומית. יתר המשחקים: הפועל קרית־מוצקין — מכבי ר״ג; הפועל ראשון־לציון — הפועל חולון; הפועל ר״ג — ב.מ.ע. צפון; הפועל רחובות — מכבי ראשון־לציון; מכבי „ארזים" ר״ג — הפועל כפר־מנחם.

נבחרת הפ׳ בשחיה תצא ביום ה׳ לתחריות ספורט הפועלים בהולנד· (13—14·5) ובצרפת (20—21·5)· הנבחרת מורכבת מ־12 שחיינים בגיל 15—17, אשר חלק מהם ישתתף השנה בתחרות „שמונה האומות"· בצילם שחייני הפועל — עומדים (מימין לשמאל): מיכה שטראוס (מאמן), רמי באור (דברת), בועז פלדי (שמיר), דב ניסמן (עין־דור), מיכאל ארנברג (כפר־הנשיא), עוזי לס (גבעת־חיים), אמיר נמינוב (כפר־הנשיא) ועודד צור (גניגר)· כורעות: נאווה כגן (שמיר), אילת יטבת (גבת), דוריה קלוש (קרית־טבעון), צפורה שמיר (בת־ים) ואיריס נאבל (אפיקים)

בר־סבר הותקף ב„חברינו" על הצהרותיו בקשר למאמן

הובע אמון מלא בשמילוביץ. — בישיבת ההתאחדות הסביר היו״ר מדוע נכשלה ישראל בארוח הקדם־עולמי

מאת אליעזר בנה

חברי הנהלת ההתאחדות לכדורגל של הפועל, תבעו אתמול מיו״ר הנהלת ההתאחדות, זאב בר־סבר, להמנע מכל פעולה אשר תביא לפיטורי המאמן אדמונד שמילוביץ׳.

התביעה הושמעה אתמול ע״י רוב חברי ההנהלה בישיבת „חברינו" לפני ישיבת הנהלת ההתאחדות. בישיבה זו הותקף בר־סבר בחריפות על הצהרותיו, מהן משתמע כי ההתאחדות עשויה להדיח את המאמן שמילוביץ׳. חברי הסיעה תבעו מבר־סבר שיחזור בו מהצהרותיו, ויראו בכך את הפרשה כמחוסלת. ואכן, בר־סבר הסביר כי לא חשב כלל לפגוע במאמן ולמעשה הוא התכוון רק שההנהלה תדון בפרשת המסע לראנגון ותסיק את המסקנות המתאימות.

יצויין, כי בישיבה הביעו כל חברי ההנהלה אמון מלא במאמן שמילוביץ וצידדו בהמשך כהונתו.

לאחר ישיבת סיעת הפועל התכנסה הנהלת ההתאחדות לכדורגל. בישיבה דנו בדו״ח מסע נבחרת הנוער שזכתה בגביע אסיה. כל חברי המשלחת — זאב בר־סבר, יהודה אלמוג וצוריאל ולדמן — ציינו את האווירה הטובה ששררה בנבחרת ואשר עזרה רבות לזכות בגביע. בר־סבר הרבה בהבעת שבחים על שוייצר, בציינו את חלקו הרב בזכיה בגביע וציין את הכנתו המקצועית הטובה ואת התנהגותו.

שוייצר, שנכח בישיבה, סיפר על דרך גיבוש הנבחרת וציין את היחס הרציני של השחקנים.

ההנהלה גם דנה בקונגרס האסיאתי שהתכנס בבאנגקוק. בר־סבר הסביר מדוע נכשלה ישראל לארח את המשחקים המוקדמים של גביע העולם. הוא טען כי שיקולים פוליטיים של מדינות אסיאתיות רבות מנעו זאת. ואמר כי המדינה שזכתה באירוח המשחקים — קוריאה — פעלה רבות חצי שנה לפני כינוס הקונפדרציה כדי לקבל את תמיכת המדינות.

הנהלת ההתאחדות לכדורגל אישרה בישיבתה אתמול את החלטות של הוועדה המשותפת לאיגוד השופטים וההתאחדות. [illegible] כן החליט לשנות את תקנון השפיטה בגברים. [illegible] התקנון ייכנס לתוקף כבר בעונה.

סמוכה סומך על הגלגלים

מאת ברוך דגון

אלי סמוכה, חייל צעיר בן 19, זכה לפני כשבוע בגביע־המדינה ברכיבה על אופניים, לאחר שעבר 194 ק״מ, בשלושה שלבים, בזמן של 5:53.30 שעות.

ההישג של סמוכה אינו רק בהשגת המקום הראשון. אלא גם בכך שבכל שלושת המירוצים הגיע ראשון (פעם אחת בשותפות עם עוד שני רוכבים) והקדים בסיכום את יריבו הקרוב ב־6 דקות, עפ״י רושם כמה קילומטרים „רציניים".

למעשה הבטיח לעצמו סמוכה את הגביע כבר במירוץ הראשון, בשעה שעבר את המסלול בן 54 הק״מ כרמלה לבית־שמש ובחזרה בזמן טוב. ויצר לעצמו מקדמה של 3:10 דקות על יריביו. במירוץ השני לאורך 77 ק״מ כרמלה דרך גדרה לבית־שמש ובחזרה הוא הגיע ראשון בדבוקה שכללה שלושה רוכבים, שלמלם כמדד זמן זהה. במרוץ האחרון, שנערך ביום העצמאות, הוא זכה בהפרש של 3 דקות במסלול נצרת—צומת גולני—עפולה—נצרת (65 קילומטר). המקדמה במירוץ הראשון היא ש„קריבה" לסמוכה את הגביע.

מספר אחד

לאחר פרישתם של רוכבים מצטיינים כמו ראובן כמורי, יעקב ניץ, חמי וולצקי ויעקב אבריאה, סמוכה הוא היום הרוכב מספר אחד בארץ. לצד הגביע במירוצים הארציים, הוא זכה גם בתואר האלוף [illegible]. פרט לכך היה בעבר אלוף הנוער והפועל במירוצים שונים. ב־1970 הוא נטל חלק באליפות אירופה לנוער, שנערכה בגרמניה. מבין 4 הרוכבים הישראליים הוא הגיע ראשון [illegible] כ־64 רוכבים.

[illegible]

רכשתי בכוחות עצמי. [illegible]

הכל בפנסיה

ידיעות המרכז לבטחון סוציאלי בהסתדרות

ההסתדרות מסתייגת מתזכיר משרד העבודה בשאלת חוק הפנסיה

את הסתייגות ההסתדרות מכמה סעיפים בתזכיר שהגיש שר העבודה בשאלת חוק הפנסיה, הביע בשבוע שעבר מ־מ מזכיר ההסתדרות ויו״ר המרכז לבטחון סוציאלי י. כשל בישיבת המועצה הארצית של ארגון הפנסיונרים שהתקיימה בת״א.

הפרדה מהביטוח הלאומי

כשל הבהיר כי ההסתדרות תומכת בגישה לפיה יש צורך בחוק פנסיה ואף אינה שוללת פיקוח על קרנות הפנסיה, אך היא עומדת בתוקף על קביעתה כי יש לראות במבוטחים בקרנות הפנסיה ובעובדים הנכוסים בהסדרי פנסיה תקציבית יחידה נפרדת מן הביטוח הלאומי. בשום פנים — הסביר כשל — לא תניח ההסתדרות להפלות לרעה עובדים שחסכו את כספם במסגרת תוכניות הפנסיה של הקרנות או שהשקיעו את הפיצויים שלהם לצורך זה, מאחרים שחסכו בצורות אחרות.

מעמד תחוקתי לקרנות

כשל הדגיש כי החוק חייב להעניק מעמד תחוקתי לקרנות הפנסיה ולהבטיח כי מקום העבודה יהווה יחידה קולקטיבית אחת ולמנוע סלקטיביות במקום העבודה וגישה אינדיבידואלית לנושא הפנסיה אשר תהרוס את אחד ההישגים הגדולים שבפנסיה הקולקטיבית הבנויות על עיקרון העזרה ההדדית.

כשל גם הביע התנגדות להקמת רשות מרכזית לענייני פנסיה ונימק זאת בצורך להמנע מיצירת מנגנון נוסף אשר יצטרך להוסף בין הקרנות לבין הממשלה ויהווה למעשה חייץ ביניהם. יחסי גומלין בריאים בין הממשלה לבין קרנות הפנסיה חייבים להיות בין ברית קרנות הפנסיה שתקום בעתיד ואשר תשמש כתובת מרכזית ומתאמת לכל קרנות הפנסיה.

נגד הקמת רשות

הוא הדגיש כי ההצעה להקים את הרשות עומדת בסתירה למגמת היסוד להשאיר את הביטוח הפנסיוני לשכירים בידי המבוטחים עצמם.

באשר לשכירים — אמר כשל — יש להביא בחשבון את העובדה שבקרנות הפנסיה הקיימות מובטחת *פנסיה עד 70% מהשכר האישי*. פנסיה זו והן הפנסיה התקציבית ניתנות בהפרדה מהקיצבה המשולמת ע״י הביטוח הלאומי.

ההסתדרות תעמוד על כך — ציין כשל — כי שיעורי דמי הביטוח הדרושים לכיסוי הקיצבה המשלימה עד 70% מהשכר וכן שיעור הסכום שצריך לגבות לצורך הביטוח הלאומי, יקבעו לאחר בדיקה בטרם תובא הצעת חוק הפנסיה לכנסת. אין להשאיר שאלה זו פתוחה וכמובן אין להטילה על רשות פנסיה מרכזית.

בהמשך דבריו אמר יו״ר המרכז לבטחון סוציאלי כי ההסתדרות אינה מתעלמת מן העובדה ש־40% ממקבלי קיצבת הביטוח הלאומי מתקיימים על קיצבה זו בלבד וההסתדרות תומכת ואף תובעת להגדיל את הכנסתם. גישה זו אינה עומדת בסתירה לעקרון הביטוח הפנסיוני.

יחסי גומלין חיוביים

בסיום דבריו הטעים כשל כי במשך למעלה מ־25 שנים נוצרו יחסי גומלין חיוביים וראויים לציון בין המעסיקים לבין הקרנות והמבוטחים. הסדרי הפנסיה הקולקטיבית בקרנות הוכיחו עצמם ואיפשרו פרישה בלי הפרעה של עובדים שהגיעו לגיל הפרישה וקליטת כוחות עבודה צעירים לעבודה. יש להזהר — אמר כשל — מלפגוע בהישג זה שאין עליו עוררין.

הוגשו המלצות ועדת מן ביחס לחוק ביטוח נכות

הוועדה הציבורית לענייני הנכות, בראשות פרופ׳ י.ק. מן, הגישה המלצותיה לשר העבודה בחודש כרם ש.ז. הוועדה מונתה על־ידי שר העבודה באוגוסט 1971, והיתה מורכבת מ־20 חברים, בתוכם נציגי ההסתדרות, קופת־חולים, לשכת התיאום של האירגונים הכלכליים, משרדי האוצר, העבודה, הבריאות והסעד, המוסד לביטוח לאומי ומועצת השקמים.

בהמלצת הוועדה נאמר כי ליד המוסד לביטוח לאומי יש להקים ענף נפרד לביטוח נכות, שיופעל החל מה־1.4.73, ואשר יבטיח זכויות לגימלאות (קיצבה בסיסית ובכלכלה), לשרותים רפואיים ולשיקום מקצועי לנכים אשר חוקי הדרוכה הקיימים בתחום זה (ביטוח נפגעי עבודה, חוק התגמולים לנפגעי פעולת איבה, חוק הנכים — נכי צה״ל, חוק נכי רדיפות הנאצים) — אינם חלים עליהם.

קיצבה בסיסית, שרותים רפואיים ושיקום מקצועי

קיצבת הנכה יהיו על המבוטח בני ביתו ותלויים בו. קיצבת הנכות הבסיסית תהיה בשיעור של 20% מהשכר הממוצע במשק לכל נכה בגיל 18—65 לגבר ו־18—60 לאשה (בנוסף לגילים אלה יחול ביטוח הזיקנה) ואשר שיעור הנכות שלו הוא 50% או יותר. לזאת תצורף תוספת עבור בני משפחה תלויים.

השרותים הרפואיים לנכים יינתנו במסגרת חוק ביטוח בריאות הוסה. במידה וחקיקת חוק זה תתעכב — או שהוא לא יכלול שרותים אלה — המליצה הוועדה כי השרותים הרפואיים יינתנו באמצעות ביטוח הנכות. דין זה חל גם על שרותי הסעד (ואספקת חולים כרוניים).

זכאות לקיצבות נכות נוספת לכל המבוטחים

לגבי קיצבת נכות נוספת המליצה הוועדה כי זו תהיה בהתנת ביטוח הנכה לגבי כל המפרנסים במדינה, ותגיע עד לשיעור של 50% מהמשכורת האחרונה של בר הקיצבה, נוסף לקיצבה הבסיסית. יצויין כי כ־300,000 עובדים במדינה כבר מבוטחים כיום במסגרת פנסיה מקיפה, הכוללת גם ביטוח נכות — באמצעות קרנות הפנסיה של העובדים והסדרי הפנסיה התקציבית.

השתתפות האוצר במימון

[illegible]

מימון הקיצבה

[illegible]

הודיע מ. שדה בשם נציגי ההסתדרות, בין היתר, כי בחוק ביטוח הנכות יש לראות צעד חשוב להשלמת מערכת התחיקה הסוציאלית במדינה וכי ההסתדרות תיתן מלוא הסיוע לביצוע יעיל ומהיר של החוק תוך קביעת סדר עדיפויות בביצועו.

נציגי ההסתדרות העלו חמש הצעות עקרוניות:

א. תשלום קיצבת נכות בסיסית אחידה ושווה לכל הזכאים לה (הצעה זו נתקבלה על־ידי הוועדה).

ב. תשולם קיצבת נכות נוספת לכל הנכים בשיעורים שיקבעו בחוק, תוך הפרדה מוחלטת בין הזכויות שיוקנו על־ידי חוק ביטוח הנכות, לבין הזכויות המוקנות לחברים בקרנות הביטוח של העובדים, כולל פנסיה מקיפה, ובמסגרות הפנסיה התקציבית.

התנגדות להעלאת דמי הבטוח

ג. ההסתדרות לא תתמוך בכל תכנית להגדלת דמי הביטוח למימון הוצאות ביטוח הנכות — על חשבון המבוטחים השכירים. במידה ויוצע להעביר דמי ביטוח בענף ביטוח אחד לאחר — יחייב הדבר בירור ענייני תחילה.

ד. ההסתדרות מציעה שהקיצבה הנוספת, בתוקף החוק, תבוצע באמצעות קרנות הפנסיה של העובדים, תוך התחייבותן לבצע את תשלום הקיצבה הנוספת לכל העובדים השכירים, לרבות אלה שאינם חברים בהן.

ה. את חוק ביטוח הנכות יש לבצע לפי סדר העדיפויות הבא: 1. קיצבה בסיסית; 2. שרותים בעין; 3. קיצבה נוספת.

את הגימלאות בעין יש לבצע לפי סדר העדיפויות הבא: 1. שרותים רפואיים, לרבות בבתי־חולים לנכים; 2. שרותים סיעודיים לחולים כרוניים; 3. שרותי שיקום מקצועי.

נציגי ההסתדרות בוועדה היו: ע. אבל, מ. אוסטרובסקי, ד״ר ק. דרור, א. הצרוני, עו״ד י. גבעון ומ. שדה.

מדבריו של ברוך לין ז״ל על בטחון סוציאלי ועזרה הדדית

לפני שבועות אחדים התקיים בגבעת־חביבה הכנס המסורתי של פעילי הבטחון הסוציאלי בהסתדרות לזכרו של ברוך לין ז״ל. את ההרצאות המרכזיות ביום העיון נשאו מ״מ מזכיר ההסתדרות י. כשל ושר העבודה י. אלמוגי. מ־מ יו״ר המרכז לבטחון סוציאלי א. אפרת שהנחה את הדיון ואמר דברי סיכום, הביא בפני באי הכנס דברים שאמר ברוך לין ז״ל לפני כ־10 שנים בנושא הבטחון הסוציאלי.

„העזרה ההדדית בתוך ההסתדרות ממלאת תפקיד רב־ערך בתהליך ליכוד האירגוני של ציבור הפועלים. השאיפה לבטחון סוציאלי בחיים, היא אחת השאיפות החזקות ביותר בלב אנוש. האדם שואף להבטחת רמת חיים הוגנת. עבודה לפרנסה ותמיכה בעת אבטלה בפניה; עזרה לעצמית ודאגה לקיומו ולקיום משפחתו בעת חולה ודאגה לנכה; פנסיה לזקן, כדי שלא יהיה תלוי בבנינו והסדרי הציבור; עזרה לקיום המשפחה בהבאת ילדים וחינוך הנער ללידה.

כל אלה קובעים את היקפו וטיבו של הבטחון הסוציאלי המוגחל לאזרח ולפועל השכיר במיוחד, אשר כל אינו במה שרירין.

כוח המשיכה של ההסתדרות לגבי כל עולה ופועל בארץ מוסבר לא במעט בקיום רשת ענפה של מוסדות עזרה הדדית בהנהגה.

עוד לפני קום המדינה הצליחה ההסתדרות להשיג לפועלים זכויות סוציאליות רבות, המשתלמות על ידי המעבידים, לא בכוח תחיקה ממלכתית המדינה איפא הזכויות, אלא על־ידי המאבק המקצועי הציבורי על אירגונו העצמי של הפועל.

עיקרון העזרה ההדדית בהסתדרות מבכן גם את מסגרותיה האירגוניות הכוללת."

יורחבו הזכויות השיקומיות של נכי העבודה

על שיפורים בתכניות השיקום המקצועי של נכי העבודה הודיע ש. ברעם, מנהל המדור לשיקום במינהלת המוסד לביטוח לאומי — בישיבת המדור לשירותים סוציאליים בועד הפועל של ההסתדרות.

פתח את הדיון מ. שדה — מנהל המדור לשירותים סוציאליים, במרכז לבטחון סוציאלי. הוא ציין כי מדי שנה גדל מספר נכי העבודה בכ־2000 נכים בממוצע.

הביטוח הלאומי מבצע להלכה רק קטע אחד של השיקום והוא הכשרת הנפגע למקצוע חדש.

על ההסתדרות ליטול יוזמה לפתרון בעיית הנכים. עליה לעשות להחדרת התודעה השיקומית בין ועדי העובדים. הפתרון היעיל לשיקום הנכה הוא החזרתו למקום עבודתו הקודם.

על המעסיקים לדעת, שאין להטיל את העומס השיקומי רק על הביטוח הלאומי, בטענה שתשלום דמי ביטוח לנפגעי עבודה פוטר אותם מכל.

כן יצא נגד הנטיה לצייד את נפגעי העבודה בהמלצת לפניהם קלה, כשאין סיכוי סביר להעסיק עבודה מצד ד. כדה הבע להקין את הנאבד בחוק הביטוח הלאומי — התקופה המירבית לתשלום ע״י המבוטח היא שנה בלבד [illegible], וזאת בבכנה להחייב לעבור בעבודה לדרוש ידע מקצועי, כן להלה לספוד בתנאי חוק העבודה.

על המדור לשיקום מקצועי בביטוח הלאומי ללוות את המשוקם עד לקליטתו במקום העבודה.

הוצע לצרף נציגי מועצות הפועלים למדור השיקום המקצועי ולשתפם במאמצים לשיקום נכי העבודה.

בסוקרו את פעולות מחלקת השיקום המקצועי סיפר ש. ברעם על ההכשרה המקצועית הניתנת ב־70 מקצועות שונים, בנוסף לנפגעי עבודה מטפל המדור גם בנפגעי פעולות איבה וכן באלמנות ויתומים.

כן נעשים מאמצים, ע״י המדור בשיתוף עם שירות התעסוקה, לסייע במציאת מקום עבודה. בחוק השיקום בביטוח הלאומי [illegible] לימודים אקדמאיים.

המשוקמים נעזרים ע״י הלוואות מבנקים מיוחדים, והון לקצבאות הנכות ועוד.

העורך: דן עשישלם

אחרון אחרון חביב... אבוקדו האס

- פרי האביב, אבוקדו האס, המסיים את עונת האבוקדו, הוא המשובח מכל הזנים וטעמו עדין — טעם אגוזים.
- אניני הטעם מצפים לאבוקדו האס ומזהים אותו ע״י צבעו הכהה וקליפתו המחוספסת.

אבוקדו האס מקובל על עקרות הבית החסכוניות, כי הפחת בו מועט בשל גלעינו הקטן.

אבוקדו האס מומלץ אף לילדים בגיל רך — הוא קל לעכול, טעמו נפלא.

אבוקדו האס - קטן ומצוין

המועצה לייצור ולשיווק של פירות